LEONID PETRESCU

NU CĂUTAȚI EROUL!

EDITURA TINERETULUI

Desenul
coperţei:
HENRY
MAVRODIN

LEONID PETRESCU

nu căutați eroul!

EDITURA TINERETULUI

Prologul

Deşi mai tîrziu fiecare dintre personajele straniei întîmplări avea să pretindă că presimţise ceva, că avusese net impresia iminenţei unor evenimente ieşite din comun, aceste afirmaţii a posteriori *sînt neadevărate. Nu trebuie, totuşi, aruncată asupra lor anatema minciunii voluntare. Se întîmplă, cîteodată, rar, ca falsul să nu fie conştient. Tîrîţi în vîltoarea aventurilor, după cîteva zile oamenii ajunseseră să se convingă, ei înşişi, de realitatea unor fapte poate contestabile.*

Acesta este unul din motivele pentru care cronicarului acestor zile de frămîntări îi este greu să despartă adevărul de imaginar, obiectivul de subiectiv. Oricum ar fi, un lucru este evident : surprinzătoarea apariţie şi dispariţie a navei cosmice s-a petrecut aievea. Dar poate că şi în această privinţă trebuie să facem anumite rezerve. Mai întîi, nu putem fi de acord că originea cosmică a navei ar fi în afară de orice îndoială. De altfel, nu ştim nici măcar dacă era navă, sau un alt obiect. Pe urmă, evenimentele care au însoţit ivirea şi nimicirea acesteia sînt destul de tulburi, iar mărturiile celor patru martori oculari îndeajuns de nesigure.

Ce rămîne, aşadar, din toate aceste neverosimile relatări? Cîteva mici detalii indubitabile, unele fapte cunoscute de mai mulţi martori independenţi, puţine date înscrise în carnetele unui cercetător ştiinţific.

Iată cauzele pentru care, deocamdată — subliniez acest adverb de timp — toate mărturiile, documentele, amintirile şi impresiile au fost adunate într-un aşa numit roman ştiinţifico-fantastic: cartea pe care o aveţi în mînă. Mai tîrziu, cînd, după cum sperăm, vom putea acumula mai multe dovezi, vom expune, într-un studiu strict ştiinţific, faptele respective, ca şi teoriile noastre în legătură cu aceste date.

Cu aceasta, încheiem avertismentul nostru şi dăm cuvîntul eroilor.

În seara aceea, băierile cerului, rupte de cu zori, nu fuseseră încă reparate de serviciul meteorologic şi nici de Sfîntul Ilie. De dimineaţa, devreme, degetele lungi şi umede ale ploii bătuseră în geamuri, trezindu-i pe cîţiva, făcîndu-i pe ceilalţi să se ghemuiască mai confortabil sub pleduri şi să viseze locuinţele lacustre ale lui Bacovia.

În cursul zilei, doi temerari anonimi îşi atîrnară în spinare rucsacurile, îşi îmbrăcară hainele de ploaie şi porniră sub un torent niagaroid. Peste cîteva minute, aceiaşi doi, înfrînţi de forţele naturii, reveneau ruşinaţi în cabană, împrăştiind în jurul lor bălţi de apă şiroită de pe trupurile ude.

— Nu se poate merge.

— Potopul lui Noe!

— Toarnă ca din două milioane de găleţi!

Scurtele dar definitivele afirmaţii pecetluiră soarta celor şaisprezece excursionişti, resemnaţi să rămînă înghesuiţi în mica sufragerie a cabanei, privind cu jale scurgerea necurmată de dincolo de ferestre.

Şi aşa se perindară orele, o dată cu lichidul rece din norii storşi. Seara îi găsi pe trei din nefericiţii naufragiaţi, doi bărbaţi şi o femeie scundă şi slăbuţă, strînşi în jurul unei extremităţi a mesei lungi de la cabana Padiş. Aparent calm, trioul aştepta să fiarbă ceaiul. Un întîrziat, pe care melodia ploii îl făcuse să zăbovească în pat, prelungindu-şi somnul de după-masă, se ivi în pragul uşii şi privi încăperea, palid iluminată, înecată în ceaţă şi în fumul ţigărilor. Se apropie şovăind de cei trei :

— Aş putea să stau şi eu aici ?

Cei trei se priviră încurcaţi. Femeia se strînse într-un colţ şi-i răspunse, cu o voce neaşteptat de subţire şi spartă :

— Poftim... Luaţi loc...

Noul venit îi privi, pe rînd, în timp ce îşi reluau discuţia întreruptă. Vorbea acum un bărbat de vreo treizeci şi doi de ani, cu părul tuns scurt şi răzvrătit, ca o perie deasă şi aspră :

— Dar unde poţi să găseşti un om aşa cum îţi imaginezi tu ?

Femeia căută spre geamul devenit mat din cauza ploii şi a întunericului. Noul venit profită ca s-o examineze mai atent : nu-i putea ghici vîrsta. Era una din acele constituţii, întîlnite mai cu seamă la persoanele mărunte de stat, cărora, între anumite limite, îţi este imposibil să le precizezi etatea. Purta ochelari. Avea o gură cu buze cărnoase, uşor răsfrînte...

— Nu e ciudat ? interveni unul din bărbaţi, cel mai înalt şi mai solid dintre ei. Nu e nedrept ? Sînt oameni

dăruiți cu puteri pe care noi nu le avem. Pe care eu nu le am...

Privi cu neîncredere, ca la o gîză nemaiîntîlnită, spre capătul roșiatic al țigării sale. Nealimentat cu oxigen, vîrful țigării se acoperi repede cu un strat cenușiu murdar.

„Asemenea cerului nealimentat cu soare“, reflectă Petre Iordan, tînărul intrus.

Fumătorul aruncă departe, cu o mișcare de scîrbă, fragmentul de țigară.

— Care sînt puterile după care tînjești? întrebă dintr-o dată femeia. Ai vrea să poți cînta la fel ca Mario del Monaco sau ca Șaliapin? Să pictezi ca Picasso, Gauguin sau Luchian? Să...

— O, desigur că aș vrea! spuse încîntat fumătorul. Însă, adăugă el, întristîndu-se, orice aș face, nu voi putea cînta niciodată așa. Corzile mele vocale nu corespund. Dar... dacă aș vedea și auzi de zece ori mai bine? Sau...

— Dacă memoria mea ar crește de zece ori! făcu visător tînărul intrus.

După ce rosti aceste cuvinte, tînărul tuși în chip de scuză, roși și-și trecu mîna prin părul rar:

— Iertați-mă, zise el. M-am băgat în vorbă așa, fără să-mi dau seama.

— Nu vă sfiiți! îl încurajă cel mai în vîrstă.

— Eu m-am plîns întotdeauna de memoria mea. Vedeți, am o memorie slabă. Recunosc. Să vă mărturisesc — la istorie, deși am tocit întotdeauna cu conștiinciozitate, n-am trecut niciodată dincolo de o medie abia onorabilă. Nu izbuteam în ruptul capului să rețin datele și numele numeroșilor domnitori și conducători de oști. La matematică — notați, vă rog, că mi-a plăcut întotdeauna matematica! — eram primul la dezlegarea problemelor

logice. Cînd însă, tot în matematici, trebuia să reţin formule, procedee, ecuaţii, — dădeam greş lamentabil. În concluzie, repet, memoria mea e slabă şi sufăr din această cauză. Dacă aş putea, mobilizîndu-mi voinţa, înghiţind tablete sau făcînd gimnastică, să-mi întăresc memoria, aş fi fericit!

— Fără îndoială.

— Scuzaţi-mă, nu m-am prezentat, continuă tînărul. Petre Iordan. Tăcu, apoi adăugă : Student.

— Mariana Negreanu, medic, se recomandă femeia cu glas piţigăiat.

— Grigore Teodorescu, funcţionar, zise omul înalt şi solid — fumătorul.

— Eugen Negulescu, fizician, se prezentă, în sfîrşit, omul cu părul-perie şi continuă, adresîndu-i-se lui Petre : Să vă pun în temă. Discutam despre posibilitatea amplificării unor proprietăţi ale inteligenţei, ale simţurilor.

— De fapt, discuţia noastră, explică mai departe Mariana Negreanu, a pornit de la ştirile fanteziste apărute în unele ziare.

— De ce fanteziste ? protestă Grigore Teodorescu.

Tînărul îi privi nedumerit.

— Iertaţi-mă, dar nu ştiu despre ce e vorba.

— Să vă spun eu, zise Teodorescu. În mai multe puncte depărtate de pe glob se semnalează apariţia unor corpuri sau nave cosmice.

— Să precizăm : „unii" pretind că ar fi văzut „corpuri" cosmice, interveni Mariana Negreanu.

Teodorescu îi aruncă o uitătură ucigaşă şi continuă :

— Aceste nave au aterizat, dar cînd oamenii au încercat să se apropie de ele, şi-au luat zborul, sau aşa ceva.

— De precizat, din nou (îl întrerupse iar doctorița), că știrile sînt tratate cu oarecare îndoială chiar de unii ziariști... Și știi cum se întîmplă lucrurile astea. Citește cineva o știre adevărată sau nu și apoi, ca să se facă interesant, născocește o poveste similară. Cum a fost cu farfuriile zburătoare.

Petre Iordan nu înțelegea încă :

— Dar ce legătură are asta cu discuția dumneavoastră despre diferitele însușiri ale inteligenței, ale memoriei și așa mai departe ?

— Aici este culmea ! continuă Mariana Negreanu. Cică unii din cei ce au văzut aceste nave au început să devină posesorii unor însușiri speciale. Detalii nu prea știu, pentru că în general știrile sînt foarte laconice și... De fapt, ce să mai ocolim, sînt pur și simplu invenții.

— Protestez ! zise Teodorescu.

— Uite așa ne ciondănim de azi dimineață, zise împăciuitor fizicianul. Și numai ploaia e de vină.

— Și care este de fapt părerea dumneavoastră ? întrebă Petre.

— Că dacă nu este adevărat, atunci tare bine ar fi să fie ! Vedeți, omul a izbutit să mărească puterea mașinilor de zeci, sute, milioane de ori. Puterile proprii, însă, au rămas aproape neschimbate. Ca și cu mii de ani în urmă.

— Totuși, nu stăm pe loc.

— În unele privințe, aproape pe loc : oare reflexele se produc azi mai repede, oare procesele gîndirii sînt mai complexe, memoria mai bună, decît la omul de acum cîteva milenii ? Și totuși...

— Totuși ?

— Și cu mii de ani în urmă, și azi, au existat și există, printre oameni, rari indivizi care pot mult mai mult decît media. Oameni cu o excepțională rapiditate de ju-

decată. Calculatori minune. Persoane care pretind că pot capta gîndurile altora. Memorii fenomenale.

— Şi atunci? întrebă din nou Petre, nedîndu-şi seama unde vrea să ajungă fizicianul.

— Mă gîndeam : oare nu ar fi posibil ca noi, toţi, să ajungem la nivelul maxim? Şi, punîndu-ne această întrebare... ia să vedem : ce-am dori fiecare? Ce ne-am dori? Dumneata (îl arătă pe Petre) am înţeles : o memorie prodigioasă. Tu, Mariana?

Doctoriţa înălţă din umeri, dispreţuitoare.

— Eu nu cred în jocul tău, dar dacă vrei, uite... aş dori să pot auzi, vedea, simţi de zeci de ori mai bine ca astăzi...

— Eu, zise referentul Teodorescu, mi-aş dori să pot capta şi transmite gîndurile... ale mele, ale altora...

Ceilalţi trei zîmbiră, privindu-se unul pe altul.

— Iar eu, spuse la sfîrşit fizicianul Negulescu, mă gîndeam adeseori cît de util mi-ar fi să am reacţii de zeci sau chiar de sute de ori mai rapide... Înţelegeţi? Ca un creier electronic, unde legăturile se realizează într-o fracţiune din timpul necesitat de creier...

Se aşternu o scurtă tăcere.

— Ceaiul este gata fiert! anunţă cabanierul. Poftiţi la autoservire!

Seara se încheie învăluită în aburii care se ridicau din cele cincisprezece căni aliniate pe masa lungă.

— Toate astea sînt nişte fantezii, hotărî doctoriţa, sorbind cu zgomot.

— Asta-i diagnosticul medicului? întrebă zîmbind Negulescu. După mine, aici este o chestiune de celule nervoase. Dacă s-ar putea găsi nişte radiaţii sau nişte substanţe care să le activeze...

— Gata! interveni Mariana Negreanu. S-a făcut tîrziu. Noapte bună, copii! Am ajuns la ora basmelor!

Cei patru turişti rîseră.

— Cum stăm cu ploaia?

Unul din ei deschise uşa, merse afară doi paşi, se întoarse:

— Toarnă mărunt şi rece.

— Poate mîine se opreşte, zise Teodorescu. La culcare!

Şi, într-adevăr: a doua zi dimineaţa, deşi cerul rămăsese tot plumburiu, ploaia nu se mai dăruia pămîntului. Cu rucsacii în spinare, hotărîţi dintr-o dată să nu mai tolereze nici un capriciu al vremii, cei patru turişti înaintau, călcînd greu cu bocancii în pămîntul clisos.

Ajunseră la podul minuscul de peste Ponor, unde un cerc alb înconjurînd un punct albastru indica obiectiv turistic: „du-te şi întoarce-te". La cinci minute depărtare, cînta izbucul Ponorului — locul unde, dintr-o stîncă neagră, izbucneşte zglobie apa izvorului. Străpungînd întunericul tainic al adîncurilor, Ponorul dă de lumină, clipind limpede, se caţără peste pietre şi o porneşte voiniceşte la vale, fără să bănuiască că peste scurtă vreme, nici la un kilometru depărtare, are să se scufunde din nou în profunzimile pămîntului, pătrunzînd în sorburile viclean ascunse.

Cei patru prieteni se întoarseră o dată cu Ponorul spre poduleţ, îl trecură şi, în scurtă vreme, ajunseră în poiana largă unde se găsesc sorburile. Iar acolo, dintr-o dată, ca o perdea lăsată anume de o mînă ascunsă, îi năpădi ceaţa. Numai la munte se poate întîmpla aşa ceva. Acum, în clipa asta, te întorci şi, cît vezi cu ochii, pînă în depărtare, zăreşti culmile munţilor, cerul, brazii. Şi în clipa următoare, parcă ţi s-a pus un văl în faţa privirii: ceaţa

a coborît, deasă s-o tai cu cuțitul și nu-l mai vezi nici pe tovarășul tău de drum.

— Na, c-am pus-o de mămăligă! constată rustic Teodorescu.

— Ce facem?

— Stăm și așteptăm, zise plin de filozofie Petre. Cu ceața nu-i bine să te lupți. Cum a venit, poate să se ducă, sau măcar să se mai destrame.

Se așezară pe niște trunchiuri de arbori tăiați.

— Oare cît poate să dureze? întrebă doctorița.

— Ssst! zise fizicianul. Ascultați!

Ceilalți trei ciuliră urechile.

— Ce-ai auzit? întrebă după o lungă tăcere Mariana Negreanu.

— Parcă un uruit, zise ezitînd Negulescu.

— Cred că era tunetul, undeva mai departe.

— Iar o să înceapă să plouă! se văită Petre.

În aceeași secundă, ceața se ridică brusc, ca prin farmec. Și, de parcă perdeaua lăsată mai înainte avusese drept scop să ascundă o schimbare de decor pe scena acestui admirabil teatru natural, în mijlocul poienii adineaori neocupată apăru un obiect. În centrul golit de arbori, pe o suprafață plană, se înălța, pînă la vreo zece metri deasupra lor, luîndu-se la întrecere cu vîrfurile arborilor, o...

Greu de spus. O rachetă, ar fi zis la început oricare dintre privitori. Ceva ca un obuz, cu vîrful ascuțit și cu aripioare, sprijinindu-se în sol pe șapte sau opt piciorușe grațios încurbate. În orice caz, părerile celor patru turiști fură unanime:

— O navă cosmică!

— Colosal!

— Dar cum a putut să se așeze pe ceață?

— Radar!

— Sau poate că ceaţa era de fapt provocată de gazele de eşapament!

— Gaze de eşapament! Vorbeşti de parcă ar fi motocicletă!

— Dar... staţi! O fi chiar o navă cosmică pămînteană?

— Ce vrei să spui?

— Dacă o fi venind de pe o altă planetă?

— Aş! Prostii!

Cei patru oameni păşeau tiptil, înconjurînd cu grijă uriaşul obiect. Baza cilindrului avea un diametru de aproximativ doi metri. În pereţi, se zăreau mici linii, care ar fi putut însemna eventual o deschizătură.

— Ce facem?

— Poate că ar trebui să anunţăm pe cineva...

— Dar ce crezi tu, că un eveniment atît de important ca aterizarea unei nave cosmice a trecut neobservat? Eu cred că mai curînd trebuie să-i ajutăm pe cosmonauţi să iasă.

— Ce cosmonauţi? Unde-i vezi?

— De fapt, zise fizicianul, eu personal nu am citit în nici un ziar despre vreo nouă lansare de nave cosmice.

— Uiţi că de patru zile nici unul din noi n-a citit nici un ziar. Poate că între timp...

— Poate. În orice caz, ar trebui...

— Ar trebui ce?

Dar nici unul din ei nu ştia ce anume ar fi fost bine să facă în această situaţie excepţională.

Evenimentele nu îi lăsară însă să se frămînte prea multă vreme. Tocmai în clipa cînd Petre începuse să declare că are de gînd să se urce pe un arbore apropiat, pentru ca să-şi dea seama dacă în partea superioară a na-

vei există vreo particularitate care să le dea indicații despre ce ar trebui să întreprindă, tocmai atunci giganticul obiect începu să se dezintegreze.

Nu era o dispariție brutală, explozivă, care ar fi fost dealtminteri, fără îndoială, cu mult mai explicabilă. Lucrurile s-au petrecut — așa cum avea să spună mai tîrziu Teodorescu — de parcă nava s-ar fi cojit în felii, care apoi s-au volatilizat, lăsînd în urma lor un fum cu un miros ciudat, un parfum puternic, o aromă bizară necunoscută încă facultăților olfactive ale celor patru turiști.

Mai întîi, nava se despică asemenea unui pepene dintr-aceia lunguieți și zămoși. Apoi, aceste felii începură să se desprindă încet, ca și cum o gigantică floare și-ar fi deschis petalele.

Dar petalele acestea metalice puteau deveni ucigătoare! Cei patru turiști săriră speriați în lături și încercară să fugă spre adăpostul relativ al arborilor. Zadarnică strădanie! Pentru că cele cinci sau șase porțiuni de navă desfăcute (numărul lor exact nu poate fi precizat de martorii ce au avut de altfel disensiuni în această privință) începură să se sublimeze, să devină din ce în ce mai puțin vizibile, dispărînd pînă la urmă în întregime. În clipa următoare, poiana era pustie. În dreapta lor, Ponorul își vărsa mai departe, cu multă tulburare, apele în sorburi.

Cei patru prieteni își frecară ochii, uimiți.

— Ce-a fost asta?

— O viziune!

— O iluzie optică!

— Ba nu! Eu am pus, doar, mîna pe iluzia asta! Era din metal... sau ceva asemănător!

Cei patru cercetau neîncrezători locurile, de jur împrejur. Pe pămînt se observau clar urmele, acolo unde se

așezase obiectul misterios. Iarba era arsă, pămîntul scormonit. Dar oricine ar fi trecut prin acele părți, ar fi găsit explicații firești unor asemenea fenomene și în nici un caz nu s-ar fi gîndit la o navă cosmică sau la alte asemenea ciudățenii. Corăbii astrale în creierul Munților Apuseni ? Absurd !

Încetul cu încetul, cei patru trebuiră să se încline în fața evidenței : obiectul fusese, trăise cîteva minute și apoi dispăruse.

— Ce facem ?

— Ce să facem ? O pornim spre cetățile Ponorului, zise calm Eugen Negulescu.

— Bine, dar nava cosmică ?

— Halucinație colectivă !

— Cum poți să spui așa ceva, cînd ai văzut-o, ai pipăit-o, ai...

— Să fim obiectivi. Dacă cineva ți-ar povesti toate astea, ce părere ai avea ?

Ceilalți trei căzură pe gînduri.

— N-aș prea crede ! zise Mariana Negreanu.

— Aș zice : povești vînătorești ! confirmă Petre.

— Așa e !

— Atunci, propui să nu spunem nimănui nimic despre ceea ce am văzut ? îl întrebă Mariana pe fizician.

— Nu știu. Să fim prudenți. Evident, dacă fenomenul a fost observat și de alții, dacă a fost menționat în ziare, dacă coincide cu vreo experiență științifică, atunci nu avem nici un motiv să tăcem.

— Da, cred că ai dreptate, zise doctorița.

— În schimb, adăugă Teodorescu, dacă nu-i așa, socotești că e mai bine să nu vorbim ?

— Da.

— Bine, dar... s-ar putea să fie o colosală descoperire, care...

— Şi cine o să te creadă ?

Grigore tăcu, încurcat.

Porniră la drum, dar frumuseţile naturii nu izbuteau să-i facă să uite întîmplarea de necrezut de adineaori.

— Şi dacă... zise la un moment dat, după un urcuş destul de greu, cel din frunte.

— Ce spui ? întrebă cel din urmă.

Se aşezară pe un brad căzut de-a curmezişul potecii.

— Mă gîndeam — zise fizicianul — că s-ar putea ca toată această întîmplare să fie un fenomen de sugestie colectivă. Îţi aminteşti ce ziceai aseară ?

— În legătură cu farfuriile zburătoare ?

— Da. La un moment dat, cineva din noi s-a referit la dorinţa unora de a-şi face reclamă. Mai este o explicaţie : sugestia ! Ştirile citite ar putea să trezească în mintea celor ce le află...

— Imagini inexistente în realitate, completă Mariana.

— Ei, ce crezi ?

Tăcură din nou. După cîteva minute, Petre se opri în loc.

— Şi, din nou zic, ce-ar fi dacă...

— Dacă ?

— Staţi puţin. Sînteţi siguri că aţi văzut nava cosmică, nu-i aşa ?

— Da.

— Sînteţi convinşi că aţi văzut-o volatilizîndu-se ?

— E adevărat.

Petre îşi continuă chestionarul.

— Şi sînteţi încredinţaţi că aţi respirat fumul, adică produsele de volatilizare ?

— Da.

— Bun. Acestea fiind premizele indubitabile, acum putem face unele supoziţii. Ce acţiune au aceste fumuri asupra organismului ?

— Medicina spune că fumurile metalice nu au în general o acţiune importantă asupra organismului, putînd provoca eventual doar febre de scurtă durată... zise doctoriţa. De fapt, depinde de metalul în cauză.

— O clipă. Vorbiţi despre fumuri metalice. Dar aici este vorba despre altceva, evident. Un alt material care s-a volatilizat. El poate avea o acţiune diferită asupra organismului.

Mariana Negreanu înălţă din umeri, dispreţuitoare.

— O ipoteză dintr-o mie.

Cei patru oameni tăcură, visînd.

— Şi pe urmă, de ce a dispărut nava ? reluă Teodorescu. Probabil că aceasta a reprezentat un mijloc de apărare — nu credeau că un grup de oameni îi vor întîlni în acest loc izolat şi nu ştiau cum vom reacţiona... Dacă nu cumva am avea intenţii ostile.

— Frumos ! Un adevărat roman.

— Uite ce e, zise fizicianul. Eu am o propunere.

— Spune, îl încurajă doctoriţa.

— Mîine plecăm de pe munte, fiecare la treburile sale, aşa e ? Ei bine ! Să ne întîlnim peste o lună din nou, toţi patru, la Bucureşti. Pînă atunci, ciudatele evenimente pe care le-am trăit se vor sedimenta în mintea noastră. Vom vedea mai clar, vom judeca mai limpede.

— Privind lucrurile mai de departe, capeţi o viziune mai corectă, le plasezi mai bine la locul lor... zise Teodorescu.

— Bine, de acord, consimţi Mariana.
— Şi eu sînt gata să mă întîlnesc cu dumneavoastră!
— Perfect, termină fizicianul. Peste o lună, la București. Propun ca locul de întîlnire să fie la mine acasă. Vom fi netulburaţi, vom putea discuta pînă la orice oră, oricît de tîrzie.

1. de ce petre a fost reticent

I. scrisoarea

Petre răsuci pe o parte şi pe alta hîrtia. Era un petec rupt dintr-un caiet, scris de mînă, cu pastă neagră. Să fi fost o glumă ? Privi plicul, pe care se afla numai numele său, fără timbru poştal, fără adresă. Însemna că cineva adusese scrisoarea şi o aruncase el însuşi cu mîna lui în cutia poştală. Îşi dăduse destulă osteneală, prea multă pentru o glumă.

Dar dacă nu era o glumă...

Petre se încruntă din nou, îşi puse ochelarii, reciti cele cîteva rînduri :

„Prudenţa este mama înţelepciunii. Nu te expune la accidente. Au fost şi oameni mai deştepţi care au păţit-o. Sînt unele lucruri care e mai bine să rămînă uitate".

Fără semnătură.

Părea o înşiruire de maxime, proverbe, cugetări populare sau sfaturi binevoitoare.

Îngrijorat, Petre reciti textul, încercînd să extragă, printre rînduri, înţelesul ascuns. Prin urmare, nu am fost prudent. Dacă o să continui să fiu imprudent, s-ar putea să mi se întîmple unele lucruri neplăcute. Cel care-mi scrie, consideră că am spus sau am făcut ceva care ar fi

fost bine să nu se spună sau facă. Am destăinuit o taină, sau am comis o imprudenţă.

Ajuns aici, Petre rămase cu ochii aţintiţi în gol, încercînd să-şi rememoreze ultimele patru zile. Patru zile, 96 de ore. Acum 96 de ore, trenul îl aducea în Gara de Nord. De atunci şi pînă ieri seara, izbutise să comită o imprudenţă, *ceva* care scosese din sărite o anumită persoană — cine ? Consecinţa era scrisoarea. O scrisoare de ameninţare.

Petre privi din nou cele patru rînduri. Scrisul nu-i amintea nimic. Parcă nici una dintre cunoştinţele sale nu întrebuinţa aceste litere muncite, aplecate într-o rînă, înflorite. Sau era un scris prefăcut ? Un grafolog ar fi dat sentinţa în cîteva minute.

Petre Iordan oftă din greu şi băgă scrisoarea în buzunar. Probabil o glumă proastă, îşi spuse el, părăsind apartamentul. Închise uşa cu cheia, coborî preocupat cele două etaje. În faţa casei, staţiona o maşină, un automobil cenuşiu care porni îndată ce Petre ieşi din bloc.

Pentru ce a plecat automobilul în clipa cînd eu am apărut pe stradă ? Mă aştepta — a fost un semnal. Dar nu, spuneam adineaori că este doar o glumă proastă. Banal — atîtea maşini pe stradă, de ce n-ar circula oricînd...

Coti colţul, merse cîţiva paşi, se uită în urma sa. Un tînăr îmbrăcat în haine ce ar fi avut nevoie urgentă să treacă pe la curăţătorie apăru în grabă după colţ, apoi întîlnindu-i privirea, îşi încetini mersul. Petre se opri în loc, ca şi cum şi-ar fi amintit de ceva. Tînărul trecu încet pe lîngă el şi, ceva mai departe, rămase lîngă o vitrină.

Mă urmăreşte. Dar ce s-a întîmplat ? Ceva atît de grav, încît să fie necesar să fiu urmărit, pas cu pas ?

Porni încet mai departe şi se opri la o cofetărie. Se instală la o masă, ceru o cafea cu lapte, o felie de cozonac. În aşteptare, se uită în jurul său. La o masă vecină, o fetiţă — probabil prin clasa a cincea sau a şasea de liceu — degusta fără grabă o prăjitură cu frişcă, lingînd cu atenţie susţinută toate urmele albe de pe linguriţă. Mai departe, cîteva mese neocupate. La o masă din fund se instală un om între două vîrste, care privi în treacăt prin sală, remarcă prezenţa lui Petre şi apoi aşteptă calm să fie întrebat ce doreşte.

Nu, nu, am devenit un pachet de nervi. Fiecare om din apropierea mea nu-mi este duşman. Să fim serioşi. Şi în definitiv, ce s-a întîmplat? Ce crimă am făptuit? Să luăm lucrurile cu metodă. Să le examinăm atent. Va să zică, în prima zi, în prima zi...

II. prima zi

— Petre se întinse, căscă zgomotos şi se ridică în capul oaselor, pentru ca să poată privi mai lesne pe fereastră. Da, Bucureşti, se afla din nou în Bucureşti şi era toamnă — toamnă, cel mai fermecător anotimp, cel mai colorat, cel mai blînd, cel mai lăudat.

— Mîine! zise el, cu gîndul departe şi-şi zîmbi sieşi, încîntat.

Se ridică din pat, se mai întinse o dată de-i pîrîiră toate încheieturile, se îndreptă spre camera de baie şi îşi întinse pe faţă spuma deasă a săpunului de bărbierit. Lama era nouă. Petre îşi făcu cîteva tăieturi, dar asta nu izbuti să-i scadă din bucuria dimineţii.

Lumea asta e plină de lucruri bune, se gîndi el, în timp ce se spăla în apa rece de la robinet. Se şterse, privindu-se vesel în oglindă. Vremea călduţă de septembrie, cafeaua cu lapte, fata cu care mă întîlnesc mîine, cartea pe care n-am citit-o încă. Aş putea să întocmesc o listă imensă. Ca în statistici : un tren cu două mii de vagoane, şi în fiecare din vagoane zece tone de bucurii.

Iar ca locomotivă, aventura. Neverosimila aventură a navei cosmice apărute şi dispărute, pe care acum, în lumina zilei bucureştene, o accepta cu rezerve, deşi era sigur că o văzuse aievea. Sau poate că nu o văzuse. Aşa pretindea Ana.

— E o poveste. Ai visat-o.

Asta fusese ieri, la ora opt seara — o jumătate de ceas după sosirea trenului. Se întîlnise ieri seara cu Ana şi-i povestise.

— Ai visat !

— Dar eram toţi patru acolo. Toţi am văzut.

Ana îi zîmbi, scuzîndu-se :

— Nu ştiu ce să-ţi spun. Te rog, nu fi jignit. Poate ţi s-a părut. Aşa ceva nu se poate crede, mă înţelegi ?

Acum, nu mai avea importanţă. Mîine, o va revedea pe Ana. Abia mîine ; pînă atunci, este plecată din Bucureşti. Iar astăzi, urma să se petreacă un mare eveniment : întîlnirea cu trei vechi prieteni ai săi, colegi de liceu, colegi de facultate.

Nu mai fuseseră împreună de la începutul vacanţei de vară. Spre deosebire de alţi ani, fiecare din ei pornise spre orizonturi diferite: unul la mare, unul la ţară, la părinţi, altul într-o excursie în străinătate. Ieri seara, la telefon, izbutise să-i găsească pe toţi. „Pe mîine, la lac." La lac : locul lor bine cunoscut, încă de pe vremea cînd, cu servietele subţioară, veneau înainte de şcoală, după

școală sau uneori chiar — vai ! — în timpul școlii... La lac, pe mal, în barcă, sau — mai tîrziu, — într-unul din restaurante, la o masă cît mai apropiată de apă.

Petre se privi pentru ultima oară în oglindă. Hm... Parcă în ultimele luni începutul său de chelie avansase nemilos. Acum, o porțiune apreciabilă din dreptul cărării era acoperită doar de un puf fin. Își puse ochelarii și se privi mai atent. Devenise brusc un om serios. Petre pufni în rîs. O pereche de ochelari are o putere magică. Poate transforma un om mediocru într-o inteligență sclipitoare. Purtarea ochelarilor ar trebui să fie obligatorie, pentru intelectuali, așa cum unui conducător de automobil i se cere să aibă carnetul de șofer. Dacă din nefericire vezi bine, poartă sticlă fără dioptrii, dar poart-o ! Iar dacă deficiențele tale sînt foarte mari, pune-ți ochelari de soare. Ochelari cenușii : 25 la sută pentru cei cu slăbiciuni mai mărunte, 75 la sută pentru cei deosebit de incapabili.

Și, dintr-o dată, ochelarii aceștia devin inteligenți. Poate că nici nu este necesar omul. „Aceștia sînt ochelarii lui Popescu." E perfect, asta înseamnă că Popescu este prezent.

Sîntem oamenii goi pe dinăuntru, sîntem oamenii împăiați, sprijiniți unul de celălalt, cu capetele pline de paie. Vai ! Vocile noastre uscate, cînd șoptim împreună, sînt liniștite și fără nici o semnificație, ca vîntul în iarba uscată, sau ca picioarele șobolanilor peste sticla spartă din pivnița noastră uscată...

Petre rosti cu voce tare cuvintele și apoi se așeză pe scaunul din sufragerie, speriat.

— Ce-am spus ? Dar astea nu-s vorbele mele.

În capul său se stîrnise o furtună. Frazele pe care le rostise se întorceau mereu, ciocănind fiecare în cîte

unul din compartimentele creierului. Vai ! Vocile noastre uscate... Pivniţa noastră uscată... Sîntem oamenii împăiaţi... Ca vîntul în iarba uscată...

— Unde le-am văzut ? Cînd le-am învăţat pe dinafară ? Toate aceste cuvinte amare, dispreţuitoare, ironice, cînd ?

Dar Petre îşi dădu seama chiar atunci că niciodată nu le învăţase. Cu trei ani în urmă, îi căzuse în mînă o culegere de poezii. Nu era foarte amator de poezii, o răsfoise distrat. Îi atrăsese atenţia titlul poeziei : Oamenii găunoşi. *The Hollow Men.* O citise, amuzat, poate puţin întristat. Şi atîta. Acum trei ani.

— Oamenii găunoşi, de T. S. Eliot, Thomas Stearns, poet şi eseist englez. Englez, născut în America, la Saint Louis, în secolul trecut, Premiul Nobel...

Din nou, în creierul său un telegraf păru să bată, regulat, transmiţînd de undeva, de la o distanţă colosală, informaţiile. Datele reveneau, fără nici un efort, de parcă ar fi răsfoit o enciclopedie. Premiul Nobel, 1948. Născut în anul 1888. Născut în...

Acum trei ani, deschisese o enciclopedie, privise în treacăt numele autorului acelei poezii. A doua zi, uitase totul. Dacă, atunci, l-ar fi întrebat cineva, nu i-ar fi putut repeta nimic nici din versuri, nici din datele biografice. Poate doar titlul poeziei. Şi acum, telegraful ăsta care-i bătea în craniu ! Îşi trecu mîna pe frunte, cu un gest care ar fi vrut să şteargă ţăcănitul infernal.

— M-a impresionat, constată el. M-a impresionat mai mult decît aş fi crezut ! Şi acum, gîndindu-mă la găunoşii mei prieteni, creierul meu a făcut o asociaţie. Ca şi cum, la o maşină cibernetică, ai fi apăsat butonul şi i-ai fi cerut să-ţi livreze informaţiile înmagazinate la capitolul

„despre falşii intelectuali". Creierul meu s-a supus imediat şi le-a furnizat.

Tulburat, Petre se plimbă prin cameră, vorbind acum cu voce tare. *Oamenii găunoşi. Oamenii pe care îi cunoscuse, străbătînd pustietăţile lui la întîmplare, i se păreau găunoşi, stricaţi în miezul sufletului ca nucile, cu viermele înlăuntru... Pentru că, atunci cînd a isprăvit cărţile, cărturarul a scris şi el cărţi, dumicînd gîndul şi belşugul lor de spice frumoase şi seci, şi l-a prins timpul, i-a îngreuiat umerii, i-a povîrnit spinarea, luciul ochilor obosiţi a pierit în hîrtia mată, n-au mai avut pîinea şi apa din urcioare gust. Lucrurile trăiau fără culoare... Oamenii pe care-i cunoscuse, stricaţi în miezul sufletului...*

Dar toate astea ?...

Petre alergă într-un suflet la bibliotecă, smulse un volum, îl răsfoi înfrigurat. Arghezi, Pastel. Aproape cuvînt cu cuvînt. Oamenii găunoşi ai lui Eliot antrenaseră după ei oamenii găunoşi ai lui Arghezi. *Ca pe o bandă de magnetofon, cu o tematică fixă : muzica de orgă — după toccata în re minor a lui Bach, urmînd uriaşa toccată în fa a marelui muzician născut în Eisenach.*

Petre se apucă cu mîinile de cap, clătinîndu-l dureros dintr-o parte în alta. Era sigur că pînă acum un minut habar n-avea că Johann Sebastian Bach văzuse lumina zilei la Eisenach. Mai mult, în creierul său cîntau frazele rapide, coborîtoare, tăcerile atît de semnificative dintre note, variaţiile strălucitoare ale muzicii despre care era convins că nu o cunoscuse pînă atunci !

— Ce se întîmplă cu mine ? începu el să se vaite cu vace tare, privindu-se rătăcit în oglindă.

Bach, Johann Sebastian. Orgă. Da, întocmai, acum şapte ani, tatăl său, mare amator, îl dusese la un concert

și-i explicase răbdător frumusețile acestei muzici. Firește, ascultase numai cu o ureche, și nu înțelesese nimic din tot concertul. Pe vremea aceea, era la modă un dans foarte vioi, cu o denumire exotică, în ritmul căruia întreg tineretul făcea o cumplită gimnastică, mai obositoare în general decît tăierea cu ferăstrăul manual a unui metru cub de lemn de foc.

Prin urmare, procesul continua, cu precizia unei mașini electronice. Creierul său funcționa automat. Om găunos : răsfoia liniștit toate paginile, atît pe cele abia așternute cu cerneală, cît și pe cele vechi și de mult citite, și scotea metodic la iveală citatele. Bach : iată melodia respectivă, iată înșiruirea notelor, iată cum sună. Mai dorești ceva, stăpîne ? Sînt gata, la porunca ta. Ca-n basme.

Petre încetă plimbarea sa agitată prin cameră și se privi în oglindă. O clipă, avusese bănuiala că în timpul nopții cineva se jucase și-i înlocuise creierul. Parcă-i venea să caute urmele cicatricelor. Sau poate că fusese conectat la o mașină cibernetică cu preocupări literare și muzicale ? Își frecă din nou fruntea, cu grijă : nu, nu avea nici un simptom neliniștitor. Nu-l durea capul. Nu-l treceau amețeli. Nu părea într-o stare anormală. Citise undeva că, sub efectul hipnozei, oamenii își pot aminti despre lucruri pe care, treji, nici măcar nu bănuiesc că le au depozitate în celulele creierului. Să fie hipnotizat ? Un fior rece îl trecu de-a lungul șirei spinării.

De cine și cînd, și cu ce scop ?

Absurd.

Totul era de fapt absurd.

În aceeași clipă, își dădu seama că-i lipsește ceva.

Nu căută mult : îi lipsea gustarea de dimineață. I se făcuse foame.

Petre înălţă din umeri, cu un substrat ușor fatalist, şi coborî să mănînce. Avea de lucru : azi trebuia să treacă pe la facultate şi să afle exact data ultimului examen, pe care trebuia să-l dea — după cunoştinţele sale — peste vreo douăzeci de zile.

După-amiaza, la ora cinci precis, se aşeză pe o bancă, la malul lacului Herăstrău, în parcul de odihnă, şi privi neliniştit apele unduite de vîntul stîrnit din senin. Situaţia nu era atît de comodă pe cît i se păruse de dimineaţă : examenul avea loc peste cîteva zile. Materia o cunoştea în general, dar el contase pe trei săptămîni de pregătire şi repetare. Trebuia să muncească din greu zilele astea...

— Petrică, bătrîne, arăţi mai bine decît oricînd ! Parc-ai fi un june prim de la studiourile americane !

Vocea şi tonul aparţineau, fără îndoială, Iuliei. Petre Iordan sări în picioare şi se îndreptă spre fata înaltă care-l examina, surîzînd, cu mîinile în şolduri.

— În braţele mele, frumoasă vrăjitoare ! zise el voios. Şi nu exagera : azi mi-am cercetat cu jale chelia, în oglindă !

Iulia se lăsă îmbrăţişată, apoi se desprinse repede.

— Consideră asta ca o sărutare frăţească, zise ea cu seriozitate.

— Pentru ce ? Tocmai acum, cînd mă făceai să sper că arăt, în sfîrşit, bine ?

Iulia îi arătă mîna, pe care strălucea un inel îngust.

— Aha ! Şi Othello unde e ? Şi cine e ? Spune-mi sincer, e cazul să te felicit ?

— Othello m-a lăsat să vin singură, spunînd că în chestiile astea cu întîlniri între prieteni nu se amestecă. Este un tip mai bine decît tine. Şi poţi să mă feliciţi, chiar dacă nu eşti sincer !

Două brațe grele se lăsară în aceeași clipă pe umerii celor doi tineri.

— Prin urmare, aceasta este atitudinea voastră față de viață ? Așadar, comportarea voastră morală...

Erau ceilalți doi prieteni, sosiți de cîteva secunde în spatele lor.

După cîteva minute, așezați la o masă, cei patru prieteni își povesteau voioși întîmplările.

— Așadar, te-ai măritat, constată Matei, care cîndva sperase să devină alesul Iuliei.

— După cum se vede. Dar asta nu schimbă nimic, rămînem cu toții aceiași vechi prieteni. Vă amintiți acum cinci ani ?

— Cabana Trei brazi.

— De Anul Nou !

— Artificiile deasupra zăpezii, în miezul nopții...

— *Nu uita, Matei, noaptea asta,* zise Petre, ca în transă. *Noaptea noastră feerică, vîscul și promisiunea.*

Cei trei îl priviră surprinși.

— Ce spui ? făcu Iulia, dintr-o dată roșie la față.

Petre se scutură, ca apucat de un fior.

— Nu știu, se bîlbîi el.

— Ba știi foarte bine, vorbi aspru Matei. Știi foarte bine. Credeam că nu ai auzit. Și acum, după cinci ani, cînd totul s-a terminat, vii să...

— Îți jur că n-am vrut, se apără Petre. Acum cîteva secunde, nici nu știam că-mi sînt cunoscute aceste cuvinte...

Adrian interveni repede.

— De fapt, nu are nici o importanță. Știți, mai păstrez și acum fotografiile făcute atunci. Pot chiar să vă fac o mărturisire : în fiecare an, în preajma Anului

Nou, deschid plicul cu poze şi le privesc, singur, seara, în timp ce la radio cîntă o muzică dulce.

— Eşti un sentimental, Adriane, zise Iulia, blînd.

— Dar nu ne-ai povestit nimic despre vacanţa ta, Petrişor, zise Adrian.

— Ai fost la munte, conform planurilor dinainte stabilite ? întrebă Iulia.

— Exact. Şi mi s-a întîmplat o aventură pe care, sînt convins, n-o s-o credeţi.

La sfîrşitul povestirii lui Petre, cei trei prieteni tăcură un timp.

— Imaginaţia este un lucru frumos. Dar în toate astea se găsesc inspiraţii din povestirile ştiinţifico-fantastice, nu-i aşa ?

— V-am spus eu că n-o să mă credeţi ! Totul s-a petrecut chiar aşa.

— După părerea mea, zise Matei, imaginaţia este mai importantă decît cunoştinţele.

Apoi, tăcu şi privi în jurul său, urmărind efectul asupra publicului al acestei declaraţii.

— Colosal ! se entuziasmă Iulia. Vezi, întotdeauna ai fost celebru pentru cugetările tale profunde. Văd că trecerea timpului nu te-a schimbat. Grozavă ideea asta, a imaginaţiei, care este mai importantă decît cunoştinţele.

— Grozavă, zise calm Petre, mai ales că primul care a spus-o a fost Einstein.

Matei tresări şi-l privi fix pe amicul meu Petre.

— Einstein ? Dar... eu nu-mi amintesc.

— În eseul său „Despre ştiinţă".

Matei privi jenat în farfuria sa, scormonind cu o scobitoare fărîmiturile de pîine.

— Da, e adevărat, am citit „Despre ştiinţă“, însă nu-mi amintesc despre fraza asta...

— Ei, să lăsăm, interveni stîngaci Iulia. În tot cazul, aventura voastră este — drept să-ţi spun — neverosimilă.

— Şi mie mi se pare aşa. Totuşi, gîndiţi-vă, toţi patru am văzut nava cosmică. Se poate să greşim cu toţii ?

— Dacă cincizeci de milioane de oameni spun o prostie, tot prostie rămîne, zise Adrian, acru.

— Anotole France, rosti Petre, automat, cu gîndul aiurea.

— Cum ? făcu Adrian, uimit.

— Anatole France — repetă Petre, şi el mirat, dîndu-şi parcă abia acum seama de cuvintele sale. Adică, explică el în continuare, ăsta-i un citat din Anatole France. Dacă cincizeci de milioane...

— Se poate, îl întrerupse Adrian. Nu sînt sigur, dar se poate.

Petre se frămîntă, jenat, pe scaun. Nu se înţelegea pe sine însuşi. Ce-l făcea să intervină aşa, aproape jignitor ?

— De fapt, zise el, încercînd să-şi acopere fîstîceala, nu este nimic verosimil în tot ce v-am povestit. Recunosc. Să lăsăm astea, cum zicea Iulia.

— Îmbătrînim, constată banal Adrian. Nu mai putem accepta nimic din ceea ce ni se pare că nu se potriveşte cu ceea ce credem că ar trebui să fie. Ăsta-i un semn de bătrîneţe.

— Interior. Dar, uite, căpătăm şi riduri...

Matei rîse.

— Deocamdată, sînt vizibile doar cu microscopul. Mai avem pînă la zbîrcituri. Cu toate că, drept să-ţi spun, poate că profilurile vîrstei sînt mai interesante decît cele ale tinereţii. Uite, un stejar tînăr este banal. În

schimb, cînd devine plin de crăci, noduros, răsucit, atunci, da, oricine spune despre el : iată stejarul.

— George Călinescu, murmură Petre. Cronicile optimistului : vechiul şi noul.

— Dragul meu, izbucni Matei, devii periculos. Am sentimentul că nimic din ce spun nu este original. Parcă aş fi o veşnică, o permanentă bandă de magnetofon.

— De fapt, cu toţii sîntem benzi de magnetofon, zise Adrian. Te-ai gîndit vreodată ce procent infim din frazele pe care le rostim sînt originale ? Fiecare din noi purtăm în memorie mii de propoziţiuni culese din atîtea pagini răsfoite. Cînd apare prilejul, le plasăm. Acolo unde ni se pare că ele cad bine. Aşa cum plasează bucătarul aceeaşi sare, acelaşi piper, acelaşi sos. Şi nici măcar nu bănuim că sîntem nişte bieţi copişti. Ne credem originali.

— Mulţumesc ! zise Matei.

Adrian îl privi, dezolat.

— Dar n-am vrut să fac nici o aluzie la tine, Matei. Iartă-mă, dacă ai înţeles aşa ceva. Filozofam. Lucruri de astea li se întîmplă, cîteodată, chiar şi oamenilor de meserie, scriitorilor.

— Dracul să mă ia, eu sînt vinovat de toate astea, făcu Petre, necăjit. Este prima oară cînd o întîlnire a celor trei băieţi veseli plus o fată se soldează cu atmosfera asta furtunoasă.

În aceeaşi clipă, cîteva picături de ploaie izbiră frunţile înfierbîntate.

— Bun, o dată cu ploaia furtuna trece, zise Iulia.

Picăturile începură să cadă mai des, dar nimeni nu se ridica de la masă.

— Dacă aş putea să vă explic ce se întîmplă cu mine, suspină Petre. Dar nu mă înţeleg.

— Eşti îndrăgostit ? întrebă cu înţelepciune Iulia.
Petre dădu din cap, recunoscînd tăcut, ca un copil prins cu o poznă.

— Ai vreo fotografie a ei ?

Petre se scotoci în portofel, scoase o poză de legitimaţie a Anei. Iulia o privi cu curiozitate, apoi o făcu să circule, în jurul mesei.

— E frumoasă.

— Ştie ce vrea !

— E făcută cu un aparat Exakta Varex, constată calm Adrian. Aşa e ?

— N-ai nimerit. Te gîndeai la Exakta Varex II a, cu capacul obiectivului puţin turtit, aşa e ?

Adrian făcu un gest cu mîna.

— L-am şi uitat. Păcat de el.

— L-ai pierdut atunci, pe munte, acum trei ani, nu-i aşa ? întrebă Iulia.

Dar ploaia se înteţea. Petre recuperă fotografia Anei, o şterse cu grijă şi o puse în buzunar.

— Să mergem.

III. ziua a doua

— Ana, cu mine se întîmplă ceva îngrozitor, îi spuse Petre.

Fata îl privi îngrijorată.

— Eşti bolnav ?

— Parcă aş fi, şi totuşi sînt sigur că boala mea nu este trecută în nici un manual de medicină de pe glob.

Ana dădu din cap cu energie, şi părul roşcat i se cutremură, unduind ca apele unui lac sub bătaia lopeţilor.

— Trebuie neapărat să mergi la un medic, zise ea. Ce te doare ?

Petre înălţă din umeri.

— Nimic, Ana. Nu mă doare absolut nimic.

— Atunci, unde te simţi rău ? Ce simptome ai ?

Băiatul arătă cu degetul spre creştetul capului.

— Uite, aici nu mi-e bine.

Fata înălţă din umeri, la rîndul ei.

— Te gîndeşti la fantezia aceea pe care mi-ai povestit-o, despre nava cosmică care apărea şi dispărea, aşa, ca la un circ iepurele din mîna unui iluzionist ? Asta nu trebuie să te tulbure (şi Ana zîmbi). Tot nu te-am crezut.

— Bine, Ana, dar chiar aşa a fost. Îţi dai seama că, dacă aş fi făcut o glumă, nu aş fi persistat atîta. Şi acuma...

— Acuma, ce ?...

— Mi-e teamă să-ţi mărturisesc.

Ana îi luă mîna, i-o strînse între ale ei, i se uită cu ochii albaştri drept într-ai săi, ochi negri, care nu erau însă nici tulburi, nici rătăciţi. Ochii unui om normal.

— Spune, Petre...

— Mi-a crescut memoria !

Ana izbucni în rîs. Un rîs eliberator : îi fusese teamă de cine ştie ce tragedie clinică, de o gravă maladie.

— Memoria ! Excelent ! În sfîrşit, ai să-ţi aminteşti data aniversării primei noastre întîlniri.

— Noiembrie, 16. Ora 18,32. Purtai o rochie vernil, pantofi maro, părul tăiat scurt, şi aveai o poşetă minusculă de aceeaşi culoare cu pantofii.

— Mă uimeşti ! zise Ana, fără nici un pic de ironie. Tu, cu memoria ta de păsărică, tu, care nu izbuteai să-ţi aminteşti niciodată nimic !

Petre o apucă de umeri, o întoarse cu fața spre dînsul.

— Ana, vreau să fiu sigur. Vreau să fiu convins. Dacă într-adevăr memoria mea a devenit atît de fantastică pe cît încep să bănuiesc, atunci asta îmi deschide orizonturi minunate. Îți dai seama ce înseamnă să-ți poți aminti de orice ? De orice. Nu, nu-ți dai seama. Iată, să fi citit acum cinci sau zece ani o carte, și să-ți aminteşti exact ce scrie pe fiecare pagină. Cuvînt cu cuvînt !

Ana zîmbi, neîncrezătoare.

— Iar exagerezi ! Iar începi să confabulezi...

— Nu, Ana. Ascultă, nu ți-ar place... să-ți poți aminti, la dorință, fiecare secvență dintr-un film bun, fiecare notă dintr-o melodie sau dintr-o simfonie ? Să poți să-ți readuci în minte fiecare cuvînt pe care l-a spus profesorul cîndva la lecție, acum, sau cu cinci ani în urmă ? Este... este ca și cum ai retrăi totul, ca și cum ai vedea din nou filmul, ai citi încă o dată cartea sau ai asculta muzica...

Fata îl opri, ridicînd mîna și astupîndu-i gura.

— Taci. Este ca și cum i-ai înșira o listă de mîncare grozavă unui naufragiat într-o insulă pustie. De unde îți vin ideile astea ?

Petre rîse încet.

— De la mine. Cred că s-a și făcut. Cred că așa și este. Vreau numai să mă verific. Ai să mă ajuți, nu-i așa ?

— Cum ? Cînd ?

— Chiar acum. Vino la mine... Vom face cîteva experiențe simple.

Petre deschise ușa, o pofti înăuntrul camerei, îi arătă cu un gest larg biblioteca :

— Iată. Alege-ți orice carte. Oricare. Ia-o din raft. Oricît de prăfuită ar fi...

Ana scoase la întîmplare un volum legat.

— Ce-ai luat ?

— „Ştiinţa în istoria societăţii" de John Bernal, anunţă ea.

— Mda. Nu l-am citit în întregime. Vezi însă te rog la pagina 434, capitolul Electricitatea şi magnetismul.

Ana îl privi cîteva clipe nemişcată. Apoi, cu o privire care voia să spună că nu crede nimic, deschise cartea la pagina menţionată şi găsi capitolul anunţat.

— Degeaba, zise ea, neîncrezătoare. Ai aranjat totul dinainte. Asta trebuie să fie un truc, dintre acelea folosite de scamatori la circ. Probabil că l-ai găsit într-o carte de jocuri de societate.

— Aşteaptă. Urmăreşte, te rog. „Prima ştiinţă nouă care şi-a făcut apariţia la sfîrşitul pe — liniuţă rîndul următor — rioadei newtoniene a fost electricitatea, în parte datorită — rîndul următor — faptului că a fost aproape singurul domeniu al ştiinţei fizice — rîndul următor — căruia Newton nu i-a consacrat o atenţie deosebită şi, prin — rîndul următor — urmare, în care uriaşul său prestigiu nu a — pardon, n-a — intimidat pe cerce — liniuţă rîndul următor — tătorii mai modeşti"...

Ana închise cartea, nerăbdătoare.

— Da, recunosc, aşa este, dar asta nu înseamnă nimic, Petre. Continui cu acelaşi truc. Ai învăţat pe dinafară cîteva rînduri dintr-o carte, mi-ai spus la ce pagină se găsesc...

— Bine. Ia alt volum.

Ana îşi plimbă privirea de-a lungul rafturilor.

— Ai citit Arghezi ? întrebă ea.

— Tot.

— Bine, zise ea, scoţînd un volum. Scrieri, volumul 7. Pagina... (Ana răsfoi) pagina... pagina 149.

O clipă, Petre avu senzaţia unui gol. Volumul 7, pagina 149 ? Ca oricărui om normal, asta nu-i spunea nimic. Şi dintr-o dată, maşina se puse în funcţiune. Telegraful începu să bată discret. Cîteva comutatoare invizibile fură întoarse. Pe conductele alburii din creier începură să alerge ştiri, să se adune informaţii, să se caute semnele invizibile ale înregistrărilor făcute cu ani în urmă...

— „Cum a făcut mama pe Miţu", murmură Petre. „În casa noastră tot ce s-a făcut, de către Mama noastră a fost făcut. La început, era Mama".

Ana închise cartea, mirată la culme.

— Nu înţeleg cum faci asta ! Care este secretul ?

Petre oftă, descumpănit.

— Tot nu mă crezi ? Ana dragă, ascultă-mă : nu-i nici un truc. Memoria mea a început să funcţioneze atît de perfect, încît mă sperie, da-da, de-a dreptul mă sperie. Uite, fă o probă de orice fel, întreabă-mă ce vrei...

Fata puse cartea la loc, cu grijă, în bibliotecă, şi se îndreptă spre Petre.

— O să-ţi pun o întrebare, cea mai grea din toate. Fii atent... Cînd mi-ai spus pentru prima oară că mă iubeşti ?

Petre o cuprinse în braţe.

— În memoria mea toate se tulbură acum — şopti el. Astea nu-s condiţii de experimentare. Comisia de examinare nu se poartă în mod corect...

O sărută lung, lung, dar în acest timp în creierul său maşina cibernetică continua să funcţioneze impecabil. Se despărţiră o clipă şi atunci murmură, involuntar :

— Decembrie 21, ora 20...

IV. scurt intermediu

Ajuns aici cu amintirile, Petre zîmbi cu duioşie cafelei sale cu lapte. Apoi ridică privirea, pentru a se întîlni ochi în ochi cu acelaşi client între două vîrste, aşezat la o masă din fund. Omul îşi sorbi oranjada grav, şi începu să citească atent ziarul deschis în faţa sa.

„Absurd !“ îşi spuse Petre şi refuză să mai creadă într-un complot îndreptat împotriva sa. „Am să dau în mania persecuţiei !“ continuă el monologul său interior. Se ridică de pe scaun şi abia cînd ajunse la uşă îşi dădu seama că uitase să plătească. Se întoarse confuz către ospătăriţa ce încremenise cu un şervet în mînă şi-l privea acum mută, dar cu amarnică acuzare în ochi.

Ajuns în stradă, respiră adînc aerul proaspăt şi, brusc, izbucni în rîs. Doi trecători care se apropiau de el îl priviră bănuitori. Lui Petre îi veni să se strîmbe la ei şi să scoată limba, ca un puşti obraznic. *Aşadar, am o memorie colosală ?* Accentuă în gînd asupra lui „colosală“, adjectivul său preferat de o bucată de vreme. *Colosală ? Şi totuşi, am uitat să achit consumaţia ! E o glumă formidabilă !*

În poarta facultăţii, se întîlni cu un coleg.

— Ei, cum merge cu învăţătura ? Ştii materie ?

— O am aici ! zise Petre, lipindu-şi policele de degetul mic şi ridicînd mîna sus, în aer. Ţii minte figura aia din carte cu membrana osmotică ?

— Mda, zise colegul său, bănuitor.

— E la pagina 317, în colţul de jos, din dreapta foii. Ştii ce scrie la punctul 12 al legendei ?

— Ce scrie ? întrebă tînărul, holbînd ochii.

— Soluţie concentrată.

— Te-ai apucat să înveţi pe dinafară toate amănuntele astea inutile ?

— Nu m-am apucat. Le ştiu, băiatule. Nu le-am tocit. Uite aşa, le ştiu pe toate ! În capul meu e o soluţie concentrată de materie de examen, care a trecut acolo prin osmoză, pricepi ?

Colegul său dădu din cap, complet aiurit :

— Nu.

— Nici eu. Dar să ştii că aşa e. La revedere !

Bine dispus, fredonînd fals o melodie, împinse uşa de la intrare, privi apoi în treacăt panourile cu multiple anunţuri şi, salutînd în dreapta şi în stînga, străbătu prin mulţimea de fete şi băieţi care forfoteau şi urcă scara spre etajul întîi. Era necesară, totuşi, o verificare.

Petre intră în biblioteca facultăţii, se aşeză pe scaun, completă un formular cu titlul manualelor de care avea nevoie. În timp ce aştepta să i se aducă volumele, le răsfoi mintal, unul cîte unul. Le citise pe toate, în cursul anului trecut. Era în general conştiincios. Acum paginile citite îi reveneau clare în minte. Parcă vedea şi locul unde este situată o figură, sublinierea făcută de mîna unui alt student pe manualul bibliotecii (— Aşa ceva nu e permis, tovarăşe ! — Dar n-am făcut-o eu !), o pagină mototolită. Cînd bibliotecara îi aduse cărţile, Petre îi mulţumi şi apoi privi plictisit, răsfoindu-le alene. Nu avea ce face cu ele. Avea impresia netă că ţine mereu două exemplare identice din aceeaşi carte : unul în mînă, celălalt în cutia craniană.

Ieşi repede din sală, evitînd privirea dojenitoare a bibliotecarei. Iată că nu mai era necesar să se pună cu burta pe carte : ştia tot. Fără nici un efort.

„În treaba asta", își spuse el, „este o nedreptate. Alții tocesc, bieții oameni, luni de zile în șir — așa cum făceam eu nu de mult. Iar mie îmi este suficientă o singură lectură — ce spun, o singură privire — pentru a înregistra, ca un aparat fotografic de precizie, fiecare semn al paginei respective."

Se izbi de cineva, pe stradă, murmură pardon fără să-l privească.

— Petrică ! zise omul din fața sa.

Deschise ochii mari și-l privi. Figura pe care o vedea îi era complet străină.

— Nu vă recunosc... murmură el, jenat.

I se mai întîmplase de multe ori așa ceva, în trecut. Vedea de obicei o față care-i amintea de cineva, dar n-ar fi putut preciza, în ruptul capului, cînd, unde, cum cunoscuse această față. Ba, cîteodată, persoana îl chinuia : „Cum, nu-ți amintești ? Hai, nu-ți spun. Se poate ? Hai, gîndește-te ! Ei, tot nu-ți vine în minte de unde mă cunoști ?"

— Petrică Iordan ! zise omul — un tînăr cam de vîrsta lui —, ridicînd un deget. Ești complet ramolit.

Petre se uită la el scrutător. Trăsăturile astea îi aminteau vag de ceva... Dar nimic altceva decît o impresie. O clipă, fu străbătut de panică : oare nu cumva se terminase totul ? Oare năvalnica manifestare a posibilităților memoriei sale își sleise cursul ?

Dar nu se putea. Făcu mintal un test rapid, și izbuti să-și amintească într-o clipită numele celor 92 de elemente chimice naturale, pe care niciodată nu le știuse pe dinafară. În ordine, după numărul lor atomic.

— Nu, efectiv, nu-mi amintesc, zise el liniștit.

— Atunci, nici nu-ţi spun, spuse interlocutorul său, jignit. Din primară... ăsta-i singurul indiciu pe care ţi-l dau.

— Vasile ? zise cu îndoială Petre. Vasile Crişan ?

— Ai văzut că ai ghicit ?

Aşa veneau la catalog. Întîi Constantinescu Ion. Apoi Crişan Vasile. Un băieţel mic, firav, brunet... Avea în faţa lui un tînăr bine făcut, înalt, brunet. Au trecut de atunci cincisprezece ani... Şi deodată, Petre simţi că sîngele îi goleşte creierul. Omul acesta din faţa lui nu era Crişan Vasile, vechiul său coleg. Aluniţa de pe obrazul stîng. O aluniţă situată exact în dreptul lobului urechii. Lipsea. Deci, nu era Crişan Vasile. Atunci ce voia acest om care se dădea drept Crişan Vasile ? Pentru ce provocase întîlnirea ?

— O întîmplare ca asta trebuie neapărat stropită ! propuse vesel falsul Vasile.

— Iartă-mă, dar nu prea am timp... murmură Petre.

— Petrică ! Nu se poate !

Vasile îl apucă de braţ, cu o mînă puternică, care aproape că-l împingea către un bufet din apropiere.

„Dacă fug, acum ?" îşi zise Petre. „Dacă fug şi dispar ? Dar ce rost are, pentru Dumnezeu ! Sîntem în plin Bucureşti, în mijlocul oamenilor, în colţ e un miliţian, ce poate să mi se întîmple ? Mai bine să aflu ce vor de la mine... Să manevrez eu, mai bine, decît ei..."

— Bine, Vasilică ! zise el, silindu-se să ia un ton cît mai firesc. Numai, să ştii, nu am timp prea mult.

În faţa unei halbe de bere, falsul Vasile începu să depene amintiri. Era destul de bine informat.

— Ce păcat că ne-am despărţit în clasa a IV-a. Eu a trebuit să plec din Bucureşti, cu familia. Dar îţi aminteşti de farsa pe care i-am făcut-o lui Căproiu ?

Farsa făcută lui Căproiu. Fireşte. Cu cîteva zile mai înainte s-ar fi chinuit ceasuri în şir ca să poată să-şi rememoreze cîte ceva. Acum, totul apărea proaspăt în minte, ca ieri...

— Căproiu, la tablă.

Băiatul se ridică, roşu la faţă. Tocmai lecţia la care a uitat caietul acasă ! L-a căutat în ghiozdan minute în şir... Căproiu păşeşte pierdut, spre tablă. Profesorul :

— Căproiu, unde ţi-e capul ? Ia caietul cu tine !

Şi, ca hipnotizat, în loc să mărturisească adevărul, Căproiu se întoarce înapoi spre bancă. O mînă se întinde spre el :

— Ia-l pe ăsta ! şopteşte cineva.

Căproiu se întoarce la catedră şi îi întinde profesorului caietul. Profesorul îl deschide şi holbează ochii. Pe pagina întîia stă scris mare :

„Vă rugăm să-l iertaţi că şi-a uitat caietul acasă, dar să ştiţi că şi-a făcut lecţiile. Părinţii lui Căproiu Ionel".

Profesorul, un tînăr simpatic, privi repede în direcţia de unde plecase elevul şi întîlni două perechi de ochi neliniştiţi, care-l pîndeau de după capetele celor din faţa lor. Apoi, îl întrebă pe Căproiu, de parcă nimic nu s-ar fi petrecut. Iar la sfîrşitul lecţiei, cînd sună recreaţia, zise într-o doară :

— Petre Iordan şi colegul său de bancă, veniţi cu mine.

Petre Iordan îşi privi prietenul, acesta îi întoarse privirea, care părea să spună : „Ne-a descoperit ! Ne-am ars !"

Într-un colţ retras al cancelariei, profesorul îi luă pe cei doi copii de umăr şi rosti grav :

— Aş vrea să ştiu cum v-a venit ideea.

— Ce idee? întrebă nevinovat Petre.

— Hai, hai, fără minciuni.

— Păi, să vedeţi, ştiam că... ăsta, Căproiu, a învăţat... Şi-a căutat caietul zece minute. Atunci...

— Atunci, aţi căutat un mijloc ca să faceţi corespondenţă cu mine, aşa e? Marş în clasă şi să nu cumva să vă mai prind!

Profesorul zîmbea, păstrase caietul la el. Probabil că după aceea, în cancelarie, avea să se producă în sfîrşit un moment de destindere: ia uitaţi-vă, colega, ce idee le-a mai venit!

Falsul Vasile vorbea mai departe, în timp ce în mintea lui Petre se depăna, ca un film rapid, această scurtă păţanie a celor trei copii. O simplă anecdotă... Petre tresări. Vasile îşi puse palma peste mîna lui.

— Şi acum, nu te supăra, zise Petre, retrăgîndu-şi mîna, propun să ne despărţim. Eu am o treabă urgentă.

Spre surprinderea sa, falsul Vasile nu protestă.

Peste cîteva minute, singur, Petre mergea încet pe stradă şi medita la cele întîmplate. Era de neînchipuit cîte lucruri misterioase începuseră să se petreacă, din clipa în care îi revenise memoria. Acest individ necunoscut care se dădea drept un fost coleg al său, care ştia — se informase, deci, foarte bine — un detaliu din viaţa lor de şcoală şi care dispărea tot atît de brusc şi nevinovat precum apăruse... Era ultima picătură în acest pahar de pe acum prea plin de lucruri neverosimile.

Şi totuşi, ceva trebuie să fi provocat avalanşa de întîmplări. Ceva care s-a petrecut în ultimele patru zile. Ce a fost, aşadar, în ziua a treia?

V. În ziua a treia

Petre Iordan intră calm în birou şi se adresă primului om pe care-l întîlni :

— Pentru înscrierea la concurs...

— Vedeţi în fund...

Iordan merse pînă la fata blondă de la masă şi o salută ceremonios. Apoi, vorbi puţin emoţionat :

— Am venit la dumneavoastră să mă înscriu pentru concurs...

Fata îl privi surprinsă :

— Dar... concursul se ţine peste două zile. Şi dumneavoastră abia acum vreţi să vă înscrieţi ? Cunoaşteţi tematica ?

Petre se bîlbîi.

— Nu... da... ştiu în general...

Fata zîmbi, binevoitoare.

— Nu prea aveţi experienţă, se vede. Concursurile noastre radiofonice sînt foarte dificile. Trebuie să citiţi mult pentru ca să stăpîniţi materia. De aceea, noi furnizăm tematici cu o bibliografie bogată, care trebuie parcursă în întregime... În două zile (fata zîmbi, amuzată), înţelegeţi, e imposibil...

— Şi totuşi, zise Petre, hotărît, vreau să mă înscriu.

Fata înălţă din umeri.

— Bine. Vă avertizez că înainte de concursul propriu-zis, veţi avea de trecut printr-o fază eliminatorie. Să nu vă faceţi iluzii.

Îi întinse o foaie de hîrtie.

— Iată, completaţi formularul, apoi treceţi în camera 212 şi predaţi-o tovarăşului Livezeanu, care vă va da explicaţii şi în legătură cu tematica.

Numele nu stîrni nici o coardă în amintirile acum tumultoase ale lui Petre. Completă cuminte formularul, apoi merse pe coridorul îngust pînă la camera 212, o deschise, întrebă cu o voce neutră :

— Tovarăşul Livezeanu...

De după un morman de hîrtii, ziare, cărţi, acumulate într-un echilibru nestabil pe biroul cel mai apropiat de uşă, se ivi un cap caracterizat printr-un păr zbîrlit de arici, nişte ochelari cu ramă neagră care ascundeau doi ochi verzi, o mustaţă subţire şi o gură expresivă.

— Eu sînt, zise omul.

Petre Iordan îl privi uimit. Colţurile buzelor lui Livezeanu fremătară vag, întîi în jos, a uimire, apoi în sus, a zîmbet, şi apoi se îndepărtară, a rîs.

— Petrică ? Nu-mi spune că eşti tu !

— Ba chiar eu !

Se priveau surîzînd, ochi în ochi. Doi prieteni, care nu se văzuseră de ani de zile, dar care merseseră de mînă la grădiniţă, învăţaseră împreună primele clase, fuseseră tovarăşi de şotii, de bucurii şi de necazuri.

— Ce faci aici, Miti ?

Dumitru Livezeanu deveni subit grav, îşi aranjă haina şi rosti, cu o voce sigură :

— Funcţionez, nu vezi !

Apoi, colţurile gurii se ridicară brusc :

— Adică am fost angajat temporar pentru a ajuta la emisiunea asta de jocuri radiofonice. Altminteri sînt student, după cum ştii, la Politehnică. Şi tu ?

— Tot după cum ştii, la Chimie.

— Şi acum ? Ce căutai la noi ?

— Vreau să mă înscriu la concursul ăsta... de peste două zile.

Livezeanu îl privi nedumerit.

— Dar îi cunoşti subiectul ? Ştii, n-are nici o legătură cu chimia.

— Ştiu. Orice subiect ar fi, nu-mi pasă. Este pentru mine în primul rînd o verificare, în al doilea rînd nu-ţi ascund că m-ar bucura să cîştig premiul nu numai pentru glorie...

— Aha ! rîse Livezeanu.

Apoi, colţurile gurii sale coborîră şi pe fruntea sa apărură încreţituri.

— Dar să ştii, adăugă el, că nu-i o joacă, aşa cum li se pare unora. Întrebările sînt de obicei foarte grele şi trebuie să ai multe cunoştinţe. Ce-ai citit tu despre subiectul respectiv, despre Chopin ?

— Mai nimic, mărturisi liniştit Petre.

— Extraordinar ! Şi aşa vrei să te prezinţi tu la examen ? Te faci de rîs ! Mă simt responsabil pentru tine... să ştii că nu te înscriu.

— Trebuie ! Gîndeşte-te : sînt un individ oarecare, nu te cunosc şi am venit să mă înscrii.

— Ha ! ha ! rîse fals Livezeanu. Şi eu te trimit acasă : ai depăşit termenul.

Petre oftă.

— Văd că trebuie să-ţi spun totul. Am zis că pentru mine este o verificare.

— Ce verificare ?

— Ai timp să mă asculţi, Miti ?

Amîndoi rămăseseră în picioare. Livezeanu îl pofti cu un gest larg să se aşeze, şi Petre începu să povestească neverosimila sa întîmplare.

— Am... în concluzie, zise el, am memorie ! O memorie uluitoare. Tu nu-ţi poţi imagina cum mă simt eu acum. Ca un nou-născut... nu, comparaţia nu-i bună. Ca

un copil care a căpătat jucăria cea mai colosală pe care o poate visa !

Livezeanu dădu cu mîna a lehamite, buzele sale se răsfrînseră uşurel, în semn de neîncredere şi dispreţ faţă de asemenea elucubraţii nedemne.

— Nu te superi, zise el, dar nu cred nimic. Fă-mi o probă.

Petre nu se simţi jignit. Nici el, dacă i-ar fi povestit cu cinci zile în urmă cineva o istorie de felul ăsta, nu ar fi dat o ceapă degerată pe ea.

— Uite, zise el. Ai la tine nişte bani ?

Livezeanu scoase portmoneul.

— Nu, îl opri Petre, nişte hîrtii. Bancnote.

Livezeanu se scotoci prin buzunare.

— Ştii — zise el, jenat — mîine iau colaborarea, azi sînt cam lefter. Dacă vrei să te împrumut...

Petre rîse.

— Nici gînd. E vorba despre altceva. Dă-mi-le pentru cîteva secunde.

Luă în mînă cele şapte hîrtii, de la un leu la zece, pe care i le întinsese prietenul său, le privi cîteva clipe, apoi i le înapoie.

— Uită-te bine la ele, zise Petre, închizînd ochii. Hîrtia de zece lei, seria C 0927654. Hîrtia de cinci lei...

Şi, conştiincios, pe categorii, înşiră numerele de serie ale tuturor celor şapte bancnote. Livezeanu îl privi mai întîi nemişcat. Fremătînd parcă, buzele vrură să spună ceva, tăcură, dar colţurile lor coborîră imperceptibil.

— Şi ce vrei să faci ? întrebă el.

— Să citesc mîine la bibliotecă o carte-două despre Chopin. Muzica i-am ascultat-o de atîtea ori la radio...

Livezeanu dădu din mînă.

— Şi memoria asta a ta se întinde pe o perioadă îndelungată?

— Practic, am impresia că nu se opreşte nicăieri. Am putut repeta în minte melodii pe care le auzisem o singură dată, cîndva. Am...

— Dar cifrele, datele? De pildă, numerele bancnotelor de acum cinci ani, sau mai mult?

— Nu am încercat, dar cred că nu aş da greş. Nu ştiu cum să-ţi explic, dar memoria mea a devenit prodigioasă. Şi dacă am venit aici, am făcut-o — de ce să nu-ţi mărturisesc — gîndindu-mă că aş putea să profit...

Livezeanu rămase pe gînduri.

— Bine, zise el, să te înscriu.

Îi luă formularul, îl trecu într-un tabel.

— Îţi aminteşti de... începu el, apoi dădu din mînă a lehamite. Cum să nu-ţi aminteşti? zise el, în continuare. Întrebarea asta la tine a devenit inutilă. O ştii pe Ina?

Petre roşi brusc.

— De ce-mi aminteşti acum despre ea?

Livezeanu tăcu, privindu-l drept în ochi.

— Fără îndoială că-mi amintesc. Cum era s-o uit? Pentru Ina, pentru Ina nu e nevoie de o reîmprospătare a memoriei. Dar a dispărut brusc, acum trei ani. Imediat după întîmplarea aceea neplăcută cu Vlad. Cînd i s-au furat banii... Ea a dispărut, şi nu eram pregătit pentru asta. Credeam...

Îşi dădu seama că Livezeanu continuă să-l privească fix.

— Ce credeai? şopti el, încet.

Petre dădu din umeri.

— Credeam că ţine la mine. Dar a plecat atunci şi nu mai ştiu nimic despre ea.

— Eu ştiu, zise încet prietenul său.
— Atunci spune, Miti !
— E soţia mea.
Şi buzele sale tremurară, de parcă ar fi mărturisit un păcat. Îşi trecu limba peste ele, umezindu-le.
— Dar... zise Petre, înmărmurit. Apoi, rîse încet. Felicitările mele. Nu ştiam... Nu am bănuit niciodată că tu... că ea... nu mi-a spus... Felicitările mele.
Se stăpîni.
— De fapt, te rog să primeşti felicitările mele sincere. Cînd v-aţi căsătorit ?
Livezeanu îl privi fix.
— Ştiam că o să fie o surpriză pentru tine, dar nu bănuiam că atît de mare. Acum un an.
— Miti, îmi pare... îmi pare bine.
Prietenul său zîmbi vag, abordînd un ton neutru :
— Dragul meu, şi eu îţi urez succes la concurs. Acum, iartă-mă, dar trebuie să mă duc într-o cabină... Sper că o să ne mai vedem...
— Fără îndoială, zise Petre. Fără îndoială. O să ne mai vedem. Acum, că ne-am întîlnit, nu te mai las. N-ai să scapi de mine. O să ne mai vedem...
Petre ieşi cu un gust amar din clădirea imensă şi porni să umble neliniştit pe străzi, haihui. În sfîrşit, se hotărî, se opri la un telefon public şi o căută pe Ana. Telefonul sună lung, o dată, de două, de trei ori... Descurajat, era pe punctul de a agăţa receptorul la loc, cînd, după al cincilea apel, cineva ridică receptorul :
— Alo...
— Pe domnişoara Ana...
— Să vedem dacă e acasă, zise o voce înţepată de la capătul celălalt al firului.

Telefonul păcăni scurt — fusese aşezat pe masă. Petre urmări în gînd traiectoria femeii grase şi astmatice care locuia în acelaşi apartament. O vedea bătînd la uşă, strigînd-o pe Ana (cineva la aparat, o voce brună), apoi... apoi...

— Ana, tu eşti ? întrebă el bucuros, auzind că receptorul este ridicat.

— Petre ! Ce s-a întîmplat ?

— Nimic... Nimic deosebit. Aş vrea să vorbesc cu tine. Dacă eşti liberă.

— Unde ?

— Unde... unde vrei. Vino în Cişmigiu.

Cînd lăsă receptorul, Petre şi-o imagină intrînd din nou în camera ei, trăgîndu-şi rochia gri de jerseu, dîndu-şi de cîteva ori cu pieptenele prin păr, aplicînd un strat de ruj pe buze.

Peste o jumătate de ceas, călcau amîndoi sub picioare frunzele policolorate de pe alei, la început discutînd repede-repede, despre o mie de lucruri fără importanţă, ca şi cum ar fi vrut să evite apariţia unui anumit subiect, a acelui subiect pe care-l purtau în permanenţă cu ei.

Şi totuşi, pentru cîteva clipe, tăcerea se aşternu, ca la comanda unui regizor. Ana o rupse, atacînd brav :

— Ce s-a întîmplat, Petre ?

Băiatul o privi pe furiş, lăsă ochii în jos, merse mai departe. Ana îl apucă de braţ :

— Spune... este vorba despre noi doi ?

— Sînt neliniştit, Ana, îi zise el, mîngîindu-i degetele, aproape mecanic. Cîteodată îmi vine să zburd de fericire, să strig vesel, să ţopăi. Şi totuşi, alteori... Nu ştiu cum să-ţi spun... starea asta anormală a memoriei mele mi-a creat o stare de nervozitate... de tensiune.

— Este foarte explicabil.
— Cine ? Starea asta, da. Dar memoria ? Nu, în nici un caz. Mi-e teamă. Înţelegi ? Mi-e teamă...
Ana îi strînse braţul mai tare.
— Dar ce poate fi rău în asta ?
— Mi-am amintit brusc de un text pe care l-am citit acum cîţiva ani într-o revistă. Era vorba acolo de doi gemeni americani, arieraţi mintali, care constituiau obiectivul cercetărilor minuţioase ale psihiatrilor. Şi ştii de ce ?
— De ce ?
— Pentru că aveau o memorie formidabilă, ceva de neînchipuit... ceva asemănător cu a mea, Anuţa !
Ana îi privi figura deznădăjduită şi izbucni în rîs.
— Uite, Petre, eu pot să vin ca martor că nu eşti chiar atît de arierat !...
— E adevărat că în încheierea articolului se scria cam aşa (Petre închise ochii şi începu să citească în creier) : „S-au formulat mai multe teorii cu privire la idioţii savanţi şi mai cu seamă că o persoană de inteligenţă mijlocie, dacă se concentrează total asupra unui domeniu precis, poate să-şi dezvolte memoria într-o măsură enormă şi să strălucească în acest domeniu anume"...
— Dar asta nu se aplică la cazul tău, Petre !
Petre vorbi repede.
— M-am gîndit la alte lucruri şi mai neplăcute. Dacă această exacerbare a funcţiei memoriei ar fi datorită unui fenomen patologic din creier ? De exemplu un virus ? Sau o tumoră, cu o anumită localizare ?
Ana tăcu o clipă.
— Eu nu ştiu ce să spun, zise ea, chinuită de îndoieli. Cred că nu ai dreptate, minţi apoi. Dar ca să te linişteşti, cel mai bun lucru e să consultăm un medic, un specialist.
Petre se cutremură.

— Mi-e groază. O consultaţie medicală obişnuită, inimă, plămîn, stomac, nimic de zis, dar creierul ? Creierul, supus ochilor indiscreţi — fie chiar şi ai unui medic...

— Putem să-l rugăm pe Arachian...

Arachian ! Petre se miră că nu-i venise şi lui ideea ! Arachian ! Îl cunoscuse acum cîteva toamne : era mai mare decît ei, terminase facultatea de vreo şase ani şi acum lucra la catedra de neurologie...

VI. neliniştile doctorului arachian

Le deschise un bărbat de vreo treizeci şi doi de ani, mărunt de stat, cu o faţă rotundă, părul tuns scurt. Ochii săi albaştri îi priviră la început cu nedumerire. Apoi, doctorul Arachian exclamă, încîntat :

— Ce surpriză ! Intraţi, intraţi. Dragii mei, nu v-am văzut de un car de ani ! Pe aici, pe aici...

Pătrunseră în camera lui. Pe un colţ, un televizor. Alături cu peretele, în continuare, un pat-studio. Vizavi, un aparat de radio deasupra unei mobile picup, iar alături un magnetofon. În imediata apropiere, o bibliotecă înaltă, cu volumele înţesate pe trei rînduri în profunzime.

În mijlocul odăii, o măsuţă, înconjurată de trei scaune miniaturale.

— Uite, aici locuiesc eu, zise Arachian, făcînd un gest roată. Burlac. E drept, nu mai am de gînd să rămîn aşa multă vreme, dar deocamdată asta-i starea mea civilă. Celibatar. Dar staţi jos, staţi jos. Ce beţi ? Un coniac ? Un vermut cu lămîie ? Să vă pun de-o cafeluţă !

„Exuberant ca întotdeauna," se gîndi Petre.

— Dragul meu doctor, zise Ana, n-am venit la tine în calitate de vizitatori dezinteresaţi, ci de pacienţi. Mai bine zis, de pacient — căci despre Petre e vorba.

— Nu dau consultaţii la domiciliu! se zburli Arachian. La clinică pot fi găsit între orele 8 şi 12 în fiecare dimineaţă, dar trebuie să mă anunţaţi din timp cînd veniţi. La telefon. Asta e! Să vă fie ruşine că v-aţi amintit de mine numai la nevoie! Şi de fapt (Arachian se ilumină la faţă), ştiu că glumiţi! Ce treabă ar putea să aibă doi tineri plini de viaţă ca voi cu un morocănos doctor de boli nervoase?

— Morocănos! Tu şi morocănos! izbucni Petre.

— Ei da, în principiu, ca neurolog...

— Vreau să ştii de la început că nu era o glumă. Am venit într-adevăr să-ţi cerem părerea. Dacă refuzi să ne ajuţi...

Arachian dădu din umeri. Aerul său uşor distrat şi aiurit îl părăsi, de parcă şi-ar fi dat jos o mască.

— Despre ce este vorba? Ce-ai păţit?

— Memoria...

Arachian oftă uşurat şi făcu un semn cu mîna.

— Am înţeles. Fii fără grijă. Ne aflăm înaintea sesiunii de examene, nu-i aşa? Ţi-ai supus creierul la eforturi prea mari. Şi în această privinţă trebuie respectată o anumită igienă, înţelegi? O odihnă bună, un somn sănătos refac adeseori memoria mai bine ca orice. Opt ore pe noapte — asta e: nu poţi scurta perioada dormitului. Evită cafelele, ceaiurile tari, alcoolurile. Ia Glutarom... Apropo, nu mi-aţi spus, coniac sau vermut? Să ştiţi, posed un coniac franţuzesc...

Petre izbucni în rîs.

— Doctore, nu-ţi induce în ispită pacienţii, trecîndu-le pe la nas lucrurile pe care tu însuţi le interzici. Mi-ai ţinut o întreagă tiradă inutilă. Eu altceva am vrut să-ţi spun. Memoria mea nu dă semne de slăbire. Din contra !

— Cum din contra ? întrebă mirat Arachian, îndreptîndu-se spre bibliotecă.

Deschise o uşiţă, în dosul căreia apăru un mic bar. Scoase o tăviţă pe care aşeză trei pahare înguste şi turnă dintr-o sticlă pîntecoasă lichidul galben, transparent.

— Pînă una-alta, încercaţi coniacul, zise el, apoi repetă : Cum din contra ?

Ana luă un pahar şi-l apropie de buze.

— Nu aşa, păgîno ! strigă la ea Arachian. Aspiră-i întîi aroma... Dar ce spuneai despre memoria ta, Petre ?

— Că e prea multă.

— Prea multă ? zise doctorul, nedumerit.

Apoi, rîse scurt.

— N-am auzit pînă astăzi pe nimeni plîngîndu-se de aşa ceva. N-ai vrea să-mi explici mai clar ?

Petre se supuse. Încă o dată depănă povestea pe care pînă acum o repetase de prea multe ori.

— S-ar putea, m-am gîndit eu, zise Petre, ca produsele emanate de nava cosmică...

— Să uităm nava cosmică ! îl întrerupse doctorul. Spune-mi despre memoria ta...

Iordan îi povesti despre fenomenalele ei manifestări dar, ca toţi ceilalţi care îl mai ascultaseră, Arachian îl privi sceptic.

— Vrei, probabil, o probă ! zise Petre, prevăzînd întrebarea mai vîrstnicului său prieten.

— Vreau.

— Întreabă-mă !
— Să luăm 175369.
— Un număr de telefon ?
— Ce contează. Repetă.
— 175369, spuse docil Petre.
— Aşteaptă...
Arachian cronometră un minut, apoi îi ceru lui Petre :
— Repetă numărul !
— 175369, spuse cu siguranţă Petre.
Dintr-o dată, Arachian deveni un altul.
— Şi de fapt, zise el zîmbitor, cîţi ani au trecut de cînd ne-am întîlnit ultima dată ?
— Doi ani. Mai precis, acum doi ani, la 17 octombrie, a fost ultima noastră întîlnire.
— Pentru mine, un secol ! Îţi mai aminteşti ce s-a întîmplat atunci ? întrebă Arachian, sucind în mînă cronometrul.
— Vrei să-mi amintesc ? zise stînjenit Petre. Revăd totul de parcă ar fi aievea. Eram acolo noi trei, pe urmă fata aceea blondă, Ileana Rotaru, Mioara Săndulescu şi logodnicul ei. Şi tu... Chiar vrei să-mi amintesc ?
— O clipă ! răsună sec vocea lui Arachian. Repetă numărul de adineaori.
— 175369, răspunse sigur Petre.
Nici o greşeală !
— Excelent, zise Arachian, cu un ton neutru. Să părăsim probele oficiale.
— Îţi pot spune numerele de telefon ale tuturor prietenilor noştri de acum trei, patru, cinci ani...
— Te cred.
— Pot să-ţi mai spun cele mai mici detalii ale celor mai mărunte întîmplări. Îţi pot descrie figurile dintr-o

carte citită : la ce pagină se află, ce scrie în legenda lor. Tot, înţelegi, doctore, tot. Îmi amintesc de orice...

— Te cred, repetă Arachian.

— Şi ?

— Şi ce ? Ce vrei să ştii ?

— Explică-mi. Nu ştiu ce să cred...

Arachian tuşi, ca să-şi limpezească vocea. Îşi goli paharul de coniac, repede, uitînd mustrarea adresată cu cîteva minute în urmă Anei. Îşi turnă altul la loc, umplu şi celelalte pahare.

— Fiecare trăire psihică, rosti el, cu vocea tot răguşită, lasă o urmă în creier. Semon a numit această urmă o „engramă". Ştiţi, la fel cum o licărire lasă o urmă pe o placă fotografică...

— Şi cît timp se păstrează aceste engrame, în mod normal ? întrebă Ana.

— Atîta timp cît durează integritatea creierului ! Se ştie doar din experienţe proprii că, la adînci bătrîneţe, amintirile din copilărie pot apare cu toată claritatea. Asta înseamnă că engrame pe care unii le-ar fi crezut dispărute, existau totuşi, neştirbite. Cu timpul, unele amintiri slăbesc, devin palide, după cum urmele piciorului în nisip îşi scad precizia cu trecerea vremii...

— Aşadar, aceste engrame se distrug totuşi pînă la urmă ?

— Să spunem mai bine că se transformă, treptat. Dacă o engramă a fost puternic asociată cu alte engrame, cu alte amintiri, ea are toate şansele de a supravieţui mai mult. Şi mai e un lucru foarte important. Foarte important ! sublinie Arachian înfierbîntat.

Luă paharul său de coniac, sorbi lichidul, apoi continuă :

— Problema este cît de interesat erai tu în momentul formării engramelor şi dacă ai vrut sau nu să le reţii pentru un timp mai îndelungat !

Privirea sa o întîlni pe a lui Petre, care îşi lăsă o clipă ochii în jos. Cînd îi ridică, Arachian nu se mai uita la el.

— În legătură cu memoria, se cunosc azi o sumedenie de detalii interesante, continuă doctorul impasibil. De exemplu, se ştie că o acţiune întreruptă, neterminată, se ţine minte mai bine decît una care s-a isprăvit.

Ana îl ascultă, captivată.

— De pildă, dacă ar trebui să plec din sala de cinema la jumătatea filmului, mi-aş aminti mai bine de ceea ce am văzut, decît dacă aş rămîne pînă la sfîrşit ? întrebă ea, cu îndoială.

— Şi ce reprezintă aceste engrame, aceste amintiri, cum să le spun... aceste peceţi lăsate în creier... Ce reprezintă ele, de fapt ? întrebă Petre.

— Schimbări moleculare, răspunse scurt doctorul. Asta e : schimbări moleculare în celulele nervoase. A, să nu-mi vii acum cu bănuiala că fiecare impresie lasă o urmă într-o celulă : simplist, băiete ! Pentru ca să formeze o amintire, se produc modificări combinate foarte complicate. Să luăm de pildă percepţia acestui coniac. Aici se cuprind multe proprietăţi ale acestuia : miros, culoare, limpezime, gust... Clar ?

— Magistrală lecţie ! zise admirativ Ana.

— Lecţie ? Care lecţie ? Noţiuni elementare, zise brusc Arachian. Aş mai putea să vă vorbesc despre categorisirea memoriei, dar n-o s-o fac... Ba da ! se răzgîndi el, tot atît de brusc. Pentru că asta ne va ajuta, poate, să dezlegăm enigma memoriei tale exacerbate. Se vorbeşte, deci, despre o memorie vizuală, o memorie auditivă şi

una motorie. Plus, aşa cum se obişnuieşte în mai toate ştiinţele, de o memorie mixtă. Mixtă ! Mai toate sînt mixte, în lumea asta !

Rîse scurt, mîngîie cu degetele conturul păhăruţului de coniac, sorbi avid ultimele picături, continuă :

— Ştii că există aşa-numiţii calculatori fenomenali, oameni care izbutesc să facă mintal operaţii matematice foarte grele, ca de exemplu extrageri de rădăcini pătrate sau cubice din numere mari, înmulţiri cu multe cifre sau alte bazaconii. Ei bine, aceşti calculatori rezolvă adeseori problemele pe cale optică. Ei văd parcă hîrtia pe care au scris cifrele ce le au în cap...

— S-ar putea să fie ăsta cazul meu, murmura Petre. Să ţin minte mai bine ceea ce am văzut... Da, e posibil. Dar de ce abia acum ? De ce numai de patru zile ?

Arachian dădu din umeri.

— Nu ştiu. Ştiu doar că eşti aproape de vîrsta la care, statistic, memoria atinge dezvoltarea sa maximă : douăzeci şi cinci de ani.

— Şi după aceea, scade ?

— Nu totdeauna. Se menţine uneori la acest nivel chiar pînă la cincizeci de ani. Aş vrea însă să-ţi atrag — să vă atrag — atenţia asupra unui amănunt care de fapt nici nu e un amănunt, ci un fapt esenţial. În general, memorarea depinde mult de voinţă, iar pe de altă parte pentru memorare este necesară o conştiinţă clară.

— Cu alte cuvinte, dacă privesc în treacăt ceva... dacă în faţa ochilor mei se petrece o anumită scenă, căreia eu nu-i dau atenţie... aceasta nu se reţine în amintire ?

— Cam aşa ceva. Cu toate că... eu nu sînt de acord !

Arachian izbi cu pumnul în masă. Se simţea ameţit, nu ştia de fapt de ce fusese atît de violent.

— Există o serie de fapte ciudate semnalate de unii cercetători. Adeseori în somn, sau în starea confuzională, apar amintiri — care credem că niciodată nu s-au întipărit în memorie — ale unor fapte care au trecut fugitiv pe lîngă noi. Şi pe urmă, a fost experienţa americană cu filmele.

— Cu filmele ? De cinematograf ?

— Da, da, zise nerăbdător Arachian. Nu ştiţi ? Oamenii s-au dus la cinema. Undeva, pe parcursul filmului, s-a intercalat o singură imagine pe care scria : beţi neapărat numai băutura cutare. Imaginea a apărut pe ecran timp de a douăzeci şi patra parte din secundă. Nimeni nu şi-a dat seama de existenţa acestui text : trecerea sa a fost prea rapidă. Şi totuşi, creierul a înregistrat-o ! Băutura cutare, oferită spre vînzare în holul cinematografului, a fost consumată cu o intensitate neobişnuită, comparată cu alte produse similare !

Ana îşi simţea capul vîjîind.

— Aşadar, susţii că totul se înregistrează ? Că şi eu, ca şi Petre, am în cap milioane de cifre, de pagini, de figuri, de numere de telefon, că ele sînt acolo, deşi eu cred că au dispărut de mult ? Că le-aş putea readuce, dacă s-ar produce ceva deosebit ?

— Cred că da, mormăi stins Arachian.

— Şi... nu cumva acest ceva deosebit ar putea fi o boală ?

Tulburarea din ochii lui Arachian se stinse. În acea clipă, el deveni medic, faţă în faţă cu omul care suferă. Împinse la o parte paharul din faţa lui, se ridică în picioare. Şi abia acum, începu examinarea medicală. Reflexe pupilare. Reflexe tendinoase. Reflexe-reflexe-reflexe... Ochii închişi, ochii deschişi... Interogatoriu strîns...

— Nici o boală aparentă, fu diagosticul rezervat dar răspicat al lui Arachian.

Se aşeză pe marginea studioului, cu mîinile atîrnînd în jos, de parcă dintr-o dată ar fi fost vlăguit.

— Mai multe nu ştiu, murmură el.

Cei doi tineri se priviră.

— Aşadar, nu este bolnav ? căută Ana o precizare.

Arachian înălţă din umeri.

— Din punctul meu de vedere, nu este bolnav. Ce vreţi să vă spun altceva ? Memoria este astăzi o problemă discutată. Oamenii de ştiinţă o studiază, o întorc pe faţă şi pe dos, încearcă lucruri care pur şi simplu nu ne-ar fi trecut niciodată prin cap, acum zece ani. Uitaţi-vă !

Se îndreptă spre bibliotecă, scoase de acolo o revistă.

— Vedeţi data ? 6 august 1965. Ascultaţi. Un grup de medici psihologi de la Universitatea din California, conduşi de doctorul Allan Jacobson, au efectuat experienţe din care reiese că ar fi posibil ca să se transplanteze memoria de la un creier la altul, prin injectarea acidului ribonucleic. Acesta este considerat azi ca fiind elementul fundamental al mecanismului memorizării.

— Ştirea mi se pare destul de seacă, zise Petre.

— Dar detaliile experienţei sînt în acelaşi timp pitoreşti şi interesante, continuă Arachian. Un grup de gingaşi şobolani albi.

— Şobolani, şi gingaşi ! murmură Ana.

— Nu este o ironie, Anuţa ! Şobolanii de laborator arată cu totul altfel decît cei sălbatici. Sînt blînzi, simpatici şi foarte, foarte sensibili... Cîteodată, prea sensibili...

Arachian sorbi ultimele picături din pahar şi continuă :

— Spuneam, deci, că un grup de şobolani a fost învăţat să mănînce doar atunci cînd se auzea o pocnitură. După aceea, creierul lor a fost extras...

— Oribil ! zise Ana, cutremurîndu-se.

Doctorul rîse scurt.

— Astfel de experienţe oribile duc la apariţia medicamentelor miraculoase. Din celulele nervoase ale şobolanilor respectivi, spuneam, a fost extras acid ribonucleic, care a fost introdus în creierul altor şobolani, ce nu aflaseră pînă atunci de legătura dintre pocnitură şi mîncare. Şi totuşi, după injecţia cu memorie, o parte dintre ei au început să reacţioneze exact ca şi cînd ar fi primit îndelungate lecţii despre această legătură !

— Aşadar, o substanţă chimică...

— N-am terminat. S-au făcut experienţe asupra unor bătrîni canadieni, care au primit injecţii de acid ribonucleic. După acest tratament, oamenii au început să-şi reamintească o seamă de lucruri crezute uitate şi în general memoria lor a devenit cu mult mai bună.

Petre rîse, fericit.

— M-ai liniştit, doctore. M-ai liniştit deplin. Prin urmare, nu trebuie să mă mai frămînt. Asta e : am căpătat, dintr-o dată, o memorie formidabilă ! Ura ! o memorie colosală !

Arachian îşi apăsă fruntea, fără să zîmbească.

Se îndepărtă de cei doi tineri, se apropie din nou de sticla de coniac, o cîntări din privire. Cînd se întoarse cu faţa spre ei, în ochii săi licărea o sclipire ciudată.

— Ei, da, izbucni doctorul, ai o memorie colosală. Şi ce, îţi imaginezi că te invidiez pentru ea ? Că nu mai pot din cauza asta ? Nu, băiete. Te plîng ! Memoria ta fenomenală este o povară. A uita : ce bine e să uiţi. Şi

tu ? Tu ce faci ? Îţi aminteşti. Orice. Totul. Indiferent dacă e bun sau rău, dacă răneşte sau mîngîie. Vezi tu, organismul nostru ştie ce face. El uită repede tot ce a fost rău. Se ascunde de ochii săi proprii. Tu însă dai vălul la o parte. Şi nu o faci numai pentru tine...

Vocea lui Arachian păru schimbată.

— Ne dai şi nouă, celorlalţi, un colţ de văl la o parte... continuă el, aproape şoptind.

Petre se apropie de el, şi-i puse mîna pe umăr.

— Iartă-mă dacă te-am supărat...

Doctorul îşi trecu mîna peste faţă şi dintr-o dată parcă şi-ar fi pus o mască.

— Nu, nu m-ai supărat, vorbeam şi eu aşa, ca orice om cu nădufurile lui. Şi acum, trebuie să plec la clinică, la contravizită. Aş mai fi stat de vorbă cu voi, dar... Veniţi oricînd pe la mine... chiar fără să mă anunţaţi. Ca astăzi...

VII. ziua a patra

Ieşind de la bibliotecă, unde citise o carte despre Chopin, răsfoise vreo două altele şi ascultase în restul dimineţii cîteva fragmente din unele lucrări încă necunoscute lui ale marelui compozitor polonez, Petre Iordan se îndreptă spre cantină. Mîncă repede şi fără poftă, ca să-şi facă o datorie, apoi porni încet, pe jos, pînă în centrul oraşului.

De cînd se întorsese, îl tot frămînta gîndul că trebuie să facă această vizită, pe care o amîna fără încetare. Încerca să-şi găsească tot felul de ocupaţii, doar-doar o întîrzia clipa revederii. Cu toate acestea, trebuia.

Cînd intră în odaie, Al dormea. Maică-sa vru să-l trezească, dar Petre făcu semn cu mîna la buze şi se aşeză tăcut pe un scaun. Zgomotul foarte discret îl făcu totuşi pe Al să tresară şi să deschidă ochii. Zîmbi.

— Tu erai, Petre ? Ce bine îmi pare că ai venit.

Dădu să se ridice.

— Nu, nu, rămîi culcat, zise Petre. Ce faci ?

Prietenul său zîmbi.

— Bine, zise el, privind spre perete. Bine. Ai petrecut plăcut în vacanţă ?

— Mai mult decît atîta. Am avut o aventură de necrezut. O să ţi-o povestesc, deşi sînt sigur că n-ai să mă crezi ca şi atîţia alţii.

Dar Al nu protestă împotriva neverosimilului din întîmplările lui Petre.

— Şi te simţi mai bine, acum, de cînd ai o memorie excepţională ? îl întrebă el, curios. Ştii, de cînd sînt aici, îmi pun tot felul de probleme, unele false, altele adevărate.

— Şi le rezolvi ? întrebă Petre, şi imediat îi păru rău de întrebare.

— Rar, rar de tot.

— Ai răbdare, Al, ai să le rezolvi chiar pe cele mai grele.

Al zîmbi din nou şi închise ochii, ca un om care ameţeşte şi caută sprijin în întuneric.

— Da, da, ştiu, curînd toate problemele vor fi rezolvate.

Petre interveni speriat.

— Nu, nu, nu asta am vrut să spun.

— Glumesc, zise Al, fără nici o voioşie în priviri. Ei, nu mi-ai răspuns la întrebare, Petre.

Petre se gîndi pentru prima oară la asta.

— Este formidabil ! O memorie infailibilă este pentru un student cea mai formidabilă avere !

Al zîmbi.

— Tot nu mi-ai răspuns. Tu, tu personal, te simţi mai bine cu această avere ?

— Poate că da, zise Petre cu îndoială. De cînd am memoria asta excepţională, mă simt mai bine ? Nu ăsta este termenul cel mai potrivit. Mă simt mai sigur, înţelegi, Al ? Ştiu că în orice clipă pot apela la un ajutor pe care-l simt în mine. Un sprijin care pînă acum era deficitar. Niciodată nu am ştiut ce senzaţie de siguranţă îţi dă faptul că ştii tot ce ţi s-a întîmplat, că îţi aminteşti de orice amănunt din trecut, trăit, citit, văzut, auzit, simţit...

— Eşti un fericit, Petre, zise Al.

— Pentru ce ?

— Pentru că ai numai amintiri plăcute. Altminteri n-ai vorbi astfel. Memoria — aşa socoteam eu — implică şi uitarea. Iar uitarea este eliberare. Eliberare de urît, de rău, de încordare, de teamă...

Petre încercă să explice.

— Vezi tu, Al, lucrurile nu stau chiar aşa cum crezi tu. Toate amintirile mele nu plutesc acum simultan, în prezent, în conştiinţa mea. O, nu ! Dacă ar fi aşa, aş înnebuni.

— Fă-mă să înţeleg.

— Este altfel, Al. Este aşa cum îţi spuneam înainte. Ca şi cum aş avea în permanenţă cu mine o bibliotecă plină cu cele mai complete enciclopedii, acoperind toate domeniile. Vreau să aflu ceva despre becul electric, de exemplu : deschid volumul E la cuvîntul electra... elec-

tric... electricitate. Şi aflu tot ce vreau să ştiu. Enciclopedia asta o am în creier. E închisă acolo.

— Toţi avem enciclopedia asta în creier.

— Numai că eu pot s-o consult cînd vreau. Şi fără greş !

Uşa camerei se deschise, apăru sora, îmbrăcată în alb imaculat, o fată poate încă neajunsă la două decenii, aproape la fel de tînără ca şi prietenul său Al.

— Ora vizitelor a trecut, zise ea şi-l privi pe prietenul celui din pat.

„Băiat simpatic", gîndi ea.

— Mulţumesc, plec îndată, zise Petre.

— Mai stai o clipă, şopti Al, şi-şi îndreptă iar faţa palidă spre perete.

Păru să prindă puteri.

— Uite, vezi, eu mă felicit pentru că nu am acum o asemenea răbufnire de memorie ca a ta. Nu am ce regreta. Şi pe urmă, nici n-am avut timp să acumulez cine ştie ce engrame... La revedere, Petre.

Pe sală, Petre văzu din nou sora.

— Vreţi să-mi spuneţi care este starea prietenului meu ?

Fata îşi drese o cută de pe halatul scrobit.

— Ştiţi, zise ea, boala asta nu are încă nici un tratament. Progresează şi nu prea este influenţată... Leucemia este o maladie care... începu ea.

Dar Petre nu o mai asculta.

— Mulţumesc, la revedere, zise el şi ieşi, aproape în fugă.

Sora privi în urma lui, intrigată şi puţin indignată. Avusese tocmai de gînd să-l epateze.

VIII. ziua concursului

Acestea fuseseră cele patru zile petrecute în Bucureşti, cele patru zile a căror consecinţă aparentă fusese acel bilet, cu iz ascuns de ameninţare.

„De la cine poate proveni ?“ se întrebă Petre, privind în jurul său, pe stradă.

Nu, aşa nu mai mergea : devenise de-a dreptul caraghios. Se afla în centrul oraşului, nimeni nu-l urmărea, şi probabil că nimeni nu-l urmărise nici pînă atunci. Toate ideile astea îi fuseseră sugerate de textul biletului.

Biletul. Iată totuşi ceva concret !

Aşadar, poate că amintirile sale legate de colegii cu care se întîlnise în prima zi, la malul lacului Herăstrău, supăraseră profund pe unul din ei. Problema aparatului fotografic, dispărut ca prin miracol ? Poate că undeva, în memoria sa, se afla înscrisă cheia acestui vechi mister, şi această cheie deschidea, cu imprudenţă, uşa spre unul dintre cei trei prieteni ?

Dar dacă fraza aceea, citată de el, şi rostită în noaptea de Anul nou reprezenta ceva mai mult decît o amintire romantică ?

Pe urmă, întîlnirea cu vechiul său coleg de şcoală, Livezeanu, îi lăsase un gust amar. Descoperirea facultăţii sale de a reţine totul în memorie îl făcuse pe Livezeanu să-şi piardă cumpătul. Era vorba oare despre Ina ? Sau despre furtul banilor lui Vlad ?

Doctorul Arachian... Cîtă furie mocnise, la un moment dat, în cuvintele sale...

De unde sosise acest bilet, primit azi-dimineaţă ? Cine se socotea atît de ameninţat de memoria lui Petre Iordan ?

Şi dintr-o dată, nefericit, îşi dădu seama că peste tot pe unde trecuse, pe unde amintirile sale nedorite izbucniseră, lăsase în urma sa scrum. Pretutindeni, trezise nemulţumiri ascunse, resentimente aparent dispărute. Chiar şi Al. Poate că şi pe Al îl făcuse mai nefericit decît era.

Doar Ana rămăsese neschimbată. Sau poate că şi ea fusese atinsă de virusul memoriei sale exacerbate, dar izbutise să-şi ascundă simptomele.

Petre mergea cu capul în pămînt, gîndindu-se intens la tot ce se petrecuse pînă acum. Mesajul ameninţător îi reveni în memorie. Dar dacă nu era ameninţător ? Dacă reprezenta numai o reflexie amară a unuia din convorbitorii săi ?

La colţul unei străzi, Petre coti şi se împiedică de cineva care venea grăbit împotrivă-i. În aceeaşi clipă, simţi o durere îngrozitoare în abdomen, urmată de o ameţeală cumplită.

Îşi dădu seama că fusese lovit în plex. Se aşeză pe marginea unei vitrine, gata-gata să-şi piardă cunoştinţa. Ca prin ceaţă, văzu adunîndu-se în jurul său cîţiva copii, apoi o femeie cu o coşniţă în mînă.

— Ce are nenea ? întrebă un puşti, scobindu-se în nas.

— Lasă-l, că-i beat, zise o femeie către alta.

— Ce-i cu dumneata ? auzi o voce masculină.

Cineva îl scutură de umăr. Petre îşi adună puterile şi se ridică. Îşi revenea. Încetul cu încetul, respiraţia îi devenea regulată.

— Mulţumesc, mi-a trecut, zise el şi se îndepărtă, cu paşi mici.

Nu apucase să-l vadă pe cel care-l lovise. Se pipăi maşinal peste haine, ca să şi le aranjeze, şi constată în

buzunar prezența unui ziar pe care înainte nu-l avusese acolo.

Se opri în drum, lîngă ușa unui magazin, și-l scoase. Pe marginea albă stătea scris : „Al doilea avertisment". Atît.

Concursul avea loc după-amiază. Primele probe, preliminare celor publice, erau foarte simple și nu constituiseră pentru Petre nici o dificultate.

Sala era plină. Înaintea sa, o tînără foarte emoționată răspundea la întrebări din domeniul literaturii. La a patra întrebare se poticni, încercă să ocolească problema, fu readusă repede la realitate de examinator, și în sfîrșit eșuă lamentabil.

— Petre Iordan ! strigă secretarul concursului.

Petre urcă calm pe podium. În sală răsunaseră cîteva aplauze discrete, de încurajare. Petre se miră — știa că în sală nu se afla nici una din cunoștințele sale. Își plimbă privirea printre rînduri și iată, în al cincilea, descoperi rochia gri de jerseu a Anei.

— Profesiunea ? întrebă examinatorul.

— Student la Chimie, zise Iordan.

— Subiectul pe care l-ați ales ?

— Chopin.

— Motivul ?

— Era singurul care rămăsese liber, cînd am venit să mă înscriu pentru concurs, zise Petre, sincer.

În sală izbucniră rîsete. Concurentul începuse să placă. Examinatorul îl privi lung.

— Vă simțiți emoționat ?

Avea cîteva glume scrise pe o bucățică de hîrtie pe care o ținea în față și aștepta momentele favorabile pentru a le plasa.

— Nu, zise simplu Petre.

— Să începem, zise examinatorul, îndîrjit. Prima întrebare. Sînteţi pregătit ?

Petre dădu din cap.

— Bravo, răspunsul la prima întrebare este foarte bun ! (rîsete). Să trecem la următoarea. Ştiţi, desigur, că Frederic Chopin s-a născut în Polonia, la Zelazowa-Wola, în anul 1810, la 22 februarie. Copilăria şi-a petrecut-o la...

— Varşovia.

— Bine. Puteţi să ne spuneţi cine i-a fost profesor de pian ?

Petre apăsă pe butonul respectiv din creier şi memoria răspunse promtă :

— Adalberg Zwyny, pianistul curţii poloneze sub domnia lui Stanislas Andrei Poniatowski, i-a dat primele noţiuni. Mai tîrziu, la conservatorul din Varşovia, condus de Josef Elsner, are printre profesori pe Würfel, Lessel şi Soliva... Aici...

— Mulţumesc, mulţumesc ! zise grăbit examinatorul.

Sala aplaudă conştiincios.

— A doua întrebare. Cunoaşteţi desigur legătura dintre Chopin şi o mare scriitoare franceză.

— George Sand, pe numele ei adevărat Aurore Dupin, baroneasă Dudevant.

— Bine, dar nu aceasta este întrebarea. Puteţi să ne spuneţi ce personalităţi a cunoscut Chopin în salonul lui George Sand ? Două nume sînt suficiente.

Fără nici o ezitare, Petre răspunse :

— Eugéne Delacroix, pictorul. Omul de ştiinţă Arago.

— Corect ! spuse examinatorul.

Aplauzele izbucniră din nou, furtunoase.

— Trecem la a treia întrebare, zise examinatorul, cercetîndu-şi hîrtiile.

— Să trecem ! încuviinţă Petre Iordan, fără nici un zîmbet pe faţă.

Lumea aplaudă din nou. Hotărît, concurentul devenise simpatic de-a binelea publicului.

— Fiţi atent, este o întrebare mai grea, îi atrase atenţia examinatorul, cu oarecare satisfacţie. Într-una din cărţile ei, George Sand redă potretul lui Chopin, cu care a convieţuit, după cum se ştie, timp de opt ani. Întrebarea noastră este : care este titlul cărţii şi cum se numea, în această carte, eroul ce-l reprezenta pe Chopin ?

Lumea murmură puţin şi apoi o tăcere mortală se aşternu peste sală. Problema era foarte dificilă. Metronomul începu să bată rar, numărînd secundele.

Petre Iordan închise ochii şi recurse iar la maşina sa automată de înregistrat faptele. Ieri citise acest lucru... ieri dimineaţa. Pagina 105... portretul lui George Sand...

Nu trecuseră nici cinci secunde de cînd metronomul începuse bătăile, şi Petre declară :

— Este vorba de romanul „Lucrezia Floriani", care a început să apară, în foileton, în revista „Courrier Français". Chopin nu s-a recunoscut sau s-a prefăcut că nu se recunoaşte sub trăsăturile abia retuşate ale prinţului Karol.

Un ropot de aplauze acoperi cuvintele „Foarte bine" ale prezentatorului.

— Dacă doriţi, puteţi să vă retrageţi, îl anunţă acesta, binevoitor.

— Nu doresc să mă retrag. Vreau să obţin premiul cel mare, îl informă liniştit Petre.

— Vă doresc succes. În acest caz, pregătiţi-vă pentru a cincea şi ultima întrebare. Veţi asculta un fragment

dintr-o compoziţie a lui Chopin. Trebuie să ne spuneţi titlul exact şi anul creării sale.

Un murmur se ridică în public.

Magnetofonul din culise începu să-şi rotească rolele. Din difuzorul aşezat în apropiere de podium se revărsă un mănunchi de sunete.

Petre ascultă, la început distrat, apoi atent. Vedea parcă în faţa ochilor mîinile zburînd graţios deasupra clapelor, ca doi fluturi jucăuşi ce palpită deasupra florilor, nehotărîţi asupra căreia să se oprească.

Metronomul îşi porni bătăile. Petre încercă să-şi comuteze maşina memoriei sale, pînă acum infailibilă. Melodia îi era cunoscută, o mai auzise. Nu-şi punea probleme : va şti cum se numeşte.

Dar declicul aşteptat nu se produse.

În mintea sa răsunau încă acordurile subtile, peste care se suprapunea bătaia nemiloasă a metronomului hain.

— Mai aveţi treizeci de secunde ! îl anunţă binevoitor examinatorul.

Petre Iordan se încruntă, îşi închise ochii, cuprins de un început de panică. Ce se întîmpla cu memoria sa ? Pentru ce maşina pe care credea că o are în cuprinsul craniului său nu se punea în mers ?

Deodată, o licărire se aprinse — de parcă ar fi fost becul de deasupra panoului de comandă, într-o întreprindere automatizată — şi Petre rosti, aproape mecanic :

— Este pianistul francez Samson François...

Lumea începu să murmure. Metronomul bătea mai departe.

— Corect, dar nu v-am întrebat aceasta. Care este titlul lucrării şi în ce an a fost creată — sau publicată. Mai aveţi cincisprezece secunde...

Treisprezece... douăsprezece...

— Scherzo ! strigă Petre Iordan, ca ieşind din transă.

— Insuficient ! zise repede examinatorul, ca lumea să nu înceapă să aplaude prematur. Ce scherzo ? Mai aveţi opt secunde...

— Scherzo numărul trei, în do diez minor, opus 39.

— Anul ! Mai aveţi trei secunde !

Maşina părea să plesnească. Mîna unuia din personajele care stăteau la masa juriului se apropie de gong.

— 1840 ! zise Petre, şi abia la o fracţiune de secundă după aceea gongul fu atins uşor.

— Foarte bine ! strigă examinatorul. Uf ! adăugă el. Mi-aţi dat nişte emoţii !

Sala începu să aplaude, cu o intensitate neobişnuită. Se mai întîmplase ca unii concurenţi să-şi menajeze eforturile, să aştepte ultimul sfert de minut pentru a spune răspunsul pe care-l cunoşteau de la început — asta numai aşa, pentru a spori emoţiile publicului. De data aceasta, însă, fuseseră evidente eforturile disperate ale concurentului.

Petre îşi şterse cu batista sudoarea de pe frunte, strînse mîna examinatorului care-l felicita şi apoi se îndreptă spre masa juriului, pentru a-şi încasa premiul.

IX. a uita şi a-ţi aminti

În sala prin care se îndrepta spre ieşire, se întîlni nas în nas cu Dumitru Livezeanu, care afectă surpriza, deşi era limpede că-l aşteptase acolo, în mod special.

— Felicitările mele ! Ai fost grozav ! Da de ce te-ai făcut, la sfîrşit, că nu-ţi aminteşti ?

Petre îl privi drept în ochi.

— Pentru că uitasem, înțelegi ? Și... mi s-a făcut teamă !

— Aha ! Va să zică, memoria ta nu funcționează totuși fără greș, așa cum pretindeai ?

— Văd și eu.

— Ei, încă o dată felicitări. Ar trebui să-mi dai adresa ta, poate să ne mai vizităm, nu ?

Petre își scoase ochelarii, cu care rămăsese pe nas în tot timpul concursului. Îi introduse cu băgare de seamă în teaca lor.

— Păi... nu ți-ai notat adresa ? Era doar pe buletinul de înscriere la concurs.

— Ei, o să mai stau să caut buletinul de concurs. Spune-mi !

Își schimbară adresele, apoi Petre ieși din sală. Afară, îl aștepta Ana, radioasă.

— Bravo ! zise ea și-i sări de gît.

— Pentru a preîntîmpina orice îndoieli, află că la ultima întrebare nu am jucat teatru, îi spuse Petre.

— Cum adică ?

— La un moment dat, am avut un gol în cap, exact ca în zilele mele bune dinaintea acestei explozii de memorie.

Braț la braț, pășeau încet, în întunericul care se lăsase devreme în astă-seară. Din becurile fluorescente țîșni lumina vie, aruncînd în fața și în spatele lor umbre lungi.

— Înțelegi, Ana ? Dintr-o dată, m-am simțit gol pe dinăuntru. De parcă mi s-ar fi furat o jucărie scumpă. Și acum, cînd mă gîndesc la asta, mă cuprinde un fior.

Și, într-adevăr, Petre se cutremură.

— Înțeleg, zise Ana.

— Şi dacă acum această proprietate mă lasă — sînt pierdut !

— Cum asta ?

— Peste două zile, Anuţo, este examenul.

— Şi ?

— Şi este examenul cel mai greu, plin de date, de formule, de cifre. Dacă memoria mea mă părăseşte exact atunci...

— Bine, dar tu ai învăţat !

— Cîndva. Ştiam destul de bine. Dar de atunci nu am mai repetat. Nici n-aveam nevoie. Ar fi fost absurd, nu-i aşa ? Şi dacă memoria mea îşi ia zborul...

Ana protestă :

— N-o să şi-l ia. În tot cazul, n-o să fie ca la concursul ăsta, cu un metronom obsedant, cu un timp atît de scurt de gîndire şi cu întrebări atît de grele. Nu-ţi face griji, Petre.

Petre nu era preocupat numai din cauza examenului. Celelalte lucruri, însă, îi venea greu să i le mărturisească fetei.

— Nu-mi fac griji, zise el, dar în mintea sa se întreceau mii de gînduri vrăjmaşe.

„Dacă aş anunţa Miliţia ! Dar nu, este absurd, mă fac ridicol ! Şi, în definitiv, nu sînt şi eu în stare să mă descurc, singur ?"

Se gîndea la întîmplarea neplăcută de azi-dimineaţă, pe stradă. Care era necesitatea acelei agresiuni ? Probabil că persoana care-i trimisese biletul bănuia că el, Petre, nu l-a luat în serios.

În faţa ochilor săi începură să joace imagini de mult apuse, imagini pe care le credea cîndva uitate. Mergea alături de Ana, tăcînd amîndoi, fiecare cufundat în gîndurile sale.

Iulia, Matei... noaptea de Anul Nou, cînd la cabana Trei brazi începuse să ningă ca la comandă, ca la teatru. Nu, nu din partea lui Matei şi nici a Iuliei veneau ameninţările. Nu era verosimil. Şi de altfel... n-avea ce să-şi mai amintească. Totul fusese spus.

Dar Adrian ? Un aparat de fotografiat de mare valoare, un Exakta Varex, care dispăruse. Un aparat cu capacul turtit.

Ce ochi ! Adrian îşi dăduse seama, privind fotografia, că acea claritate uneori supărătoare a obiectivului, acele detalii, luminozitatea erau proprii obiectivului unui aparat de talie.

— La ce te gîndeşti, Petre ? întrebă Ana.

Petre se scutură, alungînd vedeniile, şi îi zîmbi sfios.

— Amintiri. De acum trei ani...

— Pe atunci, nu mă cunoşteai. Aş fi atît de bucuroasă să pot pătrunde în creierul tău. Să-mi conectez celulele mele nervoase la ale tale şi să caut acolo : acum trei ani. Ce făcea Petre acum trei ani ?

— Unele lucruri greu de mărturisit ! zise Petre, zîmbind.

O spusese în glumă, dar îndată după aceea îi păru rău. Lucruri greu de mărturisit ?

Vasile Crişan... Pe vremuri, coleg de bancă în şcoala elementară. După aceea, ei doi fuseseră o bună bucată de vreme prieteni apropiaţi. O bună bucată de vreme...

Livezeanu. Dumitru Livezeanu. Numărul de serie al bancnotelor, pe care el, Petre Iordan, ar fi putut să le ţină bine minte. Şi parcă puţină panică pe faţa lui Miti. Panică. De ce s-ar fi temut ?

Ina... Astăzi, Ina este soţia lui Livezeanu. Se cunoşteau de mult. Şi Petre o cunoştea, aproape tot de atît de multă vreme. Aici să fie cheia ?

Dar ce legătură putea avea Ina cu acest atac în plină zi, pe stradă ?

Amintirea faptului brutal îi stîrni lui Petre o durere aproape fizică. O clipă, se întrebă dacă, doamne fereşte, o asemenea memorie ca a sa nu era în stare să readucă şi senzaţiile. Şopti :

— O, ar fi groaznic !

— Sînt atît de greu de mărturisit vechile tale păcate ? îl întrebă Ana, serioasă.

Petre se uită la ea întrebător, apoi îşi aminti. Trecuseră în mintea sa atîţia ani de cînd rostise fraza precedentă, chiar dacă pentru Ana fuseseră doar secunde !

— Nu mai era vorba despre păcate, o lămuri el. Mă gîndeam adineaori că memoria mea ar putea să-mi joace feste. De pildă, dacă, amintindu-mi de o durere groaznică de dinţi, celulele mele nervoase s-ar apuca să revină în întregime asupra acestui eveniment. Înţelegi ? Să redea întreaga senzaţie a durerii de acum cîţiva ani...

— Îngrozitor ! zise Ana. Să sperăm că e numai imaginaţia ta...

— Aşteaptă, imaginaţia mea mai are de spus ceva. Sau dacă memoria mea m-ar face să trec din nou prin chinurile unor remuşcări avute pentru cine ştie ce faptă, cu ani în urmă ? E mai rău, chiar, decît durerea de măsele.

— Ce faptă reprobabilă, Petre ?

Băiatul rîse.

— Ştiu eu ? Cînd eram mic, odată, am tras o pisică de coadă. Da, da, nu zîmbi. Am tras-o cu răutate. Mă zgîriasem, jucîndu-mă cu ea, şi am pedepsit-o. Pe urmă, mi-a părut rău o săptămînă. Sau odată după ce unul din colegii mei de la şcoală a luat o notă mare, un zece,

în timp ce eu luasem doar un opt, — era ca să zic aşa concurentul meu — i-am pus la ieşirea din şcoală o piedică savantă. Şi-a zdrelit genunchii şi faţa... Ei, sînt crime destul de mari, nu-i aşa ?

— Şi crezi că senzaţia de ruşine de atunci ar putea să revină astăzi ? Da, este destul de plauzibil. Nu ca durerea de dinţi.

— Durerea de dinţi este tot atît de plauzibilă. Să-ţi descriu o experienţă de hipnotism ? Am văzut-o acum vreo doi ani, la o clinică de neurologie. O persoană a fost hipnotizată. Apoi, i s-a pus pe mînă o monedă de cinci bani şi i s-a spus : „Te-am ars cu fierul roşu !"

— Ce s-a întîmplat ?

— Omul a scos un urlet înspăimîntător. Dar asta n-ar fi fost încă nimic. Peste cîteva minute, pe locul respectiv a apărut o arsură : cu vezică, cu roşeaţă de jur împrejur. Ca şi cum într-adevăr ar fi fost atins cu un fier roşu şi nu cu o biată monedă inofensivă.

Ana îl privi cu ochii mari.

— Adevărat ?

— Perfect adevărat. Dacă în sistemul nostru nervos este păstrată memoria tuturor reacţiilor unei arsuri de gradul doi, şi ea poate fi reprodusă identic la sugestia sub stare hipnotică, atunci de ce memoria nu ar putea readuce o durere de dinţi, o criză de conştiinţă ?

Ana se cutremură.

— A uita. Este totuşi atît de bine să poţi uita, nu-i aşa, Petre ?

— De ce mă întrebi ?

— Nu ştiu. Îţi aminteşti de Shakespeare ? În „Troilus şi Cresida" ?

— Iar îmi pui memoria la încercare ? O clipă... Prin urmare, actul trei, scena treia. Vorbeşte Ulysse : „Dom-

nule, timpul poartă în spinare o desagă în care adună oboluri pentru Uitare, un monstru uriaş al ingratitudinii. El aruncă la coş acţiunile frumoase ale trecutului, care sînt devorate îndată după ce au fost făptuite, uitate îndată ce le-ai făcut..." Ei, este destul ?

Ana oftă mulţumită.

— E clar, zise ea. O să iei examenul cu succes !

— Ştii ce, Ana ? Succesul meu de astăzi a fost însoţit, după cum ai observat, şi de unele avantaje... materiale.

Şi Petre îşi bătu cu palma buzunarul.

— Ei, şi ?

— Şi iată : propun să sărbătorim evenimentul. Astăseară eşti invitata mea la cel mai bun restaurant ! Să privim partea bună a lucrurilor !

— Parcă cine ştie ce grozăvii am avea de descoperit dacă am privi partea proastă ? întrebă Ana.

— Bine vorbit !

Dar entuziasmul lui Petre suna, puţintel, fals.

Pentru că, pînă la urmă, maşina memoriei funcţionează mai departe, chiar dacă eu i-am poruncit să se oprească. Aici sînt unele imperfecţii : dacă ar putea vreodată vreun geniu al ciberneticii să le înlăture !

X. examenul

Cele două zile pînă la examen se scurseră încet, greu, şi Petre se simţi uşurat cînd în sfîrşit sosi ceasul cel mare. Nici un eveniment de nici un fel nu se mai petrecuse în acest răstimp. Tînărul aşteptase parcă un nou semn de la misteriosul personaj care pînă acum, de două ori, îşi făcuse simţită prezenţa. Dar acesta se retrăsese în umbră.

Ştia, poate, despre acest examen şi aştepta ca preocupările lui Petre, în această privinţă, să fie depăşite pentru a relua contactul ? Se mulţumise cu cele două avertismente şi bănuia că nu va mai fi necesar un al treilea ? Dar cine era acest om necunoscut, care-l urmărea de cîteva zile atît de asiduu ?

Petre nu încercase să mai apeleze la memoria sa fenomenală, pentru a descoperi o eventuală pistă de urmat. Se ferea să-şi mai pună la încercare amintirile. Nu era întotdeauna plăcut să le înfrunte.

Pătrunse în amfiteatru. Un asistent îl întrebă cum se numeşte, căută pe o listă, îi bifă numele, apoi îi arătă locul unde trebuia să şadă.

— Salut ! îi zise un coleg, situat deasupra sa, pe rîndul superior.

— Bună ! făcu şi el scurt, se aşeză şi privi în jur. Mai erau încă vreo zece minute pînă la ora fixată pentru începerea examenului : probă scrisă. În faţa lui, o fată cu ochelari privea în aer, cu ochii deschişi, fixînd tavanul. Apoi, închidea ochii şi buzele ei începeau să freamăte, repetînd febril formule, fraze sau legi... În dreapta, cei doi vecini se apropiaseră şi spuneau glume. Unul din ei începu să rîdă în hohote, un rîs prea puternic, prea gălăgios, pentru a corespunde umorului respectiv.

„Se apără de încordare !“ se gîndi Petre şi, în acelaşi moment, îşi dădu seama că el nu resimţea nici un fel de teamă, nici un semn al acelui complex sindrom de „preexamen“ pe care-l cunosc chiar şi cei mai bine pregătiţi dintre muritori.

Îşi amintea de acea uscăciune a gîtului, de acea nevoie de a vorbi mult, sau de a răsfoi disperat cartea de învăţătură, pe care le cunoştea şi el foarte bine din tre-

cutele examene. Ce se întîmpla acum ? Era atît de sigur pe el. Devenise oare infailibil ?

Privi ceasul din amfiteatru, un ceas mare, auster, ale cărui limbi săreau automat la fiecare minut. Mai rămăseseră doar patru minute. Murmurul din sală se înteţi. Nu lipsea nimeni. Doi colegi din spate îl sîsîiră.

— Hei, Petre !

Nu se întoarse.

— Petre Iordan ! Pst ! Petrică !

Îşi răsuci capul.

— Ascultă, Petrică, îi şopti colegul din spatele său, dacă e o formulă mai afurisită, scrie-o mare de tot pe pagină şi nu acoperi foaia cu mîna. Ştii că eu am o memorie proastă !

— Parcă el o are mai bună ! zise colegul din stînga, care prinsese cuvintele.

— Ce crezi că ne dă ? întrebă cel de deasupra.

— Chimia fizică a răşinilor schimbătoare de ioni, anunţă grav cel din stînga.

— Ce spui ? zise înfrigurat cel de sus. De unde ştii ? Ţi-a zis cineva ?

— Cine să-mi zică. Dar sper şi eu. Capitolul ăsta l-am tocit pe dinafară !

— Ssst ! Profesorul !

Comisia intră în sală, se aşeză la catedră. Profesorul despături o hîrtie, îşi puse ochelarii, citi grav — ca şi cum abia atunci ar fi aflat, pentru prima oară în viaţa sa, de existenţa unui asemenea subiect. Apoi se întoarse cu spatele spre studenţi şi scrise pe tablă, cu litere mari : „Radicalii liberi".

Atîta tot. Dar cît de mult ! Un murmur se ridică, dar se stinse tot atît de repede, cînd profesorul, un om gras, înalt, cu părul cărunt, se întoarse cu faţa spre studenţi.

— Peste două ore, lucrările vor fi strînse ! anunţă el cu oarecare melancolie şi părăsi amfiteatrul, lăsînd în urma sa armata de asistenţi care începură să se plimbe, liniştiţi şi puţin plictisiţi, printre rînduri, urcînd şi coborînd scări, aşezîndu-se uneori alături de cîte un student.

„Radicali liberi." Era necesară aici o sinteză din multe capitole ale manualului. Petre închise ochii şi — fără nici o ezitare — maşina sa electronică, cum îi plăcea să-şi numească scoarţa creierului, începu să zumzăie. La începutul anului, parcursese — de multe ori fără să înţeleagă exact unele din fraze — un manual englez de chimie, în care se găsea capitolul intitulat chiar aşa : „Free Radicals". Îşi amintea de prima frază... şi apoi de toate celelalte, scurgîndu-se lin, fără dificultate.

„Berzelius, Davy şi alţi oameni de ştiinţă care au lucrat în primele două decade ale secolului al nouăsprezecelea au arătat că atît substanţele anorganice, cît şi cele organice conţin adeseori grupuri de atomi care au o stabilitate considerabilă şi care împrumută proprietăţi chimice distincte... Aceste grupuri au fost denumite radicali şi, fireşte, s-au făcut încercări pentru a fi obţinute sub formă liberă..."

Mergea atît de simplu, atît de uşor ! Totul funcţiona la perfecţie. Parcă nici nu era necesar să ştie ce scrie : mîna transpunea, automat, ceea ce îi dicta creierul, iar el însuşi avea impresia că este un martor neutru, privind amuzat, dar şi entuziasmat acest proces tehnologic bizar.

— *Ce imprudent ! Să-şi lase banii în servietă.*

— *Ar merita să-i ia cineva, zise Livezeanu.*

— *De ce să-i ia ?*

— *Ca să se înveţe minte, să nu mai ispitească lumea.*

„Bunsen și Frankland, prin 1830—1840, au crezut că au putut prepara cacodilul și etilul. S-a arătat, totuși, curînd, că metodele folosite de ei..."

— Ce-ar fi să-i luăm, să-l speriem puțin...

În șoaptă, Livezeanu a spus asta în șoaptă, privind în pămînt.

— Îl lăsăm să se mîhnească puțin, și pe urmă i-i dăm...

— Uită-te la ușă, să nu vină...

„În a doua jumătate a secolului al nouăsprezecelea, concepția de valență a fost definită mai riguros. Ipoteza că, cu foarte puține excepții, ca în cazul monoxidului de carbon, carbonul este întotdeauna tetravalent, a avut atîta succes încît chimiștii..."

— Unde ai lăsat aparatul de fotografiat, Adrian?

— Nu știu. Nu știu exact. Probabil că l-am rezemat de vreun copac, la ultimul popas.

— Hai înapoi! Trebuie să-l găsim.

— Adevărat, nu e ca pe stradă într-un oraș. Hai înapoi.

„Valența elementelor mai grele era cunoscută cu mai puțină siguranță, așa încît adeseori nu exista nici un criteriu precis pentru radicalii care le conțineau."

— Hai, Vasile! Pst, Vasile Crișan!... Ai văzut?

— Am văzut. Ce facem?

— Fugi pe ușa de-acolo. Repede, pînă nu ne vede!

„Astăzi, un radical liber se poate defini cel mai bine ca o moleculă care conține unul sau mai mulți electroni neîmperecheați. Această definiție nu este cu totul satisfăcătoare. Definiția clasică este: grup de atomi care rămîne neschimbat într-o reacție chimică și care poate fi obținut în stare liberă, spre deosebire de..."

— Da, zise Arachian. Ileana, rămîi puțin.

— Trebuie?

— *Să nu exagerăm.*

— *Chiar vrei să-mi amintesc ?*

„Interesul asupra radicalilor organici liberi a fost reînviat în 1900, cu ocazia descoperirii întîmplătoare a lui Gomberg, în legătură cu trifenilmetilul. El a arătat..."

— *Şi totuşi, aici îl lăsasem. Acum îmi aduc aminte.*

— *Precis ? La rădăcina acestui brad ?*

— *Sau poate dincoace. Parcă ne-am oprit ceva mai la dreapta.*

— *Poate că s-a rostogolit... Uitaţi-vă în jos...*

„Măsurarea densităţii vaporilor unor elemente la temperaturi ridicate a arătat că atomii liberi pot exista. Această dovadă a fost sprijinită de studiul spectrelor emise de elemente plasate în descărcări electrice sau menţinute la temperaturi înalte..."

— *Ce-a zis ?*

— *N-a zis nimic. N-a observat nimic, Miti.*

— *Atunci, să mai aşteptăm... Deocamdată n-are nici un rost să-i spunem, nu-i aşa ?*

— *Să se mai frămînte şi el, singur...*

„În anul 1934, Rice şi Herzfeld au arătat că rezultatele obţinute în studiul descompunerilor termale ale hidrocarburilor şi altor molecule simple ar putea fi explicate în termeni de mecanisme în lanţuri, cuprinzînd radicali liberi..."

— *E făcută cu un aparat Exakta Varex II A, cu capacul obiectivului puţin turtit, aşa e ?*

— *L-am şi uitat. Păcat de el.*

— *L-ai pierdut atunci, pe munte, acum trei ani, nu-i aşa ?*

— *Să mergem...*

Petre asuda din greu, deşi în amfiteatru temperatura şi umiditatea aerului nu justificau această reacţie fiziolo-

gică. Brusc, începuse să transpire, ca sub efectul a două aspirine cu ceai, într-o gripă.

Își scoase batista din buzunar, își șterse năduşeala de pe frunte. Umpluse trei sau patru pagini cu scrisul său mărunt. Își șterse ochelarii, şi-i puse la loc. Își luă iar stiloul în mînă, şi din nou reîncepu lupta dintre cele două serii de amintiri. *Ca o maşină electronică dereglată : îmi derulează banda cu datele pe care le-am cerut şi, în paralel, de ici, de colo, culege, culege. După un plan ? După o anumită comandă ?*

„Egerton, Pease, Hinshelwood şi Semenov au dezvoltat teorii cuprinzătoare legate de lanţurile de radicali, pentru oxidarea în fază gazoasă a hidrocarburilor..."

— *Dar cifrele, datele ? De pildă, numerele bancnotelor ?*

— *Nu am încercat, dar cred că nu aş da greş.*

— *Ce credeai ?*

— *Credeam că ţine la mine.*

— *E soţia mea...*

Petre lăsă stiloul jos şi privi în gol. Memoria despre tratatul de chimie îşi închise robinetul. Apăreau proaspete alte imagini.

— Mai aveţi cincisprezece minute !

Glasul asistentului îl făcu să tresară. Trecuse atît de multă vreme, de cînd rămăsese în reveria asta sterilă ? Repede, mai are mult de scris !

Cu o febrilitate extraordinară, începu să înşire mai departe frazele, dictate de memoria infailibilă. Repede, repede, să dea lucrarea completă...

— Timpul a trecut. Predaţi, vă rog, lucrările.

Cu un oftat de uşurare, Petre încheie fraza finală. Izbutise ! Cu toate aceste întreruperi, intercalări turburătoare, a căror sursă ar fi dorit să sece definitiv.

XI. temă cu variaţiuni

A doua zi, soarele se trezi dis-de-dimineaţă şi, clipind vesel, hotărî să amintească pămîntenilor cum se întîmplă lucrurile într-o zi de vară.

Aşa încît, în această toamnă aurie, Petre porni pe străzile strălucitoare, fără nici un ţel, numai pentru ca să vadă iar lumina inimitabilă a cerului senin.

Era liniştit, mai liniştit decît în toate zilele precedente. Examenul s-a terminat cu succes. Nici un bilet nu a turburat liniştea cutiei sale de scrisori. Nici o umbră amenințătoare nu părea să-i calce pe urme.

— Colosal ! zise el cu voce tare, şi un trecător oarecare îl privi o clipă bănuitor, apoi se grăbi să meargă mai departe.

Da, era într-adevăr colosal : tot acest complex de întîmplări care dusese la creşterea memoriei sale.

— Totuşi, memoria asta e un lucru formidabil ! Abia acum încep să-mi dau seama.

Petre intră în Cişmigiu şi porni să se plimbe alene, dus de gînduri. În faţa sa, vedea deschizîndu-se un viitor de minuni. După ce va termina facultatea — şi această trecere prin facultate va fi ca şi cum ar fi străbătut o grădină, culegînd din dreapta şi din stînga buchete de flori şi coşuri cu fructe, într-un mănunchi niciodată prea greu — va avea înaintea sa cariere strălucite. La ce examen, la ce concurs nu va reuşi primul ? Luă hotărîrea să înveţe mai multe limbi străine şi chiar să citească o serie de manuale şi cărţi de specialitate care nu erau incluse în programul de studii, dar care îi putea fi de ajutor.

Se aşeză pe o bancă, la soare şi privi în jurul său. Trecătorii erau rari, din cînd în cînd apărea cîte un tînăr cu o servietă care păşea grăbit, un copil care tropăia sau cîte un bătrînel sprijinit în baston care se uita în pămînt şi-şi tîrîia încet pantofii.

...Deodată, de după colţul aleii apărură doi oameni bine îmbrăcaţi, care întorceau capul în dreapta şi în stînga, de parcă ar fi căutat ceva sau pe cineva. Îl zăriră amîndoi simultan şi se îndreptară grăbiţi spre el.

— Petre Iordan ? întrebă, fără ceremonie, unul din ei.

— Da, eu sînt, zise mirat tînărul.

— Vă rugăm să ne însoţiţi. Dumneavoastră sînteţi omul acela cu memoria ?

— Eu, recunoscu Petre Iordan. Dar dumneavoastră cine sînteţi ? Ce vreţi de la mine ? De unde aţi aflat ?

O clipă, îi trecu prin minte să se împotrivească, dar alcătuirea atletică a celor doi noi-veniţi nu prea îi lăsă iluzii. De altfel, explicaţia pe care o dădu unul din ei era logică :

— Doctorul Arachian a expus cazul dumneavoastră şi s-a stabilit o comisie ştiinţifică care doreşte să experimenteze şi să cerceteze. Aşa încît, sînteţi aşteptat...

Aleile Cişmigiului păreau acum pavate cu vată. Între cei doi voinici, Petre avea impresia că păşeşte ca un condamnat, dar asta nu-i dădea nici o senzaţie de groază sau vreo dorinţă de evadare. Cei doi nu cunoşteau pesemne drumurile prin Cişmigiu. Ocoliră destul de mult pînă cînd ajunseră în spatele grădinii, unde-i aştepta un automobil lucitor, uriaş. Şoferul îşi scoase pălăria în momentul cînd Petre intră în maşină. În cîteva clipe — aşa i se păru tînărului — ajunseră în faţa unei clădiri imense. Scări de marmoră, lifturi cu viteze ameţitoare, o cameră mare, acoperită cu linoleum.

La o masă, o comisie, patru oameni în vîrstă, cu chelii simetrice, iar la mijloc, cu un zîmbet pe buze, doctorul Arachian, care-i făcu discret cu ochiul. Pe masă, în fața lor, foi de hîrtie, o tăviță cu pahare și o sticlă pîntecoasă. Unul din pahare era pe sfert umplut cu un lichid gălbui, transparent.

— Bine ați venit, zise una dintre chelii.

— Un coniac ? îl invită prietenos Arachian.

Dar celelalte chelii nu așteptară răspunsul lui Iordan, disprețuind de bună seamă această intrare alcoolică în materie.

— Memoria dumneavoastră ne intrigă, vorbi cel mai gras membru al comisiei. Vrem să vă rugăm să participați la o serie de experiențe. Se poate ?

Și, exact ca în cazul coniacului, nu-i mai așteptară răspunsul. Două dintre chelii se ridicară în picioare, îl apucară de braț, îl conduseră într-o cameră vecină. Întorcînd capul, cu o privire rugătoare, Petre apucă să-l zărească pe Arachian în timp ce golea tacticos paharul din fața sa.

— Iată un dosar cu socoteli contabile, zise cineva. Vă rog să citiți prima pagină.

Petre îl deschise și se apucă cu mîinile de cap, îngrozit. Cifre, cifre, cifre. Așezate simetric, cuminte, pe coloane și rînduri. Un regiment de cifre...

— Mulțumesc. Acestea reprezintă cheltuielile unei săptămîni făcute de o întreprindere. Vă rog să ne calculați rentabilitatea...

— Dar nu mă pricep la socotelile astea...

— Mda. Atunci, dictați la mașina de calculat, fără să vă mai uitați, cifrele respective...

Şi Petre începu să dicteze, ascultător. Cheliile urmăreau atente cifrele din registru şi-şi dădeau coate, satisfăcute.

— Aţi văzut, colega ?

— Este perfect, colega.

— Un ser al memoriei, colega, iată ce trebuie pentru a rezolva toate problemele contabilităţii, colega.

— Să trecem la departamentul următor, colega.

Fu din nou încadrat la dreapta şi la stînga şi condus în încăperea vecină. O bibliotecă imensă.

— Vă rugăm să citiţi toate aceste publicaţii.

Cu o mînă, Arachian îi indică rafturile înţesate cu mii de volume. Cu alta, îşi ridică păhărelul plin, îi făcu cu ochiul şi apoi sorbi.

Petre Iordan oftă din rărunchi şi începu greaua sarcină.

— Gata ! zise el.

— Acum, să vedem, ce scrie în *Indian Journal of Mechanics ?*

— Un articol despre mecanica fluidelor...

— Şi unde găsim alte articole despre acelaşi subiect ?

Petre Iordan le dicta cu precizie paginile şi titlurile cărţilor. Comisia controlă şi, de fiecare dată cînd trimiterea era exactă, cîte un membru izbucnea în rîs şi le dădea coate vecinilor.

— Colosal, colega !

— Asta este rezolvarea, colega !

— Acum ştim cum se va efectua documentarea viitorului, colega. Memoria omului, mai tare ca aceea electronică, colega !

— Tinere, să mergem mai departe !

Intrară într-o sală de chirurgie.

Pe masă era întins un om, acoperit cu un cearşaf mare, alb.

— Iată cazul. Este un ulcer duodenal, îl prezentă unul din comisie.

— Toate instrumentele sînt pregătite. Trebuie doar să faceţi incizia şi să operaţi. Detaliile intervenţiei le-aţi citit într-unul din volumele din bibliotecă.

— Cotă de bibliotecă D' 175 369, murmură Petre.

— Vezi, tinere, că ştii ? Poftim. Puteţi începe.

Petre puse mîna pe bisturiu şi apăsă delicat cu tăişul pielea unsă cu iod. În urma cuţitului, epiderma se despică, lăsînd o buză albicioasă... Un geamăt uşor izbucni din spatele cearşafului.

Cu fruntea acoperită de sudoare, Petre încremeni cu bisturiul în mînă.

— Cine e acolo ? murmură el.

Întinse mîna, să dea îndărăt cearşaful care acoperea faţa operatului. O altă mînă se interpuse. O mînă care ţinea un pahar cu coniac. Arachian îi făcu cu ochiul.

Petre îi dădu peste mînă, brutal, răsturnînd lichidul. Arachian începu să suspine, apoi strigă la el :

— Puţin îmi pasă de memoria ta. Eşti un om rău. Eşti un om nemilos. Nu mă laşi să uit... Nu mă laşi...

Dar Petre nu avea timp să-l asculte. Smulse brutal cearşaful. Era aşa cum se temea.

Persoana pe care începuse să o opereze era Ana.

— Nu se poate ! urlă el disperat.

— Ce nu se poate ? îl întrebă cineva, punîndu-i mîna pe umăr.

Petre îl privi. Era un necunoscut, oprit pe aleea din mijlocul Cişmigiului.

— Nimic, se scuză el. Am... visat, probabil.

Îşi scoase batista, se şterse pe frunte. Sudoarea nu fusese visată : exista, aievea.

Se ridică de pe bancă şi porni repede spre casa Anei. Se urcă pe scara îngustă, sună îndelung. Îi deschise chiar fata.

— Ce-i cu tine ? îl întrebă ea, uimită.

— Eşti sănătoasă ? o întrebă el, la rîndu-i.

— Mulţumesc de întrebare, rîse Ana.

— Nu te doare nimic ? insistă Petre.

— Dar spune-mi odată, ce s-a întîmplat ?

Petre răsuflă uşurat.

— Nimic. Ceva ca o presimţire...

— Ce presimţiri rele poţi să ai !... Dar intră, am rămas aşa la uşă...

În camera ei, era soare şi cald. Pe fereastra deschisă se vedea lumea care circulă de obicei pe stradă la ora zece dimineaţa : cîteva gospodine, poştaşul intrînd într-o curte, doi-trei oameni cu ziarele în mînă. Un pensionar stătea gînditor la poarta casei sale.

— Ana, cît de bine mă cunoşti tu ?

Ana se apropie de el, la fereastră, îl privi cu seriozitate.

— Credeam că foarte bine, spuse ea.

— Credeai ? De ce timpul imperfect ?

— Pentru că după felul cum îmi pui întrebarea, însemnează că a mai rămas ceva ascuns.

Petre oftă adînc.

— Dacă aş şti ! zise el. Dacă aş şti cine, pentru ce, ce s-a întîmplat cu mine...

— Despre ce este vorba, Petre ?

— Aşază-te, Ana, şi ascultă-mă. A fost cu ani în urmă. Cînd eram mai tînăr. Cînd aveam poate mai multă încredere în oameni, mai multă îndrăzneală şi cînd nu ştiam că va exista Memoria, cu majusculă înainte.

— Mă sperii, Petre !

— În jurul meu se întîmplau pe atunci multe lucruri, Ana. Ca în jurul fiecăruia din prietenii mei, ca în jurul fiecărui tînăr. Unele frumoase, altele urîte. Le-am văzut pe toate, sau pe multe din ele.

— Da, Petre...

— Odată, cineva a furat aparatul de fotografiat al unui prieten. Unul din grupul nostru. Împrejurările s-au potrivit astfel, încît s-ar fi putut crede că l-a pierdut, că l-a uitat. Altădată, dintr-o servietă, au fost scoşi banii de bursă. Tot de un prieten. Cu sau fără ghilimele.

Ana îl privi atentă, cu ochii ei gravi :

— Şi tu ? Tu ce-ai făcut ?

— N-am ştiut niciodată precis. Şi acum pare-se că ştiu. De cînd cu memoria asta afurisită.

— Explică-mi, Petre.

Petre Iordan aruncă încă o dată o privire spre fereastră, către strălucirea de afară. Apoi, se îndreptă spre geam, trase perdeaua, ca şi cum ceea ce urma trebuia să se petreacă la umbră, departe de văzul oamenilor.

— Să-ţi explic.

Şi Petre îi povesti întîmplările din ultimele zile : ameninţarea, urmărirea, lovitura.

— Nu ştiu pentru ce, încheie el, simplu.

Tăcură amîndoi.

— Asta e, zise el într-un tîrziu. Mă duc, Ana. La revedere.

Aştepta să-i spună să mai rămînă.

Ana nu făcu nici un gest. Aşteptă ca uşa să se închidă, fără zgomot, în urma lui.

XII. rezultatul examenului

În ziua următoare, Ana nu primi nici un semn de la Petre. După-amiază, îl căută: nu era acasă. Nici seara nu apăru. Iar cînd, cu o oră înainte de miezul nopții, constată că tînărul nu venise încă, o cuprinse neliniştea.

Abia reuşi să aţipească noaptea. A doua zi, de dimineaţă, încercă din nou să-l găsească : oboseală pierdută.

Se îndreptă, tristă şi plină de negre presimţiri, spre facultate. Acolo se întîlni cu unul din colegii săi.

— Nu l-ai văzut pe Petre ? o întrebă băiatul, parcă preîntîmpinîndu-i întrebarea.

— Nu. De ce ?

Băiatul dădu din umeri.

— Ei, nimic serios. Se mai întîmplă. S-au afişat rezultatele.

— Şi ?

— Nu e pe lista celor care au trecut examenul.

Ana îşi duse mîna la gură.

— Cum ? zise ea în şoaptă. Imposibil !

— Nu-i aşa ? Aşa ziceam şi eu, că-i imposibil. Părea atît de sigur, înainte de examen ca şi după ce a predat lucrarea scrisă. Ei, dar se mai întîmplă, cum spuneam. Poate să mai dea peste trei luni...

Ana se întoarse şi porni cu paşi mărunţi. Nu înţelegea.

Urcă tristă scara. Deschise uşa.

Pe scaun, instalat la masă, aşa cum îi vorbise ultima dată, stătea Petre. Era palid, avea hainele boţite, de parcă ar fi dormit în ele.

— Ştiu, zise el cînd o văzu. Acum ştiu.

— Ai fost la facultate ? îl întrebă ea.

— Nu. De ce ?

— Atunci ce ştii ?

— Ştiu de ce mi s-au întîmplat toate astea. Dar tu... de ce mă întrebi dacă am fost la facultate ?

— S-au afişat rezultatele.

— A, făcu nepăsător Petre.

— Şi ai căzut ! zise brutal Ana.

Petre ridică ochii, surprins, căutînd parcă pe buzele ei urmele unui zîmbet, indiciul unei păcăleli.

— Ce spui ? o întrebă el, şi abia atunci îşi dădu seama de cele ce auzise şi se ridică în picioare, mai palid încă.

— Da, Petre. Nu eşti pe lista admişilor.

— Dar nu se poate ! zise el, încercînd să zîmbească. Buzele îi tremurau.

— Nu se poate. Am ştiut bine, foarte bine, nu am uitat absolut nimic. Poate... poate că am fost omis ? Ana se gîndise la asta.

— Posibil, zise ea. Dar tu... la ce concluzii ai ajuns ? Şi unde ai fost, ieri ?

Faţa lui Petre se ilumină, dintr-o dată.

— M-ai căutat ? Credeam...

— Nu trebuie să crezi nimic. Unde-ai fost ?

— Am căutat. Am căutat rezolvarea. Şi cred că am găsit-o. Vino cu mine. Trebuie să mă mai lămuresc puţin în legătură cu o problemă.

— Unde mergem ?

— La doctorul Arachian... Trebuie neapărat să-i mai pun o întrebare. După aceea, vom şti totul.

— Dar l-ai mai consultat o dată.

— Atunci nu ştiam exact ce trebuie să-l întreb.

Porniră împreună. Vremea devenise din nou instabilă : de dimineaţa, cerul fusese înourat, iar acum începea să

plouă mărunt, fără grabă, fără izbucniri violente, aşezat, ca pentru o treabă lungă şi plictisitoare.

Se urcară în autobuzul gol la ora aceea, coborîră la clinică.

— Doctorul Arachian ? zise portarul. Un moment, să-l chemăm la telefon.

Vorbi cu sora din salon, apoi clătină din cap cu regret.

— Îmi pare rău, zise el. Nu-i în clinică. N-a venit. E bolnav.

— Hai la el acasă, propuse Petre.

Un autobuz îi lăsă la cîţiva paşi de poarta casei lui Arachian. Petre sună lung. Nimeni nu veni să deschidă. Repetă apelul, cu acelaşi rezultat negativ.

— Nu-i acasă, constată Ana.

Petre împinse uşa, cu intenţia de a bate, şi constată surprins că se deschidea. Nu era închisă !

— Ce facem ?

Ana luă hotărîrea.

— Intrăm. Cine ştie, poate i s-a făcut rău, poate are nevoie de ajutor.

Dar odaia în care locuia doctorul era goală. Cei doi tineri se aşezară pe cîte unul din scaunele mărunte care înconjurau măsuţa din mijlocul camerei şi se priviră, miraţi. Încăperea avea aparenţa că este totuşi ocupată de prezenţa lui Arachian. Mici detalii, neînsemnate indicii păreau să spună : este aici ! O uşă întredeschisă a unui dulăpior, tăviţa cu un pahar pe jumătate golit, o carte aruncată pe pat.

— Ce facem ? întrebă de data aceasta Ana.

Petre şovăi.

— Să mai rămînem puţin...

Tăcură amîndoi.

Petre văzu, cinematografic, în mintea sa, imagini care se perindau rapid, ca într-un film de aventuri. Era la început el, care, rămas în urmă, acolo sus pe munte, își desfăcea rucsacul și introducea înăuntru aparatul fotografic uitat pe pămînt de Adrian. El, Petre Iordan, cu mîna lui ?... Și pe urmă, o altă secvență, mai veche, cînd au dispărut banii din servietă. Livezeanu pîndea. El, Petre, scoate servieta colegului, ia banii, pune servieta la loc. Iar în secunda următoare, apare Vasile Crișan. Este chiar el. Nu, de data aceasta nu încape îndoială, este chiar Vasile Crișan, așa cum a fost și în ziua aceea cînd a apărut dintr-o dată pe stradă. Nu era un impostor. Era chiar vechiul său coleg de școală, apărut în chip de conștiință, și pe care memoria sa îl evita, voia să-l evite.

Astfel, totul devine logic, totul este limpede. Ar fi fost neverosimil ca el, Petre Iordan, să fie numai martorul atîtor întîmplări similare, fără să intervină direct. El însuși era cel ce făcea legătura dintre aceste fapte. El era cel ce acționase pretutindeni...

Petre își trecu mîna peste față. Da, versiunea asta părea să fie cea mai apropiată de adevăr. Dar atunci, urmărirea ? O iluzie. Nu avusese nici un moment dovada că era într-adevăr urmărit. Lovitura primită pe stradă ? O întîmplare. Ziarul scris, găsit în buzunar ? Stătea acolo de mult, de cîteva zile...

Era atît de simplu de găsit o explicație. Toată vina o purta doar el...

În acea clipă, Ana rupse tăcerea.

— Acum, că am constatat că Arachian nu este acasă, nu vrei să-mi spui ?

— Să-ți spun ? făcu Petre, cu glasul tăiat.

Ce să-i spună? Să-i povestească toate aceste întîmplări, din care parcă nu mai era în stare să desprindă partea imaginației de realitate?

— Pentru ce ai lipsit ieri toată ziua? Ce descoperiri ai făcut? Unde ai fost... Sau, mai bine, nu-mi spune nimic. Sînt unele lucruri pe care vrei să le păstrezi, deocamdată, numai pentru tine? Așa e?

Petre lăsă ochii în jos.

— Bine, ai să-mi spui mai tîrziu. Să mergem.

Se ridicară.

— De fapt, constată Ana, mi-e sete. Știi de unde ai putea să-mi aduci un pahar cu apă?

Petre se uită în jurul său.

— Știu mai curînd de unde să-ți ofer un pahar cu coniac. Dar nu te teme, descopăr eu robinetul cu apă. Baia trebuie să fie... aici.

Deschise o ușă. Se opri în pragul ei, scăpă din mînă paharul pe care-l luase cu sine. Paharul se izbi de ciment și se sparse în mii de cioburi.

Ana rămase o clipă nemișcată, apoi alergă spre Petre și privi peste umărul său. Scoase un strigăt și încremeni.

În baie, răsturnat peste cadă, cu capul atîrnînd în jos, cu restul trupului chircit într-o poziție neverosimilă, se afla doctorul Arachian. Nu era nevoie să fi făcut medicina pentru ca să-ți dai seama că murise.

Cei doi tineri pășiră îndărăt, îngroziți.

— Să anunțăm miliția... șopti fata.

— Ce l-a îndemnat să facă asta? zise, tot în șoaptă, Petre Iordan.

În prezența suflului rece al morții, vorbeau încet, încet. Sau poate se temeau să nu-l trezească pe cel din baie?

— Ce vrei să spui? îl întrebă fata. Că s-a sinucis?

— Nu știu, ăsta a fost primul meu gînd.

— Omul acesta vesel, vioi, plin de viață ? Nu, aici este vorba de o crimă ! zise Ana.

Peste o oră și jumătate, abia, putură să plece din casa aceea, după ce organele miliției și procuraturii își terminaseră ancheta preliminară. Evident, trebuiau să rămînă mai departe la dispoziția cercetărilor.

— Moartea a fost fulgerătoare, spuse Petre. Cred că era vorba de acid cianhidric, cianură, sau așa ceva, după cîte am înțeles din ce presupunea medicul legist. Bietul Arachian !

Ana îl strînse mai puternic de braț pe Petre.

— Mi-e teamă, Petre.

— Vino la mine, zise băiatul. Trebuie să vorbim. Acum, nu mai are rost să tac.

Urcară scara și, la ușă, Petre se opri, brusc. În cutia sa de scrisori se afla un plic mic, pe care stătea scris numele său. Scris... nu era nevoie să privească mai de aproape — cu aceleași litere, cu aceleași caractere, pe care le mai văzuse odată : cele așternute pe primul bilet de amenințare pe care-l primise, cu cîteva zile în urmă !

Scoase febril plicul din cutia de scrisori, îl desfăcu și citi cele cîteva rînduri așternute pe foaia de hîrtie. Apoi, își lăsă mîna să atîrne în jos și se așeză pe marginea unui scaun, cu privirea pierdută în gol.

— Era de la el, zise Petre într-un tîrziu. Scrisoarea aceea, de acum cîteva zile, ca și asta. De la el.

— Arachian ? întrebă Ana, știind sigur răspunsul.

— Da, Arachian.

Fata se apropie de prietenul ei.

— Dar ce taină atît de cutremurătoare cunoșteai tu, o taină care să-l facă să recurgă la gesturi atît de disperate ?

Băiatul înălță din umeri.

— Faptele nu au aceeaşi valoare pentru toţi. Un lucru banal devine pentru altul cutremurător. Depinde de cît de mult a pătruns în conştiinţa omului, cît de mult dă ea acolo cu coatele în stînga şi în dreapta. Îţi aminteşti că, atunci cînd l-am vizitat împreună, am vorbit despre ultima noastră întîlnire de acum doi ani.

— Desigur, îmi amintesc.

— Am vorbit, la un moment dat, despre o fată blondă, numită Ileana Rotaru.

— Îmi amintesc şi despre asta.

— Fata aceea, Ileana Rotaru, a murit.

— N-am ştiut. De altfel, am cunoscut-o prea puţin... zise Ana, parcă scuzîndu-se.

— De atunci, nu l-am mai întîlnit pe Arachian. Tacit, ne-am evitat. Şi tot de atunci, doctorul Arachian s-a schimbat, mult, mult.

— Dar ce s-a întîmplat ? Pentru ce, toate astea ?

— Nu ştiu detaliile, ba chiar sînt învăluite într-o terminologie medicală pe care n-o înţeleg. Dar Arachian îi aplica Ilenei, înaintea morţii ei neaşteptate, un tratament special. Asta am aflat-o întîmplător, surprinzînd fără să vreau o convorbire între cei doi. Era vorba, după cîte am priceput, de un fel de tratament experimental. Nepermis, cred.

— Şi nu s-a ştiut ?...

— Numai el ştia. Şi eu auzisem unele detalii fără nici o importanţă. De altfel nici acum nu sînt sigur de nimic. Bănuiesc. Dar în toate astea trebuie să ţinem seama de un fapt semnificativ, de cea mai mare importanţă. Arachian o iubea. Ţinea foarte mult la ea.

— Şi ?

— De două ori, a fost lovit. O dată, pentru că — probabil, îţi spun — prin imprudenţa sa i-a provocat

moartea. A doua oară, pentru că se sfîrşise tocmai ființa care îi era dragă.

— Şi ce crezi că s-a întîmplat ? Şocul ăsta l-a dereglat ?

Fără nici un cuvînt, Petre îi întinse biletul.

Fata ezită la început să-l ia. Apoi, cu un gest brusc, îl apucă, îl ţinu în faţa ochilor. Erau doar cîteva rînduri, scrise cu o mînă parcă nesigură, cu accente nestăpînite, puncte îngroşate şi linii ale t-ului aruncate cu furie.

„Memoria ta afurisită, Petre, a terminat totul. Sînt, aşadar, lucruri pe care cineva nu le poate uita, oricît s-ar strădui. Există o singură soluţie : distrugerea aparatului de memorare."

Şi semnătura.

— Bietul Arachian ! murmură Ana. Totuşi, oricînd există zeci de alte soluţii. Buna lui judecată nu mai funcţiona cum trebuie. Ciudat, pentru un medic de boli nervoase.

— Zeci de alte soluţii ?

— În loc să încerci să uiţi, să cauţi, dimpotrivă, să-ţi aminteşti totul. Asta este o soluţie, cea mai curajoasă, nu crezi, Petre ? Aşa cum faci tu. Să-ţi aduci totul aminte, clar, cu motivările faptelor, cu desfăşurarea lor. După ce le analizezi, bucăţică cu bucăţică, nu mai rămîne mare lucru din ele. Se simplifică, ca la o fracţie, termenii din numitor cu cei din numărător.

— Ana ! Eşti cinică !

Ana îl privi, fără să clipească.

— În definitiv, Petre, a venit momentul să-mi spui.

— Ce să-ţi spun ?

— Ce este adevărat şi ce nu. În legătură cu aparatul fotografic, cu banii dispăruţi. Asta are o mare impor-

tanță pentru mine. Pentru noi doi. Pentru relațiile noastre viitoare.

Petre holbă ochii mari.

— Ana ! Tu ai crezut... tu crezi că eu... că eu am făcut toate astea ?

Tonul care trăda incredulitatea și mînia o făcură pe Ana să roșească.

— Așa rezultă, Petre. Singura legătură logică dintre aceste fenomene este că însuși tu ai făptuit totul.

Petre se ridică și începu să se plimbe nervos.

— E ciudat. Mă cunoști de doi ani, aproape trei. Și mai poți crede, încă, lucruri...

— Dar tu le-ai spus, tu însuți ! zise Ana, întrerupîndu-l. Și pe urmă, omul se schimbă. Trec anii, se duc și concepțiile sale...

— Ei bine, nu, nu am făcut eu toate astea. Poate crezi că eu însumi mi-am trimis și urmăritorii, și biletul și...

Petre se opri, vădit încurcat.

— De fapt, murmură el în continuare, cine mi-a trimis biletul, cine m-a urmărit ? E ciudat, Ana, dar o dată cu lămurirea misterului acestui prim mesaj, lucrurile se încurcă parcă și mai mult, cel puțin parțial.

— Dar dacă nimeni nu te-a urmărit ? sugeră Ana.

— Știu și eu ? Se poate, răspunse Petre, gînditor. Se poate să mă fi sugestionat... Dar lovitura ?

— Întîmplare.

— Cum întîmplare ? Asta nu mai poate fi întîmplare.

— Ba da. Cineva, purtînd subsuoară un obiect metalic, o bîrnă, o scîndură, dă colțul, grăbit. Te întîlnești nas în nas cu el. Asta nu este literatură, lucruri asemănătoare i se întîmplă oricui. Hazardul a făcut ca obiectul metalic să te lovească în plex... Ei, ce spui ?

— Dacă n-aş fi prada atîtor presupuneri, poate că aş găsi explicaţia ta bună. Dar... Ştii, Ana, că am avut şi eu viziunea propriei mele vinovăţii ?

— Vinovăţii ? Tu ?

— Ştiu că n-am făcut nimic rău. Ştiu precis. Şi cu toate acestea m-am văzut pe mine însumi... în postura vinovatului !

Iordan se cutremură, dădu cu mîna în aer. Ana îi mîngîie părul, liniştitoare.

— Şi cu examenul ce faci ?

— Ce să fac ?

— Du-te la facultate, la secretariat, interesează-te.

— Aici nu mai înţeleg nimic. Sînt persecutat.

— Nu, cuvintele astea nu-mi plac. Du-te, vezi ! Hai, Petre.

Petre o privi pe Ana, cu oarecare necaz. Avea întotdeauna impresia că el trebuie să fie cel activ, el trebuie să ia primul hotărîrile, şi iată că acum, în mod evident, ea era cea care lua initiativa, impunea mişcarea următoare.

...Intră emoţionat la secretariat.

— Ce doriţi ?

— Eu sînt studentul Petre Iordan, de la Chimie.

Fata blondă de la birou îi amintea de Ileana Rotaru. Avea acelaşi fel mîndru de a aţinti privirea asupra celui cu care vorbea, acelaşi ton uşor distant.

— Rezultatele s-au afişat afară, îl informă ea.

— Da, le-am văzut, dar nu sînt pe liste.

— Însemnează că nu aţi reuşit, îi explică ea răbdătoare.

— Imposibil.

Fata ridică din umeri.

— Cu cine aş putea vorbi ?

În aceeaşi clipă, în încăpere intră profesorul de chimie. Petre Iordan se înclină, îl salută, dar profesorul nu-i acordă decît o privire fugară şi, după ce luă de pe o masă un dosar, se îndreptă spre uşă.

— Tovarăşe profesor !

Profesorul se opri.

— Iertaţi-mă că vă stingheresc. Dar ştiţi, eu sînt studentul Petre Iordan şi...

Petre se întrerupse, intimidat de privirea aspră pe care i-o aruncă profesorul.

— Ia vino cu mine, tovarăşe !

Mişcîndu-şi cu oarecare greutate corpul său voluminos, profesorul o luă înainte, iar Petre îl urmă, păşind cu capul în jos şi simţindu-se vinovat, deşi nu ştia pentru ce. Intrară amîndoi în cabinetul profesorului, care se aşeză pe scaun, fără a-l pofti şi pe Iordan să ia loc.

— Ai dezonorat numele de student.

Privirea lui Petre exprima atîta totală rătăcire, încît profesorul se opri. Căută pe masă, găsi un caiet, îl întinse lui Iordan.

— E al dumitale, nu-i aşa ?

Petre îl răsfoi. Era scrisul lui.

— Da, e al meu.

Îl răsfoi mai departe, ajunse la sfîrşit, nu înţelese nimic, îl întoarse iar la prima pagină şi acolo zări notaţia : 0 (zero). Copiat.

— Cum ! exclamă el, indignat. Dar n-am copiat. N-am copiat de la nimeni.

— De acord, zise profesorul, n-ai copiat de la nici un student, ci direct din carte.

Se duse la bibliotecă, scoase volumul pe care-l cunoştea bine şi Petre, i-l arătă :

— Cuvînt cu cuvînt ! Ce neruşinare ! Şi mai poţi nega !

Petre oftă, uşurat. Acum era simplu, clar. Nu-i mai era frică. Ştia că poate să-i demonstreze profesorului totala netemeinicie a acuzaţiilor îndreptate împotriva sa.

— N-am copiat, afirmă el. Ştiu textul capitolului pe dinafară. L-am învăţat pe de rost.

Profesorul îl privi cu ochii mari şi se împurpură la faţă. Îşi scoase ochelarii din apărătoare, îi frecă cu furie, şi-i puse pe nas, deschise cartea.

— L-ai învăţat pe dinafară, aşadar ? zise el, suflînd greu. Bineee ! Recită-mi te rog poezia. De aici. De la „Berzelius, Davy şi alţi oameni..." Te ascult. Dacă nu eşti în stare, însă, te avertizez, glumeţul meu student, că vei fi pus în discuţia organelor în drept !

Petre trase aer adînc în piept şi începu.

—„Berzelius, Davy şi alţi oameni de ştiinţă care au lucrat în primele două decade ale secolului al nouăsprezecelea, au arătat că... au arătat că..."

Tăcu şi-şi trecu mîna peste frunte. Gestul era vorbitor, acea mişcare a milioanelor de elevi şi studenţi care au uitat lecţia pentru care au fost scoşi la tablă.

Căci, într-adevăr, în mintea lui Petre se făcuse un gol. Natura, care are oroare de vid, îl crease în capul său. Dintr-o dată, ca dintr-un vas scurs, nimic nu mai sosea.

Profesorul privi cu un zîmbet ironic cum Petre se ştergea pe frunte de sudoarea care-l năpădise în mod reflex.

— Aştept, tovarăşe student ! zise el.

— „Au arătat că"... îngăimă Petre, încercînd să comuteze maşina sa electronică interioară, fără succes.

— Sînt lămurit ! tună profesorul.

Petre lăsă capul în jos, biruit. Ce putea să-i răspundă ? Că întîlnise în munţi o navă cosmică, şi că această navă se topise ca o îngheţată la soare ? Că de atunci îi crescuse memoria şi că uite că tocmai acum îi juca festa ?

— A, zise profesorul, înroşindu-se şi mai tare, vă vine să rîdeţi ? Vi se pare foarte amuzant, nu-i aşa ? Şi, în mod neaşteptat, se produse declicul.

— „Au arătat că (urmă, calm, Petre Iordan) atît substanţele anorganice cît şi cele organice conţin adeseori grupuri de atomi care au o stabilitate considerabilă şi care împrumută proprietăţi chimice distincte..."

Şi, fără nici o şovăială, Petre continuă să recite textul volumului pe care profesorul îl avea în faţă.

— Formidabil ! îl întrerupse profesorul.

Îl privi prin ochelarii care sticleau cu răutate şi involuntar Petre îşi aminti despre tirada lui antiochelari de acum o săptămînă.

— Nu ştiu ce să-ţi spun, continuă profesorul. Să-ţi dau zece ? Să consider că ai învăţat ca un papagal, şi să-ţi dau o notă limită ? Să cred că eşti un fenomen ?

— Să vedeţi că... începu Iordan, intimidat. Dacă vreţi, puteţi să mă întrebaţi şi din alte probleme. Eu...

— Bine ! zise profesorul. Vom vedea... În tot cazul, îmi retrag acuzaţia. Cine ar fi crezut ?

Petre ieşi din cabinet şi se îndreptă gînditor spre ieşire.

— Ei ? îl întrebă Ana, care-l aşteptase cuminte pe o bancă.

Tînărul se aşeză alături de ea. Îşi frecă bărbia, gînditor, apoi zîmbi şi în sfîrşit izbucni într-un hohot de rîs. Ana îl privi, speriată.

— Nu-i nimic, draga mea, îi spuse el, luîndu-i mîna. Mi-am amintit de visul meu din grădina Cişmigiului !

— Dar examenul ?

— S-a rezolvat, zise el scurt. Hai, Ana... Avem încă multe de vorbit. Şi, ştii, maşina mea a început să dea rateuri !

— Rateuri ?

— Da, rateuri. Gîndeşte-te : mai întîi, interpolarea nefericită care m-a făcut să-mi atribui faptele altora. Înţelegi ? E adevărat că aparatul fotografic a dispărut, atunci. Dar nimeni, auzi tu, nimeni nu ar putea afirma sigur cine l-a luat. În nici un caz eu ! Cu toate acestea, în mintea mea s-a produs o... cum să spun, o proiecţie ciudată. M-am văzut, la un moment dat, luîndu-l eu, eu însumi !

— Şi n-ai fost tu... zise Ana, fără nici un semn de întrebare în voce.

— Aceeaşi nefericită festă mi-au jucat-o propriile-mi celule nervoase în legătură cu banii furaţi din servieta colegului nostru. Mă vedeam chiar eu... Doamne ! Eu, să-i fur ? Era o adevărată trădare, perfidă, din partea propriei mele memorii !

Petre se opri din mers, se întoarse spre Ana.

— Iar astăzi, chiar adineori, la profesor... ştii ? O clipă, am uitat totul ! Ca în bunele vremuri de acum cîteva zile !

— Bietul meu Petre ! Mă simt ispitită să-ţi urez o dispariţie rapidă a acestei memorii păcătoase !

Petre o privi :

— Atît timp cît tu rămîi mereu la fel, restul... poate să dispară, inclusiv memoria !

2. mariana și delicvenții

I. mariana acasă

Mariana Negreanu își puse ochelarii și rămase cîteva clipe nemișcată, încercînd să-și amintească pentru ce și-i cocoțase pe nas. Privi nehotărîtă împrejurul ei.

Biblioteca ? Nu, parcă nu. Nu voise să consulte nici un tratat de medicină. Nici literatura nu o atrăgea în această clipă.

— Și totuși, ce-am vrut să fac cu ochelarii ? se întrebă ea supărată. Uf, zăpăcită mai sînt !

Îi scoase cu o mișcare violentă și, dintr-o dată, totul îi apăru neclar.

— Știu ! își spuse fericită, punîndu-și-i la loc. Voiam să văd mai bine !

Se instală comod în fotoliu și examină, de astă dată calmă, camera în care se întorsese numai astăzi, după lungul concediu combinat mare-munte.

— Ce bine e acasă !

Privi rufele scoase din rucsac și aruncate pe jos. O pereche de ciorapi care se va da la gunoi, alta pe care o să trebuiască să-i cîrpesc, într-o bună zi (cînd va veni ziua aceea ? se întrebă ea, făcîndu-și sie înseși cu ochiul), o grămadă de bluze de dat la spălat, bocancii de dus la re-

parat, rucsacul de introdus în cămară la iernat, îngrozitor ! Mult prea multe lucruri, pentru ca să mă apuc acum să le fac !

Mariana se ridică în picioare, deschise aparatul de radio, căută în bibliotecă şi scoase de undeva, din rîndul al doilea, pitită în spatele unui Rouvière gros şi greu, o cărticică mică dar foarte umblată.

— Agatha ! murmură ea, privind cu dragoste numele celebrei autoare anglo-saxone de cărţi poliţiste.

Şi aşa, în prima ei zi acasă, Marianei nu i se întîmplă nimic.

II. surprizele marianei

A doua zi auzi, dis-de-dimineaţă, glasul strident al soneriei deşteptătorului şi sări în sus, buimăcită. Uitase existenţa acestui instrument de tortură. Apăsă cu ciudă butonul care întrerupea sunetul clopoţelului şi privi ceasul. Era ora şase şi jumătate dimineaţa. Nimic altceva de făcut decît să se ridice din pat, să se ducă la baie, să se îmbrace, să-şi ia din răcitor laptele, să ia autobuzul, să meargă cinci staţii, să coboare, să intre în spital, să ia liftul, să urce la etajul trei, la secţia de boli de inimă, să strîngă mîinile tuturor (bine v-am găsit ! bine aţi venit !), să întrebe ce cazuri sînt în clinică, să afle ce s-a întîmplat în absenţa ei, să...

Ce program !

Dimineaţa se scurse exact conform prevederilor.

— Te-ai distrat bine în vacanţă ? o întrebă spre amiază Neli, buna ei prietenă.

— Foarte bine. Ştii cît de mult îmi place muntele... E adevărat că am avut şi cîteva zile de ploaie. Dar vremea rea a fost compensată de o întîmplare.

— O întîmplare ?

— Nu pot să-ţi spun, răspunse Mariana, încercînd fără succes să-şi voaleze misterios vocea spartă.

— Hai, povesteşte-mi !...

— E secret.

— Dacă e secret, atunci trebuie neapărat să-mi spui ! zise, cu o logică de fier, Neli, fierbînd de nerăbdare. Te-ai întîlnit cu cineva ?

— Cum adică cu cineva ?

— Ei, cu vreun tip.

— Ceva şi mai interesant !

După cum prietena ei nu mai putea răbda să aştepte, Mariana nu se mai putea ţine să nu istorisească.

Pentru un fizionomist, figura lui Neli, în timpul acestei relatări, ar fi reprezentat o bună bază de plecare pentru studiu. La început, avea ochii sclipitori şi stătea cu gura întredeschisă, parcă pentru a recepţiona mai bine cuvintele prietenei sale. După aceea pleoapele i se lăsară, buzele i se strînseră, aşteptînd — fără multă speranţă — ceva palpitant. Apoi, colţurile gurii rămaseră lăsate în jos, cu un uşor rictus, cu sprîncenele puţin înălţate, în semn de neîncredere. În sfîrşit, faţa ei deveni inexpresivă, cu privirea pierdută în gol, semn că frazele Marianei n-o mai interesau şi că gîndurile ei plecaseră să se preumble pe alte meleaguri.

— Da, da, zise Neli automat, clătinînd din cap.

Mariana o cercetă, bănuitoare.

— S-ar zice că nu crezi nici un cuvînt din ce ţi-am spus.

Figura prietenei sale se împodobi cu un zîmbet fad şi, în acelaşi timp, Mariana auzi slab un zgomot ciudat, greu definit, oarecum asemănător cu cel care ar fi fost provocat de o mobilă trasă pe parchet. Era primul lucru

straniu care i se întîmplă Marianei, dar căruia pentru moment nu-i dădu nici o atenţie.

— Vai, dragă, dar este foarte interesant. Foarte-foarte interesant! exclamă Neli cu o voce tunătoare. Acum însă, scuză-mă, trebuie să plec.

Se ridică şi-şi scoase halatul, îl atîrnă în cui, îşi luă pardesiul de pe umeraş. Fiecare din aceste mişcări fură însoţite de zgomote neobişnuite. Halatul pîrîi ca două mii de perii frecate de două mii de piepteni şi, în acelaşi timp, o pasăre zglobie ciripi, aidoma unui canar. Cînd îşi îmbrăcă pardesiul, se auzi zgomotul mult amplificat al unei rufe bătute de vînt. Şuierături bizare se suprapuneau, de parcă un uragan iscat din senin ar fi bîntuit în odaie.

— Ce sînt zgomotele astea? întrebă Mariana, cu uimire.

— Ce zgomote?

— Cum ce zgomote? Toate pîrîiturile, şuierăturile, trosniturile astea asurzitoare!

În timp ce vorbea, Mariana îşi auzea vocea răsunîndu-i dureros în urechi, cu inflexiuni pînă astăzi necunoscute ei. Neli o privi mirată, apoi bănuitoare.

— Glumeşti? Eu nu aud nimic!

Mariana încremeni. Pe şira spinării o trecu un fior rece. Simţi cum teama i se strecoară, nepoftită, în inimă. Ce voia să spună prietena ei? Încercă să o convingă:

— Uite, acum! exclamă ea.

De undeva, se auzise o plesnitură cu ecou, apoi un fluier prelung, ascuţit, atît de ascuţit cum nu credea că ar putea exista. Neli înălţă din umeri:

— Dragă, îmi pare rău, dar eu nu aud absolut nimi
Poate că ai un dop în urechi, ştii, dopurile de ceară pro

voacă uneori zgomote din astea bizare... Du-te la un specialist...

Îşi înfundă pe cap pălăria şi, plecînd, aruncă din mers, cu o privire piezişă :

— Du-te la doctorul Simu, cred că-l cunoşti ! Pa !

Paşii ei răsunară, fiecare, ca o bubuitură în galeria unei mine. Fără să dea atenţie înţepăturii cuprinse în recomandarea finală — toată lumea ştia că între Mariana şi Simu era ceva, în afară de ei doi — doctoriţa se lăsă, moale, pe scaun. Nu putea fi vorba de un simplu dop de ceară. Asemenea zgomote — şi Mariana se cutremură — sînt adeseori simptomele unor neliniştitoare boli nervoase.

Se ridică de pe scaun şi auzi un freamăt, asemenea vuietului mării. Făcu cîţiva paşi şi talazurile se înteţiră. Se opri în loc şi se aşternu tăcerea, întretăiată ici şi colo de inexplicabile ţiuituri. Se mişcă : marea deveni furtunoasă. Stătu : uraganul se potoli de parc-ar fi turnat untdelemn deasupra valurilor.

Mariana îşi luă capul între mîini.

— Nu, nu, aşa nu merge, fetiţo ! zise ea cu voce tare. Linişteşte-te, altfel ai să înnebuneşti de-a binelea. Nu intra în panică ! Să facem o analiză... o analiză ştiinţifică a fenomenelor !

Zgomotele nu apăreau din senin : aceasta fu prima sa concluzie. Ele se iveau doar atunci cînd se producea o mişcare. Dar erau totuşi altfel decît sunetele pe care orice om le asociază de obicei cu mişcarea respectivă. Şi în plus, mai apăreau aceste ţiuituri sau fluierături slabe, care-i parveneau neîncetat. Ce explicaţie puteau avea ?

Deodată, Mariana auzi o serie de pocnituri precipitate, care soseau parcă înadins pentru a-i infirma concluzia de adineaori. Toc-toc-toc... ca şi cum vreo cinci sau şase

bastoane ar fi lovit, într-o rapidă succesiune, podeaua. Mariana se supraveghea : stătea complet nemişcată în mijlocul camerei de gardă şi era singură. Cu toate acestea, zgomotele înnebunitoare persistau. Toc-toc-toc, băteau bastoanele invizibile în podea, de parcă şase şchiopi s-ar fi deplasat simultan într-o horă, în centrul căreia se afla Mariana. Deodată, infernalul bocănit încetă. Pentru o clipă doar. El fu înlocuit îndată de uruitul unui motor de avion, care părea că evoluează în spaţiul îngust al încăperii în care se găsea. Dacă şi-ar fi închis ochii, Mariana şi-ar fi putut imagina fără nici o greutate că se află pe un aerodrom şi că deasupra capului ei un avion face *looping*-uri, *rase-mottes* şi alte giumbuşlucuri. Dar Mariana avea ochii deschişi şi-şi dădea bine seama că se găseşte nu pe un cîmp deschis, ci în camera de gardă. La un moment dat, zgomotul avionului se apropie periculos de ea şi, maşinal, Mariana se feri.

O muscă încercă să i se aşeze pe păr, atrasă pesemne de lacul fixativ, iar uruitul motorului de avion deveni infernal. Mariana o alungă cu mîna (ceea ce provocă zgomotul unei scurte răbufniri de furtună) şi îndată elicea aeroplanului se îndepărtă.

Mariana Negreanu urmări cu ochii zborul insectei şi constată că, exact în clipa în care aceasta ateriză pe marginea ferestrei, zgomotul încetă. „Încetă" este un fel de a spune. De fapt, jur împrejurul ei, se auzeau alte sunete ciudate. Trosnituri puternice ca ale unor lemne pe foc se amestecau cu gemete prelungi, cu foşnituri amplificate de zeci de ori şi cu ţiuituri atît de acute, încît îi păreau de-a dreptul dureroase.

Mariana se aşeză pe un scaun şi auzi simultan o bubuitură ca de tun.

Acum este clar, îşi spuse ea, îngrozită. Este foarte clar ! Mi-a crescut sensibilitatea auditivă. Pe neaşteptate, mi-a crescut sensibilitatea !

Mariana oftă şi auzi simultan eşapamentul unei locomotive cu aburi. Apoi, se gîndi :

Şi ce neplăcut este !

Luă febril dintr-un dulăpior vată şi o înfundă în urechi. Zgomotele se atenuară puţin.

Mariana îşi privi ceasul. Era ora la care s-ar fi cuvenit să o pornească spre casă, dar îi era teamă să părăsească clinica. Se îndreptă spre un salon de bolnavi, păşind ruşinată, căci fiecare apăsare a pantofilor pe ciment îi evoca lovitura aplicată cu un ciocan pe o cutie goală, imensă, de metal.

Era un salon mic, cu patru paturi. Pacienţii o priviră surprinşi, pentru că la ora aceasta, a mesei, asemenea vizite medicale nu prea erau obişnuite.

— Poftă bună ! le ură ea.

— Mulţumim ! răspunseră cei patru, dar parcă ar fi vorbit un cor format din patru sute de persoane.

Mariana se apropie de unul din paturi. Îşi scoase vata, îşi puse stetoscopul la urechi şi-l rugă pe bolnav să se întindă pe spate. În urechea ei pătrundeau sunetele captate de pîlnia stetoscopului şi călăuzite pe drumul moale al tuburilor de cauciuc. Mariana apropie pîlnia de pieptul bolnavului, însă fără să-l atingă. Bătăile inimii se auzeau acum întocmai ca bubuiturile tobei mari a unei fanfare. Era un bolnav ce suferea de o stenoză mitrală şi, la bătăile obişnuite ale inimii, se adăugau sufluri, care păreau acum adevărate uragane.

Mariana îşi scoase din urechi olivele stetoscopului. Dintr-o dată, în ureche năvăliră zgomote precipitate, mai slabe ca adineaori dar adunate, combinate, bătăile

inimilor celor patru ocupanţi ai salonului, foşnetul plămînilor în respiraţie, ciocăniturile veselei, pocnitura propriilor ei paşi.

Mariana ieşi, îngrozită, îşi puse repede în urechi vata şi se hotărî, în sfîrşit, să plece spre casă.

III. o scurtă consultaţie

— Ceea ce nu înţeleg, îi spuse Mariana doctorului Simu, otorinolaringolog şi vechi prieten, este cum s-a întîmplat asta, din ce cauză, care este substratul, dacă nu cumva e periculos...

— Da, da, şi o mulţime de alte lucruri. Cu alte cuvinte, nu înţelegi nimic. Dar nici nu este de mirare!

Simu îşi mîngîie barba deasă, pe care o purta în chip de semn de recunoaştere.

— Cazul tău este foarte ciudat, declară el. Pot spune cu mîna pe conştiinţă că în viaţa mea n-am întîlnit aşa ceva... Testele pe care le-am făcut adineaori dovedesc clar că percepi sunete cu mult sub limita obişnuită.

— În capul meu, zise Mariana, oftînd, domneşte o veşnică hîrîitură. Nu mi-am dat niciodată seama, George, cît de zgomotoasă este aşa-zisa tăcere care ne înconjoară. Ştii cîte trosnituri emit mobilele din jurul nostru? Ştii cîţi curenţi de aer fluieră prin interstiţiile geamurilor şi uşilor? Ştii cît de diverse sînt sunetele împrăştiate de un organism viu — de o muscă, de un gîndac — ca să nu mai vorbesc de mine? Nu mă refer numai la bătăile inimii sau la murmurul vezicular al plămînilor, dar şi la zgomotele mai puţin cunoscute ale celorlalte organe în activitate... Nu, mi-e imposibil să-ţi

descriu universul acesta zgomotos care mă înconjoară de azi-dimineață !

— Şi cui îi atribui tu toate astea ?

Mariana îl privi, descumpănită.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

Simu deschise uşa cabinetului, aruncă o privire în sala de aşteptare.

— Avem timp să mai vorbim ? îl întrebă Mariana.

— Văd că n-au mai venit pacienți, aşa încît deocamdată putem să mai stăm la taclale.

— Taclale ? făcu Mariana, jignită. Credeam că atribui ceva mai multă importanță problemei mele ! Că ai să poți să mă ajuți...

Doctorul Simu o privi, pe sub sprîncene. De cînd s-a întors de pe munte, arată mai altfel, Mariana. Dacă faci abstracție de vocea ei aspră, ai spune chiar că... Ei, doctore, doctore, fii atent !

— Ce să fac ? zise el, oftînd. Situația mea este ciudată. Nici un specialist de nas, gît şi urechi nu a pățit pînă astăzi aşa ceva, aş pune mîna în foc ! Vii tu, pacient, şi... (Simu tuşi în barbă) şi prieten în acelaşi timp şi, în loc să-mi spui, ca orice bolnav decent : „doctore, mi-a slăbit auzul, ce-i de făcut ?" îmi faci incomensurabila surpriză de a-mi declara : „doctore, mi-a crescut auzul, salvează-mă !" Ei, dar cum să te salvez ? Despre asemenea cazuri nu stă scris nicăieri, în nici un tratat, în nici un articol din publicațiile de specialitate !

Mariana oftă.

— Dar cauza acestei... cum să-i spun ? turburări ?

— *„Sublata causa, tollitur efectus"*, zise cu un aer doct Simu. Din nefericire, necunoscînd *causa*, ea nu poate fi *sublata*, aşa încît *efectus* rămîne. Eu rămîn la părerea

mea. Este vorba despre o substanţă care a activat ceva în substanţa ta nervoasă.

— „O substanţă" — *care ?* A activat „ceva" — *ce anume ?*

Vorbeau în şoaptă,pentru că numai aşa putea suporta Mariana sunetele puternice ale glasurilor lor. În privirea colegei sale, doctorul citi o rugăminte mută şi se simţi înduioşat.

— Mi-ai povestit despre misterioasa navă cosmică. La început, credeam că ai visat-o. Acum, însă, nu mai sînt atît de sigur. Poate că ai văzut-o aievea, împreună cu ceilalţi trei însoţitori ai tăi. Poate că într-adevăr s-a descompus. Deşi aici este după mine chestiunea cea mai neclară : pentru ce, după ce şi-a dat osteneala să ajungă pe pămînt, a dispărut, s-a făcut invizibilă ?

— Dar n-ai citit în ziare ? Au mai fost cîteva cazuri din acestea...

— Mda... Ei bine, să zicem că, prin volatilizare, o parte din substanţele evaporate au ajuns în organismul tău. Procesul este simplu : inspirarea lor o dată cu aerul, trecerea în sînge la nivelul alveolelor respiratorii şi transportarea rapidă la creier, unde au acţionat ca un excitant.

— Ca o cofeină a auzului ! zise Mariana.

Simu izbucni în rîs.

— Cofeină a auzului ! Foarte bună comparaţie. Colosală !

— Şi aceste substanţe au lucrat la nivelul scoarţei, nu crezi ?

— Fără îndoială ! Modificările astea uluitoare sînt localizate, după umila mea părere, acolo, undeva, de la terminaţile nervoase din urechea internă şi pînă la gingaşa ta scoarţă inclusiv.

Mariana oftă pentru a suta oară în acea zi.

— Prin urmare, în concluzie, tu crezi că este vorba despre o exacerbare a auzului ?

— Nu, cred că mai este ceva...

— Ce anume ? îl întrebă cu mirare colega sa.

— Cum să spun... o lărgire a spectrului tău auditiv.

Mariana îl privi cu gura căscată.

— Cum asta ?

— Cred... mai bine zis, sînt aproape sigur, Mariana... că actualmente, asemenea păsărilor, cîinilor şi altor vietăţi, tu poţi auzi ultrasunete !

— Ultra... începu Mariana uluită, fără să termine cuvîntul.

— Da, da. Din nefericire, nu am nici un aparat care să permită urmărirea exactă a posibilităţilor auzului tău. În orice caz, curba audiometrică arată clar că auzi departe peste 18 mii de herţi. Poate că ajungi la treizeci, poate la patruzeci...

— Şi normalul...

— Normalul variază. Cele mai ascuţite sunete pe care le aude un om adult sînt de aproximativ 15 sau 16 mii de herţi. Unii aud chiar pînă la 20 de mii, alţii, cei mai mulţi, abia prind sunete de 13 mii de herţi.

— Aşadar, aceste fluierături, aceste ţiuituri...

Simu dădu din cap, în semn de aprobare. Îşi mîngîie gînditor barba, apoi îşi puse palma mare şi grea peste mîna cu degete subţiri a Marianei :

— Nu te nelinişti. Asta nu e un defect, e o calitate.

Mariana îl privi, rugătoare.

— Sînt ceilalţi care te fac anormal. Nu mi-a plăcut niciodată să am atît de multe, încît să devin diferită de ceilalţi. La ce-mi serveşte să aud aceste sunete ?

Suspină, apoi urmă, lamentîndu-se :

— O, George, dac-ai şti cît de iritante sînt!... Sunete mai ascuţite decît orice ai putea să-ţi închipui vreodată...

Doctorul se ridică în picioare.

— Faptul că noi, oamenii, nu auzim ultrasunetele, nu reprezintă un avantaj. A vedea mai mult, a auzi mai mult, cred că trebuie să fie un cîştig pentru oricine...

— Nu fii absurd. Acum ştiu că vrei să mă consolezi cu orice preţ!

Uşa cabinetului medical se deschise şi sora de serviciu intră:

— A venit un pacient.

— Imediat! zise doctorul Simu, automat.

— Văd că consultaţia s-a terminat, zise Mariana, îngîndurată.

Simu îi zîmbi, puţin încurcat.

— Îmi pare rău că n-am putut să te ajut. Un singur sfat: pune-ţi vată multă în urechi. Zgomotele astea, repetate, puternice, provoacă cîteodată turburări nervoase. Încearcă să le previi.

Mariana se cutremură.

— Vată în urechi! Şi tu crezi că asta mă va ajuta la noapte? Mă întreb cu groază cum o să reuşesc să adorm, înconjurată, aşa cum sînt, de mii de zgomote misterioase! Vezi tu, George, cînd aud aceste zgomote nu mă pot împiedica să le analizez, să caut să aflu de unde provin, de la ce mobilă, de la ce element al parchetului, de la ce insectă...

Doctorul o privi, din ce în ce mai mişcat. În acelaşi timp, Mariana auzi cum bătăile cordului bunului ei coleg se precipitau, năvalnic.

— Atunci, ce-aş putea să te sfătuiesc? Ia în noaptea asta un somnifer!... Şi...

— Noaptea s-ar putea să rezolv problema în acest fel. Dar în cursul zilei ? Mă urc într-un autobuz sau într-un tramvai, merg pe o stradă aglomerată : zeci de glasuri se amestecă, răcnind în urechile mele !

Se auzi un ciocănit, şi o femeie între două vîrste băgă capul pe uşă.

— Domnule doctor...

— Un moment ! zise supărat Simu. Nu vedeţi că n-am terminat consultaţia ?

— Pardon !

— De ce n-ai lăsat-o să intre ? întrebă Mariana, după ce pacienta închise uşa la loc. Noi... am isprăvit !

— Nu încă ! zise doctorul Simu. Mi-ai pus o problemă, trebuie să-ţi răspund. Depinde de puterea ta de abstractizare.

— Ce depinde ?

— Să poţi elimina zgomotele parazite, reţinîndu-le doar pe acelea care prezintă interes imediat pentru tine. Doar nu eşti un microfon care, fără să diferenţieze, înregistrează de-a valma sunetele pe care le captează.

— Dar totul pentru mine este atît de nou...

— Întocmai ! Deocamdată, într-adevăr, totul este foarte nou şi de aceea organismul, mai bine zis sistemul tău nervos, este oarecum şocat. Este un *stress* imens, cu atît mai împovărător cu cît aşa ceva nu a mai fost cunoscut în istorie.

— Ei bine, şi... ce trebuie să fac eu ?

— Nu trebuie să faci nimic conştient. Dar ştii ce se întîmplă în mod obişnuit, nu-i aşa ? Te afli într-un tramvai, sau în mijlocul unei mulţimi zgomotoase. Toţi vorbesc între ei, fiecare discutînd despre ceea ce-l interesează. Dacă ai plasa în mijloc un microfon, el ar capta toate aceste sunete nediferenţiate, unele suprapuse peste

celelalte... Dar urechea ta nu este doar un microfon. Dintr-o dată, tu hotărăşti că te interesează doar ceea ce discută A cu B. Cuvintele celorlalţi, C, D, E şi aşa mai departe, sînt lăsate undeva departe, într-o beznă sonoră, de unde nu mai apar decît ca simple zgomote de fond, şi tu *auzi*, efectiv, doar conversaţia dintre A şi B. Aşadar, auzul nostru are proprietăţi selective. Asta-i foarte important. Fă apel, Mariana, la aceste proprietăţi...

Mariana se ridică de pe scaun, adăugă o porţie suplimentară de vată în urechi.

— Mulţumesc pentru lecţie, George. O să încerc s-o pun în aplicare !

IV. vorbe... vorbe... vorbe...

Taxatoarea ridică, surprinsă, ochii şi o privi. De fapt, Mariana era obişnuită cu asta. Ştia bine că vocea ei, amintind de scîrţîitul unei uşi de garaj cu balamalele neunse, nu avea nimic muzical.

— Ce bilet aţi dorit ? întrebă taxatoarea, numai pentru că nu-şi credea urechilor că un asemenea glas ar putea exista şi voia să-l mai asculte odată.

— De treizeci.

Mariana îşi luă biletul şi se aşeză pe un scaun. Tramvaiul era aproape gol. Pe bănci erau instalate vreo şase persoane, bărbaţi şi femei.

Uruitul greoi al vehicolului îi pătrundea dureros în conştiinţă. Din toate direcţiile, din universul hipersonor care o înconjura cu atîta frenezie de o bucată de vreme, se auzeau bufnituri, bătăi de inimă, voci suprapuse, paşi, roţile tramvaiului, uşi închise şi deschise. Mariana încercă

să pună în aplicare sfaturile doctorului George Simu : să-şi concentreze atenţia asupra unuia singur din aceste variate zgomote şi, în acest fel, să le respingă pe celelalte undeva, în întuneric.

— Dragă, aşa nu mai poate merge, spuse o voce în şoaptă, care răsuna ca un megafon în urechea Marianei.

— Şi atunci, care-i soluţia, după tine ?

— E greu de ghicit ?

— Lucrurile astea nu se discută în tramvai.

Mariana se simţi jenată. Cei doi care se certau vorbeau în şoaptă, aşa încît era greu să diferenţiezi bărbatul de femeie. Dar i se părea atît de indiscret că era obligată să asculte toate aceste discuţii intime !

Deocamdată, totuşi, repurtase un succes : izbutise cu mult mai lesne decît ar fi crezut să-şi fixeze atenţia asupra unuia singur din nenumăratele sunete care o asaltau şi să le alunge pe celelalte undeva înapoi, pe un plan secundar.

La staţia următoare, se urcă în tramvai încă o jumătate de duzină de oameni, şi atacul la poarta urechilor Marianei se înteţi.

Încercă fără succes să diferenţieze o convorbire neinteresantă, care să nu-i dea impresia că trage cu urechea. Dar, ca un făcut, discuţiile se purtau în jurul unor probleme majore.

— Nu cred că faci bine dacă-ţi dai demisia, spunea o voce gravă.

— Dar nu mai pot suporta ! Sînt disperat ! îi răspundea interlocutorul.

Mariana trecu la o altă voce.

— Şi i-am spus : dragă, asta e ultima oară cînd înghit aşa ceva.

— Şi el ?

— El nu mi-a răspuns. Parcă putea să mai zică ceva ?
Mariana zîmbi în sinea ei şi încercă să schimbe din nou direcţia de ascultare. Remarcă totodată cu surprindere că începuse să-i devină din ce în ce mai lesne să diferenţieze sunetele sosite la ureche, să le selecţioneze, asemenea unui aparat de radio. Deodată, o voce bărbătească vorbi în şoaptă, fără să-şi poată ascunde inflexiunile grave :

— Planul merge. Dar... ştiu eu... să-i dăm drumul chiar deseară ?

— Ţi-e frică ? întrebă o altă voce, tot în şoaptă, punînd în aceste cuvinte un ton de oarecare dispreţ.

— Aş, nu ! Dar... nu sînt riscuri prea mari ?

— Ssst ! Vorbeşte mai încet, Gică !

— Nu ne aude nimeni. Sîntem singuri aici. Şi pe urmă, stăm cu faţa la geam. E bine ?

— Nu face pe deşteptul. Trebuie să te înveţi să fii prudent, chiar atunci cînd ţi se pare că nimeni n-ar putea să te surprindă.

— Bine, bine... Spune, cum facem ?

— Ne vedem la nouă. Pînă atunci, liber. Încearcă să dormi ceva după masă. Prinde bine. Şi... nici un cuvînt !

— Stai, stai. Ce iau cu mine ?

— Nimic. Vii cu mîinile în buzunar. Clar ?

— Unde ?

— În colţ la cofetărie. Nu uita, la 6 fix.

Toate zgomotele parazite dispăruseră parcă, într-atît Mariana îşi aţintise atenţia asupra acestei extraordinare discuţii. Acum, cînd cele două persoane misterioase tăceau, din nou reveneau pe plan dominant uruitul tramvaiului, croncănitul unor voci anonime, contracţiile a vreo zece corduri şi tusea manipulantului.

Mariana încercă să localizeze, dintre oamenii ce se aflau în jurul ei, pe cei doi bărbaţi care avuseseră con-

vorbirea. Era imposibil ca aceştia să se afle în apropierea ei imediată. Cîţiva călători stăteau în picioare, alţii aşezaţi pe scaune, dar nici o pereche nu se găsea în situaţia izolată care rezulta din cuvintele lor.

Mariana se răsuci pe scaun, privind în spatele ei. Pe platforma de la urcare se aflau trei oameni. Unul, suit evident la ultima staţie, îşi plătea tocmai biletul. Ceilalţi doi, întorşi cu spatele, priveau pe geam. Aşadar, aceştia erau ! Întreruperea convorbirii lor fusese datorită, fireşte, apariţiei celui de-al treilea. Faţa unuia din ei, un om scund şi grăsuţ, nu era de loc vizibilă. Celălalt, mai înalt, era astfel situat, încît doctoriţa Negreanu izbuti să-i vadă profilul. Era o figură inexpresivă, cu sprîncene blonde, o mustăcioară filiformă şi ochi mici, înguşti. Ca şi celălalt, era îmbrăcat destul de îngrijit, fiecare purtînd un pardesiu cenuşiu.

Omul înalt se răsuci şi privi cercetător în jurul său, ca şi cum ar fi căutat ceva. Mariana se întoarse brusc şi se aşeză pe locul ei, cuminte, aşteptînd cu nerăbdare reluarea discuţiei de adineaori. Ce voiau să facă cei doi ? Plănuiau într-adevăr o fărădelege, aşa cum părea la prima vedere ?

— Cine era ? Îl cunoşti ?

Mariana recunoscu imediat una din voci şi se concentră asupra ei.

— Aş ! Un oarecare. S-a dus în faţă. Acum nu mai e nimeni în spatele nostru.

— Ei, ce zici ? Merită ? continuă vocea gravă.

— Ascultă, dacă ştiam că eşti o baligă, nu te luam în combinaţie. Ies de aici cel puţin o sută de bătrîne de om. E bine ?

— Sau cinci ani ?

— Mă Gică, mi-e milă de tine. Nu mă şpili la cap... După ce terminăm, îţi spun, n-am treabă cu nimeni!

— Bine, bine.

Vocea mai gravă părea convinsă. Celălalt insistă:

— E simplu ca bună ziua. N-are ce să meargă prost. Nici Dumnezeu din cer nu ne poate prinde... Aşa un plan...

— Lasă-l pe Dumnezeu, zise turburat glasul grav.

— Atunci nici dracul. Mă Gică, bate-n lemn.

Şi în urechea Marianei, pătrunseră acum cîteva zgomote clare, care erau într-adevăr produse de atingerea cu degetul a şipcilor de lemn de la fereastra vagonului. „Draga mea, îşi spuse doctoriţa, ai aflat un lucru îngrozitor. Ăştia doi se pregătesc de ceva necurat. O spargere, probabil. Pentru astă-seară! Trebuie să intervin! Dar cum? Eu singură..."

Dacă aş striga acum în vagon? O clipă, Mariana îşi imagină scena, apoi renunţă imediat. „Nu, asta ar fi ridicol şi în plus nimeni nu m-ar crede. M-aş face de rîs, iar cei doi ar dispare binişor. Să-i urmăresc cînd coboară? E singura soluţie... Deşi n-am nici un chef. Dar... Cerule, ce mi-a trebuit auzul ăsta exacerbat? Eu şi detectivă!"

O clipă se gîndi: ce-ar face acum eroul preferat al Agathei Christie, detectivul Poirot? Se ridică de pe scaun şi rămase acolo, nehotărîtă, aşteptînd reluarea convorbirii şi pîndind cu coada ochiului platforma din urmă. Cei doi rămăseseră în aceeaşi poziţie în care-i văzuse data trecută, şi din nou nu izbuti să zărească figura celui mai scund dintre ei. Care dintre ei era Gică, omul cu glasul grav şi cu teama în suflet?

— Ascultă, Lache, nu e mai bine la tinichigiu, în faţă? întrebă Gică.

Celălalt păru mirat.
— Ce tinichigiu ?
— Ăla de lîngă cofetărie.
— Nu fi fraier. La cofetărie e cel mai bine. Intri şi ceri o prăjitură.
— Ce prăjitură ?
— Nu fi tîmpit ! Orice prăjitură. Cataif, violetă, pricomigdală sau ce vrei tu. Te aşezi şi o mănînci, încet, încet. Nu te grăbeşti. Ia-ţi un ziar, citeşte...
— Ce să... ?
— Ascultă bă, să nu mă întrebi ce ziar să iei sau ce să citeşti, că te mardesc.
— Nu, mă Lache, voiam să te întreb, tu cînd vii ?
— Tot atunci, cel mult peste cinci minute. Cînd mă vezi că am intrat, faci plata şi ieşi imediat. Vin şi eu după tine. E bine ?
Vocea gravă oftă imperceptibil.
— E în clar, răspunse omul.
— Hai jos !
Tramvaiul ajunsese în staţie şi deschisese uşa. Cei doi coborîră repede pe la spate. Un scîrţîit strident însoţi mersul unuia din ei. Mariana fu cuprinsă de panică. Plecaseră ! Se aruncă şi ea spre uşa din spate, cea mai apropiată, dar cîţiva oameni începuseră să urce. Voi să-şi croiască loc.
— Ia te uită, pe aici e urcarea, tovarăşă !
— Nu împinge aşa, cucoană !
Mariana încercă disperată să dea la o parte o femeie grasă care tocmai se afla pe scară, fără alt efect decît acela de a stîrni ilaritatea pasagerilor.
— A stat pînă acum pe scaun şi aici se grăbeşte ! zise unul.

— Stai, madam, să urc eu ! spuse calm femeia grasă, care puse cu autoritate un picior pe platformă şi, gîfîind, trase după el tot restul corpului.

Strecurîndu-se într-o parte, Mariana ajunse pe scară tocmai cînd tramvaiul se punea în mişcare. Îşi pierdu echilibrul şi căzu pe trotuar, în patru labe. Cineva o ajută să se ridice, dar ochelarii îi alunecaseră pe jos. În jurul ei se agitau vagi siluete, greu de identificat şi se auzea un enorm vacarm.

— Ochelarii ! şopti Mariana, ruşinată, căutînd spre pavaj în mod inutil, pentru că nu putea distinge nimic clar.

În aceeaşi clipă, deosebi vocea gravă, uşor identificabilă care — undeva, departe, pentru că abia izbutea să distingă cuvintele — spunea :

— Bine, Lache, am înţeles. La revedere !

Cineva îi întinse ochelarii. Una din sticle era spartă. Mariana şi-i puse pe nas, se uită în jurul ei. Auzi un scîrţîit ascuţit de pantofi şi-şi îndreptă privirea în acea direcţie. La vreo treizeci de paşi depărtare zări o clipă silueta unuia din cei doi indivizi, care se îndepărta rapid, dînd colţul. Între Mariana şi persoana respectivă circula o masă de oameni. Mariana se năpusti într-acolo, izbindu-se de trecători, împiedicîndu-se de gheretele de răcoritoare. Îşi dădu seama că nu mai era posibil să-i urmărească şi, disperată, lansă un strigăt absurd :

— Ajutor ! Ajutor !

Cîţiva oameni se opriră în loc, miraţi. Un miliţian, care trecea întîmplător pe stradă, se apropie.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă el.

— Acolo ! Doi răufăcători !

— Unde ?

Mariana lăsă mîna în jos, descurajată.

— Nu ştiu. Au dispărut !

— Cine au dispărut ? întrebă miliţianul, răbdător.

— Nu ştiu. Nişte răufăcători.

— Vreţi să vă plîngeţi ? Scrieţi o reclamaţie ?

Doctoriţa Negreanu răspunse, încurcată :

— Nu, de fapt, nu am de ce să mă plîng. Nu mi s-a furat nimic.

În jurul lor, se adunaseră cîţiva gură-cască, care urmăreau cu atenţie cuvintele schimbate, ce păreau să aparţină unui dialog din teatrul absurd.

— Nu înţeleg, recunoscu sincer miliţianul. Sînt de părere să nu mai rămînem aici, adăugă el.

Porniră împreună, iar Mariana făcu un scurt rezumat al celor auzite.

— În cazul acesta, este cu totul altceva. Propun să vă conduc la secţia de miliţie, pentru ca să se poată lua măsuri. Eu, ştiţi, nu aparţin acestui raion.

La secţia de miliţie fu ascultată cu atenţie. După ce termină de vorbit, miliţianul de serviciu oftă din greu, privind melancolic vîrful creionului cu care notase datele comunicate.

— Da, rezultă că se pune la cale ceva necurat. Dar, din nefericire, aveţi atît de puţine detalii... Cum arătau cei doi indivizi ?

Mariana îl descrise pe cel mai înalt, apoi arătă că pe celălalt nu izbutise să-l vadă decît din spate.

— Unul din ei, adăugă ea, avea o voce gravă, de bas.

— Iată un detaliu util. Care din ei ? Gică sau Lache ?

— Nu ştiu, pentru că nu i-am văzut cînd vorbeau.

— Cum asta ?

— Mă aflam la vreo cinci metri depărtare, în tramvai. Stăteam întoarsă cu spatele la ei.

— Bine, dar n-o să mă faceţi să cred că cei doi răufăcători răcneau tot ce mi-aţi povestit.

— A, nu, dar... am auzit totuşi.

Miliţianul se opri cu creionul în aer, o privi atent, apoi frunzări din nou buletinul ei de identitate.

— Sînteţi medic, după cîte văd, zise el, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă. Nu înţeleg : cum aţi putut auzi...

Mariana înghiţi în sec. Pentru a fi considerată că este în toate minţile, se cuvenea să dea cîteva explicaţii. Iar explicaţiile erau tocmai elementele cele mai neverosimile.

— Eu am un auz foarte bun, zise ea, încercînd să readucă lucrurile la normal.

Miliţianul o aţinti din nou lung cu privirea.

„Mi-am pierdut vremea cu o nebună“ spunea, limpede, această privire.

— Uite, zise Mariana, în camera de alături vorbesc doi bărbaţi. Unul din ei a spus adineaori : „Fii bun şi dă-mi dosarul Aioanei“.

Miliţianul o privi neîncrezător, apoi se ridică, se îndreptă spre uşă, ieşi din cameră. Peste un minut reapăru, însoţit de alţi doi colegi. Tustrei o priviră ca pe un fenomen. Miliţianul care luase notele tuşi, încurcat.

— Într-adevăr, recunoscu el. Aţi auzit bine.

— Aveţi un microfon în ureche ? întrebă cineva.

— Nu, aşa aud eu...

Cei trei se uitară unul la altul.

— Ne permiteţi să ne convingem ?

— Vă rog !

Unul din miliţieni se deplasă în camera vecină. După o clipă, reapăru.

— Aţi auzit ce număr am spus ?

— Un milion trei sute de mii două sute zece, zise Mariana.

— Exact ! zise el, uimit.

— Bine, hotărî primul miliţian. Vom ţine seama de cele ce ne-aţi comunicat. Din nefericire, sînt date mult prea puţine. La nevoie, o să vă chemăm.

Mariana clipi.

— Dar n-aveţi de gînd să interveniţi, să împiedicaţi această fărădelege ?

Miliţianul dădu din umeri.

— Vă vom chema cînd va fi cazul, zise el, puţin plictisit.

Doctoriţa Negreanu ieşi furioasă. „Asta era culmea ! se gîndi ea. În definitiv, cîte cofetării sînt în Bucureşti ? Treizeci, cincizeci, o sută ? Dar cîte din aceste cofetării au alături de ele un tinichigiu : una, cel mult două, nu-i aşa ? Şi atunci, ce mare lucru să pui acolo cîţiva oameni care să supravegheze ?“

Mariana se duse acasă, luă cartea de telefon şi o răsfoi rapid. Cofetării ! Nici măcar nu e complicat. Nu erau atît de multe încît să te sperii. Deci, se putea face !

În aceeaşi clipă, îi veni o idee. Mariana era o persoană căreia în general îi veneau foarte multe idei. Ultima era cea mai năstruşnică : „În definitiv ce-ar fi dacă aş face-o chiar eu ?“ Privi cartea Agathei lăsată ieri pe noptieră şi zîmbi, încîntată de propria ei idee.

Puse mîna pe telefon, ridică receptorul. Un vaiet de sirenă îi răsună în timpan. Puse repede receptorul la loc, îşi înfundă urechea cu un strat de vată şi apoi formă numărul primei cofetării.

— Cofetăria Alăuta ! răspunse o voce.
— Nu vă supăraţi, zise Mariana, nu aveţi lîngă cofetăria dumneavoastră un tinichigiu ?
— Un ce ? întrebă cu mare mirare vocea din cofetărie.
— Un ti-ni-chi-giu ! strigă Mariana. Vecinul dumneavoastră !
— Noi nu reparăm torturi, tovarăşe !
Zdrang !
Mariana oftă şi formă cel de-al doilea număr...
...După o jumătate de ceas, pe lista ei se afla o singură cofetărie lîngă care exista şi un tinichigiu. Acesta să fi fost locul întîlnirii ? Mai erau multe alte posibilităţi : de pildă, ca vreun interlocutor plictisit să nu fi vrut să recunoască vecinătatea tinichigiului, temîndu-se pesemne să nu fie rugat să-l cheme ; sau ca unele cofetării să nu fie trecute în cartea de telefon, sau ca tinichigiul să fi avut doar locuinţa acolo, alături, fără ca salariaţii cofetăriei respective să-i cunoască meseria.
În tot cazul, ăsta era rezultatul. Mariana îşi privi ceasul, hotărî că a venit vremea să se aşeze la masă, împreună cu părinţii ei, care o aşteptau, miraţi de abundenţa convorbirilor telefonice.
În timpul mesei, zgomotele barbare ale cuţitelor şi furculiţelor semănau cu tot atîtea lovituri de ciocan la forje. Mişcarea maxilarelor dădea în urechi zgomotul unei mori cu apă în plină activitate. Mariana expedie cît mai repede ritualul digestiv, spre supărarea mamei sale care consideră că asta însemna că mîncarea gătită cu propriile ei mîini nu-i era pe plac. Apoi, se retrase în camera ei, să-şi facă un mic plan.

Uşor de spus : să-ţi faci un plan. Dar dacă n-ai aproape nimic pe care să te bazezi ? Mariana îşi frămînta mintea în toate chipurile şi hotărî, pînă la sfîrşit, să se orienteze la faţa locului. Va vedea atunci ce este de făcut.

V. a auzi cu adevărat

— Dragul meu Watson, dar aceasta este elementar ! *Elementary, dear Watson* !

— Maestre Sherlock, scîrţîitul pantofilor lui Lache ar putea constitui un indiciu preţios, nu-i aşa ?

— Arma cea mai preţioasă a detectivului, dragul meu Watson, este deducţia !

Întrerupînd acest dialog imaginar, Mariana se îndreptă spre fereastră, o deschise larg. Privi în susul şi în josul străzii. Oameni normali circulau pe o stradă normală, schimbînd între ei cuvinte normale.

Numai ea auzea acum, dintr-o dată, o sumedenie de sunete neobişnuite care nu ajungeau la urechile muritorilor de rînd.

Ce spunea George ? se întrebă ea, visînd. Ultrasunete... Ar trebui să-şi radă barba. Ar întineri. *Eu aud ultrasunete* ?... Ciudat. Aparatul nostru auditiv nu este astfel construit încît să audă ultrasunetele. Dar totuşi, ce sînt ultrasunetele decît tot nişte vibraţii ale aerului ? Vibraţii cu o frecvenţă mai mare decît a sunetelor audibile de om. Atîta tot. Şi, de altfel, ceea ce pentru om e ultrasunet, pentru cîine şi păsări este sunet toată ziua. „Cazul tău este foarte ciudat !“ Bunul meu George !...

Atunci, poate că scîrţîitul pantofilor unuia din cei doi indivizi din tramvai era un ultrasunet ? Avea un timbru atît de înalt, încît părea destul de probabil că oamenii cu un auz normal nu-l sesizau. Şi, lucrul cel mai important : nici Lache nu-şi dădea seama că propriii lui pantofi îl trădau.

Mariana se întoarse de la fereastră şi privi interiorul odăii, care acum îi păru întunecos, după năvalnica lumină de afară. Pe măsuţa din mijloc, pe pat, se aflau aruncate la întîmplare vreo zece cărţi.

Un roman recent zăcea deschis la primele pagini, cu faţa în jos, de parcă i-ar fi fost ruşine de vecinătatea sa imediată, oferită de un gros volum de criminalistică. Sub o pernă, se zărea o jumătate din coperta colorată în toate culorile curcubeului a unei cărţi de buzunar în limba franceză. O carte de vizită înfiptă în chip de semn se înfrupta din versurile lui Verlaine, suspinînd pesemne lung alături de viorile toamnei. Uzate, două volume stăteau pe măsuţă, înfrăţite : Ellery Queen şi Agatha Christie.

Gustul eclectic al Marianei Negreanu avusese în după-amiaza aceasta prilejul să se manifesteze din plin. Doctoriţa avu o ezitare : să se înapoieze în refugiul paginilor tipărite, sau să-şi lase auzul pătruns de miile de sunete care-i ajungeau aici, la fereastră, din toate direcţiile ? Din văzduh, ciripitul ultrasonic al păsărilor îi umplea auzul. Dar şi de pe sol, cîteva insecte păreau că schimbă cîte o vorbă în graiul lor, ţîrîituri scurte şi pătrunzătoare.

Deodată, Mariana auzi glasuri omeneşti. În afara vocilor care discutau pe stradă, la urechea ei ajunse, slabă dar deslușită, o voce cu un timbru extrem de înalt, aşa

cum nu crezuse vreodată că ar putea vorbi un om. Nu înţelese ce spunea şi îşi încordă auzul. O nouă frază ajunsă la ea, dar nici de data aceasta nu izbuti să înţeleagă ceva.

Era o limbă necunoscută : vocalele se înşiruiau una după alta, melodioase ; aveai impresia că frazele erau de-a dreptul cîntate. Rar de tot, între numeroasele vocale apărea cîte o consoană, care părea că doreşte doar să scoată în evidenţă un cuvînt.

Mariana privi în jurul ei, intrigată. Să fi fost vocea unuia din trecătorii de pe stradă ? Dar ce limbă misterioasă putea să fie aceasta ? Şi cine era posesorul unui asemenea glas bizar ?

Toţi trecătorii erau oameni pe care îi cunoştea fie de aproape, fie din vedere : vecini de stradă. Nici unul din ei nu putea să fi rostit aceste cuvinte.

Atunci ? Mariana, din ce în ce mai intrigată, privi în sus. Cerul era senin, nici un nour nu umbrea suprafaţa pămîntului. După o pauză, glasurile misterioase îşi reluară discuţia lor polivocalică. *Aeioua*, părea să spună unul. *Aueia*, părea să răspundă celălalt. Ca într-un joc absurd de copii.

O pasăre zbura undeva sus de tot pe cer, vizibilă ca un punct negru. O pasăre care să vorbească ? Asta numai în basm. Dar era într-adevăr o pasăre ? Mariana îşi încordă vederea. Punctul negru părea că rămîne destul de fix deasupra capului ei. O pasăre care planează ?

Mariana alergă repede în cameră, căută înfrigurată într-un sertar binoclul de cîmp şi, spre surprinderea ei, îl găsi imediat.

Ieşi repede la fereastră, îşi îndreptă instrumentul spre cer şi începu să caute. În cîmpul de vedere se ivi brusc

punctul negru. Era destul de neclar. Manevră mecanismul de punere la punct al binoclului pînă cînd, din desenul confuz, se ivi o siluetă clară.

Mariana respiră scurt şi, de surpriză, fu pe punctul de a scăpa binoclul din mînă.

Undeva, departe, la zeci de mii de metri înălţime poate, se vedea, în instrumentul ei, o navă cosmică ! Părea culcată în aer, cu silueta caracteristică a unui proiectil, cu părţi strălucitoare şi altele negre. Mariana încercă să-şi dea seama dacă nava cosmică ce plutea nemişcată în cer deasupra Bucureştiului se asemăna cu aceea misterios dispărută din poiana Munţilor Apuseni. Nu reuşi : detaliile nu se vedeau bine, la această distanţă.

Deodată, nava începu să se mişte. Se micşoră, o porni perpendicular faţă de direcţia străzii şi dispăru din raza vizuală a Marianei. În acelaşi timp, brusc, convorbirile ciudate încetară.

Mariana îşi îndepărtă încet binoclul de la ochi. Aşteptă încă multă vreme, dar vocile nu mai reveniră. Apoi, intră în cameră şi se aşeză gînditoare pe un fotoliu. Fusese oare o iluzie vizuală şi auditivă ? Pata de pe cer, nava, era una din cele care circulau în ultimul timp neîncetat în jurul pămîntului, lansate de pe numeroasele cosmodroame, sau un vehicul venit din alte lumi ?

Ceea ce auzise erau ultrasunete emise de navă, constituind sistemul lor de comunicare ?

Cine ar putea şti ?

Mariana oftă şi luă iar în mînă una din cărţi. Încercă zadarnic să citească.

VI. marea aventură a marianei negreanu

Ora opt şi un sfert.

Mariana îşi controlă ceasul minuscul de la mînă cu pendula bătrînească din hol : exact. Era momentul să plece !

Se urcă în tramvai, se aşeză pe un scaun şi fu atît de absorbită în propriile ei gînduri, încît conversaţiile care înfloreau în jurul ei se scurseră pe deasupra conştiinţei sale.

Cofetăria era mică, aşezată la întretăierea a două străzi. Mariana se plimbă, încet, privind de jur împrejurul ei. La tinichigerie oblonul era tras. În vitrină, se zăreau cîteva robinete defecte, fragmente din tuburi de canalizare, trei broaşte de uşi, două balamale strălucitoare, mai multe mănunchiuri de chei. Înăuntru, nu era — evident — nimeni.

Alături, în vitrina cofetăriei, patru ghivece cu flori atinse de o incurabilă anemie şi două fotografii mari, una înfăţişînd un căţel melancolic, iar cealaltă o vază de ceramică.

Mariana îşi privi ceasul : nouă fără un sfert. Îşi compuse o figură nevinovată şi intră în cofetărie.

— Ce doriţi ? întrebă o vînzătoare plictisită.

— O... o cafea, zise Mariana, aşezîndu-se la masă. Aproape imediat după aceea, în cofetărie pătrunse un individ grăsuţ, de statură mijlocie. Fără să scoată nici o vorbă, se apropie de galantarul frigorific, arătă spre o violetă şi, cu gravitate, se îndreptă spre o masă din fundul sălii, purtînd ca pe un trofeu prăjitura aleasă.

Mariana îl privi, emoţionată, în timp ce inima îi bătea tare. Aşadar, primul venise! Acesta trebuia să fie Gică. Avea o figură de gurmand: buze mari, groase, un nas cu rădăcina solid implantată, sprîncene stufoase. Îşi înfipse cu hotărîre linguriţa în cremă, decapitînd violeta. Se lăsă apoi pe spate satisfăcut şi înghiţi lent, ca să-şi prelungească plăcerea.

Cafeaua Marianei nu era încă gata. Scotoci prin poşetă, scoase o oglindă, se privi lung în reflexia ei, ca să-şi facă de lucru şi, cu coada ochiului, se uită spre Gică. Acesta ajunsese la jumătatea violetei şi, în timp ce despica cu atenţie cîte o feliuţă din prăjitură, îşi aruncă privirea spre uşă. Nu direct, ci aşa, ca omul care n-are mare lucru de făcut şi care ar fi fericit să apară vreo cunoştinţă cu care să mai schimbe cîteva cuvinte.

— Cafeaua dumneavoastră! tună o voce în apropierea ei.

Mariana tresări, îşi trase ceşcuţa în faţă, aprecie aroma şi apoi sorbi puţin. Auzi simultan zgomotul unei cascade imense, ceva gen Niagara şi-şi dădu seama că ea era vinovată. Se uită pe furiş spre numitul Gică care, avînd un auz normal, nu fusese surprins de zgomot şi termina, tocmai, ultima îmbucătură din violetă. Îşi şterse gura cu batista, sorbi pînă în fund paharul cu apă rece din faţa lui, apoi scoase din buzunar un ziar şi începu să citească, îngîndurat.

Mariana îşi consultă din nou ceasul de la mînă. Se făcuse ora nouă. Acum, dintr-o clipă într-alta, trebuia să apară celălalt.

Îşi duse din nou ceşcuţa la buze şi încremeni cu ea în mînă. Un strident scîrţîit de pantofi îi ajunse în urechi. Uşa cofetăriei se deschisese încet şi în pragul ei se ivise... celălalt. Cel care se numea Lache. Pe acesta îl cunoştea

bine : un om înalt, cu o figură total neexpresivă, cu mustăcioara subţire... îmbrăcat în acelaşi pardesiu cenuşiu de acum cîteva ore.

Mariana îşi reveni şi apropie repede ceaşca de buzele sale, încercînd să rămînă cît mai multă vreme cu ea la gură, cu impresia că în acest fel cel puţin o parte a figurii sale va fi mascată. După ce bărbatul înalt cercetă cu privirea ocupanţii cofetăriei, trecînd repede peste figura neinteresantă a femeii şi întîrziind puţin asupra celei a prietenului său, fără a schiţa nici un semn de salut sau de recunoaştere, intră în încăpere şi se apropie, cu paşi nonşalanţi, de galantar.

„E tare !" îşi zise Mariana, admirativă.

Omul îşi alese o prăjitură cu frişcă, se retrase cu ea la o masă lîngă fereastră şi începu să o mănînce, încet.

„Acum, îşi spuse Mariana, trebuie să mă hotărăsc. Ce fac ? Dacă plec o dată cu ei, bate la ochi. Dacă las să treacă puţin timp, risc să-i pierd pentru totdeauna. O singură soluţie : să plec înaintea lor ! Formidabil ! La asta nu s-ar fi gîndit nici măcar Poirot !..."

Îşi îndreptă, grăbită, mîna spre poşetă şi, fireşte, răsturnă ceaşca de cafea. Trebuia să se aştepte la asta. Încă de mică, mama îi spusese că este neîndemînatecă şi, de atunci, nu izbutise să-i dovedească contrariul.

Din fericire, în ceaşcă nu mai rămăsese decît pe fund puţin lichid negricios, care se scurse, conştiincios, peste fusta ei de tergal. Pentru moment, toate preocupările ei detective fură trecute în planul al doilea. Se ridică în picioare şi încercă să se şteargă cu un şerveţel.

— Nu face nimic, nu vă necăjiţi, auzi ea o voce bine cunoscută. Iese cu apă !

Vorbise omul înalt, Lache, care o privea amuzat, în timp ce-şi gusta cu o lentoare exasperantă prăjitura.

Mariana Negreanu zîmbi fals în chip de mulţumire către omul care voia s-o consoleze, apoi se îndreptă spre tejghea, ca să-şi plătească consumaţia. În acest timp, uşa cofetăriei se deschise din nou şi intrară trei persoane. Mariana le privi, fascinată. Un tînăr foarte timid, o fată probabil în ultima clasă de liceu şi un bărbat între două vîrste.

— Luăm o îngheţată ? propuse băiatul timid.

Fata strîmbă din nas.

— Atunci... luăm o mascotă ?

Fata dădu din cap, pradă unei muţenii afectate.

Se aşezară amîndoi la o masă. Bărbatul între două vîrste, îmbrăcat foarte elegant, se uită curios prin cofetărie, apoi se îndreptă către galantar şi comandă o savarină.

Cu regret, Mariana constată că nu mai avea ce face : trebuia să plece. În orice caz, cu lumea asta care invadase cofetăria, cei doi nu mai puteau face nimic acolo. Mariana crezuse că vor comunica între ei, dar acum asta nu mai era posibil. Trebuiau să iasă cît mai repede, pentru ca să-şi pună planurile — oricare ar fi fost ele — în aplicare.

Încetinindu-şi mişcările cît putea mai mult, doctoriţa părăsi cofetăria şi întîrzie o clipă la vitrină. Suficient ca să-l vadă pe primul bărbat, acela scund, care intrase în cofetărie imediat după dînsa — Gică — plătind consumaţia la rîndul său. Prin urmare, flerul ei o sfătuise bine : plecase la timp.

Mariana se uită în jurul său. Cofetăria era situată la întretăierea a două străzi. Pe diagonală, în colţul opus, se afla o tutungerie. O tutungerie cu telefon public ! Perfect !

Traversă repede strada şi intră la tutungerie. Introduse o monedă în aparat, ridică receptorul şi aşteptă, cu faţa spre cofetărie. Ca o ironie, tonul veni imediat, dar Mariana oftă ca şi cum în receptor nu s-ar fi auzit nimic şi privi încordată pe fereastră.

În sfîrşit, uşa cofetăriei se deschise şi ieşi Gică, se opri în prag, respiră o dată adînc, apoi privi cu grijă în toate direcţiile.

„Sînt prudenţi !" şopti Mariana în sinea ei.

— Nu vine tonul ? întrebă binevoitor tutungiul.

— Nu vine... zise Mariana, surprinsă.

— Închideţi aparatul şi mai introduceţi o dată moneda, o sfătui binevoitor omul. Probabil că nu a făcut contact...

— Mulţumesc, zise Mariana, blestemîndu-l în gînd.

Închise aparatul, luă moneda, o băgă din nou în fanta îngustă, ridică receptorul şi-şi întoarse iar ochii, repede, spre stradă. Omul dispăruse !

Doctoriţa începu să-şi facă amare reproşuri. Probabil că şi celălalt ieşise şi plecase. Acum, du-te de caută acul în carul cu fîn. Puse receptorul în furcă, neglijînd să mai ia moneda, şi împinse clanţa uşii. În acelaşi timp, cineva o trăgea dinafară : şi Mariana se trezi nas în nas cu Gică.

Acesta se feri, galant, făcîndu-i loc. Mariana rămase locului o clipă, descumpănită, apoi ieşi şi se pomeni pe trotuar, fără să ştie ce are de făcut. Nu putea rămîne în nici un caz în apropierea uşii debitului de tutun, şi de aceea făcu cîţiva paşi de-a lungul străzii. La timp, pentru ca să-l vadă pe individul înalt — Lache — ieşind şi el din cofetărie, însoţit de scîrţîitul acut al pantofilor săi.

Lache privi de jur împrejur, căutîndu-l pe complicele său. În aceeaşi clipă, acesta ieşi grăbit din tutungerie şi apoi, scăzîndu-şi brusc viteza de translaţie, porni pe stradă, în direcţia lui Lache, fluierînd.

Lache o luă înainte, mergînd foarte încet, iar pe trotuarul opus Gică îl urmă, la o distanţă de vreo douăzeci de metri, aparent nepăsător, dar urmărind foarte atent mişcările complicelui său.

Mariana aşteptă cîteva secunde, încă, pentru ca cei doi să se îndepărteze. De altfel — îşi spuse ea — pînă acum totul a mers perfect : cu toate incidentele neprevăzute — vărsarea cafelei şi întîlnirea nas în nas la uşa debitului — nu am fost remarcată !

Se pregăti să-i urmeze şi se întreba tocmai pe ce parte a trotuarului s-o pornească : pe dreapta, după Lache, pe stînga, după Gică sau — poate — pe partea carosabilă, în mijlocul străzii, cînd din cofetărie ieşi bărbatul de vîrstă mijlocie, îmbrăcat în haine elegante — cel ce intrase adineaori o dată cu tinerii.

Mariana era gata să-l ignoreze, cînd observă o manevră nefirească. Omul se uită cu prudenţă în dreapta şi în stînga, prinse în priviri silueta înaltă a lui Lache şi, mergînd mai mult pe lîngă ziduri, oprindu-se din cînd în cînd la uşile caselor sau pe după stîlpi, începu să-l urmărească.

Aproape mecanic, Mariana se luă după el, în timp ce în mintea sa se formă un plan imediat. Prin urmare, miliţia cercetase cazul şi trimisese, totuşi, omul ei ! Aşadar, nu voiseră să-i spună, pur şi simplu ! Doctoriţa se simţi jignită. Şi acum, ea ce rost mai avea aici ? Se frămîntase degeaba, în toată după-amiaza asta. Oamenii miliţiei se pricep mai bine să-i prindă pe delicvenţi decît Mariana Negreanu, de profesiune medic.

O clipă, ezită. Citise prea multe romane poliţiste, ca să nu aibă o vie curiozitate. Voia să vadă cum va decurge urmărirea. Era prima dată în viaţă, nu-i aşa ? Şi pe urmă, avea un fel de satisfacţie secretă : miliţianul în civil nu o observase. Reuşise să se strecoare pe sub nasul său !

Porni încet pe stradă, în urma formaţiei alcătuite din cei trei bărbaţi, mergînd nepăsătoare, ca o persoană care se plimbă. Luminile se aprinseseră de mult pe străzi, şi umbra ei prinsese obiceiul de a apare brusc înaintea ei, sau de a se strecura în spatele ei, după toane. Rar de tot, cîte un trecător, grăbit, venea în întîmpinarea lor, preocupat să ajungă cît mai repede acasă, la ai lui.

Deodată, omul înalt din faţă — Lache — se opri în faţa unei case şi, ca la poruncă, întregul pluton făcu un „stop" impecabil. Mariana se opri şi ea, întrebîndu-se ce are de făcut. Gică, de vizavi, se prefăcea că trebuie să-şi aprindă o ţigară. Cel de la miliţie, sprijinit de un stîlp, îşi încheia şireturile de la pantof.

„Nu fumez, şi n-am şireturi la pantof!" constată trist Mariana. Se sprijini de zidul casei lîngă care ajunsese şi care, din fericire, se găsea într-o relativă umbră, şi aşteptă.

Din casa apropiată auzea, limpede, muzica unui aparat de radio deschis şi conversaţia dintre o femeie şi un bărbat. O auzea tot atît de aproape ca şi cum ar fi fost înăuntru, cu ei. Femeia spunea :

— Să pun masa ?

— Nu, mai stai, răspundea bărbatul, cu vocea puţin răguşită. Nu te-am văzut astăzi toată ziua.

Femeia rîse scurt.

În aceeaşi clipă, Lache (cel mai înalt), intră în curtea în dreptul căreia se oprise. Mariana înaintă, dar se opri,

imediat, prudentă. În faţa ei se afla o zonă puternic luminată. Privi în dreapta şi în stînga, şi hotărî să se pitească după intrarea unui bloc şi să privească de acolo. Se încadră în uşă şi se uită spre curtea în care intrase Lache. Era gata să scoată un strigăt de decepţie : nu mai era nimeni pe stradă. Probabil că intraseră cu toţii în curte !

Mariana oftă necăjită. Era suficient să nu se uite cîteva secunde, pentru ca să se întîmple tocmai lucrurile cele mai interesante. Urmări atentă zgomotele. Cîteva scîrţîituri stridente — paşi făcuţi cu multă prudenţă — asta era tot ceea ce îi ajungea la ureche. Hotărî să lase prevederea la o parte şi străbătu calmă spaţiul luminat, felicitîndu-se totuşi pentru că-şi pusese pantofii cu talpă de cauciuc.

Ajunse, în sfîrşit, şi ea în dreptul curţii şi înţelese dintr-o dată pentru ce cei trei bărbaţi pătrunseseră înăuntru cu atîta uşurinţă. Era vorba de un teren viran, sau mai bine zis de un fost teren viran actualmente transformat într-o mică grădiniţă, cu bănci şi cu un locşor cu nisip pentru joaca copiilor.

Cei trei bărbaţi dispăruseră, însă. Mariana privi uimită. Unde puteau să se fi dus ? Un zgomot de paşi o lămuri : se aflau într-una din curţile caselor al căror spate dădea spre această grădiniţă. Este adevărat, erau despărţite de garduri, însă acestea fuseseră construite de oameni care nu se temeau de hoţi. Scunde, cu multe stinghii transversale, păreau făcute anume pentru a fi escaladate.

Marianei îi bătea inima tare-tare. Pînă acum, nu fusese descoperită : dar, dacă ar fi sărit şi ea gardul, ar fi putut fi văzută şi, oricum, nu ar mai fi avut nici o

scuză. Nimerind în mîinile bandiţilor... E adevărat, era acolo şi omul miliţiei...

Dilema ei fu de scurtă durată, căci auzi paşi care se apropiau grăbiţi. Se aşeză repede pe o bancă. La timp ca să vadă o siluetă ce escalada gărduţul uneia din casele de dincolo de grădiniţă.

Omul se îndrepta grăbit spre stradă cînd o zări, stînd pe bancă, şi se opri brusc.

Mariana îl examină scurt şi-l recunoscu. Era bărbatul care ieşise ultimul din cofetărie. Doctoriţa scoase un suspin de uşurare.

— Uf ! zise ea, în şoaptă. Ce bine îmi pare că sînteţi dumneavoastră !

Omul în haine elegante tăcu cîteva clipe.

— De unde ştiţi cine sînt eu ?

Mariana rîse înfundat.

— Am dedus ! Sînt o mare amatoare de povestiri poliţiste. Dar să nu lungim vorba. Ce fac cei doi acolo ? Ce pun la cale ?

Omul de la miliţie o cercetă, neîncrezător :

— Cine sînteţi dumneavoastră ?

Mariana înghiţi în sec. Era normal să fie bănuitor : să creadă că ea este o iscoadă a spărgătorilor — pusă acolo să dea semnalul în cazul în care s-ar fi petrecut ceva anormal.

— Eu... zise ea, înghiţind din nou un nod, eu sînt aceea care i-am semnalat miliţiei.

Mariana auzi mîna miliţianului, scotocind prin buzunarul său.

— Dumneata ? întrebă el.

— Da. La început, am crezut că nu m-aţi luat în serios şi am venit să-i urmăresc eu. Pe urmă, v-am văzut pe dumneavoastră şi...

Era ciudată conversaţia asta, noaptea, în grădiniţa abia luminată, la cîţiva metri de cei doi spărgători care intraseră cu gînduri necurate în curtea vecină. Miliţianul părea că stă pe gînduri.

— Vă duceaţi să chemaţi ajutoare ? întrebă Mariana.

— Da, zise celălalt.

„Sînt formidabilă ! îşi spuse doctoriţa. Ghicesc totul, deduc ca Sherlock Holmes !"

— Atunci, duceţi-vă repede ! zise Mariana.

— Acum nu mai e nevoie, şopti repede miliţianul. Mîna lui scotocea în continuare în buzunar, făcînd să se izbească între ele mai multe mici obiecte de metal, al căror zgomot ajungea, enervant, la urechile Marianei.

— Atunci, ce facem ? întrebă doctoriţa.

— Deocamdată să stăm aici, pe bancă, cîteva clipe, pînă cînd vom fi siguri că... siguri că-i prindem în flagrant delict, înţelegeţi ?

Mariana dădu repede din cap, în semn că a priceput, deşi se întreba în sinea sa dacă n-ar fi fost mai bine să cheme de pe acum ajutor şi să-i surprindă, căci oricum erau în flagrant delict, nu, o dată ce pătrunseseră într-o curte străină ? Dar probabil că ceea ce delicvenţii făceau acum nu era suficient de convingător.

Se dădu puţin la o parte pe bancă, făcîndu-i loc miliţianului. Acesta nu observă.

— Luaţi loc, şopti ea.

— Mulţumesc. Observ mai bine aşa... În meseria noastră, stăm mai mult în picioare...

Mariana îngheţă dintr-o dată. Pînă acum o secundă, toate frazele fuseseră rostite în şoaptă. Vocile se aseamănă, atunci cînd cuvintele sînt rostite din vîrful buzelor, fără participarea corzilor vocale. Dar la „stăm mai mult în picioare", interlocutorul ei, probabil ca să

accentueze dramatismul acestei situaţii, „dăduse drumul la voce", cum spun cîntăreţii. Şi doctoriţa recunoscu timbrul grav al lui Gică !

Deschise gura să strige, dar se opri la timp. Cine să-i ajute ? Pînă să o audă cineva, omul acesta... Şi al treilea, cine era al treilea ? Un alt complice ? Şi ce trebuia să facă ea acum ? Căuta febril un subterfugiu, în timp ce tăcerea dintre ei se prelungea, nefirească.

Mîna lui scotoci din nou şi în urechea Marianei ajunse straniul zgomot. De astă dată, toate obiectele erau strînse la un loc, în pumn, care se retrăgea, ieşea din buzunar — foşnetul stofei îi povestea despre fiecare mişcare.

Lovitura se abătu, brutală. Cu o fracţiune de secundă înainte, Mariana se lăsase să cadă pe pămînt. Greutăţile de plumb izbiră marginea băncii. Descumpănit, omul se sprijini de marginea băncii, pentru a-şi păstra echilibrul.

„A vrut să mă omoare !" îşi spuse Mariana, lucidă, calmă sub efectul şocului psihic.

Pe dată îşi dădu seama de întregul înţeles al acestor cuvinte şi fără să vrea, un strigăt cumplit răsună. Omul se aruncă peste ea, dar, mînată de instinctul conservării, Mariana se rostogoli, pierzîndu-şi cu acest prilej încă o dată ochelarii.

Rămase o clipă culcată pe pămînt, în întuneric, încercînd să-şi adune gîndurile. Auzea, amplificat de sute de ori, gîfîitul bărbatului. Îi văzu deodată mîna, la cîţiva centimetri de faţa ei, înaintînd încet, căutînd-o. Îşi învinse dezgustul şi, ca o panteră, îşi înfipse dinţii în degete, muşcînd pînă la sînge. Omul scoase un urlet de durere.

Mariana se ridică şi porni în fugă. La o casă vecină, se deschise fereastra, se aprinse lumina.

— Ajutor ! strigă doctoriţa.

Văzu ca prin ceaţă un copac şi se îndreptă spre el, căzînd în braţele unui bărbat. Era el. Scoase încă un urlet cumplit, înainte ca mîna lui să-i acopere, brutal, gura, în timp ce primea, simultan, o lovitură cumplită la gît. După aceea, nu mai ştiu nimic.

VII. a fi surd

— Ai fost extraordinară ! zise doctorul Simu.

Ochii Marianei străluciră de mulţumire. Stătea lungită pe fotoliu, cu o compresă la gît, cu un pahar cu ceai pe măsuţa din dreapta, pe care se afla de altfel, pus la bună vedere, şi unul din ultimele romane ale Agathei.

— Dar poate că vorbesc prea tare ? întrebă colegul ei.

— Nu, nu, este foarte bine aşa, zise ea, torcînd ca o pisică.

— Şi... ce s-a întîmplat după aceea ?

— Mi-au povestit la miliţie. Îţi dai seama că-l confundasem pe unul din delicvenţi cu miliţianul. Dar la miliţie m-au felicitat şi au zis că am procedat bine şi că oricine s-ar fi înşelat. Cine să creadă că primul venit din cofetărie era trimisul miliţiei, şi nu Gică, cum credeam eu ?

— Aşadar, zise doctorul Simu, Gică era cel mai înalt şi Lache cel mai scund, cel îmbrăcat în haine elegante.

— Da, ai înţeles bine.

Mariana sorbi puţin ceai, şi se palpă cu grijă în dreptul gîtului.

— Te mai doare ? se interesă el.

— Da, minţi ea.

— Ei, dar nu mi-ai povestit. După ce te-a lovit...

— Da, după cum îţi spuneam. După ce m-a lovit şi mi-am pierdut cunoştinţa...

— Ce brută ! scrîşni doctorul. De l-aş avea acum, aici...

Mariana toarse din nou.

— Ţi-am spus că am strigat după ajutor, nu ? Miliţia nu-l trimisese numai pe omul pe care eu l-am confundat cu Gică, sau cu Lache. Nu, mai erau cîţiva, care aşteptau momentul potrivit ca să intervină, prinzîndu-i în flagrant delict. Cînd m-au auzit strigînd, au venit în fugă şi au sosit tocmai la timp ca să pună mîna pe Lache.

— Şi de fapt, ce aveau de gînd ?

— Nu ţi-am zis ? Furau maşini. Asta era a şasea. Găsiseră un procedeu ingenios. Pătrundeau prin spatele garajului, înţelegi ?

Mariana tuşi. Răcise ieri, stînd atîta vreme în frig.

— Nu mai vorbi, zise cu solicitudine colegul ei. Spune-mi cum stai cu auzul ? continuă el, fără pic de consecvenţă.

— Am surzit ! zise zîmbind Mariana.

— Cum asta ? Observ că mă auzi normal !

— Da, aud ca mai înainte. Ca înainte de a mi se exacerba acest simţ. Probabil că lovitura pe care am primit-o... Dar nu-mi pare rău...

Tăcu.

— Ştii... e tare bine să auzi atîtea lucruri, dar este şi atît de obositor. Nici nu este bine să cunoşti prea multe ! Dar apropo de cunoscut : ai citit cumva prin ziare dacă deasupra Bucureştiului a trecut ieri o navă cosmică ?

— Nu scria nimic despre aşa ceva, zise Simu mirat. De ce ?

— Aşa... Mariana rămase o clipă gînditoare. Ştii, să-ţi spun... am un proiect.

— Ce proiect ? întrebă doctorul. De fapt, adăugă el, îţi stă foarte bine fără ochelari.

— Dar nu văd clar fără ei...

— O să studiem o formă mai potrivită feţei tale. Sau poate nişte lentile de contact, ce zici ?

Mariana se instală mai confortabil în fotoliu.

— Să-ţi spun despre proiectul meu ? În timpul liber... vreau să scriu. Să scriu romane.

— Ce fel de romane ?

— Ca... Agatha. Am experienţă, înţelegi ?

— Bine, bine, zise doctorul Simu. Acum stai liniştită.

Mariana tăcu, închise ochii. Şi totuşi, se gîndea ea, scurta ei cunoştinţă cu fenomenele de exacerbare a auzului avusese rezultate pozitive. Deschise ochii şi-l privi pe George Simu. Acesta îi zîmbi şi-şi trase scaunul mai aproape de fotoliul ei.

3. eu, eugen negulescu, fizician

Neverosimilele întîmplări pe care le trăiesc de cîteva zile m-au determinat să iau condeiul în mînă şi să-l întrebuinţez, pentru prima oară în viaţa mea, nu pentru a scrie formule, ecuaţii sau fraze erudite, ci pentru a descrie, sub o formă aşa-zisă literară, ceea ce se petrece cu mine.

Nu ştiu cine va citi aceste rînduri sau măcar dacă, vreodată, cineva le va vedea. Acestui ipotetic cititor vreau să-i cer din capul locului scuze pentru eventualele abateri de la regulile literare pe care le va constata. Ţine seamă, rogu-te, necunoscutul meu interlocutor, că ai de-a face cu un începător într-ale scrisului. Pe de altă parte, dacă este adevărat ceea ce susţin unii specialişti — că fiecare scriitor nu face altceva decît să aştearnă, sub o formă mai mult sau mai puţin camuflată, în fiecare carte, cîte o părticică din propria sa biografie şi că singurele lucrări într-adevăr valoroase sînt acelea care reprezintă frînturi din viaţa creatorului, atunci eu sînt într-un avantaj evident. Pentru că aici, în aceste rînduri, este chiar un fragment din viaţa mea,

pe care-l înfăţişez fără a-l ascunde sub nume prefăcute sau în locuri inventate. Sînt aici eu însumi şi întîmplările am încercat să le redau aşa cum au fost.

Dar mai întîi, aşa cum se procedează cu eroul în orice lucrare, literară sau nu, de la roman la autobiografie, să mă prezint. Mă numesc Eugen Negulescu, sînt fizician, am douăzeci şi opt de ani, nu sînt însurat (încă), nu fumez, beau moderat. Alte detalii ? Lucrez într-un Institut de cercetări — numele exact nu contează — am o bună prietenă, o fată la care ţin foarte mult, Geta. Nu-mi dau seama ce aş mai putea să povestesc, pentru că e greu să ştii ce interesează şi ce plictiseşte pe un străin, atunci cînd vorbeşti despre tine însuţi.

În anul în care s-au întîmplat evenimentele stranii pe care ţin să le povestesc, fusesem plecat într-o excursie pe munte, de unul singur. Cum se întîmplă de obicei, mă întîlnisem şi mă împrietenisem acolo cu un grup de oameni care au călcat pe aceleaşi drumuri şi au poposit în aceleaşi cabane. O ciudată aventură trăită nu departe de Padiş ne-a cufundat în cele mai neverosimile ipoteze. Întors la Bucureşti...

Observ că nu povestesc bine. Ar trebui să precizez că astăzi, cînd am început să aştern pe hîrtie aceste rînduri, nu au trecut mai mult de trei zile de la întoarcerea mea în Bucureşti. S-ar cuveni, de asemenea, să arăt că am intenţia de a continua însemnările mele, sub forma unui jurnal — demodat sistem, dar totuşi cel mai eficace pentru a reţine, fie şi imperfect, evenimente trecute.

Pe de altă parte, poate că, plictisit de zilnica transcriere a evenimentelor, mă voi lepăda destul de repede de hotărîrea mea şi nu voi apuca să înşir aici decît cîteva din aceste întîmplări.

Scriu, scriu, şi nu spun nimic. Îmi dau seama de asta. Nu este vorba de stîngăcia debutantului, care nu ştie cum să înceapă — sau nu e vorba *numai* de aceasta. În realitate, îmi vine greu să afirm în scris lucruri despre care nici un cititor zdravăn la minte nu va admite vreodată că sînt posibile.

În primele două zile de la sosirea mea în Bucureşti, nu s-a petrecut — aparent — nimic deosebit. Eram de altfel şi destul de plictisit. Geta era plecată în Polonia, trimisă de Institutul unde lucrează (este de profesiune biolog), ceea ce explică faptul că-mi petreceam o parte din vacanţă singur.

În prima zi de lucru la Institut, mi-am făcut ritualul tur prin laboratoare, strîngînd mîinile colegilor, întrebîndu-i ce făcuseră în concediu şi lăsîndu-i şi pe ei să-mi pună aceeaşi întrebare. Am constatat cu toţii că ne-am distrat extraordinar de bine, dar că — în acelaşi timp — fiecare din noi avea intenţia, pentru anul viitor, să procedeze aşa cum făcuseră alţii.

După această excursie destul de îndelungată prin Institut, am intrat în propriul meu laborator şi am încercat să-mi fac puţină ordine în lucruri. Asistentul meu era cufundat în lectura unei reviste de literatură — George Folea vrea să devină poet, şi trimite în fiecare săptămînă cîte una sau două noi creaţii diferitelor publicaţii. Cîteodată, numele său apare la poşta redacţiei, însoţit de alte cîteva zeci, după care se pot citi cuvintele criptice : „Promiţător. Mai încercaţi". George vine atunci şi-mi arată mîndru pagina de revistă.

— Ei, ce s-a întîmplat în absenţa mea ? l-am întrebat.

— Nimic deosebit, tovarăşe Negulescu, mi-a răspuns el. Tovarăşul director a cerut o copie de pe lucrarea

prezentată la congres. Am scos-o din dosarul dumnevoastră.

— Bine ai făcut. Altceva ?

— A plecat secretara secţiei. A venit o fată nou.

— Cum e ?

George zîmbi.

— Tînără şi drăguţă.

L-am privit lung.

— Şi isteaţă, adăugă el, cu un oarecare regret.

Am răsfoit cîteva reviste nou sosite, de specialitate. Le-am citit sumarele. Apoi, am aruncat o privire către aparatele lăsate pe mesele de lucru : erau acoperite îngrijit cu husele lor, şterse de praf. Cu toată tendinţa lui spre literatură, Folea era un băiat foarte conştiincios.

— Cum merge cu poezia ? l-am mai întrebat eu.

George se însufleţi.

— Bine. În „Ziarul Literar" mi-a apărut o strofă.

— O singură strofă ?

— Da, au citat-o la poşta redacţiei. Spun că e cea mai bună din tot ceea ce am trimis.

— Bravo.

George Folea mi se adresă cu seriozitate :

— Ştiţi, cred că am descoperit o tehnică poetică originală. O să vă arăt şi dumneavoastră într-o zi, cînd o să fiţi dispus. Ceva în acelaşi timp modern şi vechi.

— Mă faci curios. Neapărat să-mi arăţi. Şi acum, băiete, la treabă. Mai întîi, să ne facem un plan...

Restul acelei prime zile nu mai contează pentru dumneata, cititorule. Nu am povestit aceste cîteva frînturi din ea decît pentru a-ţi face familiar laboratorul meu, care avea să fie cîmpul de bătaie al straniilor evenimente pe care încerc să le povestesc.

În a doua zi de la întoarcere — adică ieri — am făcut cunoştinţă cu noua noastră secretară. Seamănă exact cu dactilografele drăguţe din caricaturi : este alcătuită din parabole, cercuri, hiperbole şi alte curbe desenate exact acolo unde trebuie. Noroc că directorul nostru e un om suficient de în vîrstă, dar am surprins o sumedenie de colegi care, brusc, au început să aibă mult mai multă treabă la secretariat decît în trecut.

Şi tot ieri s-a întîmplat primul fenomen neobişnuit. Lucrurile s-au petrecut cam aşa : trecusem pe la secretariat, pentru ca să mă interesez... Ciudat ! Nu mai ştiu exact pentru ce trecusem pe la secretariat. Poate doar ca să schimb o vorbă cu Mira (fata nou venită). În sfîrşit, nu are importanţă.

Pe urmă, am luat liftul şi am urcat la etajul trei — acolo se află laboratorul în care lucrez eu. Am străbătut sala, întîlnindu-mă cu o colegă pe care am salutat-o. Nu mi-a răspuns. Mi s-a părut ciudat, pentru că nu o ştiam nepoliticoasă : dar poate că fusese distrată. Am intrat în birou şi m-am aşezat pe scaun. George Folea m-a privit surprins, ca pe o arătare.

— Nu v-am văzut cînd aţi intrat, mi-a zis el, vorbind rar, în cuvinte detaşate, ca un om speriat căruia îi vine greu să articuleze...

Am dat din cap şi am deschis una din revistele de specialitate pe care le am pe birou şi pe care îmi pusesem în minte să le parcurg cu atenţie. Era acolo un articol care mă interesa în mod deosebit, deoarece aborda, sub o altă formă, probleme asemănătoare cu acelea la care lucram eu.

M-am uita la ceas, era ora zece fix. Am răsfoit revista — articolul respectiv avea aproximativ cincispre-

zece pagini. Hotărîsem ca restul zilei de lucru să mi-l consacru documentării. Mi-am luat la îndemînă un caiet în care să-mi însemn faptele esenţiale, mai ales cele în legătură cu temele noastre.

Am început să citesc cu atenţie, notîndu-mi conştiincios tot ceea ce mi se părea mai semnificativ. Îmi amintesc că mi-era ciudă de încetineala cu care izbuteam să scriu. Aveam impresia că mîna mea este inertă, că muşchii care execută mişcările necesare scrisului se înţepeniseră.

La un moment dat, mi-am întors capul, să văd ce-mi face asistentul. George stătea pe scaunul său, în faţa aparatului pe care trebuia să-l supravegheze şi se uita nu înspre cadranele acestuia, ci către mine. Privirea lui exprima un amestec de mirare cu oarecare teamă. Avea pupilele dilatate, ochii erau holbaţi, gura puţin întredeschisă.

— Ce-i cu tine ? l-am întrebat.

— Pooof... tiiim ? a întrebat, la rîndul său, cu o voce gîngavă, şovăitoare, prelungind la nesfîrşit vocalele.

Am înălţat din umeri. Ce s-o fi întîmplat cu el ? Mi se părea că se comporta cu totul ciudat. Nu-mi trecea nici o clipă prin cap că de fapt eu eram acela care mă purtam altfel decît restul omenirii. Aşa se întîmplă întotdeauna ; oricît ai fi de obiectiv, ţi se pare că toţi cei din jurul tău se comportă straniu şi doar tu eşti omul normal. Întotdeauna ? Oricît ai fi de obiectiv ? Îmi dau seama că afirmaţia mea nu este poate tocmai corectă...

În tot cazul, pentru moment, am renunţat la discuţia cu Folea şi am răspuns scurt :

— Nimic.

Apoi, am reluat articolul de unde îl lăsasem şi am terminat de notat în caiet, umplînd vreo cinci pagini. Nu era mare lucru, dar îmi simţeam mîna obosită deşi — după cum am spus şi mai înainte — nu izbuteam să o mişc decît cu o încetineală cumplită, de parcă ar fi fost anchilozată.

Am luat la rînd următorul număr al revistei şi, din nou, am întîlnit un material important pentru mine. L-am citit în întregime, mi-am notat pe caiet cîteva detalii. Am simţit în acelaşi timp cum mă cuprinde o foame teribilă. Trebuie să fie ora douăsprezece, mi-am zis eu, pregătindu-mă să cobor la bufet pentru zilnica mea gustare. Mi-am controlat ceasul. Era ora zece şi trei minute !

La început, nu mi-am dat seama de nimic straniu. Mi-am zis doar : „Ce încet trece vremea". După aceea, însă, mi-am amintit că scrisesem vreo opt sau nouă pagini în caiet, că citisem foarte atent articole ocupînd vreo douăzeci şi cinci de pagini tipărite cu litere mărunte şi că, după toate probabilităţile, dacă începusem la zece, acum într-adevăr trebuia să fie cam ora prînzului.

„Mi-a stat ceasul !"

Aceasta a fost a doua ipoteză. Mi-am ridicat ceasul la ureche. Mergea ! Dar mergea foarte prost. Fiecare bătaie, fiecare ticăit era distanţat de următorul printr-o durată foarte lungă. De obicei, la un ceas de mînă, se aud 3—4 ticăituri pe secundă. Acum, auzeam cam un ticăit pe minut.

„Aşadar, s-a stricat !" mi-am zis eu, emiţînd a treia ipoteză.

— Ce oră este ? l-am întrebat pe George Folea.

Asistentul meu mă privi mut.

— Nu m-auzi ? am întrebat eu din nou, enervat.

George mă privi în continuare, tăcut, iar în ochii săi citeam de data aceasta o oarecare îngrijorare. Deschise gura, ca un arierat :

— N...u în...ţ...e...le...g ce sp...u...ne...ţi.

I-am indicat ceasul meu, ridicîndu-mi mîna care-l purta şi îndreptîndu-mi arătătorul de la cealaltă mînă către cadran. Aşa cum aş fi procedat cu un copil în primul an al vieţii sau cu un idiot.

George mă urmări temător, apoi, cu o încetineală care mă scoase din sărite, se uită la propriul său ceas şi spuse :

— Ze...ce ş...i p...a...tr...u.

Mi-am privit din nou ceasul : fireşte, corespundea ! Era exact atîta.

— Mulţumesc, am zis şi mi-am întors iarăşi ochii spre caietul din faţa mea.

Aici era un mister. Ceva care depăşea puterea mea de înţelegere. Cum se explica faptul că, în numai trei minute, izbutisem să efectuez o lucrare care, în mod normal, ar fi durat aproximativ două ore ? Undeva, în subconştient, cineva îmi spunea : „Asta este o trăire a unor lucruri pe care le-ai mai întîlnit. Undeva, cîndva !“ Am alungat gîndurile răzleţe şi m-am concentrat.

Era posibilă o singură explicaţie. Că la început, cînd îmi privisem ceasul, nu văzusem bine şi fusese doar ora nouă. Deşi... totuşi, parcă atunci cînd plecasem de la secretariat, de la domnişoara Mira, ornicul mare, electric, de pe peretele din dreptul uşii directorului, indica ora zece fără ceva. În sfîrşit, nu aveam de ales, ăsta era totuşi unicul mod de a aduce o lămurire logică, ştiin-

ţifică, a lucrurilor. Altul nu-mi trecea prin minte. Cum era să bănuiesc, măcar, adevărul ?

Am rămas puţin cu capul sprijinit în mîini. Simţeam o uşoară ameţeală. „Asta înseamnează că ţi-ai pierdut antrenamentul în ce priveşte lecturile ştiinţifice, băiatule !" mi-am spus, în sinea mea.

Mă cuprinsese o stare de oboseală, de toropeală.

În acelaşi timp, muşchii mîinii cu care scrisesem dădeau semne de răzvrătire : mă dureau, aşa cum îl dor pe un excursionist picioarele după prima zi de hoinărit.

După două-trei minute, mi-am îndreptat spatele şi mi-am privit iarăşi ceasul. Era ora zece şi douăzeci de minute.

Cum adică ? L-am cercetat din nou, neîncrezător. Petrecusem mai mult de un sfert de oră, aşa, nefăcînd nimic, doar odihnindu-mă ? Mi-am ridicat din nou ceasul la ureche. Surpriză : bătea normal, aşa cum făcuse întotdeauna.

Asistentul meu, care mă examina cu oarecare consternare, îşi consultă şi el ceasul şi-mi comunică, fără să-l mai întreb :

— E ora zece şi douăzeci.

Vorbea normal.

Începui să mă întreb dacă tot ceea ce se întîmplase mai înainte nu fusese un straniu vis. Dar nu ! Caietul, plin de însemnări, stătea mărturie că rezumasem două articole, ba chiar că le parcursesem temeinic. La început, eram gata-gata să nu-mi recunosc scrisul. Literele erau incomplete, semnele de punctuaţie adesea lipseau, iar liniuţele de la t, virgulele de la ş şi ţ şi punctele de pe i, semnele lui ă şi î absentau, de cele mai multe ori. Şi doar acestea sînt detalii la care ţin foarte mult !

Am înălţat din umeri, în semn că renunţ să mai dezleg enigma şi m-am ridicat de pe scaun. Cea care rămăsese neştirbită din senzaţiile mele anterioare era foamea. Indiferent că era ora zece sau douăsprezece, foamea mă chinuia alarmant. Am ieşit din birou şi am coborît la bufet, unde, întîlnindu-mă cu Ion Bălan, unul din marii mîncăi ai Institutului nostru, m-am luat la întrecere cu el şi am discutat, în acelaşi timp, despre o mulţime de lucruri fără importanţă.

Asta a fost în ziua a doua de la întoarcerea mea din concediu. Nimic extraordinar, mi se părea mie. Îmi spuneam că a fost vorba de o stare proastă, datorită inadaptării mele la activitatea obişnuită din Institut.

După-masă, am fost la un cinema, seara înainte de culcare am citit, am recitit din Hemingway şi am ascultat muzică de la radio (Mozart). Detalii fără nici o importanţă. Dar încerc acum să-mi notez chiar cele mai nesemnificative amănunte, pentru că încă nu ştiu ce se poate explica şi prin ce anume.

Şi aşa a sosit cea de-a treia zi, ziua în care am început să-mi notez toate aceste întîmplări. Scriu aceste memorii seara, la ora zece, înainte de culcare, încercînd să-mi readuc în minte în mod cît mai fidel evenimentele din cursul dimineţii de azi.

Am ajuns la Institut la ora opt fix. Am pătruns în laborator, mi-am pus halatul de lucru şi m-am instalat pe scaun, pentru a-mi stabili un mic plan de activitate al zilei. După cîteva clipe, a intrat pe uşă George Folea care m-a salutat.

— Bună dimineaţa, i-am răspuns eu. Ce noutăţi ? Ţi s-a mai tipărit ceva ?

George mi-a răspuns trist :

— Nu. Uitaţi-vă ce scrie în săptămînalul „Venus". Aici, în pagina a doua, în dreapta. La Poşta Redacţiei. Vedeţi ? „G. Folea, Buc. Noile versuri pe care ni le trimiteţi sînt inacceptabile. Ele reprezintă doar o concepţie confuză despre rolul şi forma poeziei. Vă recomandăm să studiaţi temeinic, să citiţi operele clasicilor."

— Dar ce ai putut să compui, încît să provoci acest răspuns drastic ?

Folea mă privi descumpănit.

— Vă amintiţi că v-am vorbit despre noile mele încercări ?

— Da, da. Nu vrei să mi le arăţi ?

— Nu vă supăraţi, nu acum...

— Bine, bine, am spus eu, înţelegător.

Apoi, ne-am instalat fiecare pe scaunul nostru şi am început să lucrăm. Urmăream efectul unor radiaţiuni asupra... dar asta nu are nici o legătură cu întîmplările pe care vreau să le descriu. Important este că trebuia să urmăresc, pe cadranele aparatului, jocul impulsurilor înregistrate de contoare speciale. Cifrele alergau repede pe cadrane : 125... 150... 175... Viteza lor de desfăşurare era cam de 20 de impulsuri pe secundă.

Stăteam cu ochii aţintiţi asupra cadranului ; dintr-o dată, cadenţa se încetini. Cifrele se succedau din ce în ce mai lent, ca o placă de patefon cu arc, atunci cînd arcul s-a desfăşurat aproape complet.

Am privit alarmat becul roşu al aparatului : era aprins, ceea ce însemna că mecanismele funcţionau. De ce, atunci, această inexplicabilă încetinire a fenomenelor ?

Mi-am notat repede pe hîrtie ora : era nouă şi douăzeci şi şase de minute. Am căutat apoi să determin nu-

mărul de impulsuri pe minut, pentru a-mi da seama de nivelul scăderii.

Am declanşat cronometrul incorporat în aparat. Şi am constatat cu surprindere că se defectase. Dar acum cinci minute, totuşi, funcţiona încă perfect !

Acul care trebuia să facă ocolul cadranului într-un minut se mişca, e adevărat, dar cu o încetineală exasperantă. Scurta distanţă care reprezintă o secundă era străbătută cu o lenevie de necrezut de indicatorul de pe cadran : aş fi putut număra pînă la treizeci sau patruzeci, în acest răstimp.

Am oftat — aşa este, cînd ceva nu merge bine, toate încep să dea greş ! — şi am recurs la ceasul meu de la mînă care, oricum, fără să dea rezultate tot atît de precise, putea să-mi servească aproximativ. L-am privit şi... stupefacţie !

Deşi, după aprecierea mea, trecuseră cel puţin cinci minute de cînd apăruse defecţiunea, ora era tot nouă şi douăzeci. Iar micul ac al secundarului se mişca cu o lenevie tot atît de dezgustătoare.

Poate să pară de-a dreptul straniu faptul că nici măcar acum nu mi-a trecut prin cap explicaţia logică. Ca om de ştiinţă, ar fi trebuit să mă gîndesc că, o dată ce o serie de fenomene nelegate între ele par simultan dereglate în acelaşi sens, cauza ar putea să nu rezide în aceste fenomene, ci în factorul comun care le leagă şi anume observatorul lor — adică eu !

Aşadar, fără să fac această elementară judecată logică, mi-am amintit că şi ieri ceasul nu funcţionase bine (aşa credeam eu). Mi-am spus că trebuie neapărat să trec pe la ceasornicar să-l revizuiască.

Exasperat, am închis butonul care comanda mersul întregii aparaturi. „Este un făcut", îmi spuneam eu, „astăzi nimic nu vrea să funcţioneze cum trebuie. E o zi proastă."

Există zile bune şi proaste ? Desigur că nu, e un fel de a spune. În schimb, sînt convins că există dispoziţii individuale bune sau rele, care se schimbă după douăzeci şi patru de ore, după o săptămînă sau numai după un ceas. Dar deocamdată asta nu are legătură cu istorisirea pe care încerc s-o înregistrez pe aceste foi de hîrtie.

Îmi amintesc cu o limpezime crudă fiecare gest pe care l-am făcut apoi. Am oftat, am privit pe fereastră. Era o zi strălucitoare de toamnă, plăcută, însorită. Pe cer abia se zăreau două oiţe albe.

Un porumbel îşi luă zborul...

Trebuie să explic că, lîngă fereastra mea, mai precis chiar pe pervazul ferestrei laboratorului meu, s-au obişnuit să vină adeseori porumbei. Eu — şi după mine asistentul meu, George Folea — le-am format un reflex condiţionat foarte bine fixat. Le presărăm seminţe sau rămăşiţe de pîine, la anumite ore, şi păsările vin, cu regularitate, să-şi ia porţia de mîncare.

De pe pervaz, un porumbel îşi luă, după cum spuneam, zborul. L-am urmărit fascinat. Se întîmpla ceva care, pentru moment, îmi depăşea puterea de înţelegere.

Porumbelul se detaşă lent de suportul solid şi rămase suspendat în aer, imobil, ca un elicopter. Era neverosimil.

Încet, încet de tot, porumbelul îşi mişcă aripile, rămănînd în tot acest timp deasupra pervazului ferestrei. Era ca şi cum, dintr-o dată, forţa de gravitaţie ar fi

fost suspendată. Cam așa ar fi putut să se petreacă lucrurile pe o navă cosmică în imponderabilitate.

M-am repezit pînă la fereastră. Mișcarea mea violentă a speriat pasărea. A încercat să dea mai repede din aripi, dar parcă ar fi paralizat. Fîlfîitul rapid al porumbelului era acum asemănător cu leneșa mișcare a unei foi de hîrtie lăsate să plutească în aer.

Aveam impresia că văd un film *au ralenti*, ca acele imagini turnate la întrecerile sportive, pentru a putea descompune mișcările în scopul studierii lor atente.

Abia în acea clipă, o vagă bănuială mi-a străbătut mintea. De fapt, și mișcarea acului cronometrului era tot *au ralenti*, și mersul ceasului meu... Atît de înrădăcinată este însă în om credința că organismul său funcționează bine, încît chiar acum, în loc să mă gîndesc că eu sînt cel ce reprezintă abaterea de la normal, mi-am formulat ipoteza unui fenomen care ar fi putut determina dereglarea mișcărilor mecanice. Evident, mi-am dat seama îndată că era ceva absurd.

M-am întors pe scaunul meu. Asistentul meu, cu o mișcare lentă, și-a răsucit capul spre mine și a început să vorbească. Iar articula cuvintele de parcă atunci ar fi început să studieze arta elocinței.

— C...e s-a înt...îm...p...la...t ? întrebă el cu accente stranii, cu intonații cîntate.

— Nu înțeleg pentru ce vorbești atît de ciudat ! am spus eu, oarecum enervat. Nu te simți bine ?

În privirea lui Folea citii uimirea. Dădea impresia cuiva care se străduiește, din răsputeri, să înțeleagă un limbaj total necunoscut.

— A...ți s...pu...ssss ce...v...a ? a întrebat el, în mod grotesc.

Doamne, îmi venea să mă iau cu mîinile de cap! Ce se întîmpla oare în jurul meu? Mecanismele funcţionau cu mişcări de melc, păsările se sustrăgeau gravitaţiei fără a zbura, oamenii nu ştiau să vorbească, iar cuvintele mele nu mai erau înţelese.

— Dragul meu, am zis eu răbdător, ce se întîmplă cu noi? Te rog să-mi spui dacă te simţi rău, sau dacă observi vreun fenomen ciudat în jurul dumitale... Nu pricepi ce-ţi spun? am zis, la sfîrşit, ridicînd vocea, pentru că în privirea lui Folea citeam o totală nedumerire.

Mi se uscase gura şi în acelaşi timp simţeam cum muşchii feţei mi-erau încordaţi.

George Folea nu-mi răspunse nimic la această lungă tiradă, ci rămase cu ochii holbaţi la mine, ca şi cum ar fi observat un fenomen ce-i depăşea puterea de cuprindere.

M-am ridicat, m-am uitat în oglinda din faţa chiuvetei. Eram tot eu, nu găseam nimic schimbat. Am întors mîna să-mi ating faţa, dar mişcarea mea stîngace a reuşit să antreneze cu ea şi paharul de pe marginea chiuvetei.

Am tresărit şi am aşteptat zgomotul inevitabil al spargerii sticlei. Dar... nu!

Paharul porni într-o mişcare lină, lentă, şi descrise cu o încetineală de neînchipuit o curbă ascendentă în aer. Ajunse la un punct culminant, ezită acolo, nemişcat, cîteva secunde, apoi începu să coboare spre pămînt, cu viteza pe care atunci, în acele momente de stupoare, am apreciat-o ca fiind egală cu vreo zece sau cincisprezece centimetri pe minut.

În acea clipă am avut din nou, brusc, impresia că toate astea le-am mai trăit. Pasărea care plutea nemişcată în

aer, paharul care nu cădea... Mi se părea că trăiesc o aventură citită undeva, că repet gesturile cuiva — ale mele însumi, ale altuia ? A fost o fulgerare scurtă.

Am urmărit paharul cu aceeaşi privire pe care o surprinsesem acum cîteva clipe în ochii asistentului meu. Căderea obiectului era atît de lentă, încît, evident, atingerea sa cu cimentul pardoselei nu putea avea nici un efect asupra integrităţii sale.

Şi totuşi, am asistat la spargerea lui, dar aşa cum niciodată nu mi-am închipuit că aş fi putut s-o văd. Pe suprafaţa paharului se formară crăpături. Apoi, încetişor, urmărind linia acestor crăpături, bucăţile de sticlă se dislocară, se desprinseră şi începură fără grabă să se îndepărteze unele de altele.

În acelaşi moment, brusc, mi-am amintit.

Curios este că revelaţia adevăratei semnificaţii a tuturor acestor fenomene care mă înconjurau mi-a sosit prin intermediul literaturii. Mi-am amintit de Wells, de scriitorul Herbert George Wells şi de o nuvelă pe care o citisem cu mulţi ani în urmă, pe vremea cînd căutam să mă perfecţionez în limba engleză. Titlul ei era „Noul accelerator".

Un inventator descoperise o substanţă miraculoasă, care accelera procesele interne ale organismului de nu ştiu cîte sute sau mii de ori. Cînd eroii scurtei povestiri au experimentat această substanţă, au observat că, datorită percepţiilor rapide provocate, aveau impresia că fenomenele din jurul lor se produceau de tot atîtea ori mai lent.

Wells tratase toată problema ca o glumă, găsise cîteva poante interesante, fără a intra în miezul lucrurilor şi te lăsase — pe tine, cititor — să meditezi mai departe

asupra altor urmări posibile ale acestui minunat nou accelerator.

Dar eu ? Eram oare şi eu sub influenţa unei substanţe similare ? Un exemplar unic, azvîrlit în mijlocul unei populaţii cu reflexe, mişcări, gîndiri de sute de ori mai lente ? Ce mă aştepta ?

Era, însă, un lucru pe care Wells nu-l menţionase : posibilităţile organismului uman. Căci corpul omenesc nu are posibilităţi infinite. El are limite... şi aveam impresia că această explozie interioară pe care o trăiam le depăşea cu mult.

Toate aceste gînduri nu mi-au trecut prin minte atît de organizat cum le scriu pe hîrtie acum, seara, după ce am avut timp să le răsucesc în sinea mea în fel şi chip. Dintr-o dată, zeci de idei m-au asaltat simultan, dar nici una nu s-a impus.

Nici nu aveam timpul să meditez, pentru că m-am întors iute spre birou şi, pentru ca să mă conving definitiv, am făcut cîteva experienţe simple. Am pus în funcţie, din nou, cronometrul despre care crezusem că era stricat, şi am numărat cu ochii închişi, în gînd, pînă la 30. Eu sînt, printre altele, şi fotograf amator, şi adeseori m-am folosit de număratul în gînd pentru a stabili timpul de expunere. De obicei într-o secundă spun două cifre. Nu greşesc mai mult decît cu cinci la sută. Ori, de astă dată, cele treizeci de intervale au fost străbătute — după mine, în cincisprezece secunde, dar după cronometru în mai puţin de un sfert de secundă.

Fără să mai ţin seama de prezenţa lui George Folea, am citit cu voce tare o pagină întreagă, bătută la maşină, dintr-o lucrare trimisă spre publicare. De obicei, această operaţie durează două minute şi vreo cincispre-

zece secunde. De data aceasta, cronometrul a înregistrat timpul record de patru secunde.

M-am uitat la ceas. Începusem lucrul în laborator la ora nouă şi douăzeci. După aprecierea subiectivă a organismului meu, trebuia să fie cam ora unu. În realitate, ceasul arăta ora nouă şi treizeci de minute.

M-am îndreptat din nou spre fereastră, şi am privit în stradă. Părea populată de statui în cele mai bizare poziţii. Un om stătea cu un picior ridicat în aer, aplecat în faţă, dar nu cădea, aşa cum ar fi fost normal să se întîmple. Nişte copii băteau mingea într-un parc micuţ, şi mingea stătea suspendată în văzduh, ca stăpînită de o putere magică.

M-am întors şi abia atunci mi-am amintit de asistentul meu, care mă urmărea cu aceeaşi privire fixă, speriată şi în acelaşi timp uimită.

Acum totul era clar. Dacă eu îi percepeam atît de descompus cuvintele, aceasta se datora vitezei uluitoare cu care începuseră să se petreacă fenomenele nervoase în organismul meu. Pe de altă parte, mie mi se părea că mă mişc cu viteza normală : asta însemna că, de fapt, mă agitam de sute ori mai repede decît un om obişnuit. Acum îmi explicam, în sfîrşit, consternarea ce se citea pe faţa lui George Folea.

Dintr-o dată am simţit un fel de ameţeală. Toate mădularele începură să-şi facă simţită prezenţa : aveam junghiuri — nu prea puternice, dar totuşi neplăcute — în mîini, în picioare, în şale, între coaste. Mă durea faţa, mă dureau ochii. Mi-am sprijinit capul pe braţe, aplecat peste birou, şi am aşteptat să-mi treacă.

Nu ştiu cît timp s-a scurs, pentru că aprecierile mele erau acum o chestiune cu totul personală, cînd am auzit vocea lui George Folea, neliniştit, uimit :

— Vă e rău ? Ce se întîmplă cu dumneavoastră, tovarăşe Negulescu ?

Mi-am ridicat capul, cu privirea tulbure. Cronometrul aparatului de pe birou se rotea cu o viteză normală. Vocea lui George nu-mi mai părea descompusă, ci exact ca de obicei.

— Nu, nimic, am murmurat şi m-am minunat singur cu cîtă dificultate izbuteam să articulez aceste două simple cuvinte.

Am respirat de cîteva ori adînc, ca un om care a alergat cîteva sute de metri şi nu mai are aer. Mă simţeam încă îngrozitor de obosit, dar cu toate acestea parcă îmi mai revenisem. Am dat chiar să mă ridic de pe scaun, dar am simţit brusc că iar mă apucă ameţeala şi m-am aşezat la loc. Aşa, stînd aşezat, era mai bine.

— Spune-mi, George, pentru ce mă priveai adineaori atît de uimit ? l-am întrebat.

Asistentul meu ezită să-mi răspundă.

— Uite, dragul meu, nu-ţi vorbesc acum în calitate de şef. Nu mă simt prea bine, ăsta-i adevărul, şi aş vrea să-mi spui cum am reacţionat, ce ţi s-a părut straniu. Căci ceva ţi s-a părut ciudat, recunoşti ?

George vorbi, privind în podea.

— Să vă spun drept, nu am ştiut ce să cred. Eraţi pur şi simplu... iertaţi-mă că vă spun... înfricoşător. La un moment dat, săreaţi cu o viteză uluitoare de pe scaun la fereastră şi înapoi. Deschideaţi gura o secundă, scoţînd un sunet nedefinit. Făceaţi mişcări rapide, atît de rapide încît nici nu le puteam urmări...

Ipoteza mea se confirma. Aşadar, eram, pur şi simplu, „accelerat". Dar cîtă deosebire faţă de ceea ce presupusese Wells ! Începeam să-mi dau seama că această

stare de intensă supraactivitate nu era numai euforie, aşa cum credea H.G.W.

Ce să-i spun lui George Folea? Asta era, pentru moment, problema cea mai arzătoare. Am hotărît, pe loc, să mă prefac că iau totul în glumă.

— Ia te uită ce face excesul de cafea! am zis eu, oftînd. Va trebui să mă las. Sînt atît de ameţit! Poate că ar fi bine să iau un calmant...

Ultima frază nu o spusesem atît pentru asistentul meu, cît chiar pentru mine însumi. Căci, într-adevăr, oare, administrîndu-mi un calmant, nu aş fi reuşit să temperez toate aceste fenomene alarmante?

Nu aveam însă curajul să mă ridic de pe scaun. Eram atît de buimăcit de situaţia în care mă aflam, încît nu reuşeam să mă concentrez, să mă gîndesc la ce aş avea de făcut. Nici nu-mi dădeam seama cît de nefavorabilă putea să-mi fie această neaşteptată transformare a organismului meu!

Era culmea! În general, trebuie s-o mărturisesc, sînt foarte refractar faţă de fanteziile nebazate pe fapte ştiinţifice. De aceea, de multe ori, zîmbesc ironic cînd citesc elucubraţiile pe care şi le permit unii scriitori — aşa zişi scriitori, de fapt — de literatură ştiinţifico-fantastică. Maşini imposibile, zboruri absurde, viziuni de coşmar... Şi acum, tocmai mie, om de ştiinţă, trebuia să mi se întîmple o astfel de ridicolă aventură!

M-am ridicat, în sfîrşit, de pe scaun şi am făcut cîţiva paşi. Îmi simţeam încă muşchii înţepeniţi, dar oricum starea mea se îmbunătăţise.

Am încercat să uit pentru moment tot ceea ce mi se întîmplase. Creierul meu funcţiona ca o centrală telefonică şi aveam impresia că dacă mă mai gîndesc mult

la toate astea, o să-mi explodeze. Am privit în jurul meu şi am zărit pe masa asistentului meu revista „Venus".

— Ei, acum, dacă vrei, dragul meu Folea, dă-mi să citesc poezia pe care ţi-au respins-o.

George mă privi, puţin îngrijorat.

— Vă simţiţi într-adevăr bine ?

Am rîs, cred, fals.

— Foarte. Sau bănuieşti că nu voi fi destul de lucid ca să-ţi apreciez lucrarea ?

Pe urmă, mi-a părut rău că am zis asta. Dar George Folea nu se jigni şi scoase dintr-un sertar o foaie bătută la maşină.

— V-o dau, zise el simplu. Dar aş prefera să o citiţi în linişte, acasă, şi să-mi spuneţi mîine părerea. Ştiţi, nu vă supăraţi, dar la prima vedere... e altfel... Şi tare mi-e teamă că cei de la revistă s-au uitat numai o dată...

Am privit pagina pe care mi-o întinsese Folea. Titlul era „Invitaţie" şi primul vers m-a făcut să zîmbesc, interior : „Vino la izvorul cu ciumăfae"... Teribilist. Nu-i nimic, o să mă distrez, mi-am spus. Am luat foaia de hîrtie, am băgat-o în servietă şi i-am promis că a doua zi o să-i spun părerea mea.

După aceea, am simţit o foame indescriptibilă, exact ca şi ieri, şi am coborît la bufet. De fapt, mai întîi am trecut pe la Mira şi am invitat-o să vină cu mine.

— Nu pot acum, îmi pare rău, mi-a zis ea, făcînd cu capul semn către uşa şefului. E acolo.

— Să-ţi aduc ceva ?

— Nu te deranja...

Evident, deci, urma să-i aduc ceva. Am coborît, am mîncat cu o poftă de lup şi... Dar toate astea nu mai sînt interesante. După-amiaza am petrecut-o singur,

acasă. Am terminat de recitit cartea lui Hemingway. După aceea, am pus la picup concertul lui Max Bruch şi l-am ascultat, cu capul cufundat în mîini. La un moment dat am întîlnit privirea Getei. Era în ramă, pe marginea noptierei, şi mă privea. Zîmbea, dar în ochi îi citeam un reproş. M-am ridicat, m-am apropiat de noptieră, am întors-o cu spatele.

Apoi, mi-am amintit de poezia lui George Folea. De fapt, căutam să fac orice, numai să nu mă gîndesc la ceea ce mi se întîmplase azi-dimineaţă şi ieri. Şi totuşi, nu poţi să porunceşti gîndurilor, nu-i aşa, e o expresie banală. Mereu îmi revenea în minte : „Dacă asta o să se întîmple de-acum înainte toată viaţa : în fiecare dimineaţă cîteva minute de nebunie accelerată ?" Şi pe urmă alt gînd şi mai îngrozitor încerca să se insinueze : „dacă starea asta va deveni permanentă ?"

Cu inima îndoită m-am îndreptat spre servietă, am scos foaia de hîrtie pe care mi-o dăduse asistentul meu. Aşadar, „Invitaţie" :

Vino la izvorul cu ciumăfae
Te aştept seara, la ora opt post meridian,
Fără lună şi stele, nici măcar căzătoare
Pentru că suma unghiurilor unui triunghi
Este fără îndoială egală întotdeauna cu
Una sută optzeci de grade

Mi-e dor de anii tăi tineri
Ceasul meu te aşteaptă de milenii
De cînd un coacervat a luat hotărîrea cea mare.
Astăzi sute de mii de neuroni
Şi transformarea masei în energie
Şi Venus din Milo,

Şi Gioconda
Şi Cloe
Iubita lui Dafnis
Şi Julieta lui Romeo — şi Sofia Loren
Toate eşti tu şi uite că vii.

Poezia asta, pe muzica lui Bruch, era de un efect necrezut. Am recitit versurile.

Asta, cel puţin, nu este obscur, mi-am spus eu. Sute de mii de neuroni...

Şi, evident, am făcut imediat asocierea cu proprii mei neuroni. Care putea fi substratul fiziologic al unei astfel de accelerări nervoase ? Natural, o transmisie mai rapidă a influxului nervos. Dar ce este acest influx nervos ? Hm... poate că sînt un fizician pasabil, dar în problemele astea de fiziologie nu pot pretinde că mă pricep. Ar trebui să cercetez...

Şi, pe de altă parte, ce influenţă are accelerarea asupra sănătăţii mele ? Mi-e teamă să mă gîndesc la asta, dar bănuiesc că accelerarea activităţii mele nu poate avea totuşi consecinţe strălucite asupra organismului.

Şi iată-mă ajuns acum, la ora zece şi jumătate seara, la încheierea relatării celor ce s-au petrecut în ultimele trei zile. Termin acum, pentru moment, însemnările mele. Mîine seara le voi relua. De-ar da ştiinţa, Einstein, Ţiolcovski, Fermi şi celelalte divinităţi ale erei noastre, să nu mai am nimic deosebit de relatat !

Sau poate ţin prea mult seama de instinctul meu de conservare cît şi de un spirit ştiinţific super-critic ? Ridicolul de a trăi eu însumi o întîmplare demnă de pana unui zgîrietor de ştiinţă fantastică ?...

Mîine vom vedea.

Cum spunea George Folea ? Şi Cloe... şi Sofia Loren... hm, mare coţcar ! Toate eşti tu...

Am întors-o pe Geta iar cu faţa spre mine.

Ziua a patra după întoarcere. Dacă am sperat o singură clipă că astăzi toate lucrurile se vor linişti şi că nu voi mai avea de trăit aventuri neverosimile, m-am înşelat amarnic.

Scriu aceste rînduri cu viteza de o sută de cuvinte pe secundă.

Le voi reciti după ce starea aceasta de acceleraţie îmi va trece — dacă-mi va trece. Căci am început să mă îndoiesc.

Să descriu totul de la început. Pare-se că am timp suficient. Căci timpul meu este cu totul altul decît acela al celorlalţi semeni ai mei de pe pămînt.

Îmi daţi voie ?

Aşadar, dimineaţa, eram sănătos. M-am îndreptat spre Institut, am urcat în laborator, m-am întîlnit cu George Folea, asistentul meu, care m-a privit întrebător.

— Am citit-o, am zis eu, adăugînd prudent : E interesantă.

Am scos foaia de hîrtie din servietă şi i-am întins-o. Părea dezamăgit de lipsa mea de entuziasm.

— M-am gîndit la versurile dumitale, am adăugat după o pauză.

George mă privi cu speranţă. Eram pe punctul de a spune : mi se par cam teribiliste, dar am renunţat. Am înţeles pentru ce redactorii evită să dea ochi cu autorii : preferă telefonul. La telefon nu se văd ochii.

— Sînt acolo idei interesante, am şoptit eu, repetîndu-mă lamentabil. E ceva nou... Dar ştii, eu sînt fizi-

cian. Poate că ar trebui să te sfătuiești cu cineva care se pricepe, înțelegi ?

M-am așezat la masa mea de lucru, am citit cîteva reviste. Mă uitam mereu la ceas. A sosit ora zece, și nimic nu s-a întîmplat. Eram încă în starea mea normală. S-a făcut ora unsprezece și începusem să sper că de fapt totul fusese numai o stare nervoasă inexplicabilă. A sunat, atunci, telefonul. A răspuns George Folea.

— Sînteți rugat să veniți pînă la secretariat, mi-a zis el și m-a privit lung.

Am tușit, mi-am luat primul dosar pe care l-am zărit pe masă (pe urmă am constatat că nu conținea decît niște hîrtie de scris) și am zis :

— Da, da, trebuia să mă cheme directorul.

Am luat liftul și am coborît repede. Mira mi-a zîmbit.

— Voiam să-ți reamintesc invitația de ieri, mi-a zis ea.

— Dar directorul ?

— A plecat acum cinci minute. Și oricum, pot ruga pe colega mea de alături să-mi țină puțin locul.

— Și ieri ?

— Ieri nu puteam...

Atunci mi-am dat seama că azi nu trecusem de loc pe la parter. Am privit-o pe Mira. Avea un fel de a-și aranja părul, de a-și arăta dinții impecabili cînd rîdea și cînd nu rîdea, de a accentua cuvintele ca o actriță pe scenă, de a...

Dar între timp, am ajuns la bufet, situat — dacă am mai spus-o, cer iertare — la subsol. Ne-am instalat la o măsuță și am comandat fiecare cîte o pereche de crenvurști, și un suc — bere nu se vindea.

— Mira... am spus eu și m-am oprit.

Nu ştiu de ce, în minte îmi veneau cuvintele lui Folea : „Mi-e dor de anii tăi tineri... Şi Venus din Milo, şi Gioconda..."

Şi Cloe, iubita lui Dafnis, şi Julieta şi Geta...

— Ce voiai să-mi spui ? m-a întrebat Mira, cu vocea lui Brigitte Bardot cînd vrea să afle dacă se poate stinge lumina.

În definitiv, mi-am spus, am întors-o cu faţa spre perete. Pe Geta.

— Dacă n-ai nimic mai bun de făcut, i-am zis eu cu o figură nevinovată, — aş propune... şi am ezitat.

— Da ? m-a întrebat ea.

— Să mergem împreună astă-seară la teatru. Am două bilete la noua piesă a lui Ionesco.

Acea clipă, exact acea clipă, şi-a ales-o nu ştiu cine pentru ca să reînceapă experienţele. Vreau să spun — dacă fraza asta ar putea să pară puţin obscură — că am impresia, întocmai ca un cobai, că sînt sub microscopul unei enorme fiinţe extraterestre care încearcă asupra mea efectul unui drog. N-aş vrea să fiu luat drept un mistic camuflat sub haina de fizician, declar aici că nu cred în nici un fel de fiinţă supremă ; fraza de mai sus nu conţine ambiguităţi. Efectiv, mă gîndeam că un oarecare călător de pe planeta unui sistem stelar îndepărtat, instalat confortabil în laboratorul său, m-a luat drept animal de experienţă.

Şi, crudă ironie ! Tocmai acum !

Mi-am dat seama, încă înainte de a începe fenomenele propriu-zise, ce m-aşteaptă. Brusc, creierul mi s-a limpezit, parcă, şi am privit-o critic pe Mira. Fireşte, avea ochi frumoşi, dar de fapt erau obişnuiţi : creioane negre, violete şi de alte culori scoteau în evidenţă ceea ce nu exista. Gura ei era cam mare... Inima începu să-mi

bată mai repede, dar nu în ritmul pe care-l provoacă uneori acel ciudat fenomen fiziologic denumit de unii dragoste. (Iertaţi-mi stilul şi expresiilie, dar nu uitaţi că scriu cu viteza unui accelerat şi că de fapt ideile mele aleargă cu mult mai repede, infinit mai repede decît izbuteşte mîna mea să le înscrie. Este acel decalaj dintre sistemul locomotor şi cardio-respirator pe de o parte, şi sistemul nervos pe de altă parte, pe care, dacă nu mă înşel, în Noul său accelerator, Wells îl cam neglijase. Dar despre asta, mai tîrziu. Să nu pierdem şirul povestirii.)

Imediat după aceste simptome premonitorii, Mira a început să zîmbească spre mine. Lucrurile s-au petrecut cam aşa :

mai întîi, i s-au încreţit, încetişor, pleoapele ;

pe urmă, colţurile buzelor au prins a se mişca ;

după aceea, s-a ridicat, cu o lentoare de melc, o sprînceană (dreapta) ;

apoi, a apărut între buze, încet încet, un fragment din caninul stîng.

Operaţia asta, descompusă pe o perioadă care mi s-a părut că durează zece minute, m-a dezgustat. Acesta era, aşadar, un zîmbet suav ?

— N...u şti...u d...a...că t...re...b...u...i...e ssss...ă prrrrriiii... meeescccc.

Aşa am auzit. Şi uitînd de situaţia mea cu totul anormală, am răspuns, imprudent :

— De ce nu, Mira ?

Fireşte, Mira nu a priceput nimic. Tot ceea ce a auzit ea a fost un fel de exclamaţie bizară. Enunţarea scurtei mele fraze durase, după toate probabilităţile, cam o sutime de secundă.

Mi-am dat seama că situaţia mea era dintre cele mai nefericite. Nu puteam explica nimic : nu m-ar fi înţeles. Nu puteam întreprinde nimic. Într-o lume de oameni lenţi, cel care se mişcă repede este anormal. Şi, probabil, invers, deşi asta n-am avut prilej (din fericire) să experimentez.

Am avut atunci o idee. Mi-am scos creionul şi carnetul şi am scris pe o foaie de hîrtie : „Iartă-mă, te rog, mă simt foarte rău, nu pot să vorbesc, o să-ţi dau un telefon, îndată ce-mi voi reveni". Am rupt foaia din carnet şi i-am întins-o.

Am urcat în lift, am apăsat pe buton. Liftul nu a pornit. Am zîmbit cu tristeţe : „tocmai acum s-a defectat" şi pe urmă mi-am amintit că, de fapt, eu eram cel defect. Liftul mergea, desigur, însă viteza lui normală mie mi se părea acum stagnare. Am ieşit din lift : în cele două sau trei minute de aşteptare, se ridicase cu cîţiva milimetri. Două sau trei minute, am spus : dar este vorba de minutele mele, fără nici o asemănare cu minutele marcate de ceasuri.

Am urcat scările, m-am apropiat de laborator şi am ezitat. Iar aveam să dau ochii cu George Folea, care o să-şi dea imediat seama că este ceva nefiresc cu mine. Aveam impresia că asistentul meu ţine la mine, dar oricum, ajungea să povestească despre asta unui singur om şi pe urmă în tot Institutul să se răspîndească diferite zvonuri despre grava boală a fizicianului Eugen Negulescu.

Am intrat : ce noroc ! George Folea nu era acolo. Mai aveam de aşteptat doar cîteva minute — de astă dată reale — şi, dacă totul avea să se petreacă la fel ca ieri, tulburarea asta urma să-mi treacă.

De ce am scris adineaori „reale“ ? Ciudat. În starea în care mă găsesc acum, real mi se pare timpul meu. Timpul pe care îl măsoară propriul meu organism. Nu cel al ceasului... Şi în navele cosmice, care eventual vor zbura cu viteza luminii, timpul se va scurge altfel decît cel de la ceasurile pămîntene. Care va fi timpul real ?

Dar speculaţiile astea le fac seara, scriind în jurnalul de bord al ciudatei mele vieţi.

Am aşteptat, am aşteptat... Inutil. Starea mea mă alarma din ce în ce mai mult. După ce urcasem scările, mă simţisem sfîşietor de obosit. Dacă aş fi avut la îndemînă un pat, un divan, m-aş fi culcat chiar atunci, acolo, extenuat.

Am stat pe scaunul meu de laborator şi m-am gîndit la toate astea. Una e să citeşti o poveste ca aceea a lui Wells, care te amuză şi te face să te doreşti „accelerat“, şi altceva să fii nevoit să treci prin astfel de întîmplări. Mai mult decît incomod !

Avantaje ! Fireşte, aveam şi avantaje. Mai bine ca orice fizician, puteam urmări diferitele procese în detaliu. Funcţionam ca un stroboscop, care descompune mişcarea în felii. Dar eram mai perfecţionat, pentru că mişcarea era pentru mine continuă, nu secţionată în bucăţi.

Şi, desigur, mai aveam şi alte avantaje. Puteam străbate o carte într-un minut măsurat pe un ceas obişnuit, deşi pentru mine timpul părea tot atît de lung ca deobicei. Puteam să scriu un caiet întreg în cîteva minute. Totul era accelerat, puteam face totul cu o viteză uluitoare, în ochii celor din jur. Numai pentru mine, toate se petreceau în ritm normal. Ajung să mă întreb dacă nu cumva va trebui să-mi construiesc un ceasornic special, care să măsoare propriul meu timp. Este îngrozitor, însă mă întreb dacă... Dar despre asta voi vorbi mai tîrziu.

Mi-am privit masa de lucru. Nu făcusem astăzi nimic. Trebuia să mă duc acasă : nu puteam suporta nici măcar gîndul că aş rămîne aici pînă la prînz, în starea aceasta, sub ochii lui George Folea, care avea probabil să intre în laborator dintr-o clipă într-alta.

Era foarte firesc să plec. Mă consideram bolnav. Grav bolnav. Dacă starea aceasta nu avea să cedeze, poate că urma să mă adaptez, să întreprind chiar studii interesante folosind noua mea optică pentru cercetarea fenomenelor fizice. Dar, deocamdată, nu-mi simţeam tăria sufletească de a mă apuca de studii ştiinţifice obiective, atunci cînd eu ardeam să-mi pot analiza propriul meu organism.

Aşa încît, pe scurt, mi-am luat pălăria şi am ieşit din Institut. De altfel, cred că nimeni n-a observat plecarea mea, pentru că trecerea prin dreptul căsuţei portarului a fost mai mult decît vijelioasă.

Pe stradă, m-am îndreptat automat spre staţia de autobuze. Pe drum, mi-am dat seama de absurditatea acestei iniţiative. Mergînd pe jos, puteam ajunge mult mai repede, evident ! Oamenii pe lîngă care treceam păreau înţepeniţi în poziţiile cele mai nefireşti. Automobilele în plină înaintare se mişcau cu viteze de broască ţestoasă. Cineva — un copil — alerga pe stradă, făcînd sărituri. După aprecierea mea, el rămînea suspendat în aer, de la o ţopăitură la alta, cel puţin un minut !

Mi se părea că eu însumi merg normal. Un vînt puternic sufla în jurul meu şi începusem să mă întreb de unde se iscase, aşa din senin, acest uragan, pînă cînd mi-am dat seama că nu era altceva decît rezistenţa aerului. Mergeam, prcbabil, cu viteza fantastică de peste o sută de kilometri pe oră, poate chiar două sute. Am înaintat, astfel — în mersul considerat normal de mine,

dar în realitate fabulos de rapid, — zece sau douăzeci de metri, apoi m-am oprit, la capătul puterilor. Simţeam că explodez. Nu mai aveam aer în piept ; inima-mi bătea năvalnic, gata să-mi spargă coşul pieptului ; mi-era teamă că o să-mi pierd cunoştinţa. M-am oprit brusc, m-am sprijinit de un gard, apăsîndu-mi pieptul în dreptul cordului şi gîfîind ca după o cumplită alergare.

Cumplită alergare ? Fireşte, asta era explicaţia. Cei douăzeci de metri, străbătuţi cu o viteză inimaginabilă — de care eu nu-mi dădeam seama — reprezentaseră un efort prea mare pentru organismul meu. Da, atunci mi-am dat seama de pericolul mare care mă ameninţa. Sistemul meu nervos era accelerat, enorm accelerat. Dar cu această acceleraţie trebuia să ţină pasul întreg organismul : şi el nu era făcut pentru un asemenea ritm.

Am rămas sprijinit de gard, nemişcat, timp de vreo zece minute — potrivit timpului meu personal. Apoi, încet-încet, dar totuşi cu o viteză cu mult mai mare decît aceea a oamenilor ce mă înconjurau, m-am îndreptat spre casă. Din fericire, nu locuiesc departe de Institut. Vîntul mai şuiera încă pe lîngă urechile mele, deşi mă străduiam să mă domolesc cît mai mult.

La un moment dat, am început să strănut. Evident. Asta-mi mai lipsea. Prima consecinţă obiectivă a stării mele : un clasic guturai.

Am ajuns acasă extenuat. M-am trîntit pe o sofa, pradă unei oboseli cumplite, chinuit de o foame ciudată. Nu ştiam ce să fac mai întîi : să dorm, sau să mănînc.

Am optat pentru cea din urmă alternativă, m-am aruncat hămesit asupra unor felii de şuncă din frigider, apoi, aşa îmbrăcat, m-am întins pe pat şi am adormit. Înainte de asta, am avut grijă să mă uit la ceas.

Îmi amintesc foarte limpede de visul în care Mira avea un rol important, dar pe care nu-l voi povesti, deoarece nu are legătură cu subiectul acestor memorii.

M-am trezit perfect odihnit, mulţumit, singurul simptom neobişnuit fiind o senzaţie de foame nepotolită. Dormisem, propabil, opt ore bune. Mi-am privit ceasul : înaintase doar cu vreo zece minute. Aşadar, coşmarul nu se terminase. Somnul meu fusese efectuat în acelaşi ritm drăcesc !

Trebuie să mărturisesc că, la un moment dat, sperasem că la capătul somnului meu voi izbuti să-mi revin la normal. M-am speriat de-a binelea. Starea asta avea să dureze o veşnicie — sau ceea ce reprezintă pentru organismul uman veşnicia, adică perioada pînă la moarte ?

Am încercat să mă liniştesc. Am pus picupul în funcţiune şi am ales din nou discul meu preferat, concertul de Max Bruch, despre care am mai vorbit. Un mormăit infernal ieşi din difuzor. M-am repezit la aparat şi l-am închis, cu furie. Evident, încă o dată, acest afurisit de evident : muzica, pentru mine, era o înşiruire de vibraţii încetinite. Muzică descompusă.

Tristă soartă : să nu pot asculta o simfonie, să nu pot să mă bucur de melodia preferată, să nu pot auzi pe cineva vorbind.

Din ce în ce mai îngrozitor.

Mi-am luat o carte să citesc. Am străbătut cîteva zeci de pagini, am privit ceasul : trecuseră iar vreo cinci minute şi mi se făcuse o foame turbată. M-am aşezat la masă (nu era decît ora unsprezece şi ceva) şi am înfulecat zdravăn.

Am continuat lectura. În cîteva minute (reale) am terminat de citit cartea. Din nou, mi se făcuse un somn cumplit. M-am culcat...

Nu vreau să plictisesc eventualul cititor al acestor rînduri. Ziua a fost chinuitoare. Am citit zeci de cărţi. Am scris nenumărate însemnări. Pentru a aşterne aceste rînduri în jurnalul meu, au fost necesare (după ceas) cam 46 de secunde. Am mîncat de circa 25 de ori (am epuizat toate rezervele), am dormit de aproximativ 9 ori cîte 8 ore (ale mele).

Şi m-am gîndit. M-am gîndit mult.

Devenea din ce în ce mai clar pentru mine că starea asta nu putea să se prelungească, fără grave consecinţe pentru sănătatea mea. Fiecare masă pe care o luam era cerută de sistemul meu nervos. Fiecare perioadă de somn corespundea desigur perioadelor normale de 24 de ore, dar transformate de sistemul meu nervos în cîteva minute reale. Şi totul neţinînd seama de aparatul meu respirator, circulator, digestiv, de muşchii mei, care nu erau făcuţi pentru asemenea ritmuri diabolice.

După fiecare somn, mă trezeam odihnit, dar nu pe deplin : de fiecare dată, mai rămînea în mine oboseala acumulată precedent. Pînă la căderea serii, m-am simţit istovit, epuizat.

Şi iată-mă ajuns la ultimele rînduri pe care le mai scriu astăzi. Nu mai pot continua. Mîna mi-e parcă înţepenită. Creierul meu îi dictează ideile de o sută de ori mai repede decît poate ea să însemne. Bietele mele degete — o ştiu — în realitate mînuie stiloul cu o viteză neobişnuită : dar nimic nu poate ţine pasul neuronilor mei dezlănţuiţi !

Unde vei ajunge ?

Ce va ceda mai întîi ? Inima ? Aparatul digestiv, suprasolicitat şi el ?

Ce trebuie să fac ?

Nu mai vreau !

Şi iată că în această clipă totul se modifică în jurul meu. Ceasul a început să bată mai repede. Pe stradă, zgomotele au început să răsune ca de obicei.

Am fost eliberat !

Închei aceste rînduri. A fost o zi îngrozitoare. În sfîrşit, voi dormi un somn normal, de opt ore.

Mai mult nu sînt în stare să spun. Decît că trebuie neapărat să caut un mijloc. Un mijloc pentru a mă împiedica pe viitor să fiu supus acestei accelerări nebuneşti.

Altminteri...

Ziua a cincea după întoarcere. Problema a fost parţial rezolvată. Parţial. Mai am răspunsuri de dat, mai mult mei însumi.

Dar să nu anticipăm.

Dimineaţa, m-am trezit — în sfîrşit — odihnit. M-am privit în oglinda din camera de baie : mă aşteptam să văd o figură calmă, împăcată cu sine însuşi, aşa cum mă simţeam. În realitate, aveam riduri neobişnuit de adînci, cearcăne, bine marcate sub ochi, părul tern fără luciu, aşa cum citisem prin cărţile de călătorie că-l au animalele bolnave. Mi se părea mie, sau chiar apăruseră, la tîmple, cîteva fire de păr alb ?

Mi-am trecut palma mîinii pe sub bărbie. Perii crescuseră mult mai mari ca de obicei. Eram doar sigur că mă răsesem ieri dimineaţă. După numai douăzeci şi patru de ore, barba mea avea aproape un centimetru lungime.

Mi-am scos uneltele de ras ; şi cu îndîrjire am aplicat un strat gros de spumă peste obraz. Mi-era necaz. Am dat jos cu ciudă această mărturie grotescă a zbuciumului meu de ieri.

Aşadar, tot ceea ce vedeam în oglindă avea o singură explicaţie : îmbătrînisem.

Nu cu o zi, aşa cum ar fi crezut oricare din cunoştinţele mele. Nu de ieri pînă azi. Ci de ieri pînă peste două, trei luni.

Exact, nu ştiu. Nu pot preciza cît a reprezentat, în timp mediu, calculat pentru specia umană, ziua de ieri în viaţa mea. Şi, de altfel, s-ar putea ca niciodată aşa ceva să nu se poată calcula. Este deocamdată prea subiectiv. Cine poate spune ce înseamnă o oră de pe ceas pentru o oră din existenţa unui om supus accelerării ?

Am continuat să mă bărbieresc, din ce în ce mai furios, în timp ce îmi priveam figura ostenită. De fapt, îmi spuneam eu, un om normal — aşa zis normal — cum măsoară timpul, în absenţa ceasului ? Oare orele lui proprii sînt întotdeauna egale între ele ? Desigur că nu. Evident că nu. În privinţa asta, existau date experimentale, bine cunoscute. Mi-am amintit de cartea speologului francez Michel Siffre „În afara timpului" : ce titlu potrivit pentru aventura mea de necrezut !

Am terminat bărbieritul, mi-am spălat faţa de spumă, mi-am uscat-o, am evitat privirea mea din oglindă. M-am uitat cu teamă la ceas, dar nu reapăruse starea aceea. Dimpotrivă, ora era destul de înaintată : pierdusem, fără să-mi dau seama, prea multă vreme, meditînd în timp ce mă rădeam.

M-am îmbrăcat repede şi am plecat. Pe drum, m-am gîndit că trebuie neapărat să fac două lucruri. Să caut un mijloc pentru a întrerupe starea de accelerare dacă va reapare, şi să mă destăinui cuiva căruia să-i pot cere un sfat.

Am intrat într-o farmacie din drum, mi-am luat trei categorii de medicamente (un tranchilizant, un somnifer şi — o să zîmbiţi, poate — o cutie cu aspirine). Apoi, parcă mai liniştit, am intrat pe poarta Institutului.

Pe sală, chiar la intrare, m-am întîlnit nas în nas cu Mira. Mi-a zîmbit.

— Bună dimineaţa, a spus ea, cu un uşor mieunat, răspunzînd salutului meu. Îmi pare bine că te văd.

Am făcut probabil o figură surprinsă.

— Ieri am fost atît de îngrijorată ! Păreai într-adevăr bolnav...

— A, o indispoziţie... am zis eu.

Nu, hotărît, nu Mira era persoana căreia trebuia să mă destăinui. Mi-a făcut un semn cu mîna.

— Acum mă grăbesc, mi-a zis ea. Ne vedem mai tîrziu.

Era foarte sigură de asta.

M-am urcat în lift şi am apăsat pe buton. Mi-am amintit de ziua de ieri, cînd mi se păru că liftul nu funcţionează. Dar nu, de data aceasta totul mergea perfect. Chiar şi eu însumi.

Am intrat în laboratorul meu. George Folea era acolo şi, cînd m-a văzut, s-a ridicat imediat în picioare :

— Ce bine îmi pare că vă văd ! zise el, repetînd parcă fraza lui Mira.

— Bună dimineaţa, am zis eu, uitîndu-mă întrebător la el.

— M-a informat tovarăşa secretară că v-aţi simţit ieri rău — a adăugat el, ca răspuns.

„Atentă, Mira", mi-am comentat eu în gînd.

— Da, într-adevăr, ieri nu eram în apele mele. Astăzi sper că o să mă simt mai bine, am adăugat, gîndindu-mă la fatidica oră la care, aidoma unui frison de malarie, revenea regulat starea mea de accelerare.

Asemenea unui frison de malarie ? Asta-mi sugera o explicaţie... o boală microbiană, virotică, ştiu eu ? Care

acţionează sub forma unor accese periodice, mai lungi sau mai scurte, cu influenţă directă asupra sistemului nervos ?

Imediat după ce ideea asta mi-a trecut prin minte, am alungat-o cu un scurt rîs nervos care l-a făcut pe Folea să ridice repede capul din caietele în care se scufundase şi să mă privească cu aceeaşi îngrijorare de acum două zile. Mi-am compus o figură impasibilă şi m-am gîndit că m-am prostit total. Acum, începeam să fac ipoteze total fanteziste. Mai rămînea un singur pas : să mă apuc să scriu literatură ştiinţifico-fantastică.

Şi dacă totuşi ipoteza mea era valabilă ? Da, trebuia neapărat să mă duc la un specialist — un medic.

Mi-am privit ceasul : era aproape ora nouă. Telefonul răsună strident. Folea ridică receptorul.

— Vă cheamă directorul, zise el, fără să-i clipească ochii.

Am blestemat în gînd indiscreţia Mirei şi am coborît. În camera secretariatului am privit-o şi reproşurile mi-au îngheţat pe buze. Astăzi, arăta mai secretară ca oricînd.

— Poţi intra, mi-a zis ea.

— Cum, chiar m-a chemat directorul ? am întrebat-o eu, incredul.

— Chiar ! mi-a răspuns Mira, privindu-mă cu coada ochiului.

Mi-am îndreptat cravata, am bătut inutil în uşa capitonată şi am intrat. În acelaşi timp, maşinal, mi-am privit din nou ceasul. Nu sosise încă ora H, dar ce mă făceam dacă astăzi accelerarea mea avea de gînd să încerce o depăşire de normă ?

— Ia loc, tovarăşe Negulescu, mi-a spus directorul, cu o voce neutră.

Am luat loc.

— Am primit o adresă, zise el, căutînd-o în dosarul din faţa lui. Puse în dezordine hîrtiile, pe care le împrăştie pe jumătate din suprafaţa locativă a biroului, apoi sună.

— M-aţi chemat ? zise vocea Mirei.

Evitam să-i văd faţa. Dacă aş fi privit-o, pînă şi directorul ar fi observat că ochii mei nu purtau numai expresia rece a unui fizician care urmăreşte un fenomen ştiinţific.

— Unde-i adresa de la Minister... cu Baia Mare ?

Mira păşi delicat — picioarele ei ajunseră în raza mea vizuală şi nu puteam practic să-mi întorc capul, ca să nu le mai zăresc. Avea glezne fine.

— Poftim, spuse ea, pescuind-o din maldărul de hîrtii de pe birou.

„Eficienţă“, am apreciat eu în mine însumi.

— Mulţumesc ! zise directorul.

Fata se retrase fără zgomot.

— Iată, aşadar, despre ce este vorba, continuă directorul, privind prin ochelari adresa. Cei de la Baia Mare s-au încurcat iar în procedeul pe care li l-am recomandat noi. Trebuie să pleci acolo să-i ajuţi.

Am intrat într-o panică îngrozitoare.

— Cînd ar urma... să plec ? am zis eu, înghiţind cu greutate un nod.

— Sau azi cu trenul, sau mîine dimineaţă cu avionul. Cum preferi.

— Atît de repede ?

— Da, este fără îndoială o chestiune foarte urgentă. Gîndeşte-te şi dumneata, oamenii stau şi ne aşteaptă...

— Poate că dacă vorbim cu ei la telefon, am putea să-i lămurim şi aşa...

Directorul luă o mutră gravă.

— E posibil. Dar pe de o parte, se va spune că evităm să coborîm pe teren. Pe de altă parte, s-ar putea ca, la fața locului, să-ți dai seama și de alte eventuale lipsuri ale metodei și să le corectezi pe loc. Ești coautor, nu ?

— Da, desigur, zisei eu, cu voce tristă.

Probabil că arătam ca unul care vine de la o înmormîntare, pentru că directorul mă întrebă :

— Dar ce-i cu dumneata ?

Ce puteam să-i răspund ? „Să vedeți, mi-e teamă să nu mă accelerez pe drum ?"

— Deplasarea nu trebuie să dureze mult — adăugă el în continuare, crezînd probabil că-mi încurcă unele socoteli în București. Îndată ce ai rezolvat problema, te întorci aici. Poate să termini și într-o singură zi !

„O zi", mă gîndeam eu trist. „O zi a cui ? A mea, sau a celorlalți ?"

— Bine, tovarășe director, am zis eu, ridicîndu-mă de pe scaun.

Nu-mi venea să spun fraza clasică „nu mă simt prea bine". Ar fi semănat grozav cu o încercare de a mă sustrage de la această deplasare.

Am ieșit din biroul directorului. Mira m-a întrebat direct :

— Trebuie să pleci la Baia Mare ?

— Da...

— Vrei să trimit curiera să ia biletul ?

Am privit-o înduioșat.

— Te gîndești la toate.

— „Buna secretară nu trebuie să uite nimic", recită ea sentențios, ridicînd un deget în aer. Mergi sus, în laborator ?

— Da.

— Așteaptă-mă, urc și eu pînă la contabilitate.

Am intrat împreună în lift. Am apăsat pe butonul care comanda mersul pînă la etajul trei. Ușoara zguduitură de la pornire a aplecat-o pe ea înspre mine și pe mine înspre ea. Ochii noștri erau acum foarte aproape și se priveau cu insolență. Fii calm, mi-am spus eu. Concentrează-te asupra problemei entropiei. Asupra teoriei relativității, dacă preferi. Am întins brațul, mi-am amintit de emisiunea de lumină coerentă a laserului, am strîns-o de mijloc, m-am gîndit la Einstein și am sărutat-o. N-a făcut nici un gest, nici de apropiere, nici de îndepărtare. Cînd am ajuns la etajul trei — azi liftul urca uimitor de repede — a deschis ea însăși ușa, apoi a închis-o repede la loc, împiedicîndu-mă să ies, mi-a scos batista din buzunarul de la piept, mi-a șters obrazul de urmele de ruj și a zis doar atîta :

— Fizica este astăzi foarte întreprindă !

— Mira !... am început eu, dar ea s-a îndepărtat, legănîndu-și foarte ușor șoldurile.

M-am sprijinit cu mîna de perete, ca să nu cad, pe urmă am pornit-o lent spre propriul meu laborator.

— Cum era poezia ta ? l-am întrebat pe neașteptate pe Folea.

Acesta căzu din cer, se scutură puțin și apoi căută pe masă foaia de hîrtie dactilografiată.

— „Vino la izvorul...", începu el.

— „Ceasul meu te așteaptă de milenii", l-am întrerupt eu.

— Asta e mai departe, zise el.

— „Si Venus din Milo, și Gioconda, și..."

— „Cleo, iubita lui Dafnis"...

— „Toate ești tu și uite că vii..."

— Dar văd că ați reținut o mulțime, spuse George.

— E o poezie foarte frumoasă, am spus eu.

Asistentul meu oftă mulţumit.

— Îmi pare bine că vă place!

— „Te aştept seara..."

Şi în clipa aceea am simţit un val de căldură în creier.

— Nu! Nu! am strigat eu pe neaşteptate, făcîndu-l pe Folea să sară în sus. Nu mai vreau!

Am încercat din răsputeri să mă împotrivesc. Degeaba: în cîteva secunde, totul în jurul meu îşi încetini brusc alura. Asistentul meu începu să mormăie cuvinte, din ce în ce mai rar şi mai neinteligibil, porumbeii care gîngureau pe pervazul ferestrei deveniră sursele unor zgomote asemănătoare cu mormăitul unor urşi, iar ceasul încetă, aparent, să mai meargă.

M-am aşezat, încet, pe scaun, cu capul între mîini şi m-am gîndit. Ce era de făcut? Mi-am amintit mai întîi de medicamente. Tranchilizantele! Am luat unul şi l-am înghiţit, aşa, fără apă, îngrozit. Am mai scos încă unul, l-am privit şi, dînd din umeri, l-am dat pe gît şi pe acesta. Am băut apoi un pahar cu apă.

— Ceee...ee... începu Folea să mă întrebe.

I-am scris pe o hîrtie: „nu mă simt bine, aşteaptă să-mi treacă" (nu ştiam de fapt ce aş putea să-i comunic), şi apoi m-am aşezat pe scaun, am luat o revistă şi am citit din ea, căutînd pe cît posibil să nu mă enervez şi să aştept liniştit efectul medicamentului luat în doză dublă.

După cîtva timp, am simţit într-adevăr că nu mai era nevoie să fac eforturi pentru a deveni calm. Eram aproape indiferent la ceea ce mi se întîmplă — dar nu mă „dezaccelerasem".

Am profitat de starea mea calmă şi am încercat să analizez ceva mai profund evenimentele din jurul meu.

Astfel, m-am întrebat pentru ce în fiecare zi la ora zece sau aproximativ la această oră mă cuprindea accelerarea ?

Trebuia să aprofundez această problemă. S-o privesc ca un om de ştiinţă. Să încerc să fac abstracţie de mine însumi.

Şi pe urmă, o altă problemă : ce aveam să fac, dacă mîine, în timp ce eram acolo, în deplasare, între oameni necunoscuţi, avea să-mi reapară starea de accelerare ? În timp ce-mi puneam aceste întrebări, asistentul meu se ridică de pe scaun, cu aceeaşi încetineală care făcea ca mişcările să fie abia perceptibile, încercă să-mi vorbească şi renunţă, citind probabil ceva în privirile mele. Aruncă în treacăt o uitătură către cadranele aparatelor în plină funcţiune. Ajustă nivelul de radiaţii, apoi controlă ceasul şi scoase din funcţie una din sursele utilizate, conform programului pe care i-l dădusem încă de cînd pusesem în mers aceste experienţe. Totul a durat aproximativ o oră, pentru mine, în timpul căreia Folea făcuse mişcările necesare, care durau de obicei mai puţin de o jumătate de minut. Corect. Corect lucrează George Folea ! Mi-ar părea rău să-l piardă fizica şi să-l cîştige literatura. Dar poate că nu era nici un pericol.

Am luat dosarul de la Baia Mare şi l-am studiat pe îndelete. Pentru aceasta, nu am avut nevoie decît de 45 de secunde, conform ceasului, deşi după mine durase cam o oră şi jumătate.

Iar am simţit foamea aceea teribilă şi oboseala cumplită. Fenomenele erau acum clare. Evident, pentru organismul meu se făcuse acum ora trei sau patru, ora la care luam de obicei masa de prînz. Pe de altă parte, un efort chiar static, concentrat pe o perioadă atît de scurtă

de timp astronomic, suprasolicita intens organismul şi-mi crea, fără îndoială, un consum energetic sporit, urmat de această stare de intensă oboseală.

Îmi priveam ceasul cînd, dintr-o dată, secundarul acestuia începu să se învîrtească din ce în ce mai iute. Eram salvat !

Astăzi, toate fenomenele nu duraseră decît cîteva minute reale. Din fericire !

— Tovarăşe Folea... am început eu.

Asistentul meu mă întrerupse :

— Vă simţiţi mai bine ?

— Da, mulţumesc. Mi-a trecut. Voiam să-ţi spun că plec mîine, astă-seară poate, la Baia Mare. O să lipsesc cîteva zile. Experienţele trebuie să continue aşa cum ne-am înţeles.

— Desigur, mă asigură George Folea.

— Acum mă duc pînă la policlinică, l-am anunţat în continuare. Mă întorc curînd, sper.

Mi-am luat pălăria şi am ieşit din Institut. De fapt, nu aveam de gînd să trec pe la policlinică. Sînt destul de lucid pentru ca să-mi dau seama că orice medic normal m-ar considera imediat bun de internat într-o secţie de psihiatrie. Aşa încît am luat drumul bunului meu prieten A.B., şi el urmaş al lui Esculap dar, în acelaşi timp, scriitor de povestiri ştiinţifico-fantastice.

Lucrează la un institut al Ministerului sănătăţii, nu prea îndepărtat de clădirea în care-mi fac eu serviciul. Într-un sfert de oră, ajunsei în laboratorul său.

I-am povestit totul, fără să uit nimic din ce mi se părea că are legătură cu cazul meu. Evident, nu i-am spus nici un cuvînt despre Mira, drept care A.B. m-a întrebat îndată despre sănătatea Getei.

— E bine, mulţumesc, e plecată în Polonia, se întoarce peste cîteva zile, am răspuns eu, nerăbdător.

Mi se părea ciudat că, în loc să încerce să comenteze, doctorul mi-a pus o întrebare banală. Sau poate chiar şi el bănuia că maşina creierului meu se dereglase ?

— Ei, ce părere ai despre tot ce ţi-am spus ? l-am întrebat după o tăcere destul de îndelungată.

— Adineaori, cînd îmi povesteai păţaniile tale, mă gîndeam cu regret că nu pot scrie această istorie, îmi răspunse el. Păcat.

— De ce nu poţi s-o scrii ?

— Pentru că a scris-o, înaintea mea, Wells.

Dădu din umeri.

— La urma urmei, nu am de ce să regret. Noi, ăştia, care scriem povestiri ştiinţifico-fantastice, avem o soartă tristă. Cititorii ne cer aventuri mereu originale şi cît mai fantastice. Criticii nu ne citesc. Ba, să nu mint, cîteodată, cam la doi ani o dată, primeşte probabil cîte unul sarcina să dea iama prin literatura de anticipaţie. Bietul om n-a prea citit mare lucru în domeniul ăsta şi, nefericit, scrie un articol în care-şi dă şi el cu părerea, ca tot omul, nimerind de multe ori ca Ieremia cu oiştea-n gard. Cică nu avem destulă imaginaţie, nu descoperim lucruri extraordinare. Păi te întreb eu, dacă le-am descoperi, am mai sta să scriem ? Le-am face, iubitule, şi am lua Premiul Nobel ! Păi care e rostul...

L-am întrerupt, pentru că pe mine problema nu mă interesa, şi pentru că iar se îndepărtase de la subiect.

— Ai dreptate, am zis eu ipocrit, dar acum spune-mi ce crezi despre mine ?

— Ce să cred ? Aşa ceva nu s-a întîmplat niciodată, în realitate, zise A.B. În schimb (se însufleţi el) în lite-

ratură, în afară de Wells, şi Dino Buzzati[1] a atacat problema, privind-o însă prin celălalt capăt al binoclului, înţelegi, adică presupunînd posibilitatea ca viaţa să fie trăită „au ralenti"...

Iar l-am întrerupt, de astă dată brutal :

— Dragă A., tu ai o manie. Lasă dracului literatura ştiinţifico-fantastică şi ocupă-te de mine ! Măcar cîteva minute !

Prietenul meu oftă.

— Aşa-mi zic şi eu. Lasă dracului literatura ştiinţifico-fantastică. Dar parcă pot ? Mi-a intrat în sînge.

Începeam să mă enervez. Din fericire, continuă :

— Cît despre tine, ce să-ţi spun ? Cred că-ţi dai seama că medicina este dezarmată. Eşti pînă acum unicul caz. Fără îndoială că mi-ar place, ca om de ştiinţă, să te examinez în timp ce ai o asemenea tulburare, să-mi fii — ca să zic aşa — cobai. Ca prieten, însă, nu-ţi doresc nici o clipă repetarea simptomelor.

— Crezi că ar putea să-mi facă rău ?

— Nu pot să afirm cu siguranţă nimic. Bănuiesc însă că această trăire intensă nervoasă, necorespunzătoare cu posibilităţile fizice ale organismului, ar putea să-ţi provoace neajunsuri. Practic, ca să pun punctul pe i, este aproape evident pentru mine că această accelerare duce la o scurtare corespunzătoare a vieţii, la o îmbătrînire rapidă. Ba chiar mai rapidă decît timpul pe care tu îl simţi, datorită suprasolicitării organelor.

— Dar cum vezi tu problema asta, a timpului meu care nu corespunde cu al altora ?

---

[1] *Dino Buzzati* — scriitor italian contemporan, autor cu precădere de literatură *fantastică,* abordînd uneori *science-fiction*-ul. (n.r.)

A.B. mă privi cu oarecare mirare.

— Asta nu-i de loc surprinzător, dragă Eugen. Timpurile noastre nu corespund. Timpul meu nu corespunde cu al tău decît în linii mari. Timpul nostru, al relativ tinerilor, nu corespunde cu cel al unui pensionar, şi nici cu cel al unui copil. Asta o ştiu toţi. Un om de ştiinţă francez, Lecomte du Nouy, a consacrat acestei probleme o carte întreagă : „Timpul şi viaţa".

— Ştiinţifico-fantastică ? am întrebat eu, ironic.

A.B. m-a privit jignit.

— Nu, un studiu serios — răspunse el, accentuînd asupra cuvîntului „serios", pentru ca să mă simt prost. A urmat o tăcere penibilă.

— Iartă-mă, am murmurat eu. N-am vrut să spun asta... Dar ce afirmă Lecomte de Nouy în cartea sa ?

— Pe baza unor îndelungate cercetări, el a ajuns la părerea că anul unui copil de cinci ani este de patru ori mai lung decît cel al unui om de douăzeci de ani. Anul unui om de cincizeci de ani este de zece ori mai scurt decît anul aceluiaşi copil. Cu alte cuvinte, timpul bătrînului se scurge de zece ori mai repede decît cel al copilului.

— Aşadar, spusei eu, pe gînduri, un copil sau un tînăr măsoară altfel timpul decît un bătrîn. Pentru ei, ceasul merge mai încet : tinerii găsesc că într-o oră pot realiza mult mai multe lucruri decît vîrstnicii. De fapt, am presimţit întotdeauna asta. Cred că toată lumea o simte, instinctiv. Dar nu ştiam că cineva a încercat vreodată să fundamenteze ştiinţific aceste fapte. Pe ce bază ?

— În privinţa asta, se pot face obiecţii. Lecomte de Nouy a măsurat cu precizie timpul de cicatrizare pentru o anumită suprafaţă a unei răni tip. Dar nu este el singurul om de ştiinţă ce s-a ocupat cu problema asta. Unii

biologi, ca Marcel François, au studiat influenţa temperaturii interne asupra aprecierii timpului. Omul supus unei încălziri a corpului, îşi schimbă propria evaluare a timpului. Cînd temperatura creşte, el apreciază etalonul luat în mod accelerat. Şi, ţin-te bine : se pare că raportul de micşorare este similar cu cel care ar rezulta din aplicarea coeficientului de accelerare a reacţiilor chimice al lui Van t'Hoff...

Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Aşadar, oamenii de ştiinţă studiaseră problema. „Totul se petrece ca şi cum timpul sideral, pentru un om de cincizeci de ani, s-ar scurge de patru ori mai repede decît pentru un copil de zece ani"...

— De altfel, zise A.B., este evident, din punct de vedere psihologic, că într-un an unui copil i se întîmplă cu mult mai multe lucruri decît unui bătrîn. Copilului i se pare deci că anul se scurge cu mult mai lent...

— Dar pentru toate aceste diferenţe, de vină este însuşi organismul, care evoluează în decursul vieţii.

— Exact.

— Dar în cazul meu ?

— Ei, aici e aici.

— La mine, acceleraţia este egală cu o sută, cu două sute, nu pot să-mi dau seama.

— Da, este enormă.

— Şi nu mai e în concordanţă cu posibilităţile corpului meu.

— Nu este.

— Bun, văd că eşti de acord întru totul cu mine, doctore. Dar ce trebuie să fac ?

— Ţi-am spus că nu ştiu. Poate că soluţia nu stă în puterile mele, ci tocmai în ale tale.

— Ce vrei să spui ?

— Caută în arsenalul fizicii.

Am înălţat din umeri. „Mulţumesc pentru o asemenea soluţie !" În acel moment, nu-mi dădeam seama că A.B. îmi furnizase cheia !

— În tot cazul, adăugă el, diferenţele astea de apreciere a timpului nu variază numai de la un om la altul sau de la o vîrstă la alta. Chiar la acelaşi om, în decursul zilei, orele pot părea mai lungi sau mai scurte. Îţi aminteşti de experienţa lui Michel Siffre, nu-i aşa ?

Desigur că îmi aminteam.

Izolat de bună voie în fundul unei peşteri greu accesibile, speologul francez a petrecut acolo, singur, 63 de zile.

— Ştii cum s-a întîmplat ? mă întrebă A.B. Fără a avea ceas la îndemînă, Siffre încearcă să aprecieze o durată de două minute. El arată că au trecut două minute, cînd în realitate se scurseseră 150 de secunde, 200 de secunde sau chiar 300 de secunde, adică cinci minute. Dar nu asta este important. Este interesantă în special observaţia că ar exista o legătură între frecvenţa cardiacă şi aprecierea timpului. Cînd inima bate mai rar, timpul pare mai lung !

— Aşadar, inima mea...

— A, nu trage concluzii pripite. Ar fi interesant de ştiut cît de repede îţi bate inima, atunci cînd te găseşti în stare de acceleraţie. Poate că aici stă explicaţia stării tale de oboseală atît de accentuată... şi de evidentă, adăugă A.B., privindu-mi faţa trasă.

— Aş putea fi... am ezitat.

— Ce ?

— Aş putea fi în pericol ?

— În pericol, se gîndi puţin doctorul. Fără îndoială, zise el. Nu vreau să te sperii, dar nu pot să nu te previn despre primejdia prin care treci.

— Am înţeles...

— Trebuie să cauţi neapărat un mijloc pentru a suspenda definitiv această stare de acceleraţie... Nu uita că *doping*-ul, la sportivi, are rezultate adeseori catastrofale.

— *Doping*-ul ?

— Da, utilizarea excitantelor în scopul obţinerii unor rezultate superioare, unor performanţe cît mai bune. Asta e o chestie frauduloasă. Şi, după cîte îmi spui tu, starea ta echivalează cu un super-*doping*. Nici nu-ţi dai seama că ai putea, în condiţia ta accelerată, să zdrobeşti toate recordurile sportive ale lumii ! Dar cît va rezista organismul ?

— Şi atunci ?

— O singură soluţie : internarea într-o clinică, sub observaţie continuă. În momentul accelerării, nici un efort, nici o mişcare. Ar putea fi...

A.B. se întrerupse, dar cunoşteam cuvîntul pe care-l evitase : „fatale".

Am plecat de la prietenul meu, cu creierul vîjîind aprig, ca o maşină. Căutam o soluţie.

M-am gîndit mai întîi la împrejurările în care apărea, îndeobşte, starea mea. Mergeam pe stradă aproape fără să văd nimic în jurul meu, cugetînd asupra singurei probleme care mă preocupa în acel moment.

Dar nu izbuteam totuşi să-mi adun gîndurile. Evident, trebuia să mă concentrez, să mă aşed la biroul meu, cu o hîrtie în faţă şi cu un creion în mînă. Aşa, aici pe stradă, gîndurile mele alergau ca nişte iepuri speriaţi, care încotro.

Mă întrebam : şi ce-ar fi dacă viaţa mea s-ar scurta ? Pentru mine, ea ar părea tot atît de lungă. Chiar dacă

aş muri peste şase luni, cînd voi ajunge la vîrsta fiziologică de 80 de ani şi voi arăta ca atare, mie mi se va părea că îi voi fi trăit efectiv ! Asta era adevărata relativitate a timpului, care există realmente, cea care face ca vremea bătrînilor şi a tinerilor să nu fie egală, dar care la mine era exacerbată la minimum.

— Da, iubitule, am murmurat eu cu voce tare, vorbind cu mine însumi, pe stradă. Da, iubitule, dar ce viaţă ar fi aceea ? Ai trăi singur. Singur într-o altă lume, paralelă cu universul celorlalţi, care-şi duc viaţa lor împreună...

O bătrînică venea de la piaţă cu coşul încărcat şi se opri în loc, privindu-mă cu multă mirare.

Am luat-o mai repede la picior şi am ajuns la Institut. Am urcat la etajul trei, am privit o clipă porumbeii care veniseră după fărîmiturile de pîine, am controlat indicaţiile cadranului aparatului care funcţiona din plin şi m-am aşezat la birou, concentrîndu-mă asupra problemei : cu ce să încerc a influenţa starea mea.

— Ştiţi, aş vrea să vă spun... zise Folea.

— Da, am răspuns eu îmbufnat.

Nu aveam chef de confidenţele sale.

— Am încercat să scriu o nouă formă de sonet... Nu m-am exprimat bine. Nu o formă, ci o exprimare nouă a sonetului. Vreţi s-o... s-o vedeţi ?

— Nu acum ! am murmurat eu.

Încă o dată, după o scurtă tăcere, am repetat, cuprins de panică :

— Nu, nu acum ! Nu acum !

Folea m-a privit mirat şi s-a retras la aparatul său. Nu înţelegea de ce mă comportam astfel. Dar eu îmi dădeam seama : din nou, pentru a doua oară în aceeaşi zi, simţeam că mă cuprinde starea acceleraţiei. M-am

uitat la ceas : era ora douăsprezece. Orice încercare aş fi putut face pentru ca să stabilesc o apropiere oarecare între perioada zilei şi fenomenele misterioase ce îmi cuprindeau organismul era acum condamnată.

Mi-am strîns pumnii, înfigîndu-mi unghiile în carne, şi am aşteptat. Totul se petrecea ca şi în alte dăţi. Sunetele începeau să se descompună, în jurul meu totul se petrecea din nou îngrozitor de lent. O pasăre care zbura undeva departe, pe cer, se înţepeni brusc acolo — o pată cenuşie pe un cer limpede.

Am rămas imobil în scaunul meu şi mi-am spus că, dacă totuşi trebuia să sufăr această acceleraţie, cel mai cuminte lucru era s-o folosesc pentru propriile mele scopuri. Să gîndesc de o sută sau de două ori mai repede asupra problemei esenţiale care îmi stătea în faţă : aceea de a găsi o salvare.

Grea problemă. Nu ştiam de unde s-o încep. Cu toate acestea un punct de reper pare-se că aveam. Am judecat totul — sau mai bine zis, am încercat să judec — ca o persoană străină, care nu avea nimic de-a face cu problema în cauză. Lucrul care părea cel mai concret, cel mai tangibil, era fără îndoială momentul de apariţie. Dimineaţa. De ce numai dimineaţa ?

Pentru că dimineaţa erau primele ore ale activităţii mele după somn, şi creierul meu, întregul meu sistem nervos, erau mai receptive ? Aici era o pistă mai greu de urmărit.

Dimineaţa, pentru că intram într-o mai intensă activitate cerebrală ? Cu mai multe preocupări ştiinţifice, prin care deci supuneam unui efort mai activ celulele mele nervoase ?

Posibil, dar nici această idee nu era uşor de exploatat.

Dimineaţa... munca de cercetare...

Simţeam că aici undeva s-ar putea găsi cheia. Cu un creion în mînă, începui să desenez pe hîrtie o schemă. Şi dintr-o dată, pe neaşteptate, am găsit !

Dimineaţa egal cu muncă de cercetare, egal cu laborator, egal cu această încăpere în care mă aflam, egal...

Am sărit în sus, surescitat. Probabil că mişcarea mea echivala, în ochii unui om cu „timp normal", cu o explozie. În orice caz, atitudinea lui George Folea purta pecetea stupefacţiei sale.

Dar, de data aceasta, nu-mi păsa de ceea ce ar fi putut gîndi bravul meu asistent. Eram pe urmele cele bune !

Am început să păşesc în lungul şi în latul laboratorului, cu viteza unui expres. Întotdeauna, starea mea apăruse doar dimineaţa şi numai după ce în prealabil vizitasem laboratorul. De cele mai multe ori, accelerația se ivea fie chiar în această cameră, fie scurtă vreme după ce o părăseam.

Aşadar, s-ar putea — eram încă prevăzător, nu afirmam, ci numai emiteam ipoteze — s-ar putea ca în laborator să existe însăşi cauza. Mi-am rotit privirea prin încăpere. O mulţime de aparate, evident, dar unul singur care să fi funcţionat fără întrerupere în aceste ultime zile : acest emiţător de radiaţii experimentale, pe care...

Bine, mi-am spus eu, dar le cercetez de vreo două luni. De ce tocmai acum ? Şi, pe de altă parte, pentru ce la Folea nu se constata nici o modificare, deşi el

rămăsese, de fapt, într-un contact mai prelungit decît mine cu aceste radiaţii încă misterioase ?

M-am aşezat din nou pe scaunul meu, şi am început să înşir pe hîrtie o serie de cifre şi de date. Înnegream paginile cu viteza de şase rînduri pe secundă. Pentru Folea, care mă privea înspăimîntat, trebuia să fi fost un spectacol diabolic. Îmi amintisem că radiaţiile pe care le experimentam acum avea un maximum, un minimum, un punct zero la care se părea că se obţine un efect de anulare. La ce caracteristică a curentului şi a unghiului cristalelor corespundea, pentru acest moment al emisiunii, punctul zero ? Problema putea fi rezolvată în cîteva ore. Mi se făcuse, ca de obicei, foame, eram tare obosit, dar orele se scurseseră în trei-patru minute.

M-am îndreptat glonţ spre aparat, am modificat caracteristicile conform datelor calculate de mine şi am aşteptat. Încetul cu încetul, acul secundarului începu să se rotească mai repede, în locul unor mormăituri confuze am început să aud ciripitul păsărilor...

M-am lăsat pe scaun, din nou, extenuat, dar în acelaşi timp plin de o bucurie interioară. Eram salvat !

Dar dacă era vorba de o simplă întîmplare ? Dacă oricum starea ar fi încetat acum, şi nu se petrecuse decît o banală coincidenţă ? Oricît de dureros ar fi fost, trebuia să fac o experienţă. Nu puteam să o amîn. Acum, aici, pe loc.

M-am aşezat din nou în zona de bătaie a aparatului, cît mai aproape de raza lui incidentă, şi am fixat coordonatele de funcţionare ca la început. Peste scurtă vreme, binecunoscutele simptome : o greutate în creştet, o vizibilă rărire a mişcărilor acului. Am inversat radiaţiile, şi, fără multă aşteptare, au fost „dezaccelerate".

Va să zică asta era !

Am deschis larg fereastra şi am respirat de două ori, adînc, în piept. Eram salvat !

— Ei, am zis, punînd mîna pe umărul lui Folea, ce spuneai despre sonet ?

Puţin speriat, George Folea mă privi şi dădu să se ridice de pe scaun.

— Nu, nu, stai, e foarte bine, băiatule, foarte bine !

Şi, zîmbind larg, am străbătut camera cu paşi mari şi am ieşit în sală, zîmbind singur. Simţeam nevoia să strig tuturor cît de fericit eram. Mai groaznică decît oricînd, oboseala îmi coborîse în ochi, în picioare, în mîini ; mă clătinam, mă ţineam de pereţi, pentru că aveam impresia că în orice clipă aş putea să cad. Dar nu-mi era teamă. Acum ştiam. Acum se terminase.

O clipă, îndoiala îmi străbătu din nou cugetul. Dar Folea ? De ce nu şi Folea ? Pentru ce tocmai eu ?

Nava pierdută din Munţii Apuseni ? Am zîmbit sceptic la această amintire. Ce legătură putea să aibă ? Copilării !

Am coborît cu liftul pînă la parter şi am intrat la secretariat.

— Bine că ai venit, zise Mira. Ţi-am găsit bilet pentru astă-seară, la vagonul de dormit.

— Mulţumesc, Mira.

— Dar eşti palid... pari atît de obosit... Ce s-a întîmplat ? Eşti bolnav ? Să vorbeşti cu directorul, poate amînă...

— Nu, Mira. Acum, nu mai este nevoie...

Fata mă privea îngrijorată. Îmi întinse biletele şi ordinul de serviciu.

— Încă o dată, mulţumesc şi... la revedere. Plec să-mi fac bagajele... Şi...

Voiam să-i mai spun ceva. Dar ce anume? Nu-mi aminteam.

— La revedere, am repetat şi am ieşit din încăpere.

Abia pe drum, mi-am amintit: nu voiam să-i spun nimic. Ar fi fost inutil.

Ce bună era Mira. Şi cît de caldă era atunci, în lift, lîngă mine, în timpul acelor scurte secunde. Şi...

Am intrat în casă, preocupat şi, dintr-o dată, mi s-a părut că era ceva neobişnuit. În camera mea, pe lîngă dezordinea cunoscută, se mai adăugase un geamantan masiv, o valijoară, cîteva pachete. Am privit mirat. Cine putea să pătrundă astfel, la mine? O singură persoană avea cheia apartamentului meu. Geta!

O fată subţire, îmbrăcată într-o rochiţă gri, cu părul tăiat scurt, deschise uşa camerei vecine, mă văzu, fugi spre mine şi se atîrnă de gîtul meu, strigînd încîntată:

— Eugen!

Am îmbrăţişat-o.

— Nu te aşteptam atît de devreme! mi-a spus ea, privind ceasul. Ai chiulit-o! constată ea, în glumă.

— Exact acelaşi lucru vroiam să-ţi spun şi eu, i-am zis, mîngîindu-i părul. Ai sosit cu cîteva zile mai devreme!

— Un concurs de împrejurări... zise ea. O să-ţi explic. Dar tu?

Privirea ei mă analiză şi, dintr-o dată, surîsul de pe buze i se şterse. Se aşeză pe un scaun apropiat, fără să-mi lase mîna din mîinile ei.

— Ce-i cu tine? murmură ea, subit îngrijorată. Ce s-a întîmplat? Eşti bolnav?

Erau aproape exact cuvintele Mirei, mi-am amintit.

— Da, am spus eu, neştiind de fapt exact dacă mint sau spun adevărul. Mai precis, am fost destul de bolnav. Vezi cît am îmbătrînit ?

Geta dădu din cap.

— Şi ai devenit neglijent. Eşti nebărbierit, bătrîne lup de mare ! Şi nedormit ! Ce-ai făcut, mă rog, în tot acest timp ?

Vorbea cu un zîmbet pe buze, dar în fond întrebarea fusese serioasă.

— O să-ţi explic, am spus eu, acordîndu-mi o mică amînare. Geta, mă simt îngrozitor de ostenit ! Ce bine că ai venit !

Fata se ridică de pe scaun, deschise valiza, scotoci prin ea.

— Ţi-am adus ceva, zise ea. Scoase un pachet gros. Uite !

Nu vedeam nimic limpede. Am încercat să mă apropii, dar mă clătinam prea tare, camera se învîrtea în jurul meu şi dintr-o dată, un văl cenuşiu se lăsa în faţa privirii mele, apoi totul a devenit negru.

M-am trezit din leşin după cîteva minute. Eram întins pe covor, cu o pernă sub căpătîi. Geta nu izbutise să mă tîrască pînă la fotoliu sau divan.

— Ce s-a întîmplat ? am murmurat.

— Ai leşinat, zise ea. Am chemat un doctor...

— Nu era nevoie, am zis eu încet. Tot ce-mi trebuie este somn. Să dorm, să dorm...

...Aceste rînduri le scriu în tren, seara, în trenul care mă duce spre Baia Mare. Îmi dau seama că în faţa mea stau multe probleme încă nerezolvate. Dacă aş putea cunoaşte precis natura fenomenelor pe care le-am resimţit, dacă aş putea să le stăpînesc... Ce cîştig pen-

tru umanitate! Omul ar deveni el însuşi un instrument de observaţie mai precis decît oricare altele. Pentru perioade scurte de timp, evident, astfel încît să nu-i primejduiască sănătatea. Şi poate că problema nu este insolubilă: trebuie să studiez aceste fenomene de legătură dintre radiaţiile pe care le experimentam şi celulele nervoase.

Dar mai sînt şi alte probleme. Ca aceea a susceptibilităţii mele unice. Poate că, în afară de radiaţiile respective, mai este încă nevoie de ceva?

Şi mai este Geta. Şi Mira. Şi eu. Aici, soluţia este mai clară. Chiar dacă nu e simplă.

De fapt, nu ştiu pentru ce continui să scriu. Însemnările mele nu mai sînt necesare. Mîine dimineaţă, la Baia Mare, le voi distruge. Poate.

La Baia Mare, seara. Cît de amar am putut să mă înşel! Credeam că totul este rezolvat. Că problema accelerării umane era acum bine studiată, origina ei cunoscută, modul de înlăturare stabilit. Şi totuşi...

Problema pentru care fusesem chemat aici era mult mai complicată decît părea, la prima vedere. Trebuiau calculate cîteva serii de parametri noi, altminteri funcţionarea instalaţiei nu ar fi corespuns cîtuşi de puţin.

— Cîteva săptămîni? a exclamat directorul întreprinderii, îngrozit. Şi ce facem cu producţia?

— Dar este evident că într-un timp mai scurt nu se poate.

Am scos creionul şi i-am demonstrat practic, pe hîrtie. Pentru efectuarea calculelor necesare ar fi fost nevoie de cel puţin cincisprezece zile.

— M-aţi convins, zise directorul. Şi atunci, ceee pr...o...p...u...n...e...ţi?

L-am privit mirat. Credeam că emoţia l-a făcut să gîngăvească, dar îndată după aceea mi-am dat seama că începusem din nou să mă accelerez. Tocmai de ceea ce mă temeam ! Şi de astă dată, la sute de kilometri departe de laboratorul meu. Am privit repede jur împrejur : odaia cuprindea un simplu birou, o masă, cîteva scaune, pe pereţi cîteva tablouri, o hartă. Nu, de astădată nici un generator de radiaţii...

M-am ridicat de pe scaun, m-am înclinat cît se poate de încet în faţa lui, pe care se întipărea lent o expresie de uimire nemărginită şi am ieşit pe uşă. Cetăţenii băimăreni care m-au întîlnit în ziua aceea pe stradă au avut, desigur, o impresie de neuitat : un bolid pe două picioare se strecura îndemînatec printre pietoni, cu viteza uluitoare a unui automobil de curse. Am urcat în camera de hotel şi m-am încuiat.

Am oftat din greu. Problema accelerării nu era rezolvată, aşadar. Sau poate că astea erau efecte remanente ? Efecte întîrziate ale aceloraşi radiaţii ? Ipoteze, ipoteze, şi totuşi la Bucureşti experienţele mi se păruseră atît de concludente !

Ce puteam face ? Am scos foile din buzunar, dosarul întreprinderii din servietă, şi am început să calculez...

...Peste cîteva zile, am auzit claxonul unui automobil. Suna ca orice claxon. Mi-am privit ceasul : trecuseră de fapt doar două ore de cînd părăsisem ca o trombă biroul directorului. Respiram şi trăiam din nou normal.

Am plecat clătinîndu-mă din hotel, şi m-am reîntors la uzină, am trîntit pe masa directorului calculele.

— Gata ! am zis eu, palid la faţă ca o lămîie.

— Ce ai, tovarăşe Negulescu ? a întrebat directorul, îngrijorat.

— Gata, am repetat. Am terminat calculele. Problema este rezolvată. Mîine puteţi aplica noii parametri. Astăzi chiar, dacă doriţi.

Directorul a zîmbit, ca la o glumă, apoi a privit în treacăt foile — vreo optzeci de foi pline de cifre, pe care le aruncasem pe masă. După aceea, a holbat ochii, le-a luat mai aproape, le-a parcurs cu atenţie, s-a îndreptat emoţionat spre mine, mi-a strîns mîna cu căldură.

— Dar cum ? Aţi venit cu ele calculate de la Bucureşti ? De unde aţi ştiut care sînt necesităţile noastre ? Cum aţi ajuns la aceste calcule ?

Am zîmbit.

— Ce spaimă mi-aţi tras, cînd mi-aţi spus că este nevoie de cel puţin două săptămîni. A fost o glumă, acum înţeleg ! Dar vă rog, luaţi loc...

Şi iată-mă acum, seara, în camera de hotel. Mîine şi poate poimîine mai rămîn să urmăresc cum funcţionează instalaţia în noul sistem, după aceea îmi iau zborul spre Bucureşti.

Sînt plictisit. Nemulţumit. Am rezolvat problema tehnică, dar nu pe aceea personală.

In avion spre Bucureşti. Au trecut trei zile. Accesul de acceleraţie nu s-a mai repetat. Prin urmare, a fost totuşi un efect remanent.

Nu ştiu de ce mai scriu toate astea. Mîine o să arunc aceste pagini !

A cincisprezecea zi după întoarcere. Nu le-am distrus, totuşi. În observaţiile astea, aşternute în focul luptei mele cu mine însumi, cu starea anormală la care

am fost supus, voi putea găsi vreodată izvor de inspirație pentru cercetări ulterioare ?

Cînd m-am înapoiat de la Baia Mare, după trei zile de deplasare, Geta m-a primit cu un surîs fericit :

— Ți-a priit deplasarea ! mi-a spus ea. Arăți mai întremat, mai liniștit, mai odihnit. Acum, dacă vrei, poți să-mi spui...

Ar fi fost timpul. Medicul sosit în după-amiaza aceea, cînd îmi pierdusem cunoștința, nu putuse decît să mă sfătuiască, banal, să mă odihnesc, îmi prescrisese cîteva medicamente pe care nu le-am luat niciodată și nici nu am de gînd să le iau. Și-mi murmurase, confidențial, să evit „excesele". Era cît pe ce să-i rîd în nas.

Am luat mîna fină a Getei între palmele mele, am mîngîiat-o ușor, fără să mă grăbesc să-i răspund.

— Draga mea... am început eu și, dintr-o dată, totul mi s-a părut mai neverosimil ca oricare din povestirile lui A. B.

— Da, Eugen ?

I-am lăsat mîna să cadă, m-am ridicat de pe scaun, am pus un disc la picup. Era tot Concertul lui Max Bruch ; rămăsese acolo, pe platan, de acum cîteva zile.

— Ai încredere în mine ? am întrebat-o.

— Da, mi-a spus ea.

Evident, în acea clipă am roșit. Ar fi trebuit atunci să spun : „nu merit, Geta". Dar de fapt, de ce s-o fi spus ?

Ca om de știință, sînt în stare să fac previziuni, și cele privind comportarea Getei în fața mărturisirilor mele complete erau destul de sumbre. Așa încît am revenit la singura problemă ce putea fi mărturisită. Accelerația. Și, de fapt, poate că și latura cealaltă — Mira

— era tot un corolar al acceleraţiei ? Poate că nu eram eu vinovat. Ce bine e să nu fi vinovat !

Zilele astea, mi-a trecut prin minte un gînd. Ce-ar fi să utilizez aceste însemnări pentru a însăila, pe marginea lor, o povestire ştiinţifico-fantastică ? Bătrînul meu prieten A. B. ar rămîne cu gura căscată.

Dar nu e de demnitatea mea. Să lăsăm fleacurile. Eu, cercetător ştiinţific...

Bun, să notez deci pe scurt reacţiile mele proprii la radiaţii. Probabil că ceva s-a schimbat cu mine. Pentru că pare-se că efectul acceleraţiei nu se mai arată decît dacă mă apropii foarte mult de sursa de radiaţii şi se stinge spontan, după cîteva minute de activitate.

Asta am observat-o încă din prima zi a întoarcerii mele din Baia Mare. După alte cîteva zile, fenomenele au scăzut şi mai mult în intensitate. Aproape că nu mai simt nici o acceleraţie. Pe Mira am mai întîlnit-o de cîteva ori, e tot atît de atrăgătoare, am salutat-o cu plăcere, ea mi-a întors salutul mai întîi zîmbind, ulterior gînditoare, iar ieri cu o mişcare ţeapănă verticală a capului.

Dacă aş scrie o povestire ştiinţifico-fantastică, aş elimina probabil episodul ăsta cu Mira, oricum n-are nici o legătură cu faptele. Dar nava cosmică din Munţii Apuseni ?

4. dorințele lui grigore teodorescu

I. dezamăgirile unui sportiv-contabil

Grigore Teodorescu se instală în scaunul din fața biroului său și simți imediat că ceva nu era în regulă. Se săltă în picioare, pipăi cu mîna sub el și descoperi ce lipsea : pernuța. Își roti privirea încet în jurul camerei înecate în fum de țigară.

— Este că Expresul trebuia să bată ? întrebă un bărbat înalt, așezat pe marginea biroului său.

— Este, confirmă viguros Sile.

— Băieți, începu Grigore, nu știți cumva unde este...

Dar Marin nu-l lăsă să continue și-l întrerupse, indignat :

— Pe cine să bată, mă ? Pe Tudorică, da ! Pe Emil, fie ! Pe toți cronicarii sportivi, mai merge ! Dar o echipă serioasă, ca Țițeiul ? Nu se prinde !

Sile se uită la Grigore Teodorescu, sufocat, parcă apelînd la ajutor.

— Băieți, zise Grigore, nu cumva mi-ați văzut perna ?

Sile înălța din umeri, a scîrbă.

— Las-o încolo de pernă, și ascultă ce spune Marin. Frate Marine, ai izbit-o ! Te-ai dat cu ploieștenii, ai ?

Ușa se deschise și apăru un cap zburlit :

— Şase, că vine şeful !

Dintr-o dată, băiatul înalt sări de pe biroul lui Grigore, de parcă ar fi fost catapultat de o rachetă şi se furişă în camera vecină. Marin şi cu Sile îşi aplecară capetele simultan şi se scufundară în cifre, atît de preocupaţi încît parcă nici nu observară intrarea şefului contabil.

Asta nu-i frumos. E suficient să pleci în concediu şi haţ ! ţi se ia perna de sub... de pe scaun. Şi doar era singura mea consolare în serviciul ăsta de contabilitate ! Consolare ! Fără îndoială, există pe lumea asta numeroşi contabili, ajutori-contabili, şi ciraci-contabili îndrăgostiţi de meseria lor : dar eu unul, Grigore, nu fac parte dintre aceştia. După ce o să termin şcoala prin corespondenţă... Dar pînă atunci, trebuie să-mi găsesc perna. E vital.

Şeful contabil luă de pe biroul său ziarul şi urmări clasamentul echipelor de fotbal, radical zguduit în urma etapei de ieri.

— Ce-i facem, tovarăşe Vasile ?

— Lucrăm, tovarăşe contabil-şef, lucrăm ! răspunse Sile, zelos.

— Ce lucraţi ? Asta-i lucru ? Să cedaţi în halul ăsta la Ţiţeiul ?

Teodorescu ridică fruntea din hîrţoage şi întîlni privirea rîzătoare a şefului.

— A fost o întîmplare, începu el să enumere, pe degete. Arbitrul era slab. Au vrut băieţii să-i lase şi pe ploieşteni să mai ia două puncte, că o duceau greu. Pomană, ştiţi...

Marin izbucni într-un hohot sălbatic de rîs.

— Ei, bravo ! Asta-mi plăcu ! Bine, ceferistule...

Teodorescu îl avertiză cu privirea. Şeful era un vechi expresist.

— De fapt, continuă Marin, potolit, Expresul a mers destul de bine pînă acum, aşa încît o singură înfrîngere nu înseamnă nimic!

Şeful contabil zîmbi imperceptibil şi se întoarse spre Grigore:

— Ei, cum merge? Te-ai adaptat?

— Destul de bine, zise Grigore. Dacă aş avea şi perna... ar fi splendid!

— Perna?

— Dispărută! Perna de sub mine... Este marele mister al Instituţiei noastre! Dar nici o grijă, o descopăr eu!

Dar nu este nici un mister! Ştiu unde se află perna! În această clipă, am aflat!

— Bun, dar între timp, pînă cînd o depistezi, trebuie să-ţi întocmeşti un tabel. E o chestiune foarte urgentă. Un tabel cu cheltuielile efectuate în ultima lună, aşa cum rezultă din bonurile de materiale. Ne-am înţeles?

Dumnezeule! Tocmai astăzi! Cînd voiam să mă învoiesc! Cînd trebuia neapărat să plec cu un ceas mai devreme! Ce mă fac? Glumă, glumă, dar dacă îi spun motivul, că am bilete la teatru la matineu, mă jupoaie! Dacă-i spun de dentist, nu mă crede.

Privi disperat dosarul gros, în timp ce şeful continua să-i explice.

Ah, dacă unul din băieţi m-ar ajuta! Dacă Sile ar spune ceva, dacă ar face-o el... Hai, Sile, salvează-mă!

— Tovarăşe contabil-şef, zise Sile, dacă-mi permiteţi v-aş propune ceva.

Şeful se întoarse către tînărul din dreapta sa.

— Cred că ar fi mai bine să fac eu situaţia. Ştiţi, toate bonurile de materiale din ultima lună mi-au trecut mie prin mînă, că Teodorescu era plecat în concediu.

Ce zel! se gîndi şeful.

Ce l-a apucat? se întrebă Marin.

Extraordinar, parcă mi-a ghicit gîndurile!

— Bine, de acord, atunci ia dumneata situaţia! Pînă la prînz trebuie să fie gata, ca să poată pleca mîine dimineaţa la Minister.

Şi şeful ieşi, pentru a se încuia în biroul său, împreună cu cîteva zeci de dosare, umplute cu cifre de cea mai bună calitate.

— Mulţumesc, dragă Sile! zise Grigore. M-ai salvat. Nici nu ştii ce serviciu mi-ai făcut. Îţi sînt recunoscător!

Sile îl privi nedumerit.

— Ba ştiu foarte bine, murmură el. Nu mi-ai spus tu că azi mergi la teatru?

— Ţi-am spus eu că...? întrebă Grigore, uimit. Se poate, de fapt, nu-mi amintesc, dar se poate...

E ca într-un basm, exact ca într-un basm. Zîna m-a atins cu o baghetă şi acum toate dorinţele mele se îndeplinesc, întocmai. Poate că i-am spus lui Sile despre

teatru, totuşi? Trebuie să-i fi spus, altă explicaţie nu există, dar asta înseamnă că mă lasă memoria... În orice caz, sînt salvat!

— Şi acum, comedia să înceteze! zise el cu glas grav. Marine, ridică-te în picioare! Ai fost demascat!

Marin îl privi cîteva clipe cu gura căscată.

— Nu vrei să negi evidenţa? Pe scaunul tău, suportînd greutatea ta infamă, se află buna mea prietenă, pernuţa! continuă Grigore cu un ton dramatic.

Marin roşi brusc. Oftînd, scoase de sub el corpul delict şi-l aruncă spre colegul său de birou.

— Poftim! zise el supărat. Cine ţi-a spus? Sile?

— Deducţia, principala armă a detectivului!

Dar de fapt, cine mi-a spus? Cum am putut fi atît de sigur? Nu, hotărît, aici se întîmplă lucruri stranii. Ipoteza mea se confirmă: am fost atins de bagheta zînei mele bune. Asta e!

Şi, mulţumit că rezolvase misterul, Grigore se aşeză, suspinînd fericit, pe pernă.

La trei fără un sfert, stătea în faţa intrării teatrului, cu biletele în mînă, aşteptînd răbdător sosirea soţiei sale. Silueta lui masivă de sportiv de birou reprezenta un punct de atracţie. Douăzeci de oameni se apropiară de el pentru ca să-l întrebe dacă nu cumva avea de vînzare unul sau mai multe bilete în plus.

În sfîrşit, cu o figură nevinovată, sosi şi Mimi, jumătatea sa, abia scăpată din mîinile coafezei.

— E fără cinci, dragă! constată Teodorescu.

— Tocmai bine! hotărî Mimi.

Intrară, urcînd în grabă treptele, își lăsară pardesiele la garderobă și pătrunseră în sală în clipa cînd luminile începeau să pălească. Locurile lor se aflau, firește, exact în mijlocul rîndului. Cîțiva bărbați se ridicară, cîteva femei își mutară picioarele spre dreapta sau spre stînga, formînd astfel un număr de trecători periculoase. În cele din urmă, cu un suspin, Grigore se așeză pe locul său și în aceeași clipă cortina se ridică.

— Ce vedem ? îl întrebă soția.

— Hamlet, dragă ! îi răspunse în șoaptă.

— A, Hamlet. Îți amintești că l-am văzut pe Laurence Olivier și pe ăla... cum îl chema ?

— Ssst ! zise un spectator din față.

— I-auzi, sst, da' ce, a început ?

Grigore oftă din nou și se abținu să răspundă, pentru că între timp pe terasa din fața castelului de la Elsinore, în fața lui Francisco, de strajă, venise Bernardo, care după ce că era nou venit, tot el punea întrebarea : „Cine-i". Bine făcea Francisco, de gardă, că-i striga supărat : „Nu, tu răspunde-mi ! Stai și te dezvălui !"

II. hamlet, actul I, scena 4

Sprijinit în fotoliul moale, cu ochii prizonieri ai luminilor rampei, Grigore Teodorescu se lăsă prins de vechea și nemuritoarea tragedie. Horatio a venit, împreună cu Marcellus, ca să vadă fantoma în existența căreia, de altfel, nu crede nici o iotă. „Ei, moftu-acela a mai ieșit ast-noapte ?" îl întrebă el pe Bernardo.

„Horatio zice că-i doar spaima noastră", răspunde Marcellus.

Da, spaimele inspiră. Dar este oare nevoie numaidecît de o spaimă teribilă? Unei preocupări mici, o fantomă mai mică. Încerc să traversez strada dar, de fiecare dată cînd vreau să cobor de pe trotuar, în fața mea se oprește scrîșnind un automobil sinistru. Este acoperit complet cu o pînză albă. Prin două găuri strălucesc ochi arzători. Neîncetat, cîntă sirenele de pe celălalt trotuar. Dar stafia mă oprește aici, pe trotuarul contabilității... Imaginație, taci!

Și totuși... fantoma apăru, impresionantă. Mimi se scufundă îngrozită în fotoliu. Grigore își puse mîna lui masivă peste degetele soției sale, ca s-o liniștească, în semn de „nu-i nimic, dragă, teatru, ce vrei!"

Cu toate că era teatru, deși fantoma nu era decît un actor, Grigore însuși simți cum inima îi bate ceva mai repede. În același timp, fruntea i se îmbroboni de sudoare. De fapt, se făcuse cald în sală. Ventilația era insuficientă, caloriferul fusese pus să funcționeze la un nivel puțin cam prea ridicat pentru vremea călduță de afară. Teodorescu își scoase batista, își șterse fruntea și urmări fascinat mai departe jocul impecabil al actorilor pe scenă.

„Cu chip la fel ca răposatul rege", zice Bernardo, adînc impresionat.

Horatio, scepticul de adineaori, este și el înfricoșat. Stăpînindu-și teama, se apropie de fantomă și o întrebă:

„Ce duh ești tu de tulburi timp de noapte...?"

Astfel de manieră de a pune întrebarea însă nu îi place fantomei care, „supărată, în pas măreț se duce".

Cu inima fremătînd de emoție, spectatorii — chiar aceia care au citit sau văzut piesa de o sută de ori pînă acum — urmăresc mai departe tragica întîmplare.

„Ei, ce-i, Horatio, tremuri ?" îl întreabă Bernardo. „Ești ca varul. E duhu-acesta numai spaima noastră ?"

Și dacă doi s-au înspăimîntat, atunci de ce nu și al treilea ? Și dacă, în viață, fiecare lucru imaginat s-ar materializa, la fel ca stafia asta ? Fiecare om ar merge înconjurat de zeci de fantome, reprezentînd dorințe, temeri, rugi ! Lasă visările, Grigore, ești la teatru !

Pe scenă, discuția între Horatio, Marcellus și Bernardo continuă. Se discută despre pregătirile de război ale lui Fortinbras cel tînăr, regele Norvegiei, care se pare că dorește să se răzbune pentru înfrîngerea veche și vrea să atace Danemarca și să recîștige pierdutele pămînturi.

„Dar ce văd. Iat-o, iarăși a venit !" spune năucit Horatio. Căci, într-adevăr, fantoma a apărut din nou pe scenă.

Cei trei oameni o întreabă despre cauza apariției ei și încearcă s-o oprească. Zadarnic ! Fantoma dispare, la cîntecul cocoșului.

Un suspin de ușurare, aproape nesimțit, flutură în sală.

— Grozavă stafia aia ! spune Mimi Teodorescu.

— Ssst ! face unul din față.

Dar iată-ne în castel... Hamlet este trist de două ori : o dată, pentru că și-a pierdut tatăl, a doua oară pentru că, prea curînd, indecent de repede, mama sa se recăsătorește cu fratele soțului ei. Unchiul lui Hamlet încearcă să-l readucă la sentimente mai bune, dar fără

succes. Pînă la urmă, Hamlet, la rugămintea mamei sale, acceptă să rămînă la castel: „Voi face tot ce-mi spuneți, totul, doamnă".

Ai cedat, Hamlet? Cîte atîrnă de cuvintele tale! Și dacă acum regele ar spune: „Răzbunarea nu-ți stă bine! Pleacă, Hamlet!" Ei, atunci ce s-ar întîmpla cu întreaga ta tragedie?

Regele are o ușoară ezitare. Și-a uitat rolul? Nu, probabil că această șovăială face parte din jocul său de scenă.

„Frumos răspuns e-al dragostei cuvînt", începe el. Își termină partea din rol cu cuvintele „să mergem" și, într-adevăr, toți ies, afară de Hamlet.

— Antipatic individ, zice Mimi către Grigore, referindu-se la rege.

Și iată-l pe Hamlet, singur, rostindu-și primul monolog. „O, trupu-mi prea-prea greu de s-ar topi în valuri..." „de două luni doar mort, și nici atît..." „O, nestatornicie, adevăratu-ți nume e femeie"... (Grigore trase cu coada ochiului la Mimi.) „Și-s încă noi pantofii cu care urmă sicriul bietului meu tată..." „O, grabă cu păcat la cearșaful incestuos"...

Au venit și Marcellus și Bernardo. Vorbesc despre răposatul rege, tatăl lui Hamlet. Horatio, bunul său prieten, îl vestește:

„Alteță, cred că l-am zărit azi-noapte."

„Zărit, pe cine?"

„Pe tatăl vostru, regele."

Hamlet cere amănunte și este din ce în ce mai tulburat: a luat hotărîrea ca în noaptea următoare să stea de strajă împreună cu prietenii săi.

Urmează scenă mare, scena a patra... Din nou... terasa. Pătrund pe scenă Hamlet, Horatio şi Marcellus.

Între timp, în sală s-a produs o oarecare destindere. Scena dintre Ofelia şi Laertes, la care a participat apoi şi Polonius, a permis totuşi intervenţia acelei binecunoscute faze periodice de relaxare, cînd publicul îşi schimbă poziţia pe scaun, tuşeşte, îşi priveşte cu coada ochiului vecinii şi în general îşi dă brusc seama că se află la teatru.

Dar, atenţie. Vorbeşte Hamlet :

„Amarnic muşcă vîntul, e ger cumplit !"

Momentul de relaxare se prelungeşte, Grigore nu este total cuprins de măreţia clipei şi zîmbeşte înfundat.

Mi-ar fi plăcut să fiu actor. Să trăiesc în lumea asta a iluziilor. Şi totuşi... nu ştiu. Aici, imaginaţia e a altora, nu a mea. Acum, în locul actorului Horatio, cred că aş spune, inspirîndu-mă din realitatea imediată : „Ba-i al dracului de cald !"

Horatio se cutremură, pe scenă, şi spune, dîrdîind :

— Ba-i al dracului de cald, alteţă !

Ce se întîmplă ? Este posibil ? Am auzit bine ? Asta să fie replica ? Straniu. Nimeni nu protestează. Deci, aşa trebuie să fie. Sau poate mi s-a părut numai că am auzit ?

Hamlet îl priveşte pe Horatio, nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Horatio şi-a dat seama ce-a spus şi încercă s-o dreagă, bîlbîindu-se :

— Pe sub manta, dar văzduhul taie în obraji şi-nţeapă.

În sală, unii n-au observat substanţiala modificare a textului original al lui Shakespeare, aşa cum a apărut în celebrul „in quarto 1604, at London". Foarte mulţi, veniţi aici să asculte încă o dată pe marele Will, să se pătrundă de poezia minunată a cuvintelor sale, se cutremură indignaţi. Cîţiva, cu un simţ special al umorului, se distrează. Alţii strigă în sinea lor „impietate". Hamlet întrerupe pauza penibilă şi întreabă :
— Dar cît e ceasul ?

De fapt, cît o fi ceasul? Vreo trei şi jumătate, probabil.

Şi în locul replicii consacrate şi aducătoare de frisoane „Vine miezul nopţii", nefericitul actor suspină :
— Cam trei şi jum'ate.

Bizar. Să cunosc eu atît de bine textul lui Shakespeare? Sau să-l cunoască atît de prost actorul-Horatio? Dar coincidenţa dintre gîndurile mele şi cuvintele actorului?

Din fericire, Marcellus este plin de resurse. Cu un ton de dojană el spune mai departe :
— E miezul nopţii ! A şi bătut.
Iar Hamlet, aruncînd o privire ucigătoare lui Horatio, cu intenţia probabil de a-l transforma în fantomă, continuă :
— A şi bătut !
Replică neprevăzută nici de Shakespeare, nici de traducătorul său. Este rîndul lui Horatio, care, reculegîndu-se, expediază versurile sale :
„A şi băut ? E-aproape timpu-atunci / Cînd duhul printre umbre se preumblă."

In această clipă, regizorul din culise face un semn. Din cabina sa, responsabilul cu sonorizarea a apăsat pe butonul magnetofonului. Din difuzoarele instalate meşteşugit în sală răsună sunetele trompetelor şi izbucnesc salve de artilerie.

„Să ştii că au năvălit norvegienii", îşi spune Grigore. După cum toţi cunoscătorii lui Shakespeare o ştiu, acum Horatio trebuie să întrebe mirat : „Alteţă, oare ce să-nsemne aceasta ?"

Dar Horatio de pe scenă nu mai este el. Stăpînit pare-se de o putere necunoscută, el rosteşte automat :

— Să ştiţi, alteţă, că norvegienii năvălit-au.

Hamlet se strîmbă de parcă i s-ar fi dat să înghită un litru de ulei de ricin, apoi îşi rosti replica cu mult mai multă scîrbă decît o cerea rolul :

„E semn că-n noapte regele petrece în chef cu ţopăieli şi clătinări..."

Pe toţi dracii, este de necrezut. Ce se întîmplă ? Aş zice că actorul care-l interpretează pe Horatio este hipnotizat de propriile mele gînduri. Ba nu, nu-i hipnotizat. Mi le captează şi mi le rosteşte cu voce tare. Amuzant. Grigore, ai luat-o razna. Asta nu-i posibil. E o coincidenţă. Atîta tot. Sau poate că am adormit şi prin minte îmi defilează un vis năstruşnic ? Nu prea cunosc eu pe dinafară toate replicile din Shakespeare, dar sînt sigur că niciodată bătrînul Will nu s-a apucat să transcrie gîndurile mele ascunse, mai ales că între noi doi este o oarecare diferenţă de timp, latitudine şi longitudine...

Şi totuşi, mi se pare că Horatio rosteşte cuvintele pe care mi le imaginez eu, Grigore Teodorescu, aşezat aici, în rîndul al zecelea, pe scaunul 11. Să fie o întîmplare ?

Trebuie să fiu sigur. Dacă ar fi aşa... Nu, nu, e imposibil! Dar trebuie să mă asigur. O experienţă decisivă...

Hamlet ajungea tocmai la capătul recitării sale, rostind :

„Un dram de mucegai e prea de ajuns să strice toată materia nobilă".

În aceeaşi clipă, fantoma apăru din nou pe scenă. Horatio deschise gura. Toată lumea de Hamlet-cunoscătoare aştepta replica scurtă : „Alteţă, uite-o, vine!"

Dar Horatio, după o oarecare ezitare, i se adresă calm lui Hamlet :

— Hai tu, Expresul!

O clipă, consternarea întregii săli fu totală. O linişte de mormînt se aşternu pentru cîteva secunde. Apoi, de ici şi de colo, se stîrniră primele rîsete, care crescură ca în aria calomniei, se uniră, făcură un vuiet uriaş. Hohotea întreg parterul, hohoteau balcoanele, hohotea galeria.

Actorii se priveau descumpăniţi. Pentru regizor, soluţia era limpede : făcu un semn maşiniştilor. Cortina coborî grăbită. Îndată, năvăliră pe scenă regizorul, asistenţii de culise, Ofelia, regele, regina şi-l înconjurară pe Horatio.

— Ce-i cu tine ?

Horatio îşi trecu mîna peste frunte şi mormăi încurcat că nu înţelege nimic.

— Ascultă, tovarăşe Nedelcu, vrei să ne dărîmi teatrul ? Ai intenţia să ne sabotezi spectacolul ? i se adresă repezit regizorul.

— Dar e evident că nu a făcut-o voluntar, zise Hamlet. Trebuie să fie surmenat, săracul.

— Da, sigur, zise Ofelia, inimoasă, are astenie nervoasă.

— Astenie, pe dracu. Spune mai bine cîte romuri cu bere ai tras înainte de spectacol ?

— Pe cinstea mea... începu Nedelcu-Horatio.

— N-a băut nimic, zise Fantoma. E obosit, atîta tot, săracul. Nu mai săriţi pe el. Îşi revine...

Peste cîteva minute, cortina se ridică din nou şi spectacolul reîncepu. În scurta pauză, spectatorii făcuseră cele mai diverse presupuneri, care în general se restrîngeau treptat la ipoteza cea mai plauzibilă : e beat. Horatio e beat.

Ce catastrofă am provocat ! Nu m-am gîndit la asta. Îmi pare rău, al dracului de rău. N-aş vrea ca actorul-Horatio să păţească ceva din cauza mea. Hotărît lucru, trebuie să încerc să nu mai încheg gînduri organizate în fraze, pe care Horatio să le poată prelua din zbor. Căci, fără îndoială, asta se întîmplă : gîndurile mele zboară ca nişte porumbei călători şi poposesc în creierul actorului.

Este neverosimil, dar uite că am făcut dovadă. Cum se explică ? Ce se întîmplă cu mine ? Este zîna bună, care-şi continuă asupra mea acţiunea ei caritabilă ? De ce caritabilă ? În definitiv, ce avantaj am eu din faptul că Horatio mi-a captat gîndurile ? Dar... stai, toate astea sînt extraordinare. Nu-mi dau seama cît de extraordinare sînt ! Eu, un oarecare spectator, am izbutit să imprim actorului fraze gîndite, şi nici măcar nu am vrut-o. Decît acum, la sfîrşit, cînd am făcut experienţa...

Ei, dar pauza asta este cam lungă. Bietul Horatio. Hai, să vedem mai departe Hamlet. Ce spune Mimi ?

Nu ştiu, nici nu vreau să aud. Nu aud ce-mi spune... Uf, se ridică cortina. Trebuie, sînt obligat, să-mi ţin gîndurile în frîu. Trebuie. Tre-bu-ie.

Dar Horatio de pe scenă fusese înlocuit. Dublura nu mai era atît de sigur pe rol ca titularul, dar cel puţin nu emitea nici o frază stranie. Treptat, spectatorii se lăsară din nou prinşi în mreaja lui Shakespeare şi incidentul fu aproape uitat.

— Ai văzut, dragă ? îi spuse Mimi, în timp ce se duceau la garderobă să-şi ridice pardesiele.

— Ce să văd ? zise Grigore, preocupat.

— Ce de morţi !...

— Am văzut, zise scurt Grigore Teodorescu şi întinse numărul garderobierei.

Întrebările astea stupide mă enervează. Aş vrea să pot să mă concentrez asupra problemei : ce s-a întîmplat ? Va să zică, era aşa : eu m-am gîndit destul de atent la cîteva fleacuri. Gîndurile mele au străbătut spaţiul care mă separă de scenă şi apoi, cu o precizie demnă de şutul lui Ozon cu ani şi ani în urmă, au pătruns în creierul actorului ce-l interpreta pe Horatio. Mai mult, chiar : ele au provocat acolo nu ştiu ce reacţie care l-a silit pe bietul Horatio să rostească gîndurile mele. Transmisie prin aer, ca telegrafia fără fir, sau, mai bine ca radioteleviziunea : creierul Grigore — atmosferă — creierul Horatio.

Dar de ce tocmai Horatio ? De ce nu şi ceilalţi de pe scenă ? De ce, în definitiv, nu toată sala ?

— Grigore, ai surzit ?

Pentru prima oară, Grigore îşi dădu seama că soţia sa devenise pisăloagă. Poate că această tardivă realizare se datora faptului că pentru întîia dată Grigore era atît de preocupat de o problemă pe care nu îndrăznea să o comunice. Nu îndrăznea ? Nici măcar nu se gîndea la aşa ceva.

— Ei, Grigore, te-am întrebat ceva !

Se îndreptau spre staţia de tramvai.

— Nu te-am auzit ! zise liniştit soţul ei.

— Mergem mîine după-masă în vizită la mama ?

În gînd, Grigore blestemă plictisitoarea instituţie a vizitelor duminicale, post-prandiale.

— Cred că ar fi bine să-i lăsăm să se odihnească...

— Lasă că stăm împreună, voi bărbaţii ascultaţi meciurile la radio sau la televizor, eu...

Meciuri ! Asta declanşă un resort în mintea lui Teodorescu.

— Exclus ! zise el. Te duci singură şi vin şi eu după meci. Merg pe stadion. Joacă ai noştri...

Mimi nu mai insistă ; ştia că este inutil. Se urcară în tramvai, Mimi găsi un loc liber, iar Grigore rămase în picioare, fericit că aglomeraţia îl împiedică să converseze şi deci poate să se concentreze mai departe asupra ciudatului fenomen.

E neaşteptat, e formidabil. Trebuie să mai fac cîteva experienţe. Nu ca să mă conving, acum sînt perfect convins. Dar ca să văd pînă unde se întinde puterea gîndurilor mele. Ca să-mi dau seama ce este nou în mine. De fapt, ce aş putea să întreprind ? Cînd ? În definitiv, de ce nu aici, în tramvai ?

Uite o experienţă simplă. Ceafa călătorului din faţa mea nu este foarte estetică, dar poate fi pusă fără re-

muşcări în slujba ştiinţei. Hai, întoarce-te spre mine. Întoar-ce-te spre mi-ne.

După cîteva clipe, călătorul care se afla în faţa lui Grigore îşi făcu loc şi se îndreptă spre coborîre.

Nu merge! Dar stai, asta poate avea o explicaţie. Omul meu era preocupat de coborîrea sa din tramvai, nu-i ardea să se întoarcă cu faţa spre mine. Este aici ceva în legătură cu centrele de excitaţie şi de inhibiţie din creier. Trebuie să citesc undeva despre fiziologia sistemului nervos. Şi despre psihologie.
Să repetăm experienţa. Fata de lîngă mine. Pare drăguţă, e zveltă, păr frumos. L-aş mîngîia. Hai, întoarce capul spre mine şi zîmbeşte-mi. Mă auzi? Hai, ascultă-mi gîndul... În-toarce ca-pul spre mi-ne! Zîm-beş-te-mi!

După o clipă, fata îşi schimbă poziţia, se răsuci într-o parte, privi spre dreapta, acolo unde se găsea Grigore Teodorescu, îl descoperi, schiţă un zîmbet.

„Ce fată drăguţă!" îşi murmură Teodorescu, fermecat, uitînd de faptul că scopul experienţei sale fusese atins.

De pe scaunul ei, Mimi îl trase de mînecă:

— Ei, Grigore, o cunoşti pe-aia?

Grigore îşi compuse o mutră stupidă şi făcu semn că nu ştie nici măcar despre ce este vorba. Mimi strînse din buze.

Mda, experienţa a reuşit, dar se poate să fie o întîmplare. De cîte ori n-au încercat şi alţii experienţa asta? Am citit despre ea într-o revistă, odată. Stai în tramvai,

fixezi pe cineva care stă cu spatele la tine și deodată, acesta se întoarce.

Evident, experiența trebuie îmbogățită, dacă țin să ajung la concluzii mai clare. Împrejurul meu — cobai, berechet. Este aici, în dreapta, o cobăiță roșcată, dar stai. Mimi e aproape, să caut altceva.

Iată, să luăm acest bărbat între două vîrste, care pare să fie un om cumsecade. Prietene, te uiți la mine, îmi întinzi mîna și-mi spui „bună ziua, ce mai faci?" Așa, bun, ai ridicat privirea, ai început să cauți împrejurul tău, m-ai zărit. Dar ce faci? Nu-mi spui bună ziua? Ai trecut repede pe lîngă mine și parcă dai din umeri imperceptibil și privești din nou pe fereastră.

N-a mers. Nu-i nimic. O experiență ratată. Sau... Sau totul a fost...?

Încă o încercare!

Așezat pe scaun, în fața soției sale, se afla un tînăr îmbrăcat într-unul din acele impermeabile moderne care avertizează de la distanță apropierea posesorului lor, așa după cum clopoțelul de sub gîtul vacii anunță trecerea nobilului animal. Grigore își sfredeli mintea ca să găsească un gînd pe care să-l trimită direct în circumvoluțiunile cerebrale ale tînărului. Partea tristă — își spuse Grigore — este că parcă mi-a pierit dintr-o dată imaginația. Dar, în același timp, îi veni inspirația! Fixă cu intensitate pălăria neagră de plastic a junelui.

În aceeași clipă, acesta simți că-l furnică ceva pe gît. Senzația nu era foarte definită. Își duse mîna în mod discret la guler, dar furnicăturile se întețiră. Uitînd de discreție, începu să se scarpine cu furie.

Asta da, este clar, experienţa mi-a reuşit pe deplin. Tînărul meu cobai este acum convins că are un gîndăcel pe cămaşă. Mi-a captat cu mare precizie gîndul. Dar... ia stai? Ce se întîmplă? Pentru ce aceşti trei călători fac acelaşi gest: se scarpină la ceafă? Lor nu le-am trimis nici un mesaj!

La asta nu m-am aşteptat. Repede, rezolvarea. Ascultaţi-mă, ascultaţi-mi gîndul: insecta a fost alungată. Mă auziţi? In-sec-ta a fu-git!

Cei trei obsedaţi de ideea prezenţei unui gîndăcel pe gulerul cămăşii respirară uşuraţi şi încetară exerciţiile de gimnastică.

Formidabil! Eu sînt ca un post de emisie radiofonică, iar ei au în capete aparate de recepţie, care captează undele mele. Şi de ce nu toţi călătorii din tramvai? Păi, probabil pentru că nu toţi au aparatele puse pe lungimea de undă a postului meu!

Mulţumit că rezolvase problema, cu mintea încă tulburată de proaspetele descoperiri pe care le făcuse, Grigore Teodorescu se uită pe fereastră, observă că se află aproape de casă şi-i făcu semn soţiei sale să se îndrepte spre uşă.

III. mimi şi telepatia

A doua zi dimineaţa — ca în fiecare duminică — Grigore avea diferite planuri şi, ca de fiecare dată, ele fură răsturnate definitiv de deciziile lui Mimi.

— Este singura dimineaţă cînd te am acasă — îi spunea ea, în mod invariabil — şi poţi şi tu să mă ajuţi niţel în gospodărie, că nu-ţi cade nasul !

Aşadar, în acea fermecătoare dimineaţă de duminică — soare, cald, ca vara — Grigore se lăfăia în pat, uitînd de toate minunatele sale descoperiri făcute cu o zi înainte. Vocea soţiei sale îl smulse din visare :

— Hai, leneşule, sus ! Mergi şi cumpără nişte pîine.

Grigore oftă din greu.

— Şi ia cu tine şi plasa, poate îmi iei o cutie de conserve de mazăre extrafină de la Alimentară.

— Bun, bun, mormăi Grigore şi se ridică alene din pat, îndreptîndu-se spre baie.

Dădu drumul robinetului cu apă rece şi încercă să-şi alunge resturile de somn. Soţia îi spuse ceva, dar în zgomotul apei care curgea năvalnic cuvintele ei fură înecate.

— Ce spui ? zise el, bolborosind sub săpun.

— Ar fi bine să iei şi ziarul de azi, şi un borcan cu murături în oţet.

— Bine, bine ! răspunse Grigore.

Gata ! Dimineaţa mi-a fost aranjată. Şi eu care voiam... de fapt, ce voiam ? Să aflu ceva despre transmiterea gîndurilor, nu ? Dar de unde ? Ar trebui să mă consult cu vreun prieten. Dar cu cine ? Gogu e acum la pescuit şi de altfel cît se pricepe el la chestii de-astea ştiinţifice... Vasilache ? Uite, da, ăsta se ocupă cu aparate de radio, televiziune. Ăsta da, trebuie să ştie...

Ieşi din baie, îşi puse hainele. Mimi intră în odaie, cu o mătură.

— Ce fel de murături ? o întrebă el.

— Poftim ? zise ea mirată.

— Ce fel de murături în oţet vrei să-ţi iau ? Gogoşari, castraveţi ?

Mimi scăpă mătura din mînă şi se uită cu gura căscată la el.

— De unde ştii că vreau murături ?

— Păi nu mi-ai spus cînd eram în baie ? Un ziar şi murături !

Mimi se aşeză pe pat, cu bărbia în pumni.

— Uite, eram sigură că nu ţi-am spus nimic. Mă gîndeam numai să-ţi amintesc, cînd ai să ieşi din baie...

— Ei, mi-ai şi spus ! zise Grigore tulburat.

Problema asta nu mi-a trecut prin minte, încă. Nu cumva sînt acum în stare să captez, la rîndul meu, gîndurile altora ? Ar fi într-adevăr nesperat de interesant. Unde e plasa ? Sigur, niciodată la locul ei. Ei, poftim, sub cuier !

— Pa, la revedere, Mimi !

Cîteva precizări. Pînă acum, nimic nu m-a făcut să cred că aş putea poseda asemenea proprietăţi extraordinare, de a emite sau de a capta gînduri. Pentru prima dată, ieri, am observat acest fenomen. Ieri : de ce tocmai ieri ?

Degeaba încerc să evit acest gînd. Trebuie să fie în legătură cu nava. Neapărat cu nava.

Cîte zile au trecut de cînd m-am întors din escapada de pe munte ? Două.

Mimi este totuşi o femeie înţelegătoare : „mie nu-mi plac căţărăturile pe munte, tu eşti mort după ele : du-te, dragă, cîteva zile, nu mă supăr". Cînd m-am întors şi i-am povestit despre aventura cu nava dispărută, ea a rîs cu poftă şi a spus că în viaţa ei nu a auzit o glumă mai bună. Mda. Nu pot s-o acuz, în locul ei şi eu aş fi făcut

la fel. Şi, de fapt, pînă ieri, parcă ajunsesem chiar eu să mă îndoiesc de cele văzute acolo, în Apuseni. Numai că, iată, acum s-ar zice că se întîmplă ceva asemănător cu tot ceea ce s-a discutat cîndva, pe o seară ploioasă, în sala de mese afumată a cabanei Padiş.

În piaţă, se duse spre magazinul alimentar şi se îndreptă mai întîi spre tejgheaua unde se vindea pîine. Se gîndi : o integrală. Vînzătoarea îl privi întîi întrebătoare, apoi se duse spre raft, scoase o integrală şi i-o oferi. Totul se petrecu fără nici un cuvînt.

Grigore luă hotărîrea să-şi continue experienţa. Merse spre raionul de coloniale, unde se mai aflau la rînd patru persoane. „Un borcan cu gogoşari în oţet" se gîndi el puternic şi-şi proiectă gîndul spre o fată tînără şi foarte drăguţă care-l servea tocmai pe primul client. Fata tresări, se întoarse spre dreapta, luă un borcan cu gogoşari şi-l întinse clientului.

— N-am cerut gogoşari ! prostestă acesta.

— E pentru mine, zise calm Grigore.

Ceilalţi începură să rîdă, crezînd că face o glumă. Fata îl privi însă tulburată, şi Grigore regretă o clipă vîrsta şi starea sa civilă.

În faţa chioşcului cu ziare, Grigore îşi proiectă cu putere gîndul : „O Scînteie". Vînzătoarea îl privi impasibilă şi-l întrebă :

— Ce doriţi ?

— Ziarul „Scînteia", zise Grigore Teodorescu oarecum ruşinat, de parcă n-ar fi vorbit suficient de corect într-o limbă străină.

Încărcat cu toate comenzile, se întoarse acasă, unde fu întîmpinat de unicul său moştenitor ce-i sări în braţe şi-i spuse vesel :

— Tăticule, mă duc la Sorin să facem lecţiile.

Grigore făcu o mutră acră şi se răsti la el :

— Ionică, nu mă minţi de la obraz !

— Cum asta ? Zău că mă duc la Sorin !

— La Sorin, da, te duci, dar după aceea plecaţi amîndoi la matineu la „Misterul cavalerului mascat".

Ionică roşi tot.

— Aşa încît, dragul meu, ai să stai acasă şi ai să toceşti. Lămurit ?

Aşa, cătrănit, intră în casă şi abia atunci îşi dădu seama că de fapt...

...De fapt, toate vastele mele cunoştinţe despre planurile apropiate ale odraslei mele provin din mine însumi. Am auzit, brusc, un gînd nedesluşit al lui Ionică, un gînd într-un stadiu embrionar, care mi-a pătruns în minte. I-am auzit gîndul !

Se aşeză pe un scaun, copleşit.

— Ai adus tot ? îl întrebă soţia intrînd în cameră.

— Da, am adus tot, răspunse el.

Soţia sa îl privi mirată, şi din nou Grigore îşi dădu seama că de fapt ea nu-l întrebase nimic cu voce tare. O clipă, fu străbătut de o adevărată panică. Dacă de acum înainte nu va mai şti cînd i se vorbeşte, şi cînd i se gîndeşte ? Încurcată situaţie !

— Ştiu, vrei să te ajut să scoţi covoarele afară, la scuturat, zise Grigore. Aş prefera însă să mai aşteptăm cîteva zile. Ţi-am spus că la chenzină îţi iau un aspirator de praf.

„Ce bărbat bun am. Cum se gîndeşte la mine ! Hamlet nu era urît. Păcat că a murit. Ce-o fi făcînd Ionel. Să

iau borcanele astea de aici. Iar nu s-a şters pe picioare. Îmi aduce tot praful în casă."

Grigore îşi descheie şireturile, îşi scoase pantofii, în ciorapi se duse să-şi caute papucii.

Din camera vecină auzi vocea soţiei sale, vocea reală.

— Grigore ! La ce oră pleci la meci ?

— La unu.

— Să-ţi dau de mîncare la douăsprezece, e bine ?

„E bine", murmură Grigore. Totuşi, *Mimi este o femeie de treabă.*

IV. hai expresul !

Stadionul vuia. Pe scenă — pe gazon, după vocabularul drag cronicarilor sportivi — cele două echipe îşi făceau încălzirea, în cele cîteva secunde înainte de începerea meciului. Alegerea terenului. Gong !

Şi iată că meciul începe. Hai Expresul ! În jurul lui Grigore, toţi prietenii săi de duminică, toţi neînfricaţii sprijinitori ai echipei. Este aici şi Sile.

— Ce-a zis şeful, ai terminat ieri situaţia ?

— E în regulă.

— Încă o dată, îţi mulţumesc. Ia te uită, un *luft !*

Orice convorbire despre probleme personale fu întreruptă şi toţi cei cincizeci de mii de spectatori urmăriră soarta balonului rotund care, izbit încolo şi încoace, era ba îndemnat, ba iubit, ba urît, ba hulit.

Adversarul Expresului, Flamura, se prezentase cu un efectiv pus pe fapte mari. Cu toată atmosfera înfierbîntată creată de sprijinitorii clubului feroviar, jucătorii flamurişti nu se lăsau de loc intimidaţi. După ce o încercare

de pătrundere prin apărarea Flamurei eşuă lamentabil, înaintaşii acestei din urmă echipe puseră stăpînire pe minge şi începură să arate ce pot. Vasile, cu mingea pe picior, demară pe dreapta şi centră chiar în faţa porţii Expresului. Şutată puternic şi cu efect, mingea trecu printre braţele întinse ca în rugăciune ale portarului expresist şi căzu dincolo de linia de var. Gol !

Amar gol, în al cincilea minut de joc. Din toate tribunele răsună un imens strigăt de jale. Apoi, susţinătorii Expresului luară iniţiativa şi formară un cor bărbătesc, puternic, care clama fără încetare : „Hai Expresul ! Hai Expresul !"

Degeaba. Punctul iniţial, înscris de Flamura în mod surprinzător, avu efectul unui vin tonic asupra întregii echipe adverse. Grigore Teodorescu simţi cum inima îi bate dintr-o dată mai repede. Ce-ar fi dacă ? Vasile primi din nou o pasă şi, fără să mai aştepte, înaintă vertiginos spre poarta Expresului, urmărit fără eficacitate de un apărător al ceferiştilor.

Cu răsuflarea tăiată, spectatorii urmăreau desfăşurarea fazei care părea că are toate şansele să se soldeze cu un al doilea gol. Grigore Teodorescu strînse pumnii şi gîndi : „Dă-o înapoi ! Hai, Vasile, dă mingea înapoi !"

Ceea ce urmă, rămase inexplicabil pentru 49 999 de spectatori. Vasile îşi încetini alura, şi, delicat, împinse mingea înapoi, în spatele său, pentru a fi preluată direct de apărătorul rapidist, uimit de această pleaşcă neaşteptată.

Stadionul urla, satisfăcut.

Grigore îşi trecu mîna peste faţă, de parcă s-ar fi şters de sudoare după un hop greu, şi apoi urmări cu atenţie faza mai departe. Balonul ajunse acum în picioarele lui Oxigen, celebrul înaintaş expresist. Acesta se

apropie vertiginos de poarta Flamurei, dar apărarea echipei era la post. Reuşi să treacă de unul din apărători şi, văzînd că este încolţit, în disperare de cauză, trase de la distanţă spre poartă, drept în braţele portarului.

„Dă-i drumul în plasă", porunci Grigore, fixîndu-l pe portar. „Dă-i drumul în plasă."

Portarul luă mingea, o privi ca pe un obiect încă necunoscut, apoi o bătu de pămînt, în imediata apropiere a porţii, ca un om nehotărît. După aceea, se decise şi, cu un şut puternic, o aruncă în mijlocul terenului.

Grigore oftă, dezamăgit. „Ar fi fost prea frumos ca să fie adevărat" îşi spuse el.

Iar meciul continua. Mingea, preluată de Vasile — cel mai activ om al Flamurei — fu trimisă lateral pe dreapta. Grigore îl ţinti cu privirea pe Vasile şi se gîndi cu fervoare la o nouă poruncă.

Vasile ajunse mingea, o privi chiorîş şi apoi, cu un gest nepăsător, o pasă cu mare precizie adversarului său direct. Acesta, înălţînd în minte rugăciuni fierbinţi pentru straniul eveniment, se grăbi să dea iar mingea lui Oxigen. Oxigen o tuli spre poarta Flamurei şi din nou, pripindu-se, trase de la distanţă.

Grigore nu pierdu timpul să-l blesteme. Un nou gînd îi străbătu cugetul, gînd pe care îl îndreptă iar asupra portarului adineauri recalcitrant. Fără nici un pic de ezitare, portarul Flamurei fugi în direcţia opusă aceleia din care venea mingea şi se trînti pe pămînt, în timp ce balonul intra gîfîind în plasă.

— Goool ! sună tot stadionul electrizat, dar în acelaşi timp profund nedumerit de comportamentul unora din jucători.

— Bine c-am egalat ! îi spuse zîmbind Sile lui Grigore.

Grigore Teodorescu dădu din cap, în semn de aprobare, şi apoi se pregăti să acţioneze mai departe. Expres iniţie acum un atac pe extrema stîngă. Motaş, din înaintare, primi mingea, dar apărarea Flamurei era la post şi îl deposedă în doi timpi şi trei mişcări.

Grigore oftă ca un om pus la grele încercări şi se pregăti să intre în acţiune. Nu, hotărît, astăzi băieţii de la Expres nu erau în formă !

Publicul observă în această fază cîteva stranii întîmplări. Apărătorul de la Flamura lăsă mingea în mijlocul terenului şi apoi plecă tacticos spre margine, cu aspectul omului care şi-a terminat slujba şi se îndreaptă fluierînd liniştit spre staţia de troleibuz.

Nevenindu-le să-şi creadă ochilor, doi înaintaşi ai Epresului se apropiară simultan de minge. O conduseră pînă la careul de 16 metri, unde cu un şut o trimiseră cu siguranţă, dar şi cu oarecare teamă, în poartă. Saltul disperat al portarului fu inutil.

— Goool ! Din nou gol !

Oamenii aplaudară furtunos, dar o bună parte din ei fluierară. În mintea unora din spectatori îşi făcea loc impresia că meciul fusese aranjat.

Grigore îşi dădu seama că treaba nu e atît de uşoară pe cît părea la început. Intervenţiile sale în desfăşurarea meciului trebuiau să fie făcute cu tact şi fără prea multă ostentaţie. Îşi strînse toate forţele, îşi adună atenţia şi, plin de încredere, porni la atac.

Era cel de-al 15-lea minut al primei reprize a acestui meci care avea să stîrnească a doua zi cele mai aprinse comentarii din cursul întregului campionat !

V. discuţii în pustiu

Teodorescu îşi trînti tocul pe birou, dar imediat după aceea regretă amarnic. Pe hîrtia albă apăruse o proaspătă pată albastru-violetă. Teodorescu căută repede tamponul cu sugativă şi-l aplică delicat deasupra cernelei umede, aşa încît să nu o întindă. Îşi aprinse apoi o ţigară, în credinţa deşartă că fumul o să-i alunge starea nervoasă.

— Ei, ai terminat de întocmit tabelul ? întrebă Sile, care ardea de nerăbdare să înceapă discuţia despre rezultatul nesperat de ieri.

— Cum terminat ? exclamă impacientat Teodorescu. Merge greu, ce să-i fac.

— Aşa e în ziua de după meci, aduse vorba Sile. Nu eşti adaptat. Ar trebui ca după un meci ca ăsta (adăugă el, înfierbîntîndu-se la auzul propriilor sale idei) să se lucreze numai două ore. Restul timpului, program de voie pentru discutarea problemelor sportive. Azi, în mod excepţional, aş da toată ziua liberă !

Marin protestă :

— Mare scofală ! Pentru un rezultat întîmplător... S-a văzut clar că Expresul nu era în formă. Noroc că Flamura avea toţi oamenii bolnavi... sau că se făceau că sînt bolnavi.

— Ce vrei să spui ? se burzului Sile.

— Lasă, lasă, că ştii tu.

— Ascultă, Marine, un rezultat de zece la unu nu s-a mai văzut de ani de zile. Nu fi şi tu catîr. Ăsta e rezultatul, înghite şi taci.

E ciudat. Ar trebui să mă simt fericit, pentru că echipa mea a cîştigat. Şi totuşi... Nu e drept. Dacă eu nu aş fi intervenit, rezultatul ar fi fost cu totul altul. Eu am ju-

cat. Eu cu mîna mea am luat mingea şi am aruncat-o în plasă.

Fără mine, Expresul ar fi pierdut partida, fără nici un pic de îndoială.

Aveam eu dreptul să intervin? Nu, desigur că nu. Faptul ăsta mă roade.

Jocul a fost necinstit. Şi nu încape îndoială că singurul vinovat sînt eu. Eu n-am respectat regulamentul! E adevărat că nimeni nu ştie asta. Mai mult, chiar, dacă m-aş duce şi aş mărturisi cuiva că eu însumi am influenţat partida, că am trişat, ar rîde în hohote. Sau ar bănui, poate, că mintea mea nu mai funcţionează cum trebuie.

De fapt, să ai o asemenea... o asemenea putere nu înseamnă neapărat să fii fericit. Sau poate că n-am ştiut ce să fac cu ea? M-am folosit pînă acum de facultatea asta ca un copil? Fireşte, asta e. Ca un copil! Dacă nu te pricepi să întrebuinţezi un creion, nu pricinuieşti nimănui nici un rău. Dar dacă nu ştii să foloseşti un automobil şi totuşi te aşezi la volan? Sau să pilotezi un turboreactor, şi cu toate astea o faci? Sau să conduci activitatea altora, şi...

Cum trebuie să procedezi?

Grigore mai trase un fum şi aruncă scîrbit ţigara.

Linie cu grijă încă un rînd la tabelul imens pe care începuse să-l completeze şi apoi confruntă cifrele dintr-un caiet cu cele înscrise pînă acum.

— Mult îţi mai trebuie ca să umpli cîteva rubrici!

Grigore ridică fruntea să vadă cine-i vorbise, căci nu recunoscuse vocea. Dar cei doi colegi ai săi stăteau cufundaţi în propriile lor hîrtii.

Brusc, Teodorescu îşi dădu seama că nimeni nu vorbise : primise în creier proiecţia gîndurilor unuia din ei. Dar care anume ?

— Desearǎ mă întîlnesc cu Dorina, zise cineva, fără să-şi mişte buzele. Trebuie să nu uit să iau biletele de teatru. Avem locuri bune. Blestemaţi pantofii ăştia noi. Pînă devin comozi se învechesc. După teatru o invit la restaurant.

— Dacă luna asta nu-mi dă prima, gîndi altcineva, m-a făcut praf.

Pentru Grigore era clar că era vorba de o altă persoană. Era ca şi cum ar fi schimbat postul de radio la aparat : altă tonalitate a emisiunii, parcă altfel de vibraţii în creier.

— Va să zică, aşa : rata la televizor, cadoul pentru puşti, şi în plus...

— Frumoasă fată, Dorina. Cînd îmi ia mîna, la teatru, e atît de bine. E mai bine chiar decît atunci cînd mă sărută. Ciudat, să-mi placă mai curînd atingerea degetelor ei...

— De ce-o fi stînd Grigore să se uite la mine, nu pricep. Trebuie să-i spun nevesti-mi să-mi facă desearǎ o mămăliguţă cu brînză. Aş mînca acum un corn. Dacă l-aş găsi pe şeful în dispoziţie bună, poate-i spun ceva de primă. O aluzie...

Grigore Teodorescu se cufundă în contemplarea tabelului pe care îl întocmea, roşind de ruşine. Se simţea tot atît de stînjenit ca şi cum s-ar fi uitat pe gaura cheii, sau ar fi ascultat o convorbire telefonică intimă dintre doi prieteni, sau ar fi citit o scrisoare ce nu-i era adresată.

— Mă calcă pe nervi, cu Expresul lui ! auzi el un gînd şi tresări.

Acum era sigur cui îi aparţineau gîndurile cu prima şi cu televizorul : lui Marin.

Dar postul de emisie al lui Marin fu interferat de cel al lui Sile :

— Aş vrea să fie acum ora şase, s-o întîlnesc pe Dorina. De ce am spus că-i prefer mîna ? Mi-ar place acum s-o sărut... Dar costumul meu nu e călcat. Cum ajung acasă, trebuie să pun maşina. Mi se pare că n-am plătit cota la curentul electric. Ar trebui să-mi cumpăr un bec, în locul celui ars. Să fiu atent să nu-mi ard pantalonii cu maşina de călcat, e costumul cel mai bun. De n-ar ploua, să-l strice...

Gîndurile curgeau unul după altul, lin, asociindu-se vizibil. Marin era mai zgîrcit. Gîndurile sale erau emise în jeturi, brusc, parcă fără legătură, izbucnind din senin.

— De l-aş putea tapa pe Grigore de nişte bani !

— Imposibil, zise Grigore, nu uita că abia m-am întors din concediu.

Cum rosti aceste cuvinte, Grigore Teodorescu încremeni. Ce nesăbuit fusese : răspunsese cu voce tare gîndurilor ascunse ale lui Martin !

Acesta arăta în schimb ca fantoma de alaltăieri, din Hamlet : palid la faţă, cu ochii aproape scoşi din orbite, cu gura căscată, îl privea pe Grigore şi nu izbutea să emită nici un sunet din corzile sale vocale.

— C... cum ai ştiut ? se bîlbîi el, în sfîrşit.

„Oare Grigore mi-a citit gîndurile ? Ce a citit ? Cît ştie din ele ?"

Asta gîndeşte Marin. Şi asta spune. Grea problemă, la un moment dat, ceea ce spui şi ceea ce gîndeşti se amestecă în mod mult prea primejdios. Acum pe unde scot cămaşa ?

— Ce să știu ? făcu Grigore nevinovat.

— Ce-am gîndit !

Sile deveni și el atent.

— Dar ce-ai gîndit ? îl întrebă el.

— Mă gîndeam să-l rog să mă împrumute cu niște bani.

— Formidabil ! făcu Grigore, jucînd teatru. Ce coincidență colosală !

— Dar cum de-ai spus fraza aceea, care se potrivea așa de bine ?

— Pentru că mă gîndeam tocmai la o cumpărătură pe care voiam s-o fac, o mașină de spălat nouă, și tot eu mi-am răspuns : „Imposibil. Nu uita că abia te-ai întors din concediu !"

În sinea sa, Grigore se felicită pentru soluția fericită pe care o găsise.

— Într-adevăr, teribilă coincidență ! se gîndi Marin. Dar de fapt, se întîmplă și lucruri de-astea. E greu de crezut că ar putea cineva să citească gîndurile.

Ce naiv sînt ! Eu mă bucur că pot să mă joc, aflînd gîndurile celor din jur sau impunîndu-mi-le pe ale mele. Dar eu, eu însumi... eu nu sînt acum jucăria altor oameni ? Sau poate... al acelor misterioși călători de pe astronava din munți ? Erau acolo călători ? Nu știu. A dispărut cu totul. Sau ni s-a părut că a dispărut. Sau totul ni s-a părut.

Grigore înălță capul. Vedea acum vag, în fața ochilor, ca un miraj suprapus peste peisajul obișnuit al biroului dinaintea sa, vedea silueta grațioasă a astronavei. Cineva

— un om — ieşi printr-o uşă a navei. Înaintă spre el, înclinîndu-se. Nu-i vedea clar trăsăturile.

— Poate că ne veţi face plăcerea să veniţi cu noi ?

Grigore tresări speriat şi imaginea dispăru.

Ce-a fost asta ?

Imaginaţie, desigur. Sînt foarte imaginativ.

Aşadar, spuneam că sînt un telepat. Mai mult, chiar, îmi pot impune gîndurile. Asta trebuie oare să mă copleşească ? Să mă deprime ? De ce, în definitiv ? Dacă stau să mă gîndesc, este chiar foarte distractiv ! Este...

Şi dacă eu, Grigore Teodorescu, sînt un simplu cobai ? Cobaiul celor de pe nava misterioasă ? Şi dacă adineaori nu era imaginaţia mea ? Alte lumi, daţi-mi gîndurile voastre ! Poftiţi, poftiţi, sînt gata să vă ajut !

Tăceţi ? Nu-mi răspundeţi ?

Bine, o să înalţ din umeri !

VI. vizita la maestrul carolini

— Ceea ce îmi spuneţi dumneavoastră, domnule, domnule...

— Teodorescu.

— Da, domnule Teodorescu, mi se pare complet... cum să zic... mi se pare o poveste.

— Maestre Carolini, am venit la dumneavoastră să vă cer o părere, să vă consult. Dacă nu mă credeţi...

— Dar înţelegeţi-mă, nu vă jigniţi, eu cunosc multe, foarte multe trucuri, aşa încît... cum să zic, pot să vă învăţ şi pe dumneavoastră cîteva. Ştiţi, noi la circ fa-

cem adeseori aşa-zise experienţe de telepatie, chipurile de transmitere a gîndului. Vă mărturisesc că toate, dar absolut toate, sînt trucate.

— Cred. Eram de altfel convins. Vă rog să vă gîndiţi la ceva, cu atenţie.

Amîndoi se încordară. Grigore începu să murmure :

— O porţie mare de sarmale cu mămăliguţă.

Maestrul Carolini căscă ochii mari.

— Sînteţi formidabil, domnule... domnule ?...

— Teodorescu, Grigore Teodorescu.

— Cum aţi făcut-o ?

— V-am ghicit gîndurile. Mi le-aţi transmis mie.

— Fleacuri. Vă propun ceva. Lucraţi cu mine. Vă procur un angajament la circ. O să facem senzaţie. Dar trebuie să-mi destăinuiţi trucul.

Grigore începu să se enerveze.

— Ştiu, aveţi de gînd să-mi aflaţi trucul şi apoi să-mi trageţi un picior.

— Vai de mine !

— Este exact gîndul dumneavoastră !

Maestrul Carolini roşi.

— Cu dumneavoastră nimeni nu mai poate gîndi nimic !

— De altfel, n-am de gînd să mă angajez şi nici nu am nici o intenţie să vă fac vreodată concurenţă, aşa cum credeţi. Scopul meu, venind la dumneavoastră, a fost să vă rog să mă ajutaţi, dar bag de seamă că e inutil.

Carolini se agită prin încăpere, neliniştit.

— De fapt, ce doriţi ? Puteţi să-mi spuneţi, oricum ?

— Să vă spun, cu toate că... Iată. Ştiu că adeseori pe scenă aţi făcut demonstraţie de telepatie, de exemplu la circ. Am văzut şi eu astfel de spectacole. Pe scenă, stă

partenera dumneavoastră, legată la ochi. Dumneavoastră vă plimbaţi prin sală, rugaţi pe cineva să vă dea buletinul de identitate, şi întrebaţi partenera ce scrie în buletin. Ea vă spune data de naştere, adeseori chiar şi numele persoanei şi o mulţime de alte date.

— Domnule Teodorescu... începu Carolini, nu prea la îndemînă.

— Un moment, nu am terminat, zise Teodorescu. La început, am crezut că e un truc banal, şi anume că este vorba întotdeauna de complici aşezaţi prin sală. Asta, pînă cînd într-o zi personajul din sală s-a întîmplat să fie o cunoştinţă de-a mea, care — eram sigur — nu fusese tocmit complice. Însemnează că este totuşi vorba despre telepatie. Ei bine, vă întreb : cum procedaţi ? Cum vă transmiteţi gîndurile ? Ce se petrece în creierul dumneavoastră în asemenea împrejurări ?

Carolini părea să se simtă şi mai puţin la îndemînă.

— Domnul meu, începu el şi se poticni de la aceste cuvinte. Este o problemă destul de... cum să spun, de complicată. De fapt...

— Ştiu. Este un secret profesional, ziceţi dumneavoastră. Să vă spun drept — adăugă Teodorescu însufleţit — am observat că gîndurile dumneavoastră ajung la mine cu o uşurinţă uimitoare, vă citesc ca dintr-o carte. Oare asta să fie explicaţia, sînteţi o persoană mai... predispusă ?

Carolini tăcu o clipă, făcînd eforturi disperate pentru a evita ca vreun gînd trădător să-i străbată mintea şi în acelaşi timp înjurînd de zor, în sinea sa, împrejurarea care-l făcuse pe acest Teodorescu să i se adreseze.

— Într-adevăr, zise Carolini, este un secret profesional, dar totuşi cîte ceva pot să vă spun. Eu citesc cu aten-

ție datele din buletinul de identitate și mă concentrez... înțelegeți... vreau să spun că mă gîndesc intens la ele... și atunci partenera mea, care captează gîndurile la fel de bine ca dumneavoastră, află cîte ceva din ele, uneori mai mult, uneori mai puțin.

— Aș fi tare bucuros să pot să stau de vorbă cu partenera dumneavoastră ! zise Teodorescu cu însuflețire.

Carolini oftă ușurat și cu acest prilej își relaxă vigilența interioară. În aceeași clipă, Teodorescu se întunecă la față și zise aspru :

— Prin urmare, tot ceea ce mi-ați spus a fost un pachet de minciuni ? V-am auzit gîndul : l-am dus !

Carolini se prăbuși pe marginea sofalei, distrus.

— Domnule Teodorescu, îmi pare rău... nu mie trebuia să vă adresați. Eu... eu sînt un biet iluzionist. Totul... totul se bazează pe trucuri. Trucuri bine cunoscute tuturor scamatorilor. Cum să zic... o să vă spun secretul. E simplu. Dar trebuie să muncești mult. E o muncă foarte grea, foarte plictisitoare, foarte monotonă. Stai și tocești săptămîni de zile, cu partenera. Ca la școală. Numai că dacă uiți lecția, te pedepsește publicul mai rău ca profesorul. Îți dă o notă pe care nu poți s-o îndrepți toată viața.

Lui Teodorescu îi părea acum rău că provocase asemenea descărcare emotivă.

— Știți, zise el, dacă vreți, puteți să nu-mi spuneți.

— Nu, nu, vorbi mai departe Carolini, cazul dumnevoastră este foarte rar. În viața mea, l-am mai întîlnit o singură dată și doar cum să zic... eu intru adeseori în legătură cu tot felul de oameni ciudați. De aceea trebuie să vă destăinui adevărul. Ei bine (Carolini înghiți cu greu) e vorba de un cod.

— Un cod ? făcu Grigore, nedumerit. Dar nu vă aud niciodată spunînd nici un cifru.

— Ba da, mă auziţi, dar nu vă daţi seama că este un cifru. Eu iau buletinul în mînă şi spun, de pildă : „Fii atentă ! Ascultă ! Cum se numeşte ?" Ei bine, aceste cuvinte „Fii atentă ! Ascultă ! Cum se numeşte ?" însemnează Petre. Am alte cuvinte cu care întreb atunci cînd răspunsul trebuie să fie Ion, Andrei, Vasile. Nu sînt prea multe nume de ţinut minte. Dacă numele e prea complicat sau neobişnuit, întreb altceva. Pentru vîrstă, există un alt mod de a pune întrebarea. „Ascultă ! Spune repede ! Fii atentă !" însemnează un anumit număr de ani. V-am spus, e un cod. Un cod pe care trebuie să stai să-l toceşti luni de zile, pentru ca să-l reţii perfect şi să nu te încurci... Asta-i tot.

Grigore Teodorescu îl ascultă, simţind cum îl cuprinde dezamăgirea.

— Văd că, într-adevăr, mi-aţi spus sincer totul, tot adevărul, zise el, stîngaci. Vă mulţumesc. Dar...

— Dar vă pare rău că l-aţi aflat, aşa e ?

Grigore Teodorescu înălţă din umeri.

— Nu mă aşteptam. Vă mulţumesc încă o dată şi vă rog să mă iertaţi.

— Staţi ! Nu plecaţi ! V-am povestit că am întîlnit odată pe cineva care are facultăţi asemănătoare cu ale dumneavoastră. O să vă dau adresa lui. Spuneţi că veniţi din partea mea.

Carolini aşternu cîteva cuvinte pe o foaie de hîrtie.

— Şi să ştiţi, adăugă el, conducîndu-şi vizitatorul, dacă vreodată o să vreţi să lucraţi în domeniul meu, sînt gata să colaborez cu dumneavoastră. Veniţi oricînd. Am putea pune la punct nişte trucuri grozave, cu care am rupe gura tuturor iluzioniştilor !

VII. telepații între ei

Un bătrînel cu părul alb, mărunțel de stat, puțin cocîrjat, cu un zîmbet surprinzător de tînăr pînă cînd îți dădeai seama că era format dintr-o dantură artificială, deschise ușa unei căsuțe de păpuși, rătăcită nu se știe cum la marginea cartierului plin de blocuri.

Grigore Teodorescu îl privi mirat, pentru că, la început grav și parcă cu gîndurile în altă parte, bătrînelul începu să-l fixeze foarte atent, să-și arate dinții și apoi să spună cu o voce răgușită :

— A, bine ați venit, orice prieten al lui Carolini este bine venit în casa mea ! Intrați, intrați, domnule... ? Nu, nu spuneți, gîndiți-vă doar. Deci, domnul Teodorescu, nu-i așa ? Încîntat !

Grigore intră, complet aiurit. Deodată, în mintea sa începură să se formeze imagini, și avu impresia că vede, ca la cinematograf, o mică scenă însoțită de subtitluri scrise.

— Nu sînt ziarist cum credeți, și nu am venit să vă iau un interviu, îmi pare rău că vă dezamăgesc.

Bătrînelul oftă.

— De cînd aștept ! zise el. Dar nimeni nu mă crede. Toată lumea rîde de mine și zice că sînt puțin țicnit. Puțin țicnit, înțelegeți ? Nu sînt crezut nici cînd le demonstrez evidența. „Trucuri." „Ai aflat totul de la cunoștințele, de la prietenii mei." „Bancuri ieftine." „Nu e posibil." Nu înțeleg, deci nu se poate.

Oftă din nou, apoi căscă ochii mari.

— Dar, de fapt, de unde ați știut că v-am luat drept ziarist ?

— Şi acum vă gîndiţi dacă nu cumva sînt un escroc, care are de gînd să vă întindă o cursă. Nu vă neliniştiţi, nu este cazul, domnule Bazilescu.

Bătrînelul scutură capul, emoţionat.

— Extraordinar ! exclamă el. Va să zică, asta e : dumneavoastră sînteţi un telepat. Şi dumneavoastră ! O, dar ce eveniment ! Ce plăcere !

Întîmplarea asta îl excita. Începu să tropăie cu paşi mici, plimbîndu-se dintr-o parte într-alta a camerei modeste, aducînd de ici un pahar, de dincolo altul desperecheat, scoţînd dintr-un dulap o sticlă cu vişinată făcută în casă, împingînd un scaun spre vizitator.

— Luaţi loc. Vă rog. Luaţi loc. Este de necrezut. Ştiţi, mă simţeam izolat, singur, neînţeles. Dar acum ! Acum e cu totul altceva. Sîntem doi. Să bem în cinstea acestui eveniment. O vişinată.

Făcu un gest de scuză.

— Bătrîna mea a făcut-o. E foarte bună, ştiţi. Vreţi şi nişte vişine ? Aşteptaţi puţin, vă dau scobitori.

Grigore Teodorescu tăcu, învăluit de acest torent de cuvinte, fără să ştie prea bine dacă bătrîna era bună sau vişinata şi nereuşind să citească în gîndurile care acum se succedau extrem de repede, ca o bandă de magnetofon desfăşurată cu viteze de cîteva ori mai mari decît a fost înregistrată.

— Fumaţi ! Fumaţi ! exclamă bătrînul. Nu vă sfiiţi, ştiu că aveţi poftă de o ţigară.

În sfîrşit, domnul Bazilescu se aşeză, extenuat de eforturile făcute, gîfîind oleacă.

— Aţi venit ca să aflaţi de la mine cum se face că dumneavoastră puteţi citi gîndurile, şi nu ştiţi cum să începeţi a întreba, constată el. Mda, la început şi mie mi-a fost greu. Ştiţi, eu am fost profesor de muzică. La

liceu, ştiţi. O profesiune foarte plăcută. Îmi plăcea să-i învăţ pe copii să cînte şi să asculte. Chiar şi pe cei afoni.

— Şi ? Cum aţi descoperit că puteţi citi gîndurile ?

Bazilescu începu să rîdă.

— Într-o bună zi, ascultam unul din copii, îl scosesem la tablă, şi deodată aud clar în urechi : „de nu m-ar întreba despre cheia de fa". Dar copilul tăcea. Am fost foarte turburat. Asta se întîmpla acum mai bine de douăzeci de ani...

— Aşadar, a venit... dintr-o dată ?

— Dintr-o dată. Brusc, mi-am dat seama că recepţionez gîndurile altora. Nu ale tuturor. Nici astăzi nu izbutesc să aflu ce gîndeşte soţia mea. Ciudat, nu ? Dar dumneavoastră ? Cum s-a întîmplat ?

Pentru întîia dată, Grigore povesti din fir-a-păr tot ce se întîmplase cu dînsul, începînd cu excursia de la munte şi terminînd cu vizita dezamăgitoare de la maestrul Carolini. Bătrînelul îl asculta cu luare-aminte şi puncta diferitele episoade interesante ale istorisirii cu chicotiri şi plesnituri peste propria-i falcă.

— Foarte interesant, afirmă Bazilescu, şi în acelaşi timp tipic. Tipic pentru un începător telepat. Vei vedea. Vei vedea cît de plăcut este să te bucuri de această însuşire. Cu timpul, ai să înveţi să-ţi conduci gîndurile mai dirijat, înţelegi ? Ah, dacă în loc să fim doi, am fi legiune !

Şi bătrînelul oftă.

— Ce vreţi să spuneţi ? îl întrebă curios Grigore.

— Nu vă gîndiţi ? Dacă toţi am putea să ne citim unul altuia gîndurile...

— Ar fi îngrozitor ! zise speriat Grigore Teodorescu. Am făcut această experienţă cu doi colegi de la birou. Sînt atîtea lucruri pe care este penibil să le afli.

— Domnule struţ, eu nu mă ascund, nici nu vreau să se ascundă alţii ! zise răspicat şi cu o fermitate neaşteptată Bazilescu.

— Şi totuşi... încercă să protesteze Grigore, dar Bazilescu nu-l lasă să vorbească.

— Îţi dai seama ce climat de sinceritate ar trebui să se instaleze, vrînd-nevrînd, într-o lume telepată ? O dată ce fiecare poate citi gîndurile vecinului, acesta nu se mai poate ascunde. Ştii proverbul : una spune, alta face şi alta gîndeşte. Va trebui să gîndească, să facă şi să spună acelaşi lucru, altfel impostura va fi evidentă.

Bătrînul nu-şi alegea cuvintele, nu se poticnea la fraze, vorbea ca la o lecţie adeseori repetată : era evident că aceste probleme îl preocupaseră multă vreme, că pentru el constituiau o preocupare permanentă, că le frămîntase în fel şi chip de mii de ori.

— Şi pe urmă, în acest fel, în această lume, oamenii răi vor deveni treptat buni. Pentru că răutatea le va fi îndată citită şi pentru că nu vor mai avea unde să şi-o ascundă. Înţelegi, domnule Teodorescu ? Ia imaginaţi-vă această lume viitoare, în care nimeni nu va ascunde nimic, mai întîi pentru că nu va putea ascunde, în al doilea rînd, mai tîrziu, pentru că nu va mai avea ce ascunde.

Teodorescu îl asculta vrăjit.

— Dumneata, domnule Teodorescu, continuă bătrînelul, mă vezi un om în vîrstă, un om care nu mai are nimic de făcut, decît să privească în jurul său, aşteptînd. Dar nu-i aşa ! Te rog să mă crezi, domnule ! Observ cum totul se schimbă în jurul meu, totul se transformă. Oamenii merg înainte. Dar între ei se află şi oi negre. Cît de mult ar simplifica totul această lume a telepaţilor pe care o aştept !

— Visuri ! zise Teodorescu.
— Ei bine, nu, îi şopti bătrînelul. Am visat multă vreme, dar acum sînt convins că ar putea fi aievea. De la dumneata, se vor contamina alţii. S-ar putea ca această exacerbare a unor posibilităţi latente pe care o prezinţi dumneata şi pe care o am eu, să fi fost datorată unor acţiuni microbiene sau virotice. Un virus, domnule Teodorescu, înţelegi ? Ei, ce spui despre teoria mea ?
Grigore nu ştia ce să spună. Un virus ? Ce sînt viruşii ? Nişte molecule foarte mari de substanţă vie ? De ce vie ? Pentru că... Dar gîndurile sale fură întrerupte de Bazilescu :
— Nu vei rezolva dumneata acum problema asta a virusurilor telepate. Ei bine, acum, că ne-am găsit, nu vrei să încercăm să deschidem ochii oamenilor ? Poate că printre noi se află mulţi telepaţi, care sînt orbi la ceea ce totuşi recepţionează ? Înţelegi, dacă am lărgi cercul nostru...
— Şi totuşi, zise Grigore, sînt unele lucruri pe care nu este bine să le cunoască alţii. Adeseori, te cuprind gînduri pe care tu însuţi le izgoneşti, care ţi-ar face ruşine să le afle alţii şi pe care de altfel tu însuţi le... cum să spun...
— Le repudiezi ?
— Da, le repudiezi. Şi pe urmă, mai sînt şi secrete. Secrete de stat, pe care toată lumea le-ar cunoaşte.
Bătrînelul rîse scurt.
— Dacă nici un stat nu va mai avea nimic de ascuns, atunci s-ar instaura pacea, universală, veşnică...
— Pacea nu depinde numai de cunoaşterea gîndurilor ascunse ! protestă Teodorescu. Parcă nu cunoaştem foarte bine anumite intenţii şi totuşi...

Bătrînelul se scufundă într-o meditaţie profundă.

— Da, s-ar putea să ai dreptate.

— De fapt, reveni Grigore, aş fi vrut de la dumneavoastră altceva. Aş fi vrut să ştiu...

— Da, da, ai dreptate, se grăbi să-l întrerupă Bazilescu, ca şi cum i-ar fi fost teamă să fie bănuit că a scăpat vreuna din emisiunile creierului interlocutorului său.

Îşi drese vocea, ca şi cum ar fi vrut să înceapă o lecţie şi continuă :

— În istorie s-au semnalat de multe ori transmiteri telepatice, dar, neputînd fi controlate ştiinţific, au fost întotdeauna puse la îndoială. Se cunosc în special comunicări între membrii unei familii, plecaţi la mare distanţă, care au aflat pe cale telepatică despre o catastrofă sau un deces.

— Am citit şi eu despre asemenea cazuri, dar au fost puse la îndoială sau chiar luate în derîdere.

Bătrînelul aprobă din cap.

— Este şi normal. Atîta timp cît nu se putea face un control... este firesc să te îndoieşti.

— Dar au fost şi fapte mai precise ?

— Da, au fost. În Uniunea Sovietică, în America, în Polonia, în Anglia, începînd din deceniul al cincilea al secolului nostru, au început să se întreprindă cercetări ştiinţifice. Şi oamenii de ştiinţă au rămas surprinşi pentru că, într-adevăr, rezultatele au depăşit aşteptările. De fapt, ei se aşteptau să obţină date negative şi în acest fel să respingă odată pentru totdeauna afirmaţiile despre telepatie, ca fiind nişte absurdităţi.

— Şi ce s-a realizat ? întrebă curios Teodorescu.

— Să-ţi citez, domnule Teodorescu, cazul pilotului australian Wilkins, aterizat forţat în Antarctica.

prin 1965. Prietenul acestuia, Harold Sherman, un cunoscut telepat american, a reuşit să intre în contact telepatic cu el şi a aflat astfel cu precizie latitudinea şi longitudinea locului de aterizare. Benzina i-a fost trimisă, omul a fost găsit exact în acel loc şi a putut fi salvat.

— Extraordinar !

— Înainte de aceasta, experienţe făcute de americani pe un submarin au demonstrat că s-au putut transmite unele date de pe bordul acestui submarin, scufundat în apele mării, pînă la un telepat situat la sute de kilometri distanţă, pe uscat.

— Şi ce au spus oamenii de ştiinţă ?

— S-au aplecat mai atent asupra acestor probleme. Astăzi sînt mulţi oameni de ştiinţă care sînt convinşi că telepatia există şi se ocupă serios cu studiul ei. Dar, să nu uităm, mai este cazul unui celebru telepat sovietic, Wolf Messing. A fost cercetat de institutele ştiinţifice din Uniunea Sovietică, care au confirmat posibilităţile lui uluitoare de citire a gîndurilor.

— Şi s-a găsit şi o explicaţie ?

— S-au găsit doar ipoteze. Vezi dumneata, domnule Teodorescu, lipsa unei explicaţii convingătoare : asta cred eu că este cauza pentru care mai sînt oameni care nu cred în existenţa acestor fenomene.

Grigore rîse.

— Vorbiţi atît de liniştit, de parcă şi dumneavoastră v-aţi îndoi.

— Ei, băiatule ! Iartă-mă că-ţi spun aşa, dar m-am obişnuit cu elevii mei. Şi pe urmă, dacă stăm să ne gîndim, eşti foarte tînăr faţă de mine, nu-i aşa ? Dar ce ziceam ?

— În legătură cu atitudinea dumneavoastră...

— Ehei ! La început, eram şi eu un entuziast, strigam pe toate zidurile, pînă cînd lumea a început să mă taxeze drept puţin sărit. Atunci, m-am domolit...

— Dar această necredinţă a oamenilor...

— E foarte naturală. Foarte-foarte naturală. Gîndeşte-te şi dumneata. Este o idee pe care am citit-o undeva. Te întreabă un oarecare : cum faci ca să citeşti gîndurile ? Cum le vezi ? Ei, ce-i răspunzi ?

— Că... văd un fel de imagini, sau un fel de cuvinte scrise care îmi transmit ceva sosit dinafară...

— Pentru mine, dragul meu, este foarte limpede, dar pentru cineva care nu ştie, care nu a simţit aşa ceva, e ca şi cum ai vorbi într-o limbă străină. Să trecem la exemplul pe care l-am citit undeva, mi se pare tot al telepatului sovietic. El zicea că putem presupune că am ajuns într-o ţară a orbilor. Aceea, poate, a lui Herbert Wells dintr-una din povestirile sale cele mai pesimiste, sau aceea a lui Maurice Maeterlinck... În această lume a orbilor, aşadar, nimeni nu bănuieşte că există posibilitatea de a vedea. Tu eşti singurul care vezi. Cineva, te întreabă : „Cum adică ? Dumneata poţi sesiza obiecte fără să le pipăi ? Îţi dai seama de obiecte situate la mai multe zeci sau sute sau chiar mii de metri ? Dar este de necrezut ! Spune-mi, cum procedezi ?“ Ei, ce-i răspunzi ? De fapt, ai putea să-i explici despre undele electromagnetice care constituie lumina, despre ochi ca organ receptor, despre transmiterea la creier a senzaţiilor primite de către ochi. Dar în cazul nostru, al telepatiei, nu cunoaştem încă baza ştiinţifică. Unii au zis că gîndurile s-ar transmite pe calea undelor electromagnetice. Au sărit în sus savanţii : comunicările la distanţe colosale care se pretind (ăsta e termenul lor)

că s-au realizat, nu sînt posibile cu puterile extrem de slabe ale curenţilor ce rezultă din activitatea corpului omenesc. Atunci ? Ce să explici, cum să explici ?

Grigore tăcu.

— Aşadar... zise el, dezamăgit.

Bazilescu zîmbi cu oarecare tristeţe.

— Văd. Îţi spui că nici aici nu ai aflat mare lucru. Că nu te-ai lămurit de loc. Că ai dat de un bătrînel simpatic — mulţumesc pentru apreciere — dar care nu ţi-a spus aproape nimic nou. Ce să fac ?

Grigore se ridică în picioare.

— Te aşteaptă soţia, ştiu, zise bătrînelul. Mi-a părut bine că ai venit la mine.

Teodorescu încercă să spună ceva.

— Nu trebuie să te scuzi, adăugă Bazilescu. Să ştii, domnule Teodorescu, că îmi va face întotdeauna mare plăcere să mă vizitezi... sau să-mi trimiţi mesaje gîndite !

VIII. planuri mari

Grigore se răsucea pe o parte şi pe alta în pat şi nu izbutea să adoarmă. Încet, ca să nu o trezească pe Mimi, se ridică în capul oaselor, ateriză în papuci şi se îndreptă spre baie. Aprinse acolo lumina şi se zări în oglinda care-l privea în fiecare dimineaţă, la ritualul bărbieritului.

— Cu tine, măi băiete, este ceva mai mult decît telepatic, spuse Grigore Teodorescu.

Grigore se strîmbă către sine însuşi, scoase limba, îşi trase colţurile ochilor în sus. Mici jocuri pe care nu şi le permitea decît în stricta sa intimitate.

Pentru ce atunci cînd Sile mi-a recepţionat gîndul, s-a şi înclinat în faţa dorinţei mele ? Pentru ce actorul de pe scenă a pronunţat acele cuvinte buclucaşe ? Cum se face că jucătorii Flamurei au putut face atîtea greşeli numai recepţionînd un gînd ?

Simt, am certitudinea că sînt pe punctul de a face o descoperire epocală. Păcat că nu ştiu încă ce anume trebuie să descopăr !

E aici ceva mai mult decît telepatia !

Şi cîte aş putea face !

Dacă gîndurile mele, transmise vecinilor, prietenilor, duşmanilor, pot influenţa în mare măsură comportamentul lor...

Nu chiar toţi. Unii sînt imuni.

Dar nu face nimic. Procentul destul de important de oameni influenţabili pe care i-am întîlnit pînă acum este încurajator.

Cum o să procedez ?

Nu ştiu cum, dar nu-mi fac probleme. Am tot timpul să mă gîndesc.

Privi în oglindă şi, dincolo de imaginea reflectată, parcă dincolo de luciul oglinzii, apăru astronava din Munţii Apuseni. Omul dinăuntrul ei îi întinse o mînă.

— Ei, vii cu noi ? În ţara noastră, a telepaţilor ?

Grigore se scutură îngrozit şi imaginea dispăru.

E de neconceput. Am început să am vedenii. Sau poate că într-adevăr sînt jucăria lor. A lor. Cine sînt ei ?

Dar de ce mă sperii, de fapt ? Pentru ce, dacă totul este numai gînd ?

Asta înseamnă nebunie, băiatule ! Încetează !

Dintr-o dată, Grigore simţi că-l năpădeşte somnul. Căscă o dată zdravăn, apoi stinse lumina în baie şi se îndreptă, bîjbîind, spre patul conjugal.

Înainte de a adormi, mai avu timp să-şi făurească cîteva imagini fantastice. Se vedea în acea neverosimilă ţară despre care vorbea Bazilescu. Toate gîndurile semenilor săi se adunau în mintea sa, toate gîndurile sale erau recepţionate de creierul oamenilor din jur. Mii de fraze ciocăneau în acelaşi timp, cerînd permisiunea să-i pătrundă în conştiinţă.

Ce confuzie, ce amestec greu de descurcat!

O clipă, neclară, îi pluti în minte o idee. Probabil, faptul că nu putem citi toate gîndurile tuturor este o măsură bună, o măsură de apărare... De apărare... Grigore se cufundă în somn.

Ar trebui făcută o selecţie. Dintr-o sută sau o mie de gînduri, să poţi să selectezi unul, acela care te interesează. Ce treabă pe tine, Grigore! Mîine, să nu uit să-i iau lui Ionică paltonul pe care l-am văzut în vitrină. Mîine, şeful spunea că vrea să stea de vorbă cu mine... Poate că mîine, o să vedem un film după-masă... Mîine..

Grigore se scufundă într-un somn greu, ca de plumb. Un timp, fu nefiinţa totală. Hipnos pusese stăpînire pe el şi nu avea de gînd să-l lase să-i scape dintre mîini.

Deodată, în somnul lui Grigore interveni alt somn. Dormea, dar ştia că doarme. Aproape că se gîndea: ia te uită cum dorm! Asemenea lui Don Quijote, un gînd îi străbătu mintea: binecuvîntat fie cel ce a inventat somnul!

Şi atunci, începu să viseze. Visa, şi în acelaşi timp ştia că visează, la fel după cum adineaori îşi dăduse seama că doarme.

La început, visul său îmbrăcă forma obişnuită a vieţii de fiecare zi. Se îndrepta spre tramvai, de dimineaţă, în mînă cu ziarul proaspăt cumpărat de la chioşcul de difuzarea presei. Cobora din tramvai, intra pe poarta Instituţiei unde lucra, semna condica. Creionul cu care trebuia să-şi scrie numele nu funcţiona. Îl arunca, îşi scotea stiloul : nici acesta nu funcţiona. Un creion cu pastă nu voia nici el să-l servească. Grigore începu să transpire. Ceasul ticăia într-una, inexorabil, ora de intrare în serviciu fusese de mult depăşită şi el tot încerca să semneze în condică, fără să izbutească.

— Ce vis idiot, îşi spuse Grigore, perfect conştient că tot ce i se întîmpla era în timpul somnului.

Apoi, plecă seara, pe stradă, şi merse mult, mult, obositor de mult, pînă ajunse la marginea oraşului, şi în jurul său nu mai erau case, ci doar cîmpii întinse, pînă la orizont, unde în întuneric cerul se confunda cu pămîntul şi numai licărirea stelelor mai făcea posibilă delimitarea orizontului. Era el, singur în această imensitate, între pămînt şi cer. Nu le citise niciodată, şi totuşi îşi aminti acum de cuvintele lui Virgiliu, în Eneida, şi ştia că sînt de Virgiliu, şi ştia aşişderea că erau din Eneida :

„Două porţi străjuiesc tăcuta casă a Somnului.
Aceasta din ivoriu lustruit, cealaltă din corn transparent,
Viziuni adevărate se ridică din cornul transparent,
Iar prin ivoriul lustruit străbat înşelătoare minciuni...“

„Să fie acesta ivoriul lustruit al imaginaţiei, sau cornul transparent al realităţii ?“ se întrebă Grigore, uimit de el însuşi.

Pentru că acest cîmp întunecat, uniform, unde singurul accident în calea privirii erau ramurile încovoiate şi întortocheate ale unui arbore îndepărtat, părea atît de real...

Grigore se înfioră : aerul devenise, subit, mai rece, o boare îngheţată se abătu o clipă pe lîngă dînsul, trecînd cu uşurinţă prin hainele subţiri. Grigore se înfăşură mai strîns în pătură, oftînd greu, dar nu izbuti să se convingă destul că visează. De astă dată, părea că se luptă cu sine însuşi, că o parte a lui era aici, în pat, sub pătura călduroasă, iar o altă parte a lui, sau el în întregime, se afla acolo, pe cîmpie, singur, sub bolta înstelată.

Privi sus, pe cer, şi printre miile de sclipiri, una — nu mai mare, nici mai strălucitoare decît celelalte — îi atrase privirea. O stea roşiatică, ce licărea. Era ca şi cum o fată i-ar fi făcut cu ochiul.

Şi Grigore îşi luă zborul. Spre cer zbura, şi pămîntul în urma sa se micşora rapid, ca un balon, ca o minge, ca o bilă. Îşi dădu seama că este tras de mînă în imensitatea spaţiului şi, fără să ştie de ce, se lăsă dus, liniştit, fără acea panică ce însoţeşte întotdeauna zborurile nesfîrşite din vise.

Era înconjurat de stele, mai numeroase, mai frumoase, mai vii decît în orice noapte de august pămînteană. Erau acolo astre albastre, albe, roşii, ca un uriaş joc de artificii.

Şi dintr-o dată, fără nici o tranziţie, în faţa lui apăru o fiinţă stranie. Grigore îşi dădu seama că zborul încetase, că picioarele lui erau bine ancorate pe un sol necunoscut, moale, friabil ca un ţărm de nisip.

— Bine ai venit la noi, prietene !

Îi vorbea ființa de pe planeta necunoscută. Era o fată frumoasă, cu părul arămiu, cu ochii verzi, cu buzele senzuale, cu un gît subțire, delicat. Restul corpului, învăluit într-o largă mantie, era ascuns ochilor lacomi ai pămînteanului.

— Privește, îi spuse fata. Caută în mintea mea. În ea ai să vezi tot ce visezi acum.

Grigore privi, puțin temător. În fața lui se întindea din nou o cîmpie întinsă, dar era lumină. Vedea cu o claritate desăvîrșită și în același timp știa că nu ochii lui îi transmiteau aceste imagini. Se răsuci în pat, mormăind nemulțumit, simțind că e gata să se trezească și refuzîndu-și această întrerupere brutală. Visa. Sau nu visa ? Dacă s-ar fi trezit, ar fi știut : dar prefera să doarmă mai departe.

Lumina ce îmbăia totul nu era aceea a soarelui. O lumină verzuie, puternică învăluia peisajul calm, dîndu-i un aspect straniu.

— Unde mă aflu ? o întrebă pe fată.

— Nu are importanță, pămînteanule. Numele nu-ți va spune nimic. Nici nu l-ai putea rosti. Vino cu mine.

Înaintau fără să pășească, zburînd ușor peste cîmpia netdă. Lumina verzuie începuse să scadă.

— Să ne grăbim, spuse fata. Eu nu mai pot rămîne aici, la suprafață. Vine noaptea înghețată.

În sol, se ivi o deschidere circulară, spre care convergeau acum cîteva sute de ființe care, ca și ei, nu pășeau, ci învăluiți în mantii lungi, planau, desprinși parcă de legile gravitației. Pe măsură ce se apropiau de gura tunelului, mai numeroși erau cei ce încercau să pătrundă în interior.

— Mai repede, te rog, mai repede ! îi spuse fata, trăgîndu-l de mînă.

Grigore îşi dădu seama că nu ştie să zboare, că reprezenta pentru ea un balast.

— Lasă-mă aici, zise el.

— Nu, nu, răspunse ea, cu groază. Noaptea, la noi viaţa nu mai rămîne deasupra. Totul îngheaţă. Şi aerul. Mai iute, mai iute, te rog, te rog !

Lumina devenise acum palidă, verdele se combinase cu cenuşiul, cu o licărire roză, dînd o sumbră pastelare cafenie a tuturor imaginilor. Aerul se răcise brusc. Fata ajunse deasupra gurii tunelului şi, împreună cu Grigore aştepta să-i vină rîndul să pătrundă. Înaintea lor, zeci de alte femei şi bărbaţi stăteau nemişcaţi, tăcuţi, suspendaţi în atmosfera îngheţată, în timp ce, doi cîte doi, cei mai apropiaţi intrau în întunericul subsolului.

Fata avu un fior, îşi îndreptă ochii verzi cu reflexe aurii spre Grigore, se strînse aproape, aproape.

— Mi-e teamă, murmură ea, mi-e teamă. Dacă nu ajungem la timp...

Frigul se făcea din ce în ce mai pătrunzător. Grigore simţi nevoia să întrerupă visul care se transformase în coşmar.

Dar fata cu părul arămiu se strînse şi mai tare, aproape de el :

— Nu, nu ! îi spuse ea, cu glas rugător. Nu pleca, nu mă părăsi acum. Trebuie să vezi totul. Aşteaptă, te rog ! Aşteaptă încă puţin...

— Dar unde vrei să mă duci ?... o întrebă el, şi atunci îşi dădu seama că toţi ceilalţi din jurul lor evitau, în mod ostentativ, să-l privească.

— La noi.

— Nu vreau să rămîn acolo !

Fata îl privi, tristă.

— Nu ai să rămîi, dacă nu vrei. Nu am nici o putere asupra ta. Poţi pleca în orice clipă.

Şi Grigore rămase. Prin hainele sale, prin mantia largă a fetei cu ochii verzi, simţea căldura corpului ei. Împrejurul lor, gerul aprig se lăsase, iar cerul se făcuse aproape negru, ostil, cu stele care păreau tot atîţia ochi răutăcioşi.

— Să intrăm, zise fata, şi suflul ei se transformă într-un mic norişor îngheţat.

Pătrunseră amîndoi împreună, prin acel tunel în care abia încăpeau amîndoi, îmbrăţişaţi. Dacă ar fi trebuit să păşească, ar fi însemnat să meargă de-a buşilea, pentru că înălţimea canalului nu era mai mare de un metru şi jumătate. Dar ei înaintau plutind, cu picioarele înainte, şi Grigore îşi spuse că tunelul acesta pare să nu aibă sfîrşit, că trebuie să se termine odată acest vis, şi în acelaşi timp fata se agăţă cu mai multă deznădejde de dînsul, ca şi cum ar fi ştiut că îi trecuse prin minte s-o părăsească.

— Nu mai este mult, şopti ea.

Într-adevăr, tunelul începu să se lărgească şi, deodată, ajunseră într-o imensă peşteră, iluminată din toate colţurile, din toate unghiurile. În mijlocul unei pieţe largi, ţîşnea dintr-o fîntînă o apă colorată în roz. Aceasta era chiar culoarea ei : nu era vorba despre nici un efect de lumină.

În jurul fîntînii, aşezaţi pe un fel de fotolii cu forme ciudate, sau stînd imobili, sau suspendaţi în aer, locuitorii acestei planete se plictiseau. Aceasta era senzaţia pe care o avea Grigore, privindu-i : oameni — căci erau perfect antropomorfi — care nu au ce face, care se în-

vîrtesc gravi şi inactivi, ca bolnavii în preajma unui izvor de apă minerală, într-o staţiune de tratament.

Fata se îndepărtase acum de Grigore, îl ţinea de mînă şi-l conducea încet printre aceste persoane care nu-i acordau nici o atenţie.

— Şi acum, încotro ? o întrebă neliniştit.

— Nu-ţi fie teamă, pămînteanule, îi spuse ea zîmbind.

Se îndreptară, spre una din clădirile masive care înconjurau piaţa. Înainte de a intra pe o poartă sculptată, cu reliefuri reprezentînd ciudate animale ieşite parcă dintr-o mitologie africană, fata îşi îndreptă spre el ochii verzi şi-i şopti, cald :

— Îţi mulţumesc că ai rămas.

Un coridor lung, cu picturi murale ciudate, pe care-l străbătură fără să se grăbească. Imaginile reprezentau cîmpii largi, iluminate verzui, pe care se înălţau mari clădiri piramidale, cu compartimente spre cerul liber, asemenea turnului Babel din viziunea lui Peter Breugel. Giganticele edificii, situate pe o bază vastă şi terminate în vîrf printr-o săgeată, păreau populate la fiecare etaj de familii numeroase, robotind şi agitîndu-se încolo şi încoace, ca nişte furnici harnice.

Grigore se opri să privească mai atent acest tablou impresionant şi, dintr-o dată, avu impresia că imaginea este plină de mişcare. Oamenii reprezentaţi pe frescă nu rămîneau pe loc, ci mergeau de colo pînă colo, unii intrau, alţii ieşeau din încăperi... Simţi o apăsare uşoară pe mînă.

— Să mergem, îi spuse fata şi Grigore o urmă, fără să-şi dezlipească ochii de pe picturile murale grandioase, care păreau că restabilesc, fără o ordine precisă, istoria unui popor sau al unei umanităţi.

Pătrunseră într-o sală de dimensiuni modeste, ajunseră la o uşă dublă care se deschise singură în faţa lor. Fata îi făcu un semn cu mîna.

— Intră.

Grigore pătrunse şi în urma lor, uşile se închiseră, fără zgomot.

— Bine ai venit, spuse o voce bărbătească plăcută, caldă.

Grigore privi împrejurul său. Într-unul din colţurile odăii, în picioare, se afla un om înalt, învăluit într-o mantie bogată, verzuie, cu reflexe albăstrui.

— Îţi mulţumesc, pămînteanule, că ai acceptat să vii în mijlocul nostru, continuă el.

Grigore privi în jurul său, neliniştit. Pe unde ar fi putut fugi, la nevoie ? Cum ar fi putut scăpa de cursă, dacă era vorba de o cursă ? O singură uşă — aceea pe care intrase, era vizibilă. Şi de acolo, încotro ? Deodată, îşi aminti că de fapt visa, că era suficient...

— Într-adevăr, zise omul, ne poţi părăsi oricînd vrei. Dar pentru dumneata nu există nici un pericol. Pentru că dumneata nu eşti în realitate aici. Eşti numai în proiecţia noastră nervoasă. Primejdia continuă, neîntreruptă, ne ameninţă numai pe noi.

Grigore se scutură, uimit. Eu nu sînt aici ? Dar am în mîna mea mîna fetei cu părul arămiu. I-am aspirat adineaori răsuflarea caldă şi parfumată. I-am simţit căldura trupului, lipit, de al meu.

— Nu, pămînteanule. Nu eşti aici. În decursul timpului, noi, cei de pe această îndepărtată planetă, am învăţat să ne transmitem gîndurile, între noi. Ai văzut că nimeni nu spune niciodată nimic. Nu este necesar. În lumea noastră nu ai ce să spui, pentru că fiecare ştie ce gîndeşte celălalt. Iar acum, am intrat în legătură cu

tine, pămînteanule. Aşa se face că în această noapte, tu trăieşti printre noi. Ţi se pare că visezi, dar în realitate recepţionezi gîndurile noastre, ale mele şi ale acestei fete.

Grigore se răsuci neliniştit în pat. Era evident că dormea ! Dar ce vise stranii se pot ivi cîteodată !

— Ce pericole vă ameninţă ? Şi cine eşti dumneata ? întrebă el.

— Sînt cel care conduce, în acest moment, poporul acestei planete. Cum s-ar spune, la voi, ceva similar cu „preşedintele". Nu sîntem mulţi. Am rămas puţini, pentru că pericolul creşte neîncetat.

— Pericolul ?

— Ai văzut picturile murale pe coridor ? Sînt numai cîteva din aspectele minunate ale vieţii noastre înfloritoare din trecut. Astăzi sîntem izgoniţi de pe suprafaţa solului. Putem rămîne acolo doar cîteva ore. Cînd vine întunericul, exodul trebuie să se termine : ne refugiem în peşteri. Amenajate, este adevărat, dar se aseamănă, pînă la urmă, tot cu nişte închisori.

— Vă izgoneşte frigul ?

— Acesta ar fi fost uşor de combătut. Pericolul cel mai mare se datoreşte unor emanaţii toxice apărute în cursul ultimului mileniu. Ele se formează prin alterarea reversibilă la întuneric a atmosferei noastre.

— Oxigen ? Azot ? murmură mirat Grigore.

Omul rîse.

— Nu, nici oxigen, nici azot.

— Dar şi eu am respirat...

— Evident. În realitate, este vorba despre cu totul alte gaze, dar dumneata nu ai respirat atmosfera noastră, tot aşa după cum...

Fata interveni, întrerupîndu-i :

— Iertaţi-mă, dar...

— Ai dreptate, fata mea. Aşadar, iată-ne, pămîntene. Reduşi la această viaţă de cîrtiţe, căutînd cu aviditate cîmpiile largi, aerul, soarele, dar siliţi zilnic să ne tîrîm în peşterile noastre izolate cu grijă... De aceea, am trimis o cosmonavă, mai multe, să caute alte lumi. Şi am ajuns şi la voi.

— Cosmonavă ?

— Întocmai. Cosmonava pe care aţi văzut-o pe munţi.

— Şi... vreţi să veniţi pe pămînt ?

„Preşedintele“ surîse, trist.

— Din nefericire, atmosfera voastră este pentru noi foarte toxică. Pînă acum, nu am găsit o altă planetă care să ne ofere condiţii de supravieţuire.

Grigore îl privi, uimit, apoi se întoarse spre fată.

— Dar înfăţişarea voastră... este identică cu a noastră.

Fata zîmbi.

— Nu cerceta aceste legi, spune un poet al vostru.

— Şi astronava asta... mi-a dat mie posibilitatea de a primi şi transmite gînduri ? întrebă Grigore, lovit de o idee.

— Sistemul nostru nervos a suferit, în decursul timpului, neîncetate perfecţionări, explică preşedintele. Biochimiştii noştri au descoperit substanţele care, intervenind direct asupra sa, fac posibilă nu numai transmiterea gîndurilor, dar şi alte însuşiri. De pildă, posibilitatea de a accelera, la nevoie, influxul nervos. Sau de a exacerba unele simţuri. Sau de a scoate din cele mai prăfuite unghere ale creierului, din subconştient, orice impresiuni s-au cuibărit acolo cîndva...

Fata îl trase pe Grigore de mînă şi, lin, ieşiră din încăpere, plutind. Grigore încercă să se întoarcă. Voia să-l mai întrebe pe „preşedinte", să-şi ia măcar rămas bun, dar se lăsă în voia fetei.

O grădină în miniatură, cu flori ciudate, cu petale de forma unor triunghiuri, pătrate şi alte figuri geometrice cu laturile drepte apăru sub ei. Lin, fata coborî şi şi se aşeză pe o bancă moale, căptuşită cu iarbă fină.

— Asta este o părticică din ţara noastră, spuse ea. Pămînteanule, mi-eşti drag. Rămîi aici, cu mine?

Faţa ei era aproape de a lui, ochii i se scufundau în privirea sa, părul arămiu îi atingea faţa.

— Dar... dar asta este imposibil, nu ai auzit ce spunea preşedintele? Eu nu sînt aici. Numai gîndurile...

— Şi dacă, pentru totdeauna, gîndurile noastre ar rămîne împreună? Dacă noi doi... Tu nu ştii, încă, ce înseamnă iubirea adevărată. Te voi învăţa...

Grigore respiră parfumul îmbătător al fetei şi se zvîrcoli neputincios, în patul său pămîntean.

— Eşti frumoasă, şopti el. Eşti neînchipuit de frumoasă. Dar nu se poate. Nu, nu, nu mă poţi opri aici. Ştiu ce vrei, vrei ca prin mine să ajungi să-ţi poţi continua existenţa ta pe pămîntul meu? Dar asta este imposibil. Eu... Nu, nu...

Şi Grigore se răsuci pe o parte şi pe alta, strigînd: „Nu, nu".

În dormitor se aprinse lumina. Mimi se aplecă asupra lui:

— Ce s-a întîmplat, dragă? îl întrebă ea, îngrijorată.

Grigore îşi trecu mîna peste faţă, murmură cu gura uscată:

— Nimic, nimic. Am visat urît.

Soţia sa respiră uşurată.

— Bine că a fost numai asta. Şi ce ai visat ?

— Fleacuri. Prostii. Nu ştii cum visează omul ? Grigore oftă adînc. Se uită la ceas.

— Aşa de tîrziu ? Peste un sfert de oră sună deşteptătorul. Nu mă mai culc. Mă duc să mă bărbieresc, hotărî el, dar încă nu se ridică.

„Dumneata nu ai respirat atmosfera noastră, tot aşa după cum..."

„Iertaţi-mă, dar..."

Ce anume ar fi voit fata să-l împiedice pe „preşedinte" să spună ? Pînă la urmă, „preşedintele" spusese acest lucru sau nu ?

„Înfăţişarea voastră este identică cu a noastră, a pămîntenilor !..."

„Nu cerceta aceste legi..."

Adică ? Nu cumva locuitorii planetei necunoscute aveau în realitate un aspect cu totul diferit de cel al oamenilor ? Iar fata cu părul arămiu şi ochii verzi era numai o creaţie a propriei mele imaginaţii, sau rezultatul unei sugestii, sau...

Prostii. Un simplu vis. La naiba cu visele. O însăilare a preocupărilor mele legate de telepatie, cu amintiri răzleţe din diferite lecturi despre îndepărtate planete locuite. Atîta tot. Sau ?

...Înainte de a se ridica din pat, o privi pe Mimi. În cămaşa ei de noapte boţită, cu părul despletit, cu faţa lucioasă încă, datorită cremei, cu riduri pornind din colţul ochilor, soţia lui nu semăna, hotărît nu, cu fata din cealaltă lume.

Grigore dădu imperceptibil din umeri, coborî din pat, încercă să afle ce gîndeşte soţia sa. O clipă, ră-

mase surprins : în mintea sa nu găsea nimic. Un alb complet. Nu gol, ci alb, ca o foaie de hîrtie nescrisă.

— Ce cumplite pot fi uneori visele ! spuse Mimi.

Dar înăuntrul său Grigore nu mai auzea nimic. Îşi trecu mîna peste frunte.

Aşa se termină, oare ? Am pierdut legătura cu nava, am pierdut totul ? Şi niciodată, niciodată nu va reveni fata cu părul arămiu ? La revedere. Revedere, sper. Şi acum, sus ! Mă aşteaptă contabilitatea.

5. ultima întîlnire

Era una din acele zile de toamnă în care totul respiră melancolia. Pe stradă, arborii afişaseră culori pastel, cu o tristă predominare a brunului. Cerul era înnorat, cenuşiu, iar vîntul, călduţ încă, adia domol, fără entuziasmul juvenil al primăverii şi nici cu încruntarea acerbă a iernii.

Mariana păşea sprintenă pe stradă, la braţul doctorului George Simu, privind curioasă ba în dreapta, ba spre stînga.

— N-ai mai umblat niciodată prin cartierul ăsta ? o întrebă el.

— Niciodată. Stai, aici trebuie să fie. Numărul 23. Aşa mi-a spus. Ora cinci după-masă.

— E cinci şi zece ! zise alarmat doctorul.

— Tocmai bine. Nu se făcea să ajung prima. La revedere şi-ţi mulţumesc că m-ai condus.

— La revedere... şi mîine... începu el timid.

— Da, da, ne-am înţeles, îmi dai telefon, vorbim... La revedere.

Era nerăbdătoare să intre, să-şi revadă însoţitorii ocazionali din excursia de pomină a acestui an. Se opri în faţa uşii şi, înainte de a apăsa butonul soneriei, mai permise cîteva clipe gîndului să zăbovească asupra doctorului Simu.

Uşa se deschise şi în pragul ei apăru Eugen Negulescu. Cîteva secunde, o privi nedumerit, apoi îşi aminti şi ochii i se iluminară :

— Bine aţi venit ! Poftim, poftim !

Mariana îl examină, bănuitoare :

— Probabil că sînt prima.

— Cea mai punctuală !

Doctoriţa strîmbă din nas.

— Ciudat, zise ea.

Fizicianul o pofti în casă. Mariana cercetă din ochi încăperea în care Eugen Negulescu încerca să şteargă cu cea mai mare dexteritate urmele vizibile ale somnului său de după-masă întrerupt acum cîteva minute.

— S-ar spune, zise Mariana, care de cele mai multe ori evita să umble pe cărări lăturalnice, s-ar spune că de fapt ai uitat întîlnirea fixată acum o lună. Exact acum o lună...

Eugen Negulescu se opri şi se înroşi, ca un elev care este prins că trage la fit. Apoi, zîmbind larg, recunoscu.

— Da, este adevărat, zise el, dar au fost între timp atîtea de făcut, încît pur şi simplu am neglijat să mă mai uit în calendar, dacă mă crezi ! Iată, în agenda mea... (Şi Eugen se căută frenetic prin buzunare, scoţînd pînă la urmă un carneţel destul de soios)... priveşte aici !

Pentru data din acea zi, în agendă Eugen scrisese : „Întîlnirea cu cei de pe munte, la mine acasă".

— E foarte clar, zise Mariana. Dar ceilalţi ?

— N-am nici o veste din partea lor...

Mariana se căută în poşetă şi-şi scoase carneţelul cu adrese.

— Dacă toţi au păţit ca dumneata ! zise ea, răsfoind. Iată adresa şi telefonul lui Teodorescu. Ce-ar fi să-l întrebăm ?

Negulescu se apropie de telefon, formă numărul.

— Teodorescu Grigore ? întrebă el. Ce faci, domnule ! Te aşteptăm. Cum ? Cei de pe munte. Poftim ? Ai uitat !

Eugen Negulescu scutură din cap scandalizat.

— Era vorba să ne întîlnim şi să ne spunem impresiile... Acum, ce facem ?

Figura lui Negulescu exprimă mirarea, în timp ce asculta ceea ce-i spunea Teodorescu.

— Bine, aşadar, soseşti pînă într-un sfert de oră ? Te aşteptăm cu sufletul la gură !

Puse receptorul la loc, se întoarse surîzînd către Mariana :

— Va veni, deşi prevede un scandal monstru — termenul îi aparţine — din partea nevesti-si.

— Dar de ce te mirai atîta la telefon ?

— Mi-a comunicat că are să ne povestească cîteva lucruri de necrezut.

Mariana zîmbi la rîndu-i. De necrezut ? Ar fi putut şi ea să-şi aducă obolul la o întrunire cu povestiri de necrezut ! Dar... avea s-o facă, într-adevăr ?

Cineva sună la uşa de intrare şi Eugen Negulescu se ridică să deschidă. Rămasă singură, Mariana îşi puse din nou întrebarea care nu-i dădea pace de cîteva zile : să mărturisească acum, în faţa acestor oameni, toate întîmplările sale ? Cine erau, de fapt, aceste persoane care peste puţină vreme aveau să se întîlnească aici ? Nişte străini, sau, în cel mai bun caz, nişte cunoştinţe întîmplătoare, fără legăturile reale de viaţă trăită în comun ale vechilor prieteni. Cu o singură excepţie, a acelei memorabile zile de pe munte...

Eugen Negulescu se întoarse, însoţit de Petre Iordan.

...Stăteau toţi patru — Mariana, Petre, Eugen, Grigore — instalaţi în fotoliile largi sau pe sofa — şi tăceau. Fiecare ar fi dorit ca oricare din ceilalţi să înceapă. Nerăbdătoare, Mariana destrămă tăcerea :

— Ei bine ?

Grigore se mişcă în locul său, fără să se hotărască să spună ceva. Petre tuşi. Ceilalţi trei îl priviră cu speranţă, dar tînărul îşi pierdu pe loc curajul şi înghiţi în sec. Eugen se ridică în picioare, scoase o sticlă de coniac :

— Este clar că avem nevoie de o substanţă care să ne... cum zic medicii, Mariana ? Să ne... dezinhibe, nu-i aşa ? Cine preferă lichior, să ridice mîna !

— Îmi amintesc, zise Mariana, sorbind lichidul dulceag, în timp ce bărbaţii atacau entuziaşti coniacul, îmi amintesc foarte bine de asociaţia noastră, acolo sus, pe munte. Parc-ar fi fost ieri. Cineva dintre noi spunea : „Să ne întîlnim peste o lună din nou, toţi patru,

la Bucureşti. Pînă atunci, ciudatele evenimente pe care le-am trăit se vor sedimenta în mintea noastră. Vom vedea mai clar, vom judeca mai limpede".

— Îmi recunosc cuvintele ! zise Eugen, ridicînd două degete, ca la şcoală. Eu sînt vinovatul.

Grigore Teodorescu îşi aprinse o ţigară, trase un fum adînc în piept şi remarcă :

— Nu mi-a trecut atunci prin minte că or să se adauge încă multe alte evenimente alături de dispariţia misterioasă a navei cosmice !

— Alte evenimente ? îl întrebă Iordan.

Grigore lăsă ţigara pe marginea scrumierei, privi, prin transparenţă, lichidul din pahar şi mărturisi :

— Da, alte evenimente. Aproape de necrezut.

Începu, domol, să povestească. Încetul cu încetul, întîmplările prinseră să se depene, ireale. Grigore se opri la jumătatea istorisirii sale :

— Acum, cînd vă spun toate astea, mi se par şi mie poveşti.

Ceilalţi trei făcură semne de încurajare. Eugen se ridică în picioare şi-i umplu din nou păhărelul cu coniac.

În sfîrşit, Grigore Teodorescu termină cu visul, apoi trase o duşcă de coniac, se oţărî puţin, suflă greu şi tăcu.

— Şi acum ? întrebă Mariana.

— Ce gînduri îi trec prin minte prietenului nostru Petre Iordan ? se interesă Eugen.

Petre, care visa tocmai atunci la Ana, roşi brusc. Grigore înălţă din umeri, trist :

— Ştiu tot atît cît ştiţi şi voi. Mi-am pierdut darul. După acel vis, mi l-am pierdut...

Se aşternură cîteva clipe de tăcere. Petre Iordan îşi amintea zilele uneori fermecătoare, alteori apăsătoare ale memoriei sale exacerbate. Oftă imperceptibil... Mariana îşi imagină bătăile accelerate ale inimii lui George Simu, pe care în viitor nu le va mai putea auzi decît cu stetoscopul, sau dacă îşi va lipi urechea pe pieptul său. Ceea ce... Eugen Negulescu se gîndi la momentele de maximă concentrare, cînd izbutea în acel interval de timp atît de scurt cuprins între două ticăiri ale ceasului, să scrie douăzeci de pagini sau să creeze două sute de idei.

— Este ciudat, zise Petre Iordan. Fenomene de telepatie s-au mai întîmplat. Dar la dumneavoastră a fost, cred, ceva mai mult. Aţi reuşit să impuneţi unora din oamenii care vă recepţionau gîndurile, dorinţele sau pur şi simplu ideile dumneavoastră.

— Şi mai este încă un lucru straniu, remarcă fizicianul. Pare-se că atunci cînd am jucat acel joc copilăresc al dorinţelor, sus pe munte, în sala afumată a cabanei Padiş, mi se pare, spun, că...

— Exact, îmi amintesc ! zise Mariana. Exact asta ţi-ai dorit !

Grigore dădu din cap.

— Hm, asta-mi sugerează o explicaţie, adăugă Mariana. Să vedem. Dumneata, ce dorinţă ai avut ?

— Eu ? făcu Iordan, simţindu-se — nu ştia de ce — cu musca pe căciulă.

— A, da, îmi amintesc : o memorie teribilă. Ei bine, cum a fost ?

— A fost, murmură Iordan. Teribilă. Dar... astăzi, nu mai este. Îmi vine greu să cred că n-am visat !

— Ancheta continuă, zise Eugen. Eu voiam accelerație și am avut-o. Din fericire, am terminat !

— Din fericire ?

Fizicianul suspină fără să răspundă.

— În ce mă privește, am auzit mai bine, așa cum doream, mărturisi Mariana.

— Ei bine, și care este explicația ?

Mariana ezită o clipă, înainte de a vorbi.

— Autosugestia ? zise ea.

Ceilalți trei se scuturară.

— În ce sens ? întrebă fizicianul.

— Cum adică, zise plin de revoltă Iordan, eu m-am autosugestionat că am memorie și am avut-o ?

— Și eu, am vrut să ghicesc gîndurile oamenilor atît de mult, încît pînă la urmă le-am ghicit ? întrebă nedumerit Grigore Teodorescu. Nu ține !

— Într-adevăr, după cum foarte bine a rezumat situația prietenul nostru, „nu ține", spuse Eugen Negulescu.

— Bine, atunci nu e autosugestie, acceptă Mariana, placidă.

— Stai, stai, nu așa, continuă fizicianul. Poate ai vrut să spui că de fapt nimic din toate astea nu ni s-a întîmplat ? Că le-am visat ?

O clipă, tăcură, întrebîndu-se dacă fusese într-adevăr vis. Apoi, dintr-o dată, toți vorbiră :

— Absurd !

— Zile întregi de somn ?

— Imposibil !

Mariana şopti, ca pentru ea :

— Într-adevăr, nu a fost vis. Dar, în acest caz, explicaţia ?

Grigore Teodorescu îşi aprinse automat o nouă ţigară, apoi îşi dădu seama şi ceru din ochi voie celor de faţă.

— Dacă-mi amintesc eu bine, zise el, chiar dumneavoastră vorbeaţi acum o lună despre ştirile din ziare, şi spuneaţi că sînt...

— Fanteziste ! recunoscu Mariana. Da, spuneam că sînt invenţii ştirile despre navele cosmice ce dispar, dar lasă în urma lor oameni cu... cu...

— Cu memorie mai bună ! zise Iordan.

— Cu viteze însutite de reacţie a sistemului nervos ! adăugă Eugen.

— Cu putinţa de a transmite şi recepţiona gîndurile ! zise Grigore.

— Şi acum, continuă Eugen, încerci să ne faci să credem că e vorba despre autosugestie ?

— De fapt, ar fi logic. Dacă toţi am dorit să căpătăm aceste proprietăţi, şi dacă toţi am crezut în realitatea navei... spuse Petre Iordan.

— Prin urmare, substanţele emise de nava cosmică sînt vinovate ? întrebă Mariana, căutînd o confirmare. Acel fum dulceag...

— Toate astea să fie datorite acţiunii acelei substanţe misterioase ? murmură Iordan.

Dar nimeni nu se grăbi să-l sprijine. Dacă cineva ar fi afirmat că o navă cosmică a săpat un tunel pămîntean enorm, legînd antipozii între ei, cei patru, şi mulţi

alţii, s-ar fi minunat dar pînă la urmă ar fi crezut. Cînd însă o navă cosmică, sau o tabletă, sau un mănunchi de radiaţii, ajunge pînă înăuntrul propriei noastre fiinţe, pînă la legăturile dintre fibrele nervoase, pînă înăuntrul celulei, ai o răbufnire de revoltă. Nu, e prea intim ! Nimeni nu are voie să intre acolo ! Şi nici nu poate s-o facă. E mai bine să fie opera propriei noastre fiinţe : autosugestie, mai merge. Influenţă exterioară ? Nu... Nu !

Întrebarea Marianei rămase fără răspuns.

— „Vom vedea mai clar", cită, ca prin vis, Petre Iordan. Oare vedem acum mai limpede ?

— Din punct de vedere medical, este posibil — zise Mariana. Din nava cosmică s-au desprins, s-au evaporat, s-au sublimat — cum vreţi să spuneţi — unele substanţe care au acţionat asupra sistemelor noastre nervoase.

— Şi dacă aceste substanţe au acţionat, nu cumva ele au produs o stare de sugestie, asemenea anumitor stupefiante ? Marijuana, Peyotl, mai ştiu eu care... Un stupefiant venit din alte lumi !

Petre Iordan îl privi fix pe Eugen.

— Nu, îl contrazise el. Toate acţiunile noastre au avut martori. Ipoteza asta a visului permanent trebuie să o înlăturăm.

— Dar visul meu ? întrebă Grigore. Cel cu planeta misterioasă ?

— A fost provocat de preocuparea pe care ai avut-o mereu, în legătură cu ciudatele fenomene ce se petreceau cu dumneata, zise Mariana, sec.

— Sau poate că era un vis telepatic, venit de la nenumăraţi ani-lumină ? sugeră Petre Iordan.

— Asta ar fi o explicaţie interesantă, deveni Mariana visătoare. Nava şi fenomenele... O substanţă trimisă de necunoscuţi de dincolo de stele, în dar...

Eugen se revoltă :

— Divaghezi ! Să fim serioşi ! Dacă vrei, accept existenţa unor substanţe excitante, dar complicaţia asta cu visele, cu planetele, cu...

— Şi atunci, de unde a venit nava, din ce loc ?

Nimeni nu rosti nici un cuvînt, cîteva minute.

— Poate că o astfel de substanţă farmacodinamică nu ar fi greu de alcătuit, zise Petre Iordan. Chimiştii ar putea să încerce... Mai sînt şi alte medicamente care...

În ochii lui se aprinseră sclipiri.

— Şi misterul nostru ? întrebă Grigore.

— Misterul, de data asta, a trecut, mi se pare, prea repede pe lîngă noi. Prea repede !... Poate că va mai fi nevoie să mai apară în viaţa noastră încă o navă cosmică...

„Încă o fată cu părul arămiu, de pe planeta necunoscută ; încă o dată Mira ; din nou aventura ; încă o dată, trista şi buna amintire permanentă..." gîndiră ei.

— Numai că, de data aceasta, nu trebuie să o lăsăm să se sublimeze în fum... şopti Eugen.

Mariana îşi privi ceasul. De undeva, de afară, din stradă, se auziră cîntînd doi copii, cu voci disonante, iar un felinar îşi aruncă indiscret privirea în interiorul camerei.

Dintr-o dată, toţi fură foarte grăbiţi, Grigore îşi zdrobi ţigara abia începută în scrumieră. Petre Iordan

goli paharul cu coniac. Mariana oftă. Tot ce avuseseră de spus fusese spus.

— Nu ştiu de ce, zise ea, ridicîndu-se în picioare, dar mi se pare că asemenea nave cosmice nu trec de multe ori prin viaţa unui om.

— Ne vom revedea ? întrebă Petre Iordan.

— Poate anul viitor, în Munţii Apuseni ? întrebă şi Grigore fără să creadă în întrebarea sa.

— Poate, minţiră toţi.

Epilog provizoriu

PROVIZORIU, pentru că de fapt, după părerea mea, epilogul nu poate fi încă scris. Ciudatele întîmplări prin care au trecut Eugen Negulescu, Mariana Negreanu, Petre Iordan și Grigore Teodorescu nu constituie decît un început.

Desigur, ca om de știință, trebuie să fiu foarte circumspect și să mă bazez doar pe fapte sigure. Se pune întrebarea : ce este sigur în toate acestea ?

Apariția și dispariția navei, pentru mine, a fost reală. De aici a pornit totul. Acesta a fost primum movens.

De unde a provenit nava ? Visul lui Grigore Teodorescu ar putea să ne dea unele indicii, dacă acceptăm teoria că el a fost indus pe cale telepatică de locuitorii unei planete îndepărtate. Dar prevăd, în acest caz, obiecțiile posibile : ce unde sînt acelea care pot călători la distanțe de mulți ani-lumină, în cîteva clipe ? Fizica actuală nu poate accepta asemenea presupunere. Totuși, mai există încă o posibilitate, la care nici unul din eroii noștri nu s-a gîndit : aceea că misterioșii călători veniți cu navele (sau nava, dacă e una singură) să fi provocat telepatic, direct de pe pămînt, acel „pseudo-vis".

Dar visul nu este esențial.

Esențial este faptul că au existat aceste manifestări, tranzitorii dar atît de caracteristice, ale modificării sistemului nervos la cele patru personaje principale.

O navă cosmică, pînă la urmă, este mai mult sau mai puțin banală.

Dar creșterea memoriei pînă la aceste proporții uluitoare ? Accelerarea reacțiilor nervoase ?

În „prologul" acestui volum arătam, printre altele, că deocamdată cartea de față este prezentată drept un roman științifico-fantastic. Subliniam cuvîntul deocamdată, pentru că evenimentele descrise cu cea mai mare obiectivitate în rîndurile pe care le-ați parcurs sînt reale, dar prezintă atît de puțină credibilitate „pentru moment", încît m-am simțit obligat să le îmbrac în haina vremelnică a ficțiunii.

Iată însă că, fără să aștepte scurgerea anilor, o serie de fapte descoperite de savanți, oameni de știință renumiți din diferite țări, au început să scoată în evidență explicații, lămuriri, legate uneori strîns de fenomenele ciudate a căror descriere am întreprins-o.

S-ar putea întîmpla ca, pînă la apariția acestei cărți, în răstimpul necesar procesului tehnologic de tipărire, alte informațiuni prețioase să se adauge, care să facă posibilă, în sfîrșit, scrierea acelui studiu științific pe care intenționam să-l întreprind pe marginea întîmplărilor ciudate prezentate în paginile de față.

Cine știe, dacă produsele volatile ale navei cosmice...

Observ că sînt obsedat de ipoteza acțiunii unor substanțe rezultate din nava cosmică dispărută. Și doar nu am altă dovadă decît mărturisirile reticente pe care am izbutit să le smulg celor patru eroi, cu promisiunea de

a le schimba numele, locul acţiunii, profesiunea şi orice alte semne distinctive.

Dar, în definitiv, pe ce cale putea să acţioneze nava cosmică? M-am gîndit la ipoteza Marianei. Poate că nava nu a avut un efect direct!

Să nu uităm un lucru: fiecare din personajele care au asistat la apariţia şi dispariţia navei cosmice ştia că asemenea fenomene au fost semnalate şi în alte părţi şi că au fost însoţite de unele modificări nervoase ale spectatorilor.

Pe de altă parte, fiecare din cei patru avea o anumită dorinţă pe care de altfel şi-a exprimat-o, cu o seară înainte, la cabana Padiş. Oricît de nepăsător ar fi vorbit atunci despre ea, în realitate această dorinţă îi obseda de mult. Pe Eugen Negulescu, de cînd citise povestirea lui Wells. Pe Petre Iordan, de cînd avea nevoie de o memorie mai bună. Pe doctoriţa Mariana Negreanu, ca să prindă mai bine în urechi zgomotele variate ale bolilor cardiace. Pe Grigore Teodorescu, de cînd asistase la un spectacol de circ cu demonstraţii de iluzionism.

Şi atunci, să fi fost doar autosugestia care să fi dus la apariţia temporară a unor calităţi existente latent, dar nedescoperite?

Ipoteza nu este probabilă. Pentru un singur om, cu o stare de spirit specială, foarte uşor sugestionabil, s-ar putea, eventual, accepta. Dar toţi patru erau oameni zdraveni, nepredispuşi mai mult decît alţii la reverii.

Să revenim deci la ipoteza unei substanţe. Dacă ea a provenit din materialele navei? Dacă nava în realitate nu s-a „evaporat“, aşa cum au avut impresia cei patru eroi, ci a plecat pur şi simplu lăsînd în urmă, ca un fel de cadou al misterioşilor călători, această substanţă activatoare a funcţiilor? Şi dacă această substanţă — una

singură — a activat diferenţiat asupra fiecăruia, după „dorinţele“ sale ?

Ipoteze, ipoteze, după cum spunea cîndva Eugen Negulescu.

Vă rog să nu-mi luaţi în nume de rău dacă nu vă dau mai multe precizări.

Dumneavoastră, cititorii mei, puteţi singuri judeca dacă toate acestea au fost reale şi în ce măsură. Eu v-am expus faptele. Atît.

Aşa încît, înainte de a putea scrie un epilog cît mai apropiat de realitate, mai am de aşteptat. Vă rog pe dumneavoastră, cei care veţi mai intra în contact cu asemenea nave, cosmice sau nu, să-mi relataţi totul în amănunt. Nu pierd speranţa că, odată şi odată, vom izbuti şi noi, cei de pe pămînt, să preparăm substanţe similare, care să ne crească memoria, să ne accelereze activitatea, să ne facă simţurile mai acute sau să ne ducă la transmiterea gîndurilor. Dacă am poseda mai multe detalii, totul ar fi rezolvat !

Şi mai e ceva : sînt sigur că dumneavoastră — care veţi trăi noile experienţe — veţi fi adevăraţii mei eroi. Dumneavoastră veţi scrie adevăratul epilog. Cu personajele mele de pe Munţii Apuseni am dat greş. Aceştia — după cum aţi observat — nu prea merită să fie eroi.

CUPRINS

ALTE LUCRĂRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE DE ACELAŞI AUTOR

A 13-a variantă, în colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice“, nr. 3 (1955).

Uzina submarină în primejdie (în colaborare cu Ed. Jurist), în colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice“, nr. 19—20 (1956).

Cearta furtunilor, Editura tineretului (1956).

Ultimul microb, Editura medicală (1959).

Autobuzul profesorului, Editura tineretului (1964).

Redactor responsabil : HERTA SPUHN
Tehnoredactor : MARIANA PUŞCAŞU

Dat la cules 25.09.1966. Bun de tipar 16.02.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 7040. Tiraj 23 140. Hîrtie ziar sul de 50 g/m² 700×1000/32. Coli editoriale 12,3. Coli de tipar 9,5. A.T. 11 560. C. Z. pentru bibliotecile mici 8 R—94.

Tiparul executat sub comanda nr. 60 653 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Str. Piaţa Scînteii Nr. 1, Bucureşti
Republica Socialistă România

Dumneavoastră, cititorii mei, puteţi singuri judeca dacă toate acestea au fost reale şi în ce măsură. Eu v-am expus faptele. Atît.

Aşa încît, înainte de a putea scrie un epilog cît mai apropiat de realitate, mai am de aşteptat. Vă rog pe dumneavoastră, cei care veţi mai intra în contact cu asemenea nave, cosmice sau nu, să-mi relataţi totul în amănunt... Dacă am poseda mai multe detalii totul ar fi rezolvat!

Şi mai e ceva: sînt sigur că dumneavoastră — care veţi face noile experienţe — veţi fi adevăraţii mei eroi. Dumneavoastră veţi scrie adevăratul epilog.